

עבדי, למד עברית!

HEBREW FOR ALL

by Harold Levy, M.A.

VALLENTINE, MITCHELL

HEBREW FOR ALL

HAROLD LEVY

This is a well-tried and excellent step-by-step introduction to learning Hebrew for the beginner.

Each step is carefully programmed to take the student from the alphabet to the acquisition of a growing vocabulary and the reading of the language. The exercises that end each chapter make maximum use of the material learned.

There is a useful introductory note on how the beginner should organise the course of study to his or her best advantage, and a valuable section on how to use a Hebrew dictionary.

ISBN 0 85303 191 6

עִבְרִי, לְמַד עִבְרִית!

HEBREW FOR ALL

עִבְרִי, לְמַד עִבְרִית!

HEBREW FOR ALL

By

HAROLD LEVY, M.A.

VALLENTINE, MITCHELL — LONDON

First published 1970 by
VALLENTINE, MITCHELL & CO. LTD.
Gainsborough House, 11 Gainsborough Road
London E11 1RS

Copyright © Harold Levy 1976

FIFTH EDITION 1976

ISBN 0 85303 191 6

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without the prior permission in writing of Vallentine, Mitchell & Co. Ltd.

Printed in Great Britain by
Brown Knight & Truscott Ltd
London and Tonbridge

*This volume is dedicated by Mr. ISAAC WOLFSON
to the revered memory of his parents*

ר' שלמה ב"ר שמעאל ואב הלח ז"ל
ומרת נעכא שרה בת אביעזר ז"ל

Mr. SOLOMON WOLFSON J.P.
and
Mrs. NECHA SARA WOLFSON

FOREWORD

This edition of *Hebrew for All* differs from previous editions in two ways.

In the first place it is shorter, containing thirty of the original forty-two lessons. One not inconsiderable advantage of the shorter edition is that beginners need not be deterred by the cost that present conditions would attach to a full reprinting. Another advantage is that the beginner will have in front of him a book of less daunting size. Many students of *Hebrew for All* in the past felt able by the time that they had covered thirty lessons to read Hebrew stories with the aid of a dictionary. The material and the dictionaries are now more readily available than they were when the first edition of *Hebrew for All* was published.

In the second place the phrase book entitled *Israel Supplement* appended to earlier editions has been omitted. Other phrase books are now available and being pocket-size are more convenient for most users.

The author will be well satisfied if this new edition adds to the wide circle of friends that earlier editions have won for him.

HAROLD LEVY

A Few Words to the Student.

by Nathan Morris

OUR new venture has excited much interest in the Community. One might even say enthusiasm. Great things are expected from it, and it seems already to be assumed that its success is assured. I hope so too, but I still feel bound to say this: however skilful the author might be, however conscientious the editor, the predominant partner is always the student. I have no doubt of the sincerity of your intention to make this new educational venture a success. The purpose of my writing is to offer you some ideas on the way to do it.

1. I am sure you realize that a certain amount of honest effort will be expected from you: nothing really worth while comes to us without such effort. But, unlike other students who need to attend regular classes, you will have the advantage of being able to go at your own pace and in your own time. It may be crude but it is also apt to say that it is like having your own car instead of being obliged to travel by public bus. Busy as you may be, you will still be able to find a little time now and again for your Hebrew studies, and these short periods, *if frequent enough*, will soon give you that "homely" feeling with the Course which will go a long way to ensure satisfactory progress.

2. It will be helpful for you to have a clear idea of the aim you hope to attain. I suggest the following:

(a) To acquire a measure of knowledge and skill which would enable you to read an *ordinary* piece of Hebrew and make good sense of it, whether this piece be taken from our sacred writings, or from later or modern Hebrew.

(b) To be able to get meaning out of a spoken Hebrew passage, and to express yourself, to some extent, in coherent Hebrew.

3. To all students I would offer this word of advice : don't allow yourself to be discouraged by any difficulties you may meet in the early stages. With the best will such difficulties cannot always be eliminated from a Course which must follow a settled plan. Yet it is usually just a matter of "holding out" during the first six lessons. After that your difficulties will steadily diminish as you become conscious of a growing feeling of confidence and that sense of achievement which is normally the reward of patient effort.

4. If I were in your place I would adopt the following method with these Hebrew studies.

(a) First of all I would concentrate on the "Reading Portion," that is the Hebrew passage set for study. In the first few lessons this will consist of unconnected sentences, but soon enough it takes the form of a connected and self-contained piece. I would read it again and again in Hebrew alone, *silently, until meaning begins to dawn*. The general context will be a great help, as it may yield coherent meaning even when you fail to recognize words or phrases here and there. In addition some of the more difficult expressions will be given, with their English rendering before the Reading Portion.

(b) Next I would turn to the Translation and compare with it the results of my own efforts, noting where and why I went wrong—something which is likely to happen quite often in the early stages.

(c) Then comes the Grammar, which will be incidental, that is, taken from the Reading Passage and closely related to it. I would read the explanations slowly and carefully, and try to see their meaning clearly. If I failed the first time, I would just leave it and return to it again in a day or two, and a third time if necessary, allowing it to ferment in my mind in the intervals. Generally, I should not allow myself to become worried too much about grammatical difficulties. The ability to read, and understand, can be acquired only *through actual practice*. Grammar is useful, but its usefulness can easily be exaggerated.

(d) I would then proceed to the Test. This will usually consist of sentences, or a passage, the material for which is taken from the Reading Passage, but differently combined. Apart from testing my knowledge of the preceding lesson, I would use it also as a means of developing an *active command* of Hebrew, that is the ability needed for writing and speaking, as distinct from the *passive ability* which is sufficient for reading.

(e) As a final step I would go back to the Reading Passage and read the Hebrew alone, *orally and expressively*, as something living and meaningful. I have no doubt that the steps marked (a), (b) and (c) are the most important.

I conclude by wishing you success in this new educational adventure, which I sincerely hope you will find not only useful but also interesting and enjoyable.

* * * *

CONTENTS.

Lesson 1.	Pronunciation	...	...	...	...	11
	The Alphabet	...	...	...	...	18
Lesson 2.	Simple Sentences: The Present Tense	...				19
Lesson 3.	Plurals	...	...	...	...	24
Lesson 4.	Two-letter Roots; The Chataf	...				28
Lesson 5.	Adjectives	...	...	...	...	33
Lesson 6.	Numbers 1-10: Plural Nouns and Adjectives	...	...	...	...	38
	Vocabulary 1 (Lessons 1-6)	...	...			43
Lesson 7.	The Feminine Gender	...	...	...		47
Lesson 8.	The Past					
	<i>Eliezer Ben-Yehuda</i>	...	...	...		51
Lesson 9.	More of the Past					
	<i>At Uncle's</i>	...	...	...	...	55
Lesson 10.	The Infinitive					
	<i>The Chaluts</i>	...	...	...	...	59
Lesson 11.	Possession					
	<i>From Europe to Erets Israel</i>	...	...			65
Lesson 12.	Negation					
	<i>The Hassid in the Train</i>	...	...	...		71
	Vocabulary 2 (Lessons 7-12)	...	...			78
Lesson 13.	More Past Tenses; The Days of the Week					
	<i>A Visit to the Children's Village</i>	...				82
Lesson 14.	Yours and Mine					
	<i>A Beautiful Custom</i>	...	...	...	...	90
Lesson 15.	The Future: Letters as Numerals					
	<i>The Shammash of Chelm</i>	...	...	...		98
Lesson 16.	More of the Future					
	<i>In Jerusalem</i>	...	...	...	...	105
Lesson 17.	Commands: The Pi'el					
	<i>The Giving of the Law</i>	...	...	...		112
Lesson 18.	Feminine Gender					
	<i>Ruth and Naomi: Boaz and Ruth: The Daughters of Israel</i>	...	...	...		119
	Vocabulary 3 (Lessons 13-18)	...	...			127
Lesson 19.	Feminine Numbers					
	<i>Schooldays: A School in Israel</i>	...	...			131
Lesson 20.	Noun-Partnerships (Construct State)					
	<i>A Visit to the Emek</i>	...	...	...		141
Lesson 21.	Plural-endings: Duals					
	<i>Fish and Fishermen: The Fox and the Fish</i>	...	...	...	...	153
Lesson 22.	The Niphal					
	<i>Aggadot (D. Frishmann) adapted</i>	...				164

Lesson 23.	<i>The Departure</i> (M. J. Berdichevski) adapted	172
Lesson 24.	<i>Passover in Jerusalem</i> (S. Ash) adapted	179
	Vocabulary 4 (Lessons 19—24)	188
Lesson 25.	Nouns like כָּרָם : Irregular Future forms: Conversive Vav. <i>Prophets and Kings</i>	194
Lesson 26.	Nouns ending in הָ <i>The Rabbi of Korolivki</i> (S. J. Agnon) adapted	205
Lesson 27.	The Hiphil: Months: Dates (traditional system) <i>A Letter from Erets Israel</i>	214
Lesson 28.	Comparatives and Superlatives <i>Rabbi Azriel</i> (adapted from S. Ansky's "The Dibbuk")	223
Lesson 29.	The Verbs נָשָׂא, הִקִּיר, בָּלָה <i>The Young Bialik</i> (after J. C. Ravnitzki)	231
Lesson 30.	Verbs with initial Guttral: The Hitpa'el <i>A Dream</i> (A. S. Rabbinovitz) adapted ...	242
	Vocabulary 5 (Lessons 25—30)	251
	Hints on the Use of a Dictionary	256

Pronunciation

In Hebrew, consonants are represented by letters and vowels by signs which are mostly under the letters;

e.g. ל (la-med) corresponds to English "l"

ל	is read <i>la</i> as in <i>laugh</i>
ל	„ „ <i>la</i> „ „ <i>laugh</i>
ל	„ „ <i>lee</i> „ „ <i>leek</i>
ל	„ „ <i>lay</i> „ „ <i>play</i>
ל	„ „ <i>le</i> „ „ <i>led</i>

Notes:

(a) The pronunciation used in this course is the pronunciation used in Israel and almost everywhere else where Hebrew is spoken.

(b) In Israel ל and ל are pronounced alike, and the pronunciation of the vowel approximates to that of *a* in *father*.

(c) All equivalents of pronunciation in English are based upon the pronunciation in *Southern English*.

(d) ל should be pronounced like *lé* in French and one should avoid making the vowel a diphthong.

Now try three more letters :

ג (gimmel)	corresponds to English <i>g</i> (in <i>gold</i>)
ד (dalet)	„ „ „ <i>d</i>
ה (hay)	„ „ „ <i>h</i>

Read : ג , ג , ג , ד , ד , ד , ה , ה .

Here are nine more letters :

ז (za-yin)	corresponds to English <i>z</i>			
ד (tet)	„	„	„	<i>t</i>
מ (mem)	„	„	„	<i>m</i>
נ (noon)	„	„	„	<i>n</i>
ס (samech)	„	„	„	<i>s</i> as in <i>son</i>
צ (tsa-de)	„	„	„	<i>ts</i> as in <i>bats</i>
ק (koof)	„	„	„	<i>k</i>
ר (raysh)	„	„	„	<i>r</i>
ת (tav)	„	„	„	<i>t</i>

(Note that ת is read like *t* in Israeli Hebrew.)

Read : ז , ט , מ , נ , ס , צ , ק , ר , ת , ז , ט , מ , נ , ס ,
צ , ק , ר .

Two-Letter Words : In Hebrew we read from right to left.

טל is read *tal* (*a* as in father)

נר is read *nayr* (*ay* as in hay)

Read : נר (1) הר (2) צר (3) סל (4) מת (5) רק (6)

Two-Syllable Words : נטר is read na-tár

Note that the accent is on the *last* syllable. Always put it there unless you are told differently.

צדק is read tsa-dák

הרק is read ha-ráyk

Read : (accenting the last syllable).

(1) מָרַק (2) מִצָּר (3) קָצַר (4) נָקַר (5) מִרַר
(6) מִרַר (7) הִדַּק (8) מִצֵּל (9) נִזַּל (10) הִרַג.

(a) The letters א (aleph) and ע (a-yin) are silent.

e.g. אֵל is read *al*, *a* as in *father*
אֵל „ „ *el*, *e* as in *fell*
נָא „ „ *na*, *a* as in *father*
רַע „ „ *ra*, as in *rather*

(b) The letter ח (*chet*) is pronounced like *ch* in the Scottish word *loch*.

Read (accenting the last syllable) :

(1) עָר (2) עָר (3) טַע (4) חָס (5) חָר (6) אָח
(7) צָא (8) עָז (9) אָח (10) אָחַר (11) רָעַר
(12) חָרַד (13) נָעַל.

The letters י (yood) and ו (vav) are used both as consonants and as vowel signs.

י as a consonant is read like *y* in *yes*.

e.g. יָד is read *yad*
יַי „ „ *yayt*

י as a vowel sign is used as follows when it is in effect silent.

לִי is read *lee*
עִיר „ „ *eer*
זַיִת „ „ *zayt*

Read (accenting the last syllable) :

(1) צִי (2) אִי (3) רִיק (4) יָדַע (5) חִיל (6) זִיחִי
(7) הִילִיל (8) יָנִיל (9) צִירִי (10) הָעִיר (11) יָרַד.

ו (vav) as a consonant is read like *v*.

e.g. קָו is read *kav*

וּ „ „ *vav*

ו as a vowel sign is used in two ways.

ו is read, *o* as in *rod*

ו „ „ *oo*

לו „ „ *lo* as in *lock*

לו „ „ *loo* as in *loot*

עוֹמֵד „ „ *o-máyde*, *o* as in *rod*

יָגוֹר „ „ *ya-góor*

Read (accenting the last syllable) :

(1) לוֹמֵד (2) קוֹרֵא (3) יוֹצֵר (4) הָאוֹר (5) הָאוֹת
(6) אוֹתוֹת (7) צָרוֹת (8) טוֹר (9) סוֹס (10) סוֹסוֹ
(11) אָנוֹס (12) יָתוֹר (13) טָרוֹר (14) סוֹסִי (15) אוֹרִי.

Hebrew grammar often requires a dot called Dagesh in the body of a letter. Later you will learn when and why. Meanwhile when you come to such a letter read it as if the dagesh were not there.

e.g. גָּדוֹל is read *ga-dol*

תוֹת „ „ *toot*

When a letter with a dagesh occurs in the middle of a word, you may consider it as doubling or strengthening that letter.

e.g. למד is read *leem-mayd*

התיר „ „ *beet-teer*

Read (accenting the last syllable) :

(1) רג (2) גג (3) תור (4) הסוס (5) הקיר (6) סמל

(7) זק (8) טיל (9) קצור (10) למוד (11) נון

(12) צדיק (13) מצות (14) תים (15) דוד.

Three letters change their pronunciation when they carry a dagesh.

(a) ב (bet) is read *b* as in *bat*

ב (vet) „ „ *v* as in *vat*

e.g. בבל „ „ *ba-vel*

(b) כ (kaf) „ „ *k* as in *kit*

כ (chaf) „ „ *ch* as in Scottish *loch*

e.g. כי „ „ *kee*

רוכל „ „ *ro-chayl*

(c) פ (pay) „ „ *p* as in *pay*

פ (fay) „ „ *f* as in *fay*

e.g. פר „ „ *par*

סופר „ „ *so-fayr*

Read (accenting the last syllable) :

- (1) בִּי (2) בָּא (3) אָבֹר (4) נָבֹר (5) נְבוֹר (6) בִּי
(7) בּוֹזֵב (8) בָּנִס (9) זָבֹר (10) זָבוֹר (11) יָבִיר
(12) פִּי (13) פּוֹר (14) פֶּת (15) פִּטּוֹר (16) סָפֹר
(17) אִפּוֹד (18) עָפֹר (19) פּוֹעֵל (20) עוֹבֵד.

Study the letters :—

שׁ (sheen) read as *sh* in *shut*, and

שׂ (seen) „ „ *s* in *seen*.

Note that

שׁ has a point above the *right*-hand head.

שׂ has a point above the *left*-hand head.

e.g. שָׂר read as *shar*.

שֶׁר „ „ *sar*.

Read (accenting the last syllable) :

- (1) שָׁל (2) שִׁיר (3) שׁוֹב (4) שָׁבַת (5) בָּשָׂר (6) יוֹשֵׁב
(7) שָׂר (8) שָׁק (9) אָשָׁר (10) קָשׁוּא (11) בָּשָׂר.

The letter ם at the end of a word is silent.

e.g. תּוֹרָה is read *to-ra*.

Read (accenting the last syllable) :

- (1) מָה (2) מָה (3) זָה (4) קוֹנָה (5) פָּרָה (6) בּוֹקָה
(7) עָשָׂה (8) עוֹשָׂה (9) קָנָה (10) עָלָה (11) הָיָה
(12) בָּלָה (13) שָׂדָה.

Hebrew has no capital letters as English has, but five letters have "final forms". When one of these letters occurs at the end of a word the final forms must always be used. Here are the five letters with their final forms alongside each.

כך מם נן פף צץ
כך מם נן פף צץ

e.g. שם is read *sham* (a as in father)

בן „ „ bayn

רץ „ „ roots

אף „ „ af (a as in father)

Two dots are placed in ך when it occurs without a vowel of its own.

e.g. לך is read *laych*.

Read (accenting the last syllable) :

(1) לך (2) גם (3) דין (4) טף (5) קוץ (6) גנך

(7) הים (8) בך (9) בוף (10) תרוץ (11) שך

(12) פורים (13) אמן (14) שך (15) פוצץ.

Note :

We have now covered most of the rules of pronunciation, enough to enable us to begin the study of the language itself. Other points will be dealt with as they arise. In the next page you will find a complete list of the twenty-two Hebrew letters. It is a table you should refer to often. Each letter has a numerical value which is placed here for convenience but which need not be learned now.

The Alphabet.

Letter.	Name.	Num. Value	Pronunciation.
א	Aleph	1	silent (page 13)
ב	Bet		<i>b</i> in <i>bat</i>
בּ	Vet	2	<i>v</i> in <i>vat</i>
ג	Gimmel	3	<i>g</i> in <i>get</i>
ד	Dalet	4	<i>d</i> in <i>did</i>
ה	Hay	5	<i>h</i> in <i>hat</i> (page 16)
ו	Vav	6	<i>v</i> in <i>vat</i> (page 14)
ז	Za-yin	7	<i>z</i> in <i>zest</i>
ח	Chet	8	<i>ch</i> in <i>loch</i> (Scottish)
ט	Tet	9	<i>t</i> in <i>hat</i>
י	Yood	10	<i>y</i> in <i>yes</i> (page 13)
כ	Kaf		<i>k</i> in <i>kit</i>
כּ	Chaf	20	<i>ch</i> in <i>loch</i>
ל	La-med	30	<i>l</i> in <i>let</i>
מ	Mem	40	<i>m</i> in <i>mat</i>
נ	Noon	50	<i>n</i> in <i>net</i>
ס	Samech	60	<i>s</i> in <i>set</i>
ע	A-yin	70	silent (page 13)
פ	Pay		<i>p</i> in <i>pat</i>
פּ	Fay	80	<i>f</i> in <i>fat</i>
צ	Tsa-de	90	<i>ts</i> in <i>bats</i>
ק	Koof	100	<i>k</i> in <i>kit</i>
ר	Raysh	200	<i>r</i> in <i>rag</i>
ש	Sheen	300	<i>sh</i> in <i>shut</i>
שׂ	Seen		<i>s</i> in <i>sat</i>
ת	Tav	400 }	<i>t</i> in <i>sat</i>

The Names of the Vowels.

(taught in this lesson)

⚭ Kamats,	. Cheerik.	— Patach,
⚭ Seggol,	.. Tsayreh,	‡ Cholan, ‡ Shoorook.

Simple Sentences

The Present Tense

Remember when reading Hebrew that the accent is mostly on the last syllable. Whenever it is on the second last syllable an upright stroke will be placed to the left of the vowel to show that it is to be accented.

e.g. תַּחַת, בֵּית.

Study the following sentences :—

David is there

דָּוִד שָׁם

He is there

הוא שָׁם

Notice that you do not require to translate the word *is*.

In the same way you can say :—

Asher is a worker

אֲשֶׁר פּוֹעֵל

Dan is an old man

דָּן זָקֵן

Now compare the following :—

A horse is there

סוּס שָׁם

The horse is there

הַסוּס שָׁם

To translate *the* put הַ in front of the word and put a דָּגֶשׁ in the first letter of the word.

Who is the old man ?

מִי הַזָּקֵן ?

Dan is the old man

דָּן הַזָּקֵן

If the first letter already has a Dagesh you need not add a second one.

The worker is there

הַפּוֹעֵל שָׁם

In a similar fashion *in the* is translated as follows :-

The horse is in the field

הַסּוֹס בַּשָּׂדֶה

David is in the field

דָּוִד בַּשָּׂדֶה

The old man is in the house

הַזָּקֵן בַּבַּיִת

The worker is in the garden

הַפּוֹעֵל בַּגֶּן

When the first letter of a noun is א, ע, or ר you write

ה־ instead of ה־

ב־ instead of ב־

The letters א, ע, ר (as well as ה and ח) cannot have a Dagesh

e.g. *The tree is in the field*

הָעֵץ בַּשָּׂדֶה

The man is there

הָאִישׁ שָׁם

The house is in the city

הַבַּיִת בָּעִיר

Study the following carefully :—

Dan is working

דָּן עוֹבֵד

The man is standing

הָאִישׁ עוֹמֵד

The old man is sitting

הַזָּקֵן יוֹשֵׁב

Notice that the Hebrew present tense has two characteristic vowels. Which are they?

You can now form rather longer sentences.

Dan is working in the city

דן עובד בעיר

The man is standing in the garden

האיש עומד בגן

The old man is sitting in the house

הזקן יושב בבית

You will learn the words *on* and *under* from these examples :—

on the chair

על הכסא

under the chair

תחת הכסא

Now read the following sentences :—

דוד

(1) דוד עומד (2) דוד עומד תחת העץ. (3) דוד

עומד תחת העץ בשדה. (4) האיש יושב (5) האיש

יושב על הכסא. (6) האיש יושב על הכסא בגן.

Learn the following words :—

He is reading

הוא קורא

He is reading a newspaper

הוא קורא עתון

He is eating

הוא אוכל

He is eating bread

הוא אוכל לחם

The young man is working

הצעיר עובד

דָּוִד פּוֹעֵל

Read the following:—

דָּוִד פּוֹעֵל. הוּא צֶעִיר. הוּא עוֹבֵד בַּשָּׂדֶה. בַּשָּׂדֶה עֵץ.
אֲשֶׁר יוֹשֵׁב תַּחַת הָעֵץ. שֵׁם הוּא אוֹכֵל לֶחֶם.
בַּשָּׂדֶה סוֹס. הַסּוֹס עוֹמֵד בַּשָּׂדֶה.
דָּו זָקֵן, הוּא יוֹשֵׁב עַל הַכֶּסֶּא. הַכֶּסֶּא בַּבַּיִת, הַבַּיִת בָּעִיר.
הַזָּקֵן קוֹרֵא עֵתוֹן.

Exercise

Answer in Hebrew the following questions based on the above passages.

(Who is the worker?)

(1) מִי הַפּוֹעֵל?

(2) מִי הַזָּקֵן?

(Where is David working?)

(3) אֵיפֹה עוֹבֵד דָּוִד?

(4) אֵיפֹה יוֹשֵׁב הַזָּקֵן?

(Where is the tree?)

(5) אֵיפֹה הָעֵץ?

(6) אֵיפֹה הַסּוֹס?

(7) אֵיפֹה הַכֶּסֶּא?

(8) אֵיפֹה הַבַּיִת?

(What is Asher eating?)

(9) מָה אוֹכֵל אֲשֶׁר?

(10) מָה קוֹרֵא הַזָּקֵן?

Note that *where* is translated by אֵיפֹה (read ay-fo) when it refers to a verb, but by אֵיפֹה when it refers to a noun.

בְּאֶרֶץ

In the Land

יָגוּר, חֵיפָה, שָׂרוֹן are place names

חֲנָן, יוֹנָה, יוֹסֵף are names of men

בְּשָׂרוֹן מוֹשְׁבָה¹. בַּמּוֹשְׁבָה כָּרִים². יוֹסֵף עוֹבֵד בַּכָּרִים. הוּא פּוֹעֵל.

חֵיפָה עִיר. יוֹנָה עוֹבֵד שָׂם. הוּא פּוֹעֵל בַּנָּמֶל³.

יָגוּר קְבוּצָה⁴. חֲנָן עוֹבֵד שָׂם בַּשָּׂדֶה. הוּא חָלוּץ⁵.

¹Colony

²vineyard

³in the harbour

⁴collective group

⁵pioneer

Exercise

Answer in Hebrew the following questions based on the above passage.

- (1) אֵיזָה הַכָּרִים ?
- (2) מִי עוֹבֵד בַּכָּרִים ?
- (3) אֵיפֹה עוֹבֵד יוֹסֵף ?
- (4) אֵיפֹה עוֹבֵד יוֹנָה ?
- (5) מִי עוֹבֵד בַּנָּמֶל ?
- (6) מִי עוֹבֵד בַּשָּׂדֶה ?
- (7) מִי חָלוּץ ?
- (8) מִי פּוֹעֵל ?
- (9) אֵיפֹה עוֹבֵד חֲנָן ?
- (10) מִי עוֹבֵד בַּעִיר ?

Plurals.

Study the following :—

Dan and Asher

דָּן וְאַשֶׁר

An old man and a young man

זָקֵן וְצָעִיר

And is translated by adding ׀ to the next word. The two dots under the Vav are called Shevá (שְׁוָא) and are pronounced like the *e* in *the*. The Vav itself is pronounced like “*v*” (Lesson I, page 14). There is a second type of Sheva which is silent. You will learn about this later.

Read the following :—

(1) הָאִישׁ יוֹשֵׁב וְקוֹרֵא. (2) הַפּוֹעֵל עוֹמֵד וְעוֹבֵד.

(3) בַּשָּׂדֶה פּוֹעֵל וְסוֹם. (4) בֶּן כֶּסֶּא וְעֹתָן.

(5) הַזָּקֵן יוֹשֵׁב בְּבֵית וְקוֹרֵא עֵתָן.

Compare the following :—

He is reading a story

הוא קוֹרֵא סֵפּוּר

He is reading stories

הוא קוֹרֵא סִפּוּרִים

To form the plural add ם, to the noun. As this syllable is the last in the word it must have the accent.

In the book there is a drawing

בְּסֵפֶר צִיּוֹר

In the book there are drawings

בְּסֵפֶר צִיּוּרִים

Notice that *there is* and *there are* need not be translated.

The child learns lessons

הַיֶּלֶד לומד שְׁעוֹרִים

The worker likes horses

הַפּוֹעֵל אוֹהֵב סוּסִים

The young man likes songs

הַצָּעִיר אוֹהֵב שִׁירִים

Read the following:—

(1) בַּשָּׂדֶה עֲצִים (2) תַּחַת הָעֵצִים סוּסִים. (3) הַזָּקֵן קוֹרֵא

עֲתוֹנִים (4) דָּוִד אוֹהֵב סְפוּרִים וְשִׁירִים. (5) הַיֶּלֶד אוֹהֵב

צִיּוּרִים (6) הַיֶּלֶד יוֹשֵׁב תַּחַת הָעֵץ בֵּן וְלומד שְׁעוֹר.

Compare:—

Dan is standing in the garden

דָּן עומד בֵּן

Dan and Asher are standing in the garden דָּן וְאַשֶׁר עומדים בֵּן

Notice that the verb in the plural must have a plural form. To form the plural of the present tense add ים as you do to form the plural of a noun. At the same time notice that the second vowel has become a שָׁאָ which must be pronounced like the *e* in *the*. To say it properly, stop momentarily just before you pronounce the letter which has the שָׁאָ;

e.g. עומדים is pronounced o/medeem

יושבים „ „ yo/sheveem

לומדים „ „ lo/medeem

(o as in rod).

Here are further examples:—

He is working in the field

הוא עובד בַּשָּׂדֶה

They are working in the field

הם עובדים בַּשָּׂדֶה

<i>The old man goes out from the house</i>	הַזָּקֵן יוֹצֵא מִן הַבַּיִת
<i>They go out from the house</i>	הֵם יוֹצְאִים מִן הַבַּיִת
<i>He goes to the city</i>	הוא הוֹלֵךְ אֶל הָעִיר
<i>They go to the city</i>	הֵם הוֹלְכִים אֶל הָעִיר
<i>He is standing in the street</i>	הוא עוֹמֵד בְּרָחוֹב
<i>They are standing in the street</i>	הֵם עוֹמְדִים בְּרָחוֹב
<i>He gives (to) the man a newspaper</i>	הוא נוֹתֵן עֵתוֹן לְאִישׁ

Notice that to translate *to the* you add ל or לָ to the noun just as you add ב or בָּ. When *to* means *towards* use the word אֶל e.g. *to the city* אֶל הָעִיר.

<i>From the city to the village</i>	מִן הָעִיר אֶל הַכִּפּוֹר
<i>They give (to) the old man bread</i>	הֵם נוֹתְנִים לֶחֶם לַזָּקֵן

In Hebrew the subject is often placed after the predicate, e.g. instead of *איש עומד ברחוב* you may say *פועל עובד בשדה*; instead of *ברחוב עומד איש* you may say *בשדה עובד פועל*.

יְהוּדִים בְּנֵי ב.²

שָׂאוֹל הוֹלֵךְ מִן הַכִּפּוֹר בְּשָׂרוֹן אֶל הָעִיר תֵּל-אָבִיב. שָׂם
הוא לוֹמֵד בְּעָרָב. הוא אוֹכֵל יוֹצֵא אֶל הָרָחוֹב. בְּרָחוֹב
עוֹמֵד צָעִיר. הוא מוֹכֵר עֵתוֹנִים וְקוֹרֵא:

דָּבָר! הָאָרֶץ! הַצּוֹפָה!

צָעִירִים עוֹבְדִים בְּנֵיב!

קְבוּץ בְּנֵיב!

שָׂאוֹל נוֹתֵן כֶּסֶף לְצָעִיר, וְהַצָּעִיר נוֹתֵן עֵתוֹן לְשָׂאוֹל.

בְּעֵתוֹן צִיּוֹר וְתַחַת הַצִּיּוֹר שָׁאוּל קוֹרָא.

צִעִירִים עוֹבְדִים בְּנֶגֶב

יְהוּדִים עוֹבְדִים בְּעִיר

יְהוּדִים עוֹבְדִים בְּשָׂדֶה

יְהוּדִים עוֹבְדִים בְּנֶמֶל

עָתָה⁸ יְהוּדִים עוֹבְדִים בְּכֶרֶם⁹ וְגַם בְּנֶגֶב

הַיָּדָד¹⁰ !

¹ Jews ² in the dry south of Israel ³ Saul ⁴ sells ⁵ and calls
⁶ names of Hebrew dailies ⁷ money ⁸ now ⁹ already ¹⁰ hurrah!

Exercise

Answer in Hebrew the following questions based on the above passage.

(1) מִי הוֹלֵךְ מִן הַשָּׂדֶה אֶל תַּל-אָבִיב ?

(2) אֵיפֹה לוֹמֵד שָׁאוּל בְּעָרָב ?

(3) מִי עוֹמֵד בְּרָחוֹב ?

(4) מָה מוֹכֵר הַצִּעִיר ?

(5) מָה נוֹתֵן שָׁאוּל לַצִּעִיר ?

(6) מָה נוֹתֵן הַצִּעִיר לְשָׁאוּל ?

(7) אֵיפֹה עוֹבְדִים יְהוּדִים ?

Two-Letter Roots

Note on Reading.

You have learned that as in such words as הולך, עומד the vowel ך is pronounced like *o* in *lock*, *rod*.

Some words do not have the Vav. They have only the dot. The pronunciation remains the same;

e.g.	בָּקֶר	is pronounced	<i>bó-ker</i>	} <i>o</i> as in <i>lock</i>
	חֹדֶשׁ	„ „	<i>chó-desh</i>	
	אֶזֶן	„ „	<i>ó-zen</i>	

Note that מֹשֶׁה is pronounced *mo-shèh*

The dot serves two purposes.

- (1) It represents the vowel *o*.
- (2) It indicates that the second letter is ש, not שׁ

Two-Letter Roots

The present tenses we have used hitherto all conform to one model יוצא, יושב, עובד.

They have three consonants and two characteristic vowels. Many common Hebrew verbs have only two letters and one characteristic vowel. Here are some examples:—

The worker rises in the morning

הַפּוֹעֵל קָם בַּבֹּקֶר

He returns in the evening

הוא שָׁב בָּעֶרֶב

Who lives in the house

מִי גָר בַּבַּיִת?

The child sings songs

הַיֶּלֶד שָׁר שִׁירִים

He runs in the street

הוא רץ ברחוב

The man puts a newspaper on the chair

האיש שם עתון על הכסא

The tourist comes to the city

התורב בא אל העיר

These verbs form their plurals in the usual way.

The farmers live in the village

האכרים גרים בבכפר

The tourists come to the city

התורבים באים אל העיר

They run to the garden

הם רצים אל הגן

Read the following :—

- (1) התורבים משה ויוסף¹ באים אל העיר.
- (2) הם גרים במלון.²
- (3) בבקר הם יוצאים מן המלון.
- (4) בערב שב יוסף אל המלון וישב וקורא.
- (5) משה הולך אל אולם.³
- (6) שם ראובן,⁴ יהודי,⁵ מן העיר הל אביב, שר שירים.
- (7) משה אוהב שירים.

¹ Joseph

² hotel

³ hall

⁴ Reuben

⁵ a Jew

Exercise.

Answer the following questions based on the above passage.

- (1) מי בא אל העיר ?
- (2) איפה הם גרים ?
- (3) מתי הם יוצאים ?

(4) מי שָׁב אֶל הַמֶּלֶךְ :

(5) מתי שָׁב יוֹסֵף אֶל הַמֶּלֶךְ ?

(6) מָה עוֹשֶׂה יוֹסֵף בַּמֶּלֶךְ ?

(7) מָה עוֹשֶׂה מֹשֶׁה בְּעָרָב ?

(8) מי שָׁר שִׁירִים בְּאוֹלָם ?

¹ When ² What does Joseph do ?

The Chatáf

Look at the words : אֶנִּי, אֶרוּחָה.

Under the א in each case there is a vowel whose sign is a Patach and a Sheva placed close together. This represents a short Patach pronounced very quickly. This vowel is called פֶּתַח. It can never be accented.

Here are some examples :—

I work during the day אֶנִּי עוֹבֵד בַּיּוֹם

After work I return home אַחֲרֵי הָעֲבוּדָה אֶנִּי שׁוֹב אֶל הַבַּיִת

I eat a meal אֶנִּי אוֹכֵל אֶרוּחָה

After the meal I rest אַחֲרֵי הָאֶרוּחָה אֶנִּי נָח

Morning comes for work בֹּקֶר בָּא לְעֲבוּדָה

Evening comes for rest עָרֶב בָּא לְמַנוּחָה

Read the following:—

הַשַּׁבָּת.

- (1) הַשַּׁבָּת יוֹם שְׁלֵמָה מְנוּחָה, יוֹם שָׁלוֹם וְשָׁקט.
- (2) בְּעֶרְבַּ שַׁבָּת הַיְּהוּדִי הוֹלֵךְ אֶל בֵּית-הַכְּנֶסֶת.
- (3) אַחֲרֵי הַתְּפִלָּה הוּא שֹׁב אֶל הַבַּיִת.
- (4) שָׁם הוּא קוֹרֵא קִדּוּשׁ.
- (5) אַחֲרֵי הַקִּדּוּשׁ הוּא אוֹכֵל אֶרְוָחָה.

¹ of ² peace ³ on the eve of Shabbat ⁴ synagogue ⁵ prayer
⁶ he reads, recites

Exercise

Answer the following questions based on the above passage.

(Note that when *where* means *where to* it must be translated not by *אִיפֹה* but by *לָאן*.)

- (1) לָאן הוֹלֵךְ הַיְּהוּדִי בְּעֶרְבַּ שַׁבָּת?
- (2) לָאן הוֹלֵךְ הַיְּהוּדִי אַחֲרֵי הַתְּפִלָּה?
- (3) מָה הוּא קוֹרֵא בַּבַּיִת?
- (4) מָה הוּא עוֹשֶׂה אַחֲרֵי הַקִּדּוּשׁ?

כפר-בלום.

Note.

גליל, כפר-בלום are place names

צִעִירִים בָּאִים מֵאֲנָגְלִיָּה אֶל כְּפַר-בְּלוֹם. כְּפַר-בְּלוֹם
בְּגִלְלִיל. שָׁם עֲבוּדָה בַּשָּׂדֶה וְעֲבוּדָה בַּקֶּרֶת.² מִן הַרְפֶּת בָּא
חֵלֶב.³ הַקְּבוֹץ מוֹכֵר חֵלֶב לָעִיר.
בְּכֶפֶר אֲנָמִים.⁴ בְּאֲנָמִים דָּגִים.⁵ הַקְּבוֹץ מוֹכֵר דָּגִים לָעִיר.
הַיְּהוּדִים בָּעִיר אוֹהֲבִים דָּגִים.
בְּאֲנָגְלִיָּה דָּוִד וְאַשֵּׁר לּוֹמְדִים עֲבוּדָה בַּשָּׂדֶה. הֵם בָּאִים אֶל
חִיפָה. מִן הַנֶּמֶל הֵם הוֹלְכִים אֶל כְּפַר-בְּלוֹם. בְּכֶפֶר בְּלוֹם
דָּוִד עוֹבֵד בַּשָּׂדֶה. אֲשֶׁר עוֹבֵד בְּאֲנָמִים.
דָּוִד וְאַשֵּׁר עוֹבְדִים בְּכֶפֶר. הַיְּהוּדִים בָּעִיר אוֹכְלִים דָּגִים.

¹From England (read *may-anglee-ya*) ²in the byre ³milk ⁴ponds ⁵fish

Exercise

Answer in Hebrew the following questions based on the above passage

- (1) מֵאֵין (from where?) בָּאִים צִעִירִים אֶל כְּפַר-בְּלוֹם?
- (2) אֵיזָה כְּפַר-בְּלוֹם?
- (3) אֵיפֹה עוֹבְדִים הַצִּעִירִים בְּכֶפֶר?
- (4) מֶה מוֹכֵר הַקְּבוֹץ לָעִיר?
- (5) לְמִי מוֹכֵר הַקְּבוֹץ דָּגִים?
- (6) מִי אוֹהֵב דָּגִים?
- (7) לָאֵן הוֹלְכִים דָּוִד וְאַשֵּׁר מִן הַנֶּמֶל?
- (8) מִי עוֹבֵד בְּאֲנָמִים?

Adjectives.

Note on Reading.

Study the words :— גָּבֵה , רֹאח , שׁוֹמֵעַ.

(Note the point in the גָּ. It shows that the ה is a consonant and not a vowel letter.)

The פֿתַח under the last letter is a vowel inserted to facilitate pronunciation. This פֿתַח is read *before* the letter under which it is placed;

e.g. שׁוֹמֵעַ is read *sho-máy-a*
 רֹאח „ „ *róo-ach*
 גָּבֵה „ „ *ga-vó-ah*

Here are some examples :—

<i>I know a hotel in the city</i>	אָנִי יוֹדֵעַ מָלֹחַ בְּעִיר
<i>I hear a voice</i>	אָנִי שׁוֹמֵעַ קוֹל
<i>The boy likes an apple</i>	הַיֶּלֶד אוֹהֵב תַּפּוּחַ
<i>Noah comes to the ark</i>	נֹחַ בָּא אֶל הַתֵּבָה
<i>The tree is tall</i>	הָעֵץ גָּבֵה
<i>He takes a book and reads</i>	הוּא לּוֹקֵחַ סֵפֶר וְקוֹרֵא
<i>He travels on the road</i>	הוּא נוֹסֵעַ בַּדֶּרֶךְ
<i>He plants a tree</i>	הוּא טַעַם עֵץ
<i>You know</i>	אַתָּה יוֹדֵעַ

When the words שׁוֹמֵעַ, נוֹסֵעַ, לּוֹקֵחַ, etc., are used in the plural number, the פֿתַח disappears;

c.g.

They plant trees

הם נוטעים עצים

They stand and listen

הם עומדים וְשומעים

They take apples and eat

הם לוקחים תפוחים ואוכלים

Read the following :—

יְהוּדָה וְאוּרִי

- (1) יְהוּדָה נוֹסֵעַ בְּיָרְדֵּן.
- (2) הוּא שָׁר שִׁירִים.
- (3) יְהוּדָה שׁוֹמֵעַ קוֹל.
- (4) הוּא עוֹמֵד וְשׁוֹמֵעַ.
- (5) הַקּוֹל בָּא מִבֵּין הָעֵצִים.
- (6) אוֹמֵר יְהוּדָה מִי שֵׁם זֶה?
- (7) הַקּוֹל אוֹמֵר אֲנִי בֹאן.¹
- (8) אוֹמֵר יְהוּדָה מִי אַתָּה זֶה?
- (9) יוֹצֵא יָלֵד מִבֵּין הָעֵצִים.
- (10) אוֹמֵר הַיָּלֵד אֲנִי אוּרִי.
- (11) אַתָּה שָׁר שִׁירִים. אֲנִי אוֹהֵב שִׁירִים.
- (12) אוֹמֵר יְהוּדָה מָה אַתָּה עוֹשֶׂה בֹאן זֶה?
- (13) אוֹמֵר יְהוּדָה אֲנִי נוֹטֵעַ עֵצִים.
- (14) אֲנִי אוֹהֵב עֵצִים. לָאֵן אַתָּה נוֹסֵעַ?
- (15) אוֹמֵר יְהוּדָה אֲנִי נוֹסֵעַ אֶל הָעִיר. בֹּא אֶל הָעִיר, אוּרִי.
- (16) לֹקֵחַ אוּרִי וְאוֹכֵל.
- (17) יְהוּדָה וְאוּרִי נוֹסְעִים אֶל הָעִיר.
- (18) יְהוּדָה שָׁר שִׁירִים וְאוּרִי לֹמֵד. הֵם בָּאִים אֶל הָעִיר בְּעֶרְב.

¹ Judah ² from between (or among) the trees ³ says Judah (predicate before subject) ⁴ I am here ⁵ where? (see note to Exercise in lesson IV).
⁶ Come!

Exercise

Answer the following questions based on the above passage.

- (1) מי נוסע בקרן ?
- (2) מה שומע יהודה ?
- (3) מי יוצא מבין העצים ?
- (4) מה עושה אורי ?
- (5) לאן נוסע יהודה ?
- (6) מה נותן יהודה לאורי ?
- (7) מתי באים יהודה ואורי אל העיר ?

Adjectives

This lesson deals with three simple points.

(a) *The Adjective as predicate.*

Study these sentences :—

<i>The book is new</i>	הספר חדש
<i>The picture is beautiful</i>	הציור יפה
<i>The house is big</i>	הבית גדול
<i>The street is long</i>	הרחוב ארוך

You can see that sentences are formed quite simply. The word *is* is not translated.

(b) *The position of the Adjective.*

In Hebrew the adjective follows the noun as you will see from the following examples.

<i>There is a big tree in the garden</i>	עץ גדול בגן
--	-------------

An old Jew lives in the house

יהודי זקן גר בבית

Joseph is a clever child

יוסף ילד חכם

The Shabbat is a holy day

השבת יום קדוש

(c) *The Adjective with the Definite Article.*

Study these examples.

The good child is sitting and learning הילד הטוב יושב ולומד

The hungry man is eating האיש הרעב אוכל

The tired worker is resting הפועל העייף נח

You can see that when the noun has a definite article the adjective must have it also.

Here are further examples :—

They live in the big house הם גרים בבית הגדול

He is sitting in the beautiful garden הוא יושב בגן היפה

The little book is on the chair הספר הקטן על הכסא

Read the following :—

(1) יוסף ילד קטן. (2) הוא הולך ברחוב ארוך.

(3) הוא עייף ורעב. (4) יהודי זקן עובר. (5) הזקן

הטוב נותן תפוח לילד הקטן. (6) תודה"י אומר

יוסף. (7) יוסף אוכל.

Exercise

Answer in Hebrew the following questions based on the above passage.

(1) איפה הולך יוסף? (2) מי עובר? (3) מה נותן

הזקן לילד הקטן? (4) מה אומר הילד הרעב?

¹ passes

² thank you

ראש-השנה לַאִילָנוֹת

New Year of the Trees is an ancient spring festival which has captured the imagination of present-day Israel. אֵילָנוֹת means the same as עֵצִים

ראש-השנה לַאִילָנוֹת הוא חג נָדוּל¹ בָּאָרֶץ, חַג שְׂמֵחַ², חַג יָפֶה. הַיְלָדִים יוֹצְאִים מִן הָעִיר אֶל הַכֶּפֶר. בַּדֶּרֶךְ הֵם שָׂרִים שִׁירִים עַל הָאֲבִיב³, אָבִיב חֹדֶשׁ בָּאָרֶץ.

הַיְלָדִים בָּאִים אֶל שָׂדֶה נָדוּל. שָׁם הֵם עוֹמְדִים. מוֹרֶה נֹתֵן שְׁתִּילִים לַיְלָדִים. הוּא נֹתֵן אוֹתוֹ וְהַיְלָדִים נוֹטְעִים אֶת הַשְּׁתִּילִים.

אַחֲרֵי הָעֲבוּדָה שָׂרִים הַיְלָדִים בְּקוֹל רֹם⁴. עֵתָה הַשָּׂדֶה יָפֶה. כָּכָה¹⁰ הַיְלָד הַיְּהוּדִי נוֹטֵעַ עֵצִים בָּאָרֶץ. הוּא אוֹהֵב שְׁתִּילִים וְעֵצִים.

אַחֲרֵי יוֹם⁸ נָעִים⁹ בַּכֶּפֶר, הוּא שָׁב אֶל הָעִיר. עֵתָה הוּא עֵיף.

1 is a great Festival 2 joyful 3 about the spring 4 teacher 5 Saplings
6 Sign 7 loud 8 day 9 pleasant 10 thus

NOTE: The particle אֶת is explained at foot of page 53.

Answer in Hebrew the following questions based on the above passage.

- (1) לָאֵן הוֹלְכִים הַיְלָדִים בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה לַאִילָנוֹת?
- (2) אֵיפֹה הֵם שָׂרִים?
- (3) אֵיפֹה הֵם עוֹמְדִים?
- (4) מִי נֹתֵן לָהֶם שְׁתִּילִים?
- (5) מִי נוֹטֵעַ אֶת הַשְּׁתִּילִים?
- (6) מָתִי יוֹצְאִים הַיְלָדִים אֶל הַכֶּפֶר וְנוֹטְעִים שְׁתִּילִים?
- (7) מָתִי שָׁבִים הַיְלָדִים אֶל הָעִיר?

Numbers

Plural Nouns and Adjectives

Note on Reading.

Look at the words:—

תלמוד , שבִּעָה , מדְּבָר

In each case a letter in the middle of the word has no vowel at all. Pointed Hebrew does not tolerate this. Where a letter in the middle of a word has no vowel of its own, the gap must be filled by a שָׁא. This שָׁא is silent and the above words are written and read as follows:—

מדְּבָר is read *mid-bar*

שבִּעָה „ „ *shiv-ah*

תלמוד „ „ *tal-mud* (*u* as in *put*)

Notice that the letter with a silent שָׁא closes a syllable and the second example must be read *shiv-ah* and not *shi-vah*.

A silent שָׁא is called שָׁא נָח and a sounded שָׁא is called שָׁא נָע. The rules for distinguishing these are not too easy, but wherever it is necessary you will be told when to sound the שָׁא, e.g. you already know (Lesson III, pg. 25), that the שָׁא in the plural of the present tense as in יושְׁבִים, עומְדִים must be sounded.

The Numbers

Here are the first ten numbers:—

three שלֹשָׁה (*shloshá*)

one אֶחָד

four אַרְבָּעָה

two שְׁנַיִם

eight שְׁמֹנֶה

five חֲמִשָּׁה

nine תְּשַׁעַה

six שֵׁשׁ

ten עֲשָׂרָה

seven שִׁבְעָה

(a) Of these only the first, אֶחָד, is placed like an adjective after the noun it accompanies. The others are placed before the noun;

e.g. one song	שִׁיר אֶחָד	three songs	שְׁלֹשָׁה שִׁירִים
one story	סִפּוּר אֶחָד	five stories	חֲמִשָּׁה סִפּוּרִים
one Jew	יְהוּדִי אֶחָד	ten Jews	עֲשָׂרָה יְהוּדִים
one star	כּוֹכַב אֶחָד	seven stars	שִׁבְעָה כּוֹכָבִים

(b) When the number *two* is used alone it is translated by the word שְׁנַיִם. When it is used before a *noun*, this word is shortened to the word שְׁנֵי, e.g.

How many farmers are in the field? כְּמָה אֶבְרִים בַּשָּׂדֶה?

Two farmers שְׁנֵי אֶבְרִים

How many are working? כְּמָה עוֹבְדִים?

Two שְׁנַיִם

Read the following :—

- (1) בְּנֵימִין לֹאמַר עֲבָרִיתִי.
- (2) בְּכַתְּהִי עֲשָׂרָה תְּלִמִּידִים.
- (3) בְּנֵימִין יוֹדֵעַ שִׁיר עֲבָרִי.
- (4) הוּא קָם וְשָׁר שִׁיר יָפָה.
- (5) קָם אֶבְרָהָם וְאָמַר "אֲנִי יוֹדֵעַ שְׁנֵי שִׁירִים."

(6) קָמִים שְׁנֵי תַלְמִידִים וְאוֹמְרִים "אֲנִחנוּ יוֹדְעִים
שֶׁלֶשָׁה שִׁירִים."

(7) אוֹמֵר הַמוֹרֶה "הַיּוֹם אֲנִחנוּ לוֹמְדִים שִׁיר חֹדֶשׁ."

¹ Benjamin ² Hebrew (noun) ³ in the class ⁴ pupils
⁵ Hebrew (adjective) ⁶ Abraham ⁷ we ⁸ the teacher
⁹ to-day (the day)

Exercise.

Answer in Hebrew the following questions based on the above passage.

- (1) מִי לוֹמֵד עִבְרִית?
- (2) בַּמָּה תַלְמִידִים בּוֹכָה?
- (3) מַה יוֹדֵעַ בְּנִימִין?
- (4) מִי קָם אַחֲרָיו בְּנִימִין?
- (5) בַּמָּה שִׁירִים יוֹדֵעַ אֲבָרָהָם?
- (6) בַּמָּה תַלְמִידִים קָמִים אַחֲרֵי אֲבָרָהָם?
- (7) בַּמָּה שִׁירִים יוֹדְעִים הֵם?

¹ after

Plural Nouns and Adjectives

You already know that to form the plural you add ים to a noun. Sometimes a change of vowel also takes place, e.g.

one thing	דָּבָר אֶחָד	three things	שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים
one old man	זָקֵן אֶחָד	ten old men	עֶשְׂרֵה זָקֵנִים
one young man	צָעִיר אֶחָד	four young men	אַרְבָּעָה צָעִירִים
one neighbour	שָׁכֵן אֶחָד	six neighbours	שֵׁשׁ שָׁכֵנִים

Notice that in all these cases a קָמֶץ (,) under the first letter has become a שְׁוָא נָע (sounded sheva). Adjectives that qualify plural nouns must themselves be plural. That is, you must add ים and make the vowel change if necessary, e.g.

I am reading a wonderful story אֲנִי קוֹרֵא סֵפֹר נִפְלֵא

In the book are two wonderful stories בַּסֵּפֶר שְׁנֵי סִפּוּרִים נִפְלְאִים

In the book there are also big pictures בַּסֵּפֶר גַּם צִיּוּרִים גְּדוֹלִים

In one picture there are tall trees בְּצִיּוֹר אֶחָד עֲצִים גְּבוּהִים

Here are three very common words that have irregular plurals worth learning.

One day יוֹם אֶחָד

Seven days שִׁבְעָה יָמִים

One man אִישׁ אֶחָד

Six men שֵׁשָׁה אָנָשִׁים

One house בַּיִת אֶחָד

Three houses שְׁלֹשָׁה בָּתִּים

אֵיפֹה אֵתָּה נָר?

בְּאַרְצ־יִשְׂרָאֵל¹ יוֹשְׁבִים יְהוּדִים, עַרְבִים², כְּדֻרִים³.

הַכְּדֻרִים נָרִים בְּאֵהָלִים⁴ גְּדוֹלִים, אֵהָלִים שְׁחוּרִים⁵.

הַבַּיִת שֶׁל הָעַרְבִי בִּכְפָּר, הוּא בַּיִת שְׁפֵלִי וְאַפְלִי⁶.

וְהַיְּהוּדִים, אֵיפֹה נָרִים הֵם? הֵם נָרִים כְּעִיר וּבִכְפָּר. כְּעִיר,

כִּירוּשָׁלַיִם, בְּתֵל-אָבִיב אִי בְּחִיפָה, הַבְּנֵינִים¹⁰ גְּבוּהִים, לְבָנִים.

אָנָשִׁים רַבִּים¹¹ נָרִים כְּבִנְיָן אֶחָד.

בְּכֶפֶר אֲהָלִים, צָרִיפִים¹ וּבָתִּים. קְבוּץ חֹדֶשׁ נֹר בְּאֲהָלִים
 לְבָנִים. אַחֲרֵי־כֵן² הֵם עוֹבְרִים לְצָרִיפִים וּלְבָתִּים. בְּבֵית
 הַגָּדוֹל הָרֹאשׁוֹן נָרִים הִלָּדִים.

In the land of Israel ² dwell ³ Arabs ⁴ Bedouin ⁵ in tents
 black ⁷ low ⁸ dark ⁹ or ¹⁰ the buildings ¹¹ many
¹² huts ¹³ afterwards.

Answer in Hebrew the following questions based on the
 above passage.

- (1) מִי נֹר בְּאֲהָלִים שְׁחוּרִים ?
- (2) מִי נֹר בְּאֲהָלִי לָבֵן ?
- (3) אֵיפֹה נֹר הָעֶרְבִי ?
- (4) מִי נֹר בְּבִגְדֵי נְבוֹהֵי לָבֵן ?
- (5) אֵיפֹה נֹר קְבוּץ חֹדֶשׁ ?
- (6) מִי נֹר בְּבֵית הַגָּדוֹל הָרֹאשׁוֹן שֶׁל קְבוּץ ?

¹ in a tent.

מִפְרָקֵי אָבוֹת From the Ethics of the Fathers
 עַל שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים הָעוֹלָם עומד: עַל הַתּוֹרָה, עַל
 הָעֲבוּדָה וְעַל גְּמִילוּת חֲסָדִים.

On three things the world stands, on the Torah, on worship and on
 kindly acts.

VOCABULARY 1.

Lessons 1-6.

Note : On looking up verbs, you will find here only the three letters of the root, e.g. you will find not עוֹבְדִים but עבד

you	אַתָּה	א	
	ב	spring (season)	אָבִיב
in	בֵּי-	Abraham	אַבְרָהָם
come (v.)	בָּא	pond	אָגֶם
Bedouin	בְּדוּדִי	love (v.)	אהב
house	בֵּית	tent	אֶהָל
synagogue	בֵּית כְּנֶסֶת	hall	אוֹלָם
Benjamin	בִּנְיָמִין	Uri	אוּרִי
building	בִּנְיָן	sign, letter	אוֹת
morning	בֹּקֶר	one	אֶחָד
	ג	after	אַחֲרֵי
		where ? (before nouns)	אַיֵּה
high, tall	גָּבֹהַּ	where ? (before verbs)	אִיפֹה
big	גָּדוֹל	man	אִישׁ
garden	גֶּן	eat (v.)	אָכַל
live (v.), dwell	גָּר	farmer	אֶכָר
	ד	to, towards	אֶל
		say (v.)	אָמַר
fish	דָּג	England	אֲנִלְיָה
David	דָּוִד	we	אֲנַחְנוּ
Dan	דָּן	I	אֲנִי
road	דֶּרֶךְ	four	אַרְבָּעָה
	ה	meal	אַרוּחָה
the	הֵ, הָ, הַ	long (adj.)	אָרֶךְ
he	הוּא	land	אֶרֶץ
Hurra!	הִידֹד	Asher	אֲשֶׁר

village	כפר	go, walk (v.)	הלך
vineyard	כרם	they	הם
class	כיתה		
	ל		
		old man	זקן
to	ל-		
whither ?	לאן	festival	חג
white	לבן	new	חדש
bread	לחם	wise	חכם
learn (v.)	למד	milk	חלב
take (v.)	לקח	pioneer	חלוץ
		five	חמשה
	מ		
what ?	מה, מה, מה		
teacher	מורה	good	טוב
who ?	מי		
colony	מושבה	know (v.)	ידע
sell (v.)	מכר	Jew, Jewish	יהודי
hotel	מלון	day	יום
from	מן	Joseph	יוסף
rest	מנוחה	child, boy	ילד
Moses	משה	beautiful	יפה
when ?	מתי	go out (v.)	יצא
		sit (v.)	ישב
	נ		
rest (v.)	נח		
Noah	נח	here	כאן
plant (v.)	נטע	already	כבר
harbour	נמל	star	כוכב
travel (v.)	נסע	chair	כסא
pleasant	נעים	money, silver	כסף

ק	collective group	קבוץ	wonderful	נפלא
	holy	קדוש	give (v.)	נתן
	voice	קול	ס	סוס
	rise (v.)	קם		ספור
	short	קצר		ספר
	read, call (v.)	קרא		
ר	Reuben	ראובן	ע	עבד
	street	רחוב		עבודה
	high	רם		עבר
	loud voice	קול רם		עברי
	hungry	רעב		עברית
	byre	רפת		עד
	run (v.)	רץ		עייף
				עיר
ש	return (v.)	שב	city	על
	seven	שבועה	on	עמד
	Sabbath	שבת	stand (v.)	ארב
	black	שחור	evening	ערבי
	song	שיר	Arab	עשה
	of	של	do (v.)	עשרה
	peace	שלום	ten	עתה
	three	שלושה	now	עתון
	there	שם	newspaper	
	eight	שמונה	פ	פועל
	hear (v.)	שמע		
	two	שנים	צ	ציור
	lesson	שעור		צעיר
	low	שפל		צריף
	sing (v.)	שר		
			worker	
			picture	
			young man	
			hut	

	ת		six	שש
under	תחת		sapling	שתיל
tourist	טייר			
pupil	תלמיד	ש		
apple	תפוח		field	שדה
prayer	תפלה		put (v.)	שם
nine	תשעה		happy	שמח

The Feminine Gender.

Note on Reading.

Here are two more vowels. The first has unfortunately the same sign as קמץ (ֿ). It is called קמץ קטן (short Kamats) and is read like *o* in knock.

e.g. כֿל is read *kol*

חֿפְּשִׁי „ „ *chofshee*

You will always be told when קמץ has to be read in this way.

The second vowel is קבוץ (ֿ) which is read like *u* in put.

e.g. שִׁלְחָן is read *shul-chan*

בִּבָּה „ „ *bub-ba*

Here are some examples of the use of these words.

All the people are listening כֿל הָעָם שׁוֹמְעִים

Israel is a free people יִשְׂרָאֵל עַם חֻפְּשִׁי.

He studies all (the) evening הוּא לּוֹמֵד כֿל הָעֶרֶב

Jews live in all the world יְהוּדִים גָּרִים בְּכָל הָעוֹלָם

All Israel are comrades כֿל יִשְׂרָאֵל חֻבְּרִים

The book is on the table הַסֵּפֶר עַל הַשִּׁלְחָן

He puts money in the box הוּא שֶׁם כֶּסֶף בְּקַבָּה

N.B. In the above sentences only the

חֻפְּשִׁי in כֿל, בְּכָל, and חֻפְּשִׁי

is read like *o* in lot,

but

הָעוֹלָם is read *ha-olam* (*o* as in rod)

הָעָם „ „ *ha-am* (*a* as in father)

Feminine Forms.

Compare the following sentences :—

<i>The boy is learning</i>	הַיֶּלֶד לומֵד
<i>The girl is learning</i>	הַיְלָדָה לומֶדֶת
<i>The old man is writing</i>	הַזָּקֵן כותֵב
<i>The old woman is writing</i>	הַזָּקֵנָה כותֶבֶת
<i>He sells meat</i>	הוא מוכֵר בָּשָׂר
<i>She sells milk</i>	היא מוכֶרֶת חֶלֶב
<i>Joseph is dreaming</i>	יוֹסֵף חולֵם
<i>Rachel is dreaming</i>	רַחֵל חולֶמֶת

Note that just as the masculine form of the present tense has characteristic vowels so the feminine form has its characteristic vowels. Note the position of the accent in the feminine form.

Read the following :—

יוֹסֵף וְרַחֵל יושְׁבִים בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל¹. בַּבֹּקֶר הוֹלְכֶת
 רַחֵל אֶל הַשָּׂדֶה. היא עוֹבְדֶת עַל-יְדֵי יוֹסֵף. היא
 אוֹהֶבֶת עֲבוֹדָה. רוֹחֵ עוֹבְדֶת בָּעִיר. היא מוֹכֶרֶת חֶלֶב
 וְחֶמְאָה² בַּחֲנוּת³.

¹ the land of Israel ² beside ³ Ruth ⁴ butter ⁵ shop

Exercise.

תָּרְוִי ל

Answer the following questions.

- (1) אֵיפֹה יושְׁבִים יוֹסֵף וְרַחֵל?
- (2) מָתַי הוֹלְכֶת רַחֵל אֶל הַשָּׂדֶה?

(3) אֵיפָה עוֹבְדָת רַחֵל!

(4) מַה מוֹכֶרֶת רוֹת!

(5) אֵיפָה מוֹכֶרֶת רוֹת חֶלֶב!

Feminine Plurals.

Study the following sentences :—

<i>A cow is standing in the field</i>	פָּרָה עוֹמְדָת בַּשָּׂדֶה
<i>Cows are standing in the field</i>	פָּרוֹת עוֹמְדוֹת בַּשָּׂדֶה
<i>She gives a present to David</i>	הִיא נוֹתֶנֶת מַתָּנָה לְדָוִד
<i>They give presents to David</i>	הֵן נוֹתְנוֹת מַתָּנוֹת לְדָוִד
<i>She eats a meal</i>	הִיא אוֹכֶלֶת אֲרוּחָה
<i>They eat meals</i>	הֵן אוֹכְלוֹת אֲרוּחוֹת
<i>The young woman is passing</i>	הַצְעִירָה עוֹבְרָת
<i>The young women are passing</i>	הַצְעִירוֹת עוֹבְרוֹת

Note :—

(a) There is *no neuter gender* in Hebrew. Every noun must be either masculine or feminine;

(b) Words like פָּרָה, מַתָּנָה, צְעִירָה, which end in הָ, are usually feminine and their plural ends mostly in וֹת;

(c) The present tense which accompanies these words also ends in וֹת;

(d) Just as עוֹמְדִים is read *o/medim* with a sounded sheva so עוֹמְדוֹת is read *o/medot* with a sounded sheva.

ל א ה

Read the following :—

לֹאֵה יְהוּדִיָּה טוֹבָה. הִיא אוֹהֶבֶת מִצְוֹת.¹ אִם־הַשְּׂבָנָה
שְׁלֵה חוֹלָה,² לֹאֵה קָמָה וְהוֹלֶכֶת אֶל הַבַּיִת שֶׁל
הַשְּׂבָנָה וּמְכִינָה³ שָׁם אֲרוּחוֹת. לֹאֵה נוֹתֶנֶת מִתְּנוּת
לְאַבְיוֹנִים.⁴ תָּמִיד⁵ הִיא נוֹתֶנֶת מִתְּנוּת בְּחֹשֶׁאִי.⁶
הַבַּיִת שֶׁל לֹאֵה בֵּית יְהוּדִי. לִפְנֵי כָל־⁷ אֲרוּחָהּ⁸ הִיא
אוֹמֶרֶת בְּרָכָה.⁹ עַל הַשְּׁלָחַן בַּבַּיִת שְׁלֵה עוֹמֶדֶת
הַקֶּפֶסָה שֶׁל הַקָּרָן קִיָּמָה לְיִשְׂרָאֵל.¹⁰ בְּכָל יוֹם לֹאֵה שָׂמָה
פְּרוֹטָה¹¹ בַּקֶּפֶסָה.

עֲזָרָה¹² לַשְּׂבָנוֹת שְׁלֵה, מִתְּנוּת לְאַבְיוֹנִים, בְּרָכוֹת לִפְנֵי
הָאֲרוּחוֹת, פְּרוֹטוֹת בַּקֶּפֶסָה, מִצְוֹת אֵלֶּה¹³ אוֹהֶבֶת לֹאֵה.

¹ Jewess ² commandments, pious or kindly deeds, (read *mils-vot* : see Lesson I. page 6.) ³if ⁴a neighbour ⁵her ⁶ill ⁷prepares ⁸poor people ⁹always ¹⁰secretly ¹¹every meal ¹²a blessing ¹³Jewish National Fund (literally: the "everlasting fund for Israel.") ¹⁴a coin ¹⁵help ¹⁶these *mils-vot*.

Exercise.

ת ר ג י ל

Answer the following questions.

- (1) מָה אוֹהֶבֶת לֹאֵה ?
- (2) מָה עוֹשֶׂה לֹאֵה בְּאֶשֶׁר (when) הַשְּׂבָנָה חוֹלָה ?
- (3) לְמִי נוֹתֶנֶת לֹאֵה מִתְּנוּת ?
- (4) אֵיךְ (how ?) נוֹתֶנֶת הִיא מִתְּנוּת ?
- (5) מָה עוֹמֶדֶת עַל הַשְּׁלָחַן בַּבַּיִת שְׁלֵה ?

From the Aggadah.

מִן הָאֲגָדָה

צְדִיק בָּא לְעוֹלָם, טוֹבָה בָּאָה לְעוֹלָם.

A righteous man comes to the world, [then] goodness comes to the world.

The Past.

Note on Reading.

Here are two more vowels, the last to be learnt. The first occurs under the initial letter of each of the words אֱמֶת (truth) and אֱלִיעֶזֶר (Eliezer). This vowel is called הֶטֶף סְגוּל and is read as a very short unaccented סְגוּל (ֶ).

Thus אֱמֶת is read *e-mét*, the first vowel being so short that the word is practically a word of one syllable. In the same way the first syllable of אֱלִיעֶזֶר is אֱלִי which is read *e-leé*,

The second of the vowels occurs under the first letter of חֲלִי (illness) and חֲדָשִׁים (months).

This vowel is called הֶטֶף קָמֶץ and is a very short unaccented form of the vowel in כֹּל (kol), (see Lesson 7, page 47). Thus חֲלִי is read *cho-leé*, which like אֱמֶת is practically a word of one syllable.

These vowels occur also in the middle of words. It is then best to stop momentarily before reading the הֶטֶף,

e.g. בְּאֱמֶת (in truth) is read *be|emét*

צֹהֲרִים (noon) is read *tso|borá-yim*.

This lesson is based on a short prose passage which follows and which you should study as was explained in the Editor's foreword.

Here are some notes to help you to read it.

(a) You already know the form of the words

נֹסֵעַ עוֹבֵד נוֹתֵן

In the passage below you will find words of the form

נָסַע עָבַד נָתַן

This is the simplest form of the past tense, e.g.

He journeyed to Jerusalem
He worked by day and by night

נָסַע אֶל יְרוּשָׁלַיִם
עָבַד בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה

(b) You will find also words of the form :—

שָׁכְחוּ , קָרְאוּ , לָמְדוּ

This is a plural form of the past tense, e.g.

They read books

קָרְאוּ סְפָרִים

They forgot the Hebrew language

שָׁכְחוּ אֶת הַשָּׂפָה הָעִבְרִית

Notice that the word “they” need not always be translated.
It is sufficiently indicated by the form of the word.

Note also that the שָׁא in this form must be sounded, e.g.

קָרְאוּ is read *ka/re-oó*

לָמְדוּ is read *la/me-doó*.

(c) In Lesson 7 you learnt the phrase הַבַּיִת שֶׁלָּהּ (her house).

In the passage below occur similar forms.

Our generation

הַדּוֹר שֶׁלָּנוּ

His child

הַיֶּלֶד שֶׁלוֹ

These words are worth close attention.

(d) One Hebrew idiom occurs in the passage. The phrase לִפְנֵי שִׁבְעִים שָׁנָה means literally *before seventy years*, but corresponds exactly to the English idiom *seventy years ago*.

Now you may read the passage. The English translation which follows will clear up any remaining difficulties.

אֵלֶּיֶךָ בֶּן יְהוּדָה.

בְּנֵלוֹת שִׁכְחוּ הַיְּהוּדִים אֶת הַשָּׂפָה הָעִבְרִית. בְּבֵית הַכְּנֶסֶת
קִרְאוּ וְשָׁמְעוּ תְּפִלוֹת בְּעִבְרִית. בַּחֲדָר לְמִדּוֹ מִתּוֹךְ סִפְרִים
עִבְרִים. בְּבֵית קִרְאוּ עִבְרִית. אָבֵל לֹא דִּבְרוּ עִבְרִית. הַשָּׂפָה
הָעִבְרִית הָיְתָה שָׂפָה שֶׁל סִפְרִים, וְיִשְׂרָאֵל הָיָה עִם הַסֵּפֶר
אֵלֶּיֶךָ בֶּן יְהוּדָה הָיָה הָרֹאשׁוֹן בְּדוֹר שְׁלָנוּ אֲשֶׁר דִּבֶּר
עִבְרִית. לִפְנֵי הַשָּׂעִים שָׁנָה נָסַע אֶל יְרוּשָׁלָּיִם. שָׁם דִּבֶּר
בְּבֵית שְׁלוֹ רַק עִבְרִית. הַיֶּלֶד שְׁלוֹ הָיָה הַיֶּלֶד הָרֹאשׁוֹן בְּדוֹר
שְׁלָנוּ אֲשֶׁר דִּבֶּר עִבְרִית.

עָבְרוּ יָמִים וְשָׁנִים. בֶּן יְהוּדָה עָבַר בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה וְתָנוּ לָעַם
שְׁלוֹ שָׂפָה חַיָּה.

עַכְשָׁיו עִבְרִית הִיא הַשָּׂפָה שֶׁל נַעַר תְּקוֹן, שֶׁל בֵּית הַסֵּפֶר
וְהַשּׁוּק, שֶׁל הָעִתּוֹן וְשֶׁל הַתְּפִלָּה.

English Version.

Eliezer Ben-Yehuda.

In the Galut the Jews forgot the Hebrew language. In the Synagogue they recited and heard prayers in Hebrew. In the Heder (elementary school) they learnt out of Hebrew books. In the home they read Hebrew. But they did not speak Hebrew. The Hebrew language was a language of books and Israel was the People of the Book.

Eliezer Ben-Yehuda was the first in our generation who spoke Hebrew. Ninety years ago he journeyed to Jerusalem. There he spoke in his house only Hebrew. His child was the first child in our generation who spoke Hebrew.

Days and years passed. Ben-Yehuda worked by day and by night and he gave to his people a living language.

Now, Hebrew is the language of young and old, of the school and the market, of the newspaper, and of prayer.

Additional Notes.

(a) In the phrase

שִׁכְחוּ הַיְּהוּדִים אֶת הַשָּׂפָה

the word אֶת does not require translation. It is simply a pointer introducing the object.

Compare the phrases:—

The Jews heard

שָׁמְעוּ הַיְּהוּדִים

They heard the Jews

שָׁמְעוּ אֶת־הַיְּהוּדִים

(b) The forms דִּבְרוּ, דִּבֵּר are examples of a different but very common form of the past tense.

Exercise.

תִּרְגִּיל

Answer in Hebrew the following questions :—

- (1) מַה שָׁכְחוּ הַיְּהוּדִים בְּנִלּוֹת?
- (2) אִיפֹה (where?) שָׁמְעוּ הַפְּלֹת בְּעִבְרִית?
- (3) אִיפֹה לָמְדוּ מֵתוֹךְ סְפָרִים עִבְרִים?
- (4) מִי הָיָה הָרִאשׁוֹן בְּדוֹר שְׁלָנוּ אֲשֶׁר דִּבֵּר עִבְרִית?
- (5) מָתִי נָסַע אֶל יְרוּשָׁלַיִם?
- (6) מַה דִּבֵּר בְּבֵית שְׁלוֹ?
- (7) מַה נָּתַן בֶּן יְהוּדָה לָעַם יִשְׂרָאֵל?

Translate into Hebrew :—

Asher journeyed to Israel. There he heard Hebrew, only Hebrew, in the village and in the street. His child learnt Hebrew in school. Asher learnt in the evening. At home (in the house) they read Hebrew newspapers.

The Song of the Worker שִׁיר הַפּוֹעֵל

Morning comes for work

בֶּקֶר בָּא לַעֲבוֹדָה

Noon comes for a meal

צֶהָרִים בָּא לְאֲרוּחָה

Evening comes for rest

עֶרֶב בָּא לְמִנוּחָה

Night comes for sleep

לַיְלָה בָּא לְשֵׁנָה

More of the Past.

1. The passage in this lesson introduces further forms of the past tense. Here are some notes to help you.

(a) You have already learnt the form

לָמַד	יָשַׁב	גָּמַר
<i>he learnt</i>	<i>he sat</i>	<i>he finished.</i>

In this lesson you will find the forms

I learnt לָמַדְתִּי (adding תִּי)

You finished גָּמַרְתָּ (adding תָּ)

In these words you must accent the second last syllable.

לָמַדְתִּי is read *la-mád-tee*

גָּמַרְתָּ is read *ga-már-ta*.

(b) In Hebrew, questions are often expressed merely by intonation, e.g.

You learnt a lot

לָמַדְתָּ הַרְבֵּה

Did you learn a lot?

לָמַדְתָּ הַרְבֵּה?

(c) Study the following phrases which show the simple growth of a Hebrew sentence.

Jacob has finished

גָּמַר יַעֲקֹב

The uncle sees that Jacob has finished

רוֹאֶה הַדּוֹד שֶׁגָּמַר יַעֲקֹב

When the uncle sees that Jacob

כַּאֲשֶׁר רוֹאֶה הַדּוֹד שֶׁגָּמַר יַעֲקֹב

has finished

Now you may read with the help of the English version the following passage.

אצל הדוד.

בשבת אחרי הצהרים רחץ יעקב את הפנים ואת הידיים
שלו, לובש מעיל חדש, והולך אל הבית של הדוד יהושע
והדודה לאה. הדודה נותנת ליעקב ענה טעימה. יעקב
אוכל את הענה בחשק. הוא אוהב לאכול. באשר רואה
הדוד שנמר יעקב לאכול הוא שואל שאלות. הוא אוהב
לשאל.

שואל הדוד: הלכת אל בית הספר השבוע?
עונה יעקב: הלכתי.

הדוד: למדת הרבה?

יעקב: למדתי.

הדוד: כתבת היטב?

יעקב: כתבתי.

הדוד: ישבת בשקט?

יעקב: ישבתי.

הדוד: נמרת את כל הפרק?

יעקב: נמרתי.

הדוד: שכחת את כל השעור?

יעקב: שכחתי... לא, לא, לא שכחתי, זכרתי.

צוחק הדוד. צוחק יעקב. הדודה נותנת ליעקב עוד ענה.

English Version.

At Uncle's.

On Shabbat afternoon Jacob washes his face and hands, puts on a new coat and goes to the house of Uncle Joshua and Aunt Leah. Aunt gives Jacob a tasty cake. Jacob eats the cake with pleasure. He likes eating. When Uncle sees that Jacob has finished eating he asks questions. He likes asking.

Uncle asks: Did you go to school this week?

Jacob answers: I went.

Uncle: Did you learn a lot?

Jacob: I learnt.

Uncle: Did you write well?

Jacob: I wrote.

Uncle: Did you sit quietly?

Jacob: I sat.

Uncle: Did you finish all the chapter?

Jacob: I finished.

Uncle: Did you forget all the lesson?

Jacob: I forgot... no, no, I did not forget. I remembered.

Uncle laughs. Jacob laughs. Aunt gives Jacob another cake.

Additional Note.

Note the second verb in the phrase **הוא אוהב לשאל** which means literally- *he loves to ask*.

You can easily make similar sentences, e.g.

He forgets to write

הוא שוכח לכתב

He comes to learn

הוא בא ללמד

The form sometimes varies a little, e.g.

He goes out to work

הוא יוצא לעבוד

He loves to eat

הוא אוהב לאכל

Exercise.

תרניל.

Answer in Hebrew

(1) מזה עושה יעקב בשבת אחרי הצהריים?

(2) מזה הוא לובש?

(3) לָאֵן (where ... to?) הוֹלֵךְ יַעֲקֹב?

(4) מַה נּוֹתֶנֶת הַדּוֹדָה לַיַּעֲקֹב.

(5) מִי אוֹהֵב לֶאֱכֹל? מִי אוֹהֵב לְשָׁאֵל?

You may now test yourself by reading the following passage which contains only words and forms you have learnt in this and previous lessons. The few new words necessary are explained in the footnotes.

A key to this passage follows Lesson 10.

תִּיר בּוֹת ב.

תִּיר נָסַע אֶל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. נָסַע הֶרְבֵּה בְּאֶרֶץ וְלָמַד הֶרְבֵּה.

הוּא כָּתַב אֶל תּוֹבָרִי אֶחָד.

"בְּאַמֶּת לְמַדְתִּי הֶרְבֵּה בְּאֶרֶץ. לֹא שָׁכַחְתִּי לְנָסַע אֶל הָעַמֻּקִּי.

הַשְּׁבוּעַ עֲבַרְתִּי אֶת כָּל הָעַמֻּק תּוֹבַרְתִּי אֶת כָּל הַסְּפוּרִים

אֲשֶׁר־ שָׁמַעְתִּי בְּבֵית הַסֵּפֶר. עֲמַדְתִּי תַּחַת הָר־ גִּלְבֵּעַ, תּוֹבַרְתִּי

אֶת דָּוִד וַיּוֹנֶתָן. עֲמַדְתִּי תַּחַת הָר תּוֹבֹר תּוֹבַרְתִּי אֶת דְּבוּרָה.

לָמָּה לֹא כָּתַבְתָּ שָׁכַחְתָּ בְּאַמֻּחִי "

¹ friend

² which

³ The Valley (i.e. of Jezreel)

⁴ Mount Gilboa

⁵ why?

מִפְּרֻקֵי אָבוֹת From the Ethics of the Fathers.

רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר, עַל שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים הָעוֹלָם

קַיָּם: עַל הָאֱמֶת, עַל הַדִּין וְעַל הַשְּׁלוֹם.

Rabban Shimon ben Gamliel says, "On three things the world exists, on truth on law, and on peace."

The Infinitive.

In Lesson 9 you read the sentence

He likes to ask

הוא אוהב לשאל

The form of the last of these words is very useful, e.g.:—

It is necessary to watch

צריך לשמר

He is ready to watch

הוא מוכן לשמר

He goes out to watch

הוא יוצא לשמר

It is necessary to learn

צריך ללמד

He is ready to learn

הוא מוכן ללמד

He likes to read

הוא אוהב להרא

Note the characteristic vowels of this form.

Here is a slight variant of this form.

It is necessary to travel

צריך לנסע

It is hard to travel

קשה לנסע

It is hard to plant in the mountains

קשה לנסע בהרים

It is easy to plant in the valley

קל לנסע בעמק

There are a great many words, very frequently used, whose forms differ somewhat from the forms you have already learnt.

The Chaluts builds

החלוץ בונה

All of them build

כלם בונים

It is necessary to build

צָרִיךְ לְבִנּוֹת

He does everything

הוא עוֹשֶׂה אֶת הַכֹּל

They do everything

הם עוֹשִׂים אֶת הַכֹּל

It is hard to do everything

קָשָׁה לַעֲשׂוֹת אֶת הַכֹּל

He goes up to Palestine

הוא עוֹלָה אֶל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל

The Jews go up to Palestine

הַיְּהוּדִים עוֹלִים אֶל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל

It is necessary to go up

צָרִיךְ לַעֲלוֹת

He sees the land

הוא רוֹאֶה אֶת הָאָרֶץ

It is necessary to see the land

צָרִיךְ לִרְאוֹת אֶת הָאָרֶץ.

Note in these words the ending הַ of the present tense and the ending וֹת of the infinitive.

Now you may read, with the help of the English version, the following passage.

הַ חֵלּוּץ

מִי הוּא הַחֵלּוּץ ?

הַחֵלּוּץ יוֹצֵא לִפְנֵי הַחֲבֵרִים שְׁלוֹ.

הַחֵלּוּץ רֹאשׁוֹ.

צָרִיךְ לְבִנּוֹת. הוּא בּוֹנֶה.

קָשָׁה לְבִנּוֹת. הוּא בּוֹנֶה.

צָרִיךְ לְבִנּוֹת בְּעִיר.

הוּא הוֹלֵךְ אֶל הָעִיר וְהוּא בּוֹנֶה שָׁם.

צָרִיךְ לְבִנּוֹת בְּבֶקֶר.

הוא יוצא אל הבקר ושם הוא בונה.
 צריך לנטע. הוא קם ונוטע.
 צריך לנטע בקר.
 הוא עולה אל הקר ונוטע.
 צריך לנטע בעמק.
 הוא יורד אל העמק ונוטע.
 צריך לשמר. הוא מוכן לשמר.
 צריך לשמר ביום.
 הוא שומר מן הבקר עד הערב.
 צריך לשמר בלילה.
 הוא יוצא בלילה ושומר כל הלילה עד הבקר.
 צריך לנטע צפונה. הוא נוסע צפונה.
 צריך לנטע דרומה. הוא נוסע דרומה.
 צריך לנאל אדמה בצפון.
 הוא נוסע צפונה ונאל את האדמה בצפון.
 צריך לנאל אדמה בדרום.
 הוא נוסע דרומה ונאל את האדמה בדרום.
 הוא מוכן לעשות את הכל.
 מוכן לבנות ולנטע, לשמר ולנטע.

The Chaluts (Pioneer).

Who is the Chaluts?
The Chaluts goes out before his friends.
The Chaluts is first.
It is necessary to build. He builds.
It is hard to build. He builds.
It is necessary to build in the city.
He goes to the city and he builds there.
It is necessary to build in the village.
He goes out to the village and there he builds.
It is necessary to plant. He arises and plants.
It is necessary to plant on the mountain.
He goes up to the mountain and plants.
It is necessary to plant in the valley.
He goes down to the valley and plants.
It is necessary to guard. He is ready to guard.
It is necessary to guard by day.
He guards from morning until evening.
It is necessary to guard by night.
He goes out at night and guards all night until morning.
It is necessary to journey to the north. He journeys to the north.
It is necessary to journey to the south. He journeys to the south.
It is necessary to redeem land in the north.
He journeys to the north and redeems land in the north.
It is necessary to redeem land in the south.
He journeys to the south and redeems land in the south.
He is ready to do everything.
Ready to build and to plant, to guard and to journey.

Exercise.

תָּרְגִיל

Answer in Hebrew the following questions.

- (1) איפה מוכן החלוץ לבנות?
- (2) איפה מוכן החלוץ לנטע?
- (3) מתי מוכן החלוץ לשמור?
- (4) לאן מוכן החלוץ לנסע?

Write out the following sentences and insert the missing words.

- (5) צריך עצים בקר ובצמק.
- (6) צריך ביום ובלילה.

(7) הַחלוץ בֵּית בְּעִיר.

(8) צִרִיךְ אֲדָמָה בְּצִפּוֹן וּבְדָרוֹם.

(9) הַחלוץ נוֹאֵל בְּצִפּוֹן וּבְדָרוֹם.

(10) צִרִיךְ בְּבִפְרָ.

Note that before certain letters, e.g. ב, *and* is translated not by ׀ but by ׁ.

You may now attempt the following passage, a key to which follows in Lesson 11.

חַלּוּץ מִבְּרִי.

כָּאן נִטְעָתִי עֵצִים.

שָׁם נִטְעוּ הַחֲבֵרִים שְׁלִי.

כָּאן צִרִיךְ לִנְטֹעַ. מִי עוֹלָה לִנְטֹעַ?

הַחֲבֵרִים יֵצְאוּ מִן הָעִיר אֶל הַבְּפָר לִשְׁמֹר,

וְחִמְשָׁה נִפְלוּ שָׁם.

צִרִיךְ לִשְׁמֹר הַלַּיְלָה. מִי יוֹצֵא לִשְׁמֹר?

חַלּוּצִים חֲדָשִׁים מוֹכְנִים לַעֲלוֹת אֶל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

צִרִיךְ לִבְנוֹת בָּתִּים. מִי מוֹכֵן לִבְנוֹת?

¹ A Chaluts speaks ² fell ³ to-night ⁴ houses (an irregular plural).

A Tourist writes: —

תִּיר כּוֹתֵב

(Key to the passage set in Lesson 9).

A Tourist travelled to Israel. He travelled much in the land and learnt much. He wrote to a friend :

"In truth I have learnt much in the land. I did not forget to travel to the Emek¹. This week I passed through all the land and remembered all the stories that I heard in school. I stood under Mt. Gilboa and remembered David and Jonathan. I stood under Mt. Tabor and remembered Deborah.

Why have you not written ? Have you really forgotten ?"

¹ Emek, *valley*, now commonly used for the Valley of Jezreel.

From the Prayer Book.

מִן הַסֵּדוּר

הֵן בְּלִבֵּנוּ לְשִׁמְעַ לְלַמֵּד וּלְלַמֵּד לְשִׁמְרָה וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם
(אֶת כָּל הַתּוֹרָה).

Put (it) into our heart to hearken, to learn and to teach, to observe and to do and to uphold (all the Torah).

From the Aggadah.

מִן הָאָגָדָה

צְדִיקִים אוֹמְרִים מְעַט וְעוֹשִׂים הַרְבֵּה.

Righteous people say little and do much.

Possession.

Hebrew does not use a verb corresponding to the verb "to have," but possession is indicated as shown in the following examples.

Abraham has an orchard

לְאַבְרָהָם פְּרִידִם

The farmer has a field in Israel

לְאֹכֶר שָׂדֶה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל

The woman has a little garden

לְאִשָּׁה בְּגַן קָטָן

Amos has two children

לְעָמוֹס שְׁנֵי יְלָדִים

The old man has a house in Tel Aviv

לְזָקֵן בֵּית בְּתֵל אֲבִיב

Note that the vowel under the ל varies. If the word *the* is not implied then the prefix is לְ. If the word *the* is implied then you use לָ or לָּ, just as you would use הָ or הָּ.

The past tense is indicated quite simply.

David had a house in the city

לְדָוִד הָיָה בֵּית בְּעִיר

Rebecca had a house in the village

לְרִבְקָה הָיָה בֵּית בְּכֶפֶר

Pay close attention to the endings of the words used to indicate possession in the following sentences.

I am a farmer. I have a wonderful orchard

אֲנִי אֹכֶר. לִי פְרִידִם נִפְלָא

Joseph is also a farmer. He has a nice field

גַּם יוֹסֵף אֹכֶר. לוֹ שָׂדֶה יָפֶה

Ruth is a gardener. She has lovely flowers

רוּת גַּנָּת. לָהּ פְּרָחִים יָפִים

We are workers.

אֲנַחְנוּ פּוֹעֲלִים.

We have hard work.

לָנוּ עֲבוּדָה קָשָׁה.

The children are happy.

הַיְלָדִים שְׂמֵחִים.

They have an orchard and a garden.

לָהֶם פֶּרְדֵּס וְגַן.

You should practise these words by talking of your own and your friends' belongings.

e.g. לִי סֵפֶר. לוֹ עֶתוֹן.

i.e. *I have a book.* *He has a newspaper.*

Continue this practice until you are perfectly familiar with the words of possession.

Often we use the following form.

I have a garden יֵשׁ לִי גַן

They have a house in Tel Aviv יֵשׁ לָהֶם בַּיִת בְּתֵל אַבִּיב

The word יֵשׁ may be combined with any of the words לִי, לוֹ, לָהּ, etc.

By adding שׁ to the words

לָהֶם, לָנוּ, לָהּ, לוֹ, לִי

you get the words

שֶׁלָּהֶם, שֶׁלָּנוּ, שֶׁלָּהּ, שֶׁלּוֹ, שֶׁלִּי

some of which you have come across already and which are used as follows.

My orchard is wonderful

הַפֶּרְדֵּס שֶׁלִּי נִפְלָא

His field is nice

הַשָּׂדֶה שֶׁלּוֹ יָפָה

Her flowers are lovely

הַפְּרָחִים שֶׁלָּהּ יָפִים

Our work is hard

הָעֲבוּדָה שֶׁלָּנוּ קָשָׁה

Their garden is nice

הַגַּן שֶׁלָּהֶם יָפָה

These words also should be fully practised. Using words you already know, you can make countless sentences, e.g.

My newspaper is on the table

הַעֲתוֹן שְׁלִי עַל הַשֻּׁלְחָן

His book is on the table

הַסֵּפֶר שְׁלוֹ עַל הַשֻּׁלְחָן

You may now read with the help of the English version the following passage.

מֵאִירוּפָּה אֶל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

עָמוּס עָלָה אֶל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי הַמֶּלֶכְחָמָה. בְּאִירוּפָּה
עָבַד בְּמִשְׁכָּד. הָיָה לוֹ כִּסֵּא וְעַל הַכִּסֵּא שָׁלוּ יָשֵׁב כָּל הַיּוֹם.
הָיָה לוֹ עֵשׂ וּבָעֵשׂ שָׁלוּ כָּתַב מִן הַבִּקְרָה עַד הָעֶרֶב.
עֲכָשׁוּ הוּא גַם בְּבִקְרָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. כִּאֵן יֵשׁ לוֹ פְּרִידִים.
בְּבִקְרָה הוּא קָם וַיּוֹצֵא אֶל הַפְּרִידִים שְׁלוֹ וַרְוָאָה אֶת הַשֶּׁמֶשׁ.
לוֹ אִשָּׁה וְלָהּ בָּן. בְּשָׁעָהּ שְׁעָמוּס עוֹבֵד בְּפְרִידִים הָאִשָּׁה שְׁלו
עוֹבֶדֶת בְּגֵן שָׁלָה. לָהֶם שְׁנֵי יְלָדִים, בֶּן וּבַת. גַּם לְיְלָדִים בָּן
קָטָן. הַיְלָדִים אוֹהֲבִים לִנְטֹעַ פְּרָחִים בְּגֵן שָׁלָהֶם.
הַיְלָד הוֹלֵךְ אֶל בֵּית הַסֵּפֶר וְאוֹמֵר לַחֲבֵרִים שְׁלו, "לִי בֵּן
יָפֵה. אֶתְמוֹל נִטְעַמְתִּי הַרְבֵּה פְּרָחִים." הַיְלָדָה נִתְּנָה פֶּרֶחַ
יָפֵה לַמּוֹרָה וְאוֹמְרָת, "לִי אִמָּא, וְלִאִמָּא שְׁלִי בֵּן גָּדוֹל, וּבָנוּ

הָרְבֵּה פְּרָחִים. הִנֵּה לָהּ פֶּרֶחַ יָפֵה."

וְעָמוֹס וְהָאִשָּׁה שְׁלוֹ שְׂמֵחִים וְאוֹמְרִים: "לָנוּ יְלָדִים טוֹבִים

וְהֵם רוֹאִים חַיִּים טוֹבִים בָּאָרֶץ יִשְׂרָאֵל."

¹ ... בְּשָׁעָה שֶׁ... in the time that ...

From Europe to Israel.

Amos went (up) to Palestine before the war. In Europe he worked in an office. He had a chair and in his chair he sat all day. He had a pen and with his pen he wrote from morning until evening.

Now he lives in a village in Israel. Here he has an orchard. In the morning he rises and goes out to his orchard and sees the sun.

He has a wife and she has a garden. While Amos works in the orchard, his wife works in her garden. They have two children, a son and a daughter. The children, too, have a small garden. The children love to plant flowers in their garden.

The boy goes to the school and says to his friends, "I have a lovely garden. Yesterday I planted lots of flowers." The girl gives a beautiful flower to the teacher and says, "I have a mother, and my mother has a big garden, and in the garden are lots of flowers. Here, for you, is a lovely flower."

And Amos and his wife are happy and say, "We have good children, and they have a good life in Israel."

Exercise

תָּרְנִיל

Answer in Hebrew the following questions.

(1) מָתַי עָלָה עָמוֹס אֶל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל?

(2) מָה עָשָׂה בְּאִירוּפָּה?

(3) מָה יֵשׁ לוֹ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל?

(4) מָה עוֹשֶׂה עָמוֹס בְּבִקְרָו?

(5) אֵיפֹה עוֹבְדֵת הָאִשָּׁה שְׁלוֹ?

(6) בְּמָה יְלָדִים יֵשׁ לָהֶם?

(7) מַה נוֹשָׁעִים הַיְלָדִים בְּגֵן שְׁלֵהֶם;

(8) מַה נוֹתֶנֶת הַיְלָדָה לַמּוֹרָה שְׁלָהּ;

Chayim Nachman Bialik who died in 1934 was the greatest of modern Hebrew poets. He described on the one hand the peaceful beauties of nature and on the other hand the horrors of the pogrom. He upbraided the people for their supineness in the face of persecution and fondly paid tribute to the traditional House of Study whence Jews derived steadfastness and fortitude. He wrote also many folk poems. Part of one of these follows. It is worth memorising. The literal translation will help you to a more correct understanding.

יֵשׁ לִי גֵן.

יֵשׁ לִי גֵן וּבְאֵר יֵשׁ-לִי
תְּעָלִי בְּאֵרִי תְּלֹוֹי דְּלִי;
מִדִּי שֶׁבֶת בָּא מִחֲמַדִּי
מִיָּם זָכִים יֵשֶׁת מִבְּדִי.

כָּל הָעוֹלָם יֵשֶׁן - הֵם!
גַּם תַּפּוּחַ וְאַנָּס;
אִמִּי נִמָּה, נִרְדָּם אָבִי,
עֵרִים רַק אֲנִי וּלְבָבִי.

וְהִדְלִי כְּלָבִי עֵר,
נוֹטֵף פֶּזַע אֶל פִּי הַבְּאֵר,
נוֹטֵף פֶּזַע וְנוֹטֵף בְּךָ-לַח:
דּוּדֵי הוֹלֵךְ דּוּדֵי הוֹלֵךְ.

ח. נ. ביאליק.

I have a Garden.

I have a garden and a well have I,
And over my well hangs a pail ;
Every Shabbat comes my darling,
Pure water he drinks from my pitcher.

All the world is sleeping — hush.
Slumbering are apple-tree and pear-tree ;
My mother slumbers, asleep is my father,
Awake are only I and my heart.

And the pail like my heart is awake,
Dripping gold into the mouth of the well,
Dripping gold and dripping crystal:
My beloved is coming, my beloved is coming.

Ch. N. Bialik.

Notes.

(a) Instead of בְּאֵר שְׁלִי (my well), literary Hebrew prefers בְּאֵרִי. Similarly כִּדִּי my pitcher, אָבִי my father, and so on.

(b) Some of the words illustrate poetical usage,
e.g. עָלִי (בְּאֵרִי) for the ordinary עַל (בְּאֵרִי)
יֵשֶׁה (poetical form for יֵשֶׁהָ) for the ordinary הוּא שׁוֹתָה
פֶּן for the ordinary וְהָב

A Chaluts speaks

חלוץ מדבר

(Key to the passage set in Lesson 10).

Here I planted trees. There my friends planted. Here it is necessary to plant. Who is coming up to plant?

The members went out from the city to the village to guard and five fell there. It is necessary to guard to-night. Who is going out to guard?

New Chalutsim are ready to go up to Israel. It is necessary to build houses. Who is ready to build?

From the Ethics of the Fathers. מִפְּרֻקֵי אָבוֹת

תֵּן לוֹ מִשְׁלוֹ שְׂאֵתָהּ וְשִׁלָּהּ שְׁלוֹ.

Give to Him of what is His, for thou and what thou hast are His

Negation.

Study the following שיחה (conversation):

<i>You know Samuel ?</i>	אתה מכיר את שמואל?
<i>Yes, I know him</i>	כן. אני מכיר אותו.
<i>Has he a brother ?</i>	היש לו אח?
<i>No, he has no brother</i>	לא. אין לו אח.
<i>Has he a sister ?</i>	היש לו אחות?
<i>No, he has no sister</i>	לא. אין לו אחות.
<i>Has he children ?</i>	היש לו ילדים?
<i>He has a son ; he has no daughter</i>	כן יש לו בן אין לו בת.
<i>Have you a sister ?</i>	היש לך אחות?
<i>I have no sister ; I have a brother</i>	אין לי אחות. יש לי אח.
<i>Children, have you a father</i>	ילדים, היש לכם אב
<i>and a mother ?</i>	ואם?
<i>Yes, we have a father and mother</i>	כן. יש לנו אב ואם.

There are three points to learn from this שיחה :

- The use of the phrases אין לי etc. to translate *I have not, you have not.* etc.
- The use of the particle הַ as in היש לך אח? to introduce a question.

Here are a few examples to illustrate the use of this particle.

<i>Amos lives in a village</i>	עמוס גר בכפר.
<i>Does he live in a city ?</i>	הגר הוא בעיר ?
<i>He plants trees.</i>	הוא נוטע עצים.
<i>Does he plant many trees ?</i>	הנוטע הוא הרבה עצים ?
<i>Did his wife also learn to plant ?</i>	הגם האשה שלו למדה לנטע ?

- The difference between לך and לכם.

In English the word *you* is used in addressing one person or in addressing more than one. In Hebrew you must distinguish between these cases. Thus

Reuben, have you a ticket ? ראובן, הֲיֵשׁ לְךָ כַּרְטִיס?

And you, Gad and Asher, have you tickets ?

וְאַתֶּם גַּד וְאַשֶׁר, הֲיֵשׁ לָכֶם כַּרְטִיסִים?

In the same way, you must distinguish between אַתָּה and אַתֶּם

Reuben, are you travelling by train ? ראובן, אַתָּה נוֹסֵעַ בְּרֶכֶבֶת?

And you, Gad and Asher, are you also travelling by train ?

וְאַתֶּם גַּד וְאַשֶׁר הֲגַם אַתֶּם נוֹסְעִים בְּרֶכֶבֶת?

You should study the above שִׁיחָה thoroughly and then engage in similar שִׁיחוֹת with your acquaintances.

Now study the following:

Do you work to-morrow? אַתָּה עוֹבֵד מָחָר?

No, I do not work to-morrow לא. אֲנִי עוֹבֵד מָחָר.

You do not work to-morrow? Why? אֵינְךָ עוֹבֵד מָחָר, מַדּוּעַ?

I do not work on Shabbat אֲנִי עוֹבֵד בַּשַּׁבָּת.

I am a Jewish official אֲנִי פֶקִיד יְהוּדִי.

And does he work to-morrow? וְהוּא עוֹבֵד מָחָר?

No, he does not work to-morrow. לא. אֵינוֹ עוֹבֵד מָחָר.

He is also a Jewish official גַּם הוּא פֶקִיד יְהוּדִי.

The Jewish officials do not work on Shabbat?

הַפֶּקִידִים הַיְּהוּדִים אֵינֶם עוֹבְדִים בַּשַּׁבָּת?

No, they work six days

לא. הם עובדים ששה ימים.

and do not work on Shabbat

ואינם עובדים בשבת.

In this שִׁנָּה you learn to use the words

אֲנִי

אַתָּה

הוא

I am not

You are not

He is not

I do not

You do not

He does not

which have the same endings as

שְׁלִי

שְׁלָךְ

שְׁלוֹ

my

your

his

and

לִי

לָךְ

לוֹ

to me

to you

to him

You also learn the word אֵינָם, *they do not*.

You may now read the following story. Use the English translation sparingly. First read the Hebrew version which contains few new words. Read it until you understand all you can. Then use the English version to explain these few new words. Finally read and re-read the original. The story concerns a Hassid, one of a great sect of Jews that developed in the 18th century. The Hassidim had their own "Rabbis", whom they visited frequently, seeking inspiration and spiritual guidance. They believed among other things in the power of melody and sought communion with the Divine in the ecstasy of song.

הַחֲסִיד בִּרְכָּבָת

א. חֲסִיד נֹסֵעַ.

חֲסִיד אֶחָד נָסַע אֶל הָרִבֵּי שְׁלוֹ. עָבָשׁ הוּא נֹסֵעַ בִּרְכָּבָת

וְשֵׁב אֶל כְּפָרוֹ. הוּא יוֹשֵׁב בַּפִּנָּה שְׁלוֹ וְשָׂר נִגּוֹן נִפְלָא.
 הוּא יוֹשֵׁב עַל-יַד הַחֲלוֹן וְאֵינוֹ רוֹאֶה דָּבָר. הָרֶכֶת עוֹבֶרֶת
 דֶּרֶךְ יַעַר וְהָרִים. אֵינוֹ רוֹאֶה. הָרֶכֶת עוֹבֶרֶת עַל יַד פְּרָדִיסִים
 וְשָׂדוֹת. אֵינוֹ רוֹאֶה. הַנוֹסְעִים מְדַבְּרִים. אֵינוֹ שׁוֹמֵעַ.
 הוּא שָׂר אֶת הַנִּגּוֹן:

"אֵי, אֵי, טַרְלֵי אֵי, טַרְלֵי טַרְלֵי אֵי."

The Hassid in the Train.

I. A Hassid travels.

A Hassid had travelled to his Rabbi. Now he travels by train and is returning to his village. He is sitting in his corner and is singing a wonderful melody. He is sitting by the window and does not see a thing. The train passes through a forest and through mountains. He does not see. The train passes by orchards and fields. He does not see. The passengers (travellers) speak. He does not hear. He sings the melody, "Ai, ai, tarala, ai, tarala tarala ai."

ב. הַפֶּקִיד מְדַבֵּר.

בָּא הַפֶּקִיד וְקוֹרֵא "בְּרִיטִים, בְּרִיטִים! בְּבִקְשָׁה!"
 כָּל הַנוֹסְעִים נוֹתְנִים אֶת הַבְּרִיטִים שֶׁלָּהֶם לַפֶּקִיד.
 הַחֲסִיד אֵינוֹ זֶז.
 הַפֶּקִיד שׁוֹאֵל "אֵי הַבְּרִיטִים שֶׁלָּהֶם?" הַחֲסִיד אֵינוֹ שׁוֹמֵעַ.
 הוּא שָׂר "אֵי אֵי טַרְלֵי אֵי". פּוֹנֶה הַפֶּקִיד אֶל הַנוֹסְעִים וְאוֹמֵר
 "אֵין לוֹ אָזְנִים, מִשָּׁנָע הוּא". הַחֲסִיד אֵינוֹ אוֹמֵר דָּבָר.

עומד הפקיד לפני החסיד ודופק על החלון. החסיד אינו רואה.

פונה הפקיד אל הנוסעים ואומר: "הוא נוסע ברכבת ואינו נותן לי את הכרטיס. בודאי אין לו כרטיס. קום, אדוני, קום". החסיד אינו קם.

הפקיד קורא בקול "כרטיסים, אדוני הכרטיס שקד". החסיד נוקר את הנגנון

"טרל, טרל, אי, אי, אי". הוא מוציא את הכרטיס מן הבים שלו ונותן אותו אל הפקיד. הפקיד יוצא.

¹ takes out.

2. The Official speaks.

The official comes and calls out, "Tickets, tickets, please." All the passengers give their tickets to the official. The Hassid does not move. The official asks, "Where is your ticket?" The Hassid does not hear. He sings, "Ai, ai, tarala, ai!" The official turns to the passengers and says: "He has no ears. He is mad." The Hassid does not say a word. The official stands in front of the Hassid and taps on the window. The Hassid does not see. The official turns to the passengers and says, "He travels in the train and does not give me his ticket. I am sure he has no ticket. Up, sir, up." The Hassid does not rise. The official calls out loudly (Literally: with a voice), "Tickets, sir, your ticket!" The Hassid finishes the melody, "Tarala tarala ai ai ai!" He takes out the ticket from his pocket and gives it to the official. The official goes out.

ג. החסיד מדבר.

החסיד פונה אל הנוסעים ואומר: "שמעו ננו חדרש אצל

הַרְבֵּי. אֵין לָכֶם מַשָּׁה. נִנֵּן נִפְלָא. שְׁמַעְנוּ אֶת הַנִּנֵּן וְלִמְדֵנוּ
 אוֹתוֹ. וְאֵי בְּמַעַט שִׁבְחָתִי אוֹתוֹ. אִם הָיִיתִי מְקַשֵּׁב אֶל קוֹל
 הַפִּקִּיד בְּיָדֵי הָיִיתִי שׁוֹבֵת. עַכְשָׁיו יֵשׁ לוֹ הַכַּרְטִיס שְׁלוֹ.
 אֵין לִי צָרָה בַּכַּרְטִיס שְׁלוֹ. וְאֵת הַנִּנֵּן לֹא שִׁבְחָתִי.

3. The Hassid speaks.

The Hassid turns to the passengers and says, "At the Rabbi's we heard a new melody. You have no idea. A wonderful melody. We heard the melody and learnt it, and I almost forgot it. If I had listened to the voice of the official I would have surely forgotten. Now he has his ticket. I have no need of his ticket, and I have not forgotten the melody.

Notes.

(a) Some of the words in the story are unpointed but this should present no difficulty. If you have read אֵינוּ a few times you should recognise that אֵינוּ is the same word and is read in the same way.

(b) אֲזַנִּים is read *oz-náyim* because the קָמֶץ (ֿ) in this word is a קָמֶץ קָשָׁן (Lesson 7).

(c) אֵי and בְּיָדֵי both rhyme with *buy*, the י at the end of each word being read like *y* in *yes*.

(d) הַכִּפָּר שְׁלוֹ is a more literary form of the phrase הַכִּפָּר שְׁלוֹ *his village*.

(e) You have learnt already the endings of the words

I have heard שְׁמַעְתִּי

You have heard שְׁמַעְתָּ

In this lesson you learn the ending of the word

We have heard שְׁמַעְנוּ

Answer in Hebrew the following questions.

- (1) אֵיךְ נָסַע הַחֲסִיד אֶל בְּפָרוֹז?
- (2) אֵיפֹה הוּא יוֹשֵׁב?
- (3) מָה הוּא עוֹשֶׂה בְּפִנֵּה שְׁלוֹ?
- (4) מָה הוּא רוֹאֶה?
- (5) עַל מָה עוֹבְרֶת הַרְכַּבָּת?
- (6) מָה נוֹתְנִים הַנוֹסְעִים לְפָקִיד?
- (7) וּמָה עוֹשֶׂה הַחֲסִיד?
- (8) מָה עוֹשֶׂה הַחֲסִיד כְּאֲשֶׁר הוּא נוֹמֵר אֶת הַנִּגּוֹן?
- (9) אֵיפֹה שָׁמַע הַחֲסִיד אֶת הַנִּגּוֹן?
- (10) הִשְׁכַּח הַחֲסִיד אֶת הַנִּגּוֹן?

¹ Did the Hassid forget?

מִפֶּרֶק י אָבוֹת. From the Ethics of the Fathers.

אֵין לָהּ אָדָם שֶׁאֵין לוֹ שָׂעָה וְאֵין לָהּ דָּבָר שֶׁאֵין לוֹ מָקוֹם.

There is not (literally : *you have not*) a man who has not (his) hour, and there is not a thing that has not (its) place.

VOCABULARY 2.

Lessons 7-12.

(The root of the verbs רואה, רואים, לראות is רָאָה. This is the form you will find in the list.)

ב		א	
well (noun)	בְּאֵר	father	אָב, אֲבָא
please	בְּבִקְשָׁה	poor man	אֶבְיֹן
surely	בְּוַדָּאִי	but	אֲבָל
secretly	בְּחֻשָּׁאִי	pear	אֶגֶס
son	בֵּן	ground	אֲדָמָה
build (v)	בָּנָה	ear	אָזֶן
blessing	בְּרָכָה	brother	אָח
flesh	בָּשָׂר	sister	אָחוֹת
daughter	בַּת	how ?	אֵיךְ
		where ?	אֵיפֹה
		Europe	אֵירֹפָּה
redeem (v)	גָּאַל	these	אֵלֶּה
exile	גָּלוּת	if	אִם
also	גַּם	mother	אִם, אִמָּא
finish (v.)	גָּמַר	truth	אֱמֶת
gardener (woman)	גַּנָּת	beside, at the home of	אֶצֶל
		land	אֶרֶץ
Deborah	דְּבוּרָה	woman	אִשָּׁה
thing, word	דָּבָר	which	אֲשֶׁר
speak (v)	דִּבֶּר	yesterday	אֶתְמוּל

desire	חשק	uncle, beloved	דוד
	ט	aunt	דודה
tasty	טעים (טעימה)	generation	דור
	י	law	דין
hand	יד	pail	דלי
Joshua	יהושע	knock (v.)	דפק
Jonathan	יונתן	south	דרום
girl	ילדה		
Jacob	יעקב		
forest	יער	ה	
go down (v)	ירד	was (fem. היתה)	היה
Jerusalem	ירושלים	well (adv.)	היטב
asleep	ישן	here is (are)	הנה
Israel	ישראל	mountain	הר
	כ	many, much	הרבה
when	כאשר	ז	
pitcher, jug	כד	remember (v.)	זכר
pocket, purse	כיס		
all, every	כל	ח	
almost	כמעט	friend, comrade	חבר
silver, money	כסף	room	חדר
ticket	כרטיס	ill	חולה
write (v.)	כתב	alive	חי
	ל	milk	חלב
no	לא	window	חלון
Leah	לאה	pioneer	חלוץ
put on (clothes, v.)	לבש	dream (v)	חלם
night (masc.)	לילה	butter	חמאה
why?	למה	shop	חנות
before	לפני	free	חפשי

table	שֻׁלְחָן	ר	
Samuel	שְׁמוּאֵל	see (v)	רָאָה
Simeon	שִׁמְעוֹן	first	רֵאשׁוֹן
guard, keep (v.)	שָׁמַר	Rebecca	רִבְקָה
sun	שֶׁמֶשׁ	Ruth	רוּת
year	שָׁנָה	broad	רָחֵב
sleep (noun)	שָׁנָה	Rachel	רָחֵל
hour	שָׁעָה	wash (v)	רָחַץ
silence	שָׁקֵט	train	רֶכֶּבֶת
		only	רַק

	ש		
conversation	שִׁחָה	ש	
happy	שָׂמֵחַ	ask (v.)	שָׁאַל
language	שָׁפָה	question	שָׁאַלָה
	ת	week	שָׁבוּעַ
hanging	תָּלָה	seventy	שִׁבְעִים
always	תָּמִיד	forget (v)	שָׁכַח
apple	תַּפּוּחַ	neighbour (woman)	שָׁכֵנָה

More Past Tenses.

שיחה

<i>Where have you been to-day ?</i>	איפה היית היום?
<i>To-day I was in Allenby Street.</i>	היום הייתי ברחוב אלנבי.
<i>Where were you yesterday ?</i>	איפה היית אתמול?
<i>Yesterday also I was in Allenby Street.</i>	גם אתמול הייתי ברחוב אלנבי.
<i>What did you do ?</i>	מה עשית?
<i>I went from shop to shop.</i>	הלכתי מחנות אל חנות.
<i>I wanted to buy presents.</i>	רציתי לקנות מתנות.
<i>Did you buy presents ?</i>	קנית מתנות?
<i>I bought good presents.</i>	קניתי מתנות טובות.
<i>What did you buy ?</i>	מה קנית?
<i>In a little shop I saw a book of poems.</i>	בחנוט קטנה ראיתי ספר שירים.
<i>I bought the book for mother.</i>	קניתי את הספר בשביל אמא.
<i>And for father ?</i>	ובשביל אבא?
<i>For father I wanted to buy stories.</i>	בשביל אבא רציתי לקנות ספורים.
<i>Did you find [any] ?</i>	מצאת?

Yes, I turned to the shopkeeper
and asked him,
and he found among his books
an excellent book.

כן, פניתי אל החנוני
ושאלתי אותו,
והוא מצא בין הספרים שלו
ספר מצוי.

NOTES.

(a) In this שיחה you have learnt how to use the past tense of verbs whose root has the form of רצה, e.g. :

He wanted to eat.

רצה לאכול

I wanted to eat.

רציתי לאכול

You wanted to eat.

רצית לאכול

The third letter, ה, of the root רצה has apparently changed to a י.

In the same way עשיתי is derived from עשה and עשיתי is derived from עשה.

(b) In the word חנוני the ך is a consonant (Lesson I page 14). חנוני is therefore read *chen-va-nee*.

The next שיחה illustrates other forms of the past tense.

In this שיחה occur two common Hebrew terms.

The word חברים means *friends, comrades, or members of the same community*.

הנגב, the Negev, is the name given to the dry southernmost portion of Palestine.

שיחה

חברים, גמרתם את העבודה?

We have finished.

גמרנו.

Have you heard news from the Negev?	שָׁמַעְתֶּם חֲדָשׁוֹת מִן הַנֶּגֶב?
We have not heard. Have you heard?	לֹא שָׁמַעְנוּ. שָׁמַעְתָּ אֹתָהּ?
Did you work with the Chaverim Aryeh and Shmuel?	עָבַדְתֶּם עִם הַחֲבֵרִים אַרְיֵה וּשְׁמוּאֵל?
Yes, we worked with these chaverim.	כֵּן. עָבַדְנוּ עִם חֲבֵרֵינוּ אֵלֶּה.
You said that it was impossible to build a settlement in the Negev.	אָמַרְתֶּם כִּי אֵי אֲפֻשָּׁר לְבִנוֹת יִשׁוּב בְּנֶגֶב.
So we said.	כֵּן אָמַרְנוּ.
They did not listen.	הֵם לֹא שָׁמְעוּ.
They journeyed to the Negev and there they are building a new settlement.	נָסְעוּ אֶל הַנֶּגֶב וְשָׁם הֵם בּוֹנִים יִשׁוּב חֲדָשׁ.

NOTES.

(a) In lesson 9 you learnt the form

גִּמַּרְתָּ	עָבַדְתָּ
You finished	You worked

This form is used when addressing *one person*.

In the present lesson you learn the form

גִּמַּרְתֶּם	עָבַדְתֶּם
You finished,	You worked.

This form is used in addressing *two or more people*. The vowel under the first letter is **שָׁא** () in the case of most letters. In the case of the letters **א, ה, ח, ע** it is a **פֶּתַח** **חֶסֶף פֶּתַח** e.g., שָׁמַעְתֶּם, נָסַעְתֶּם, אָמַרְתֶּם, הִלַּכְתֶּם.

(b) In the case of

גִּמַּרְתָּ, שָׁמַעְתָּ, עָבַדְתָּ	
you accent the last syllable but one.	In the case of
גִּמַּרְתֶּם, שָׁמַעְתֶּם, עָבַדְתֶּם	
you accent the last syllable as in most Hebrew words.	

You should practise reading the whole **שִׁקְהָה**, paying attention to this point which is quite important.

You may now read the following passage with the help of the English version.

בְּקוֹר בְּכַפֵּר יְלָדִים.

אוֹהֶתָּ בָּא אֶל כְּפָר יְלָדִים, וְכָתַב אֶל חֵבֶר בְּעִיר.
רָאִיתִי קְבוּצָה שֶׁל יְלָדִים בָּנוּ וּפְנִיתִי אֲלֵיהֶם.
שָׁאַלְתִּי: אַתֶּם נָרִים בְּכַפֵּר יְלָדִים?
עָנָה יֶלֶד רֹאשׁוֹן: בְּיָדָאִי. נָרִים אָנוּ שֵׁם בְּבָתִּים.
הַבַּיִת הַגָּדוֹל הוּא בֵּית הַסֵּפֶר שֶׁלָּנוּ.
שֵׁם אָנוּ לִוְמָדִים.
עֲבָשׁוּ אָנוּ עוֹבְדִים כֹּאֵן בֶּנוּ.

שָׁאַלְתִּי: מֵאֵין בָּאתֶם?
יֶלֶד שֵׁנִי: אָנִי בָאתִי מִנְּרִמְנִיָּה, אֶרֶץ בָּא מְפֹלִין.
חָנָה מִמְּקוֹם אַחֵר. אֵינִי זוֹכֵר.

שָׁאַלְתִּי: מָה לַמְדַּתֶּם כֹּאֵן?
יֶלֶד שְׁלִישִׁי: לַמְדָנוּ הֶרְבֵּה, כֹּאֲשֶׁר בָּאתִי הֵנָּה הֵייתִי
טַפָּשׁ. לֹא יָדַעְתִּי עֲבָרִית.

שָׁאַלְתִּי: מָה עָשִׂיתָ?
יֶלֶד שְׁלִישִׁי: רָצִיתִי לִלְמַד וְלַמְדָתִי.

שאלתי: שבתתם נרמנית?
 ילד ראשון: כן, כל לשבת, קשה ללמד.
 שאלתי: מה עוד למדתם?
 ילד שני: למדנו לעבד. לנו נגדול וצריך לעבד
 הרבה.

שאלתי: מתי עלייתם?
 ילד שלישי: איני זוכר. הייתי קטן.
 ילד ראשון: אני זוכר. עליתי בערב שבת.
 ילד שני: טפש הוא. עלה ביום ראשון.

English Version

A Visit to the Children's Village.

A visitor came to the Children's village (lit.: "the village of children"). and he wrote to a friend in the city.

"I saw a group of children and turned to them.

I asked: You live in the Children's Village?

1st child answered: Of course, we live there in the houses. The big house is our school. There we learn. Now we are working here in the garden.

I asked: Where have you come from?

2nd child: I came from Germany. Aryeh came from Poland, Hannah from another place. I do not remember.

I asked: What have you learned here?

3rd child: We have learned a lot. When I came here I was silly. I did not know Hebrew.

I asked: What did you do?

3rd child: I wanted to learn and I learnt.

I asked: Have you forgotten German?

1st child: Yes, it is easy to forget, it is hard to learn.

I asked: What else have you learnt?

2nd child: We have learned to work. We have a big garden, and it is necessary to work a lot.

I asked: When did you come (to Israel)? (lit.: come up).

3rd child: I do not remember. I was little.

1st child: I remember. I came (to Israel) on Erev Shabbat (Friday).

2nd child: He is silly. He came (to Israel) on Sunday (lit.: first day).

Notes.

(a) We say

אֶל הַבַּיִת	אֶל הָעִיר	אֲלֵיהֶם
<i>to the house</i>	<i>to the city</i>	<i>to them</i>

Hebrew regularly combines prepositions like *to* and *in* with pronouns like *you* and *them* to form single words.

(b) In the sentence

הַבַּיִת הַגָּדוֹל הוּא בֵּית הַסֵּפֶר שֶׁלִּנוּ.

The big house is our school.

the word **הוּא** can be considered as meaning *it is*, and is inserted to make the meaning clear.

(c) **הֵנָּה** means *here, to this place*.

כֵּאן means *here, in this place*.

e.g., *He is here* **הוּא כֵּאן**

He came here **בָּא הֵנָּה**

(d) **מְקוֹם אֲחֵר** means *another place, i.e., a different place*.

עוֹד מְקוֹם means *another place, i.e., one place more*.

The Days of the Week.

The foregoing passage introduces the ordinals.

רִאשׁוֹן	שֵׁנִי	שְׁלִישִׁי
<i>first,</i>	<i>second,</i>	<i>third.</i>

These are used to name the days of the week. Here is the full list.

Wednesday.	יום רביעי	Sunday.	יום ראשון
Thursday.	יום חמישי	Monday.	יום שני
Friday.	יום ששי	Tuesday.	יום שלישי
Saturday.	יום שביעי	שבת	

You may now form many sentences on the following pattern.

On Sunday

I read a new book

בְּיוֹם ראשון
קָרָאתִי סֵפֶר חָדָשׁ.

On Tuesday

I was in the city

בְּיוֹם שְׁלִישִׁי
הָיִיתִי בָּעִיר

On Wednesday evening

two friends came

בְּיוֹם רְבִיעִי בְּעֶרֶב
בָּאוּ שְׁנֵי חֲבֵרִים

Notice that with the days of the week Hebrew uses בְּ where English uses *on*.

Exercise

תָּרְגִּיל

Add one or more suitable words to the following phrases to form sentences.

Example :

Phrase :

רָאִיתִי בָּעִיר . . .

Sentence :

רָאִיתִי בָּעִיר חָנוּת קִטְנָה.

or

רָאִיתִי בָּעִיר זָקן וְיֶלֶד.

1 רָאִיתִי בֶּנִי . . .

2 בַּכֶּפֶר נָרִים . . .

3 בְּבֵית הַסֵּפֶר הִלָּדִים . . .

4 בְּעֶרֶב לְמָרְנוּ . . .

5 צָרִיד לַעֲבֹד מִן הַבֶּקָר עַד . . .

6 אֵינִי עוֹבֵד בְּיוֹם . . .

- 7 אֶתְמוּל הָיִיתִי בְּעִיר וְקִנִּיתִי . . .
 8 רָצִיתִי לִי . . .
 9 מָתִי נִמְרָתִי? וְנִמְרָתִי . . .
 10 לָאֵן רָצִיתִי לְנִסְעַ? רָצִיתִי לְנִסְעַ אֶלִי . . .

From the Ethics of the Fathers.

מִפְּרָקֵי אָבוֹת

אִיזָהוּ חָכָם? הַלּוֹמֵד מִכָּל אָדָם.
 אִיזָהוּ גִבּוֹר? הַבּוֹשֵׁשׁ אֶת יִצְרוֹ.
 אִיזָהוּ עָשִׁיר? הַשֶּׂמֶחַ בְּחֻלְקוֹ.
 אִיזָהוּ מְבָרָד? הַמִּכְבֵּד אֶת הַבְּרִיּוֹת.

Who is wise? He who learns from all men.
 Who is mighty? He who subdues his passions.
 Who is rich? He who is happy with his portion.
 Who is respected? He who respects (other) people.

Yours and Mine.

You have come across in previous lessons forms like

his book הַסֵּפֶר שֶׁלוֹ

our city הָעִיר שֶׁלֵנוּ

Hebrew has a much neater method of expressing possession. The method consists of adding suitable endings to the nouns. Examples of these endings occur in the following שִׁיחָה.

שִׁיחָה

What do you do in the evening? מָה אַתָּה עוֹשֶׂה בְּעָרְבוֹ

*In the evening I read
my newspaper.* בְּעָרֶב אֲנִי קוֹרֵא
אֶת עֲתוֹנִי.

And Esther? וְאַסְתֵּר

*Esther also reads
her newspaper.* וְגַם אַסְתֵּר קוֹרֵאת
אֶת עֲתוֹנָהּ.

And the boy? וְהַיֶּלֶד?

*He also reads his paper,
a paper for children.* וְגַם הוּא קוֹרֵא אֶת עֲתוֹנוֹ,
עֲתוֹן בְּשִׁבְלֵי יְלָדִים.

When do you work in your garden? מָתַי אַתָּה עוֹבֵד בְּגַנֶּךָ?

*I work in my garden
in the forenoon. (Literally: before noon.)* אֲנִי עוֹבֵד בְּגַנִּי
לִפְנֵי הַצֶּהֳרָיִם.

*Does Esther also work
in your garden?* וְגַם אַסְתֵּר עוֹבֵדֶת
בְּגַנֶּךָ?

<i>No, Esther sits by her window.</i>	לא, אסתר יושבת על יד חלונה.
<i>Always?</i>	תמיד?
<i>No, no. Sometimes she works in our garden.</i>	לא, לא. לפעמים היא עובדת בגננו.
<i>I want to write a letter. Have you a pen?</i>	אני רוצה לכתוב מכתב. היש לך עט?
<i>Yes, my pen is in my pocket.</i>	כן, עטי בכיסי.
<i>Are you sure?</i>	אתה בטוח?
<i>No, my pen is not in my pocket. But Esther has a pen. Perhaps her pen is on the table.</i>	לא עטי אינו בכיסי. אבל לאסתר עט. אולי עטה על השלחן.
<i>No, I do not see her pen.</i>	לא, איני רואה את עטה.
<i>No matter. The boy has a pen. Here is his pen.</i>	לא אכפת. לילד עט. הנה עטו.

You will have noticed the endings that correspond to *my, your, his, her, our*. Note that in the ending for *her* (הָ) there is a dot called **מפיק**. This is useful to distinguish similar words, e.g.

<i>an aunt</i>	דודה
<i>her uncle</i>	דודה

Now read the following **שיחה**, covering the English version and using it only where absolutely necessary. Two common Hebrew terms occur in the **שיחה**:

פורים is the festival commemorating the frustration of Haman's plans, as recounted in the Book of Esther.

A **נשף** is an evening's entertainment which may comprise talks, singing, sketches and refreshments.

שיחה

<i>The Festival of Purim is coming.</i>	חג הפורים בא.
<i>In our town we are arranging a big Neshef in honour of Purim.</i>	בעירנו אנחנו עורכים נשף גדול לכבוד פורים.
<i>What are you arranging, Shmuel?</i>	מה אתם עורכים, שמואל?
<i>In our town too we are arranging a big Neshef.</i>	גם בעירנו אנחנו עורכים נשף גדול.
<i>Who is coming?</i>	מי בא?
<i>Aryeh is coming with his violin.</i>	אריה בא עם כנורו.
<i>Who is singing?</i>	מי שר?
<i>Yirmeyahu is singing. His voice is pleasing.</i>	ירמיהו שר. קולו נעים.
<i>And Gideon?</i>	וגידעון?
<i>I have heard that his voice is very pleasing.</i>	שמעתי שקולו נעים מאוד.
<i>This year he is not singing in our town. This year he is singing in his town.</i>	השנה אינו שר בעירנו. השנה הוא שר בעירו.
<i>And you, Shmuel?</i>	ואתה שמואל?
<i>I am reading my story on life in Shushan.</i>	אני קורא את ספורי על החיים בשושן.
<i>When did you finish your story?</i>	מתי גמרת את ספורך?
<i>I finished my story in honour of Purim.</i>	גמרתי את ספורי לכבוד פורים.
<i>Surely Batya is singing her lovely song?</i>	בנדאי בתיה שרה את שירה היפה?
<i>Surely. She always comes to our Neshef.</i>	בנדאי. היא באה תמיד אל הנשפים שלנו.

Everyone likes her song.

הכל אוהבים את שירה.

Who is speaking (i.e., giving an address)
this year?

מי נואם השנה?

Rabbi Tsvi Cohen is speaking.

הרב צבי כהן נואם.

His speech is always successful.

נאומו תמיד מצליח.

Note on Reading.

(a) When reading words like **יְרֻמָּהוּ**, where a double **שׁ** occurs, you will find it easier in the beginning if you stop momentarily after the first **שׁ** and split the word thus: **יְרֻ-מָּהוּ**.

(b) **מְצַלַּח** is read *mots-lach* o as in rock; (see lesson 7, page 47).

To do the following exercise you will require to know how to say in Hebrew *why?* and *because*. Here are two examples.

Why are they arranging
a big Neshef?

מדוע הם עורכים
נשף גדול?

Because the festival of Purim is coming.

מפני שחג הפורים בא.

Why is Jeremiah singing?

מדוע שר ירמיהו?

Because his voice is pleasing.

מפני שקולו נעים.

Note that to translate *because* you require the word **מפני** followed by the letter **שׁ** which is joined to the next word. A **דגש** is placed in the letter, after **שׁ**, except of course when the letter is one of **אהחער**, which never admit a **דגש**.

Exercise

תּוֹרָה

Answer the following questions based on the preceding שִׁירָה.

- 1 מִי בָּא עִם בְּנוֹרוֹ?
- 2 לְמִי קוֹל נְעִים?
- 3 מִדָּוִד אֵין נִדְעוֹן שָׁר בְּנִשְׁחָ?
- 4 מָה עוֹשָׂה שְׁמוּאֵל?
- 5 מִתִּי נֹמֵר אֵת סְפֹרוֹ?
- 6 מָה שָׂרָה בְּתִיָּה?
- 7 מִדָּוִד בָּאָה בְּתִיָּה תָמִיד אֶל הַנְּשִׁפִּים?
- 8 מִדָּוִד נֹאֵם הָרַב צְבִי בְּהֵן?

Now you may read the following passage with the help of the English version. These well-known Hebrew terms occur :—

סֻכּוֹת is the Festival of Tabernacles or Booths (see Leviticus XXIII 33-44).

חֲנֻכָּה is the Festival of Dedication, commemorating the re-dedication of the Temple after the victory of the Maccabees.

תּוֹצֵרֶת הָאָרֶץ, the Produce of the Land, is the catchword applied to goods made, or produce grown, in Israel.

רֵאשׁ הַשָּׁנָה לְאֵילָנוֹת, the New Year of the Trees, is the early spring festival which was remembered by generations of Jews divorced from the soil and which is now an outstanding event in the Israeli year.

רֵאשׁ הַשָּׁנָה literally means *the Head of the Year*.

מִצְוָה is a pious deed which may be an act of mercy or the performance of an item of the ritual.

מִנְהַג יִפְּה

הַיְּהוּדִים חוֹנְגִים אֶת תַּע הַסְּכּוֹת בְּכָל מְדִינָה וּמְדִינָה.
הֵם בּוֹנִים סֶכֶה וְכָה הֵם יוֹשְׁבִים וְאוֹכְלִים שְׁבָעָה
יָמִים. קָל לִבְנוֹת סֶכֶה בְּכַפָּר, קָשָׁה לִבְנוֹת סֶכֶה
בְּעִיר. לֹא אִכְפַּת. הַיְּהוּדִי בּוֹנֶה לוֹ סֶכֶה בְּכָל מְקוֹם.

מִנְהַג יִפְּה יֵשׁ לָהֶם לַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַיִם.
בַּסֶּכֶה הֵם תּוֹלִים פָּרוֹת כְּמוֹ אֲתֵרוֹנִים וְתַפּוּחֵי זָהָב,
וְגַם שֶׁמֶן בְּתוֹךְ בְּקִבּוּקִים קִטְנִים הֵם תּוֹלִים בַּסֶּכֶה.
שְׁבָעָה יָמִים הֵם רוֹאִים בַּסֶּכֶה אֶת הַפָּרוֹת וְאֶת
הַשֶּׁמֶן, הַכֹּל תּוֹצֵרֶת הָאָרֶץ, אֶת הַפָּרוֹת אֵינָם אוֹכְלִים
וּבַשֶּׁמֶן אֵינָם מְדַלִּיקִים גִּירוֹת.

בָּא תַע הַתְּנָכָה. צָרִיךְ לְהַדְלִיק גִּירוֹת. מֵאֵין הֵם
לוֹקְחִים שֶׁמֶן? הַשֶּׁמֶן אֲשֶׁר תָּלוּ בַּסֶּכֶה, הוּא הַשֶּׁמֶן
אֲשֶׁר הֵם שִׁמְּוּ בַּמִּנְחָה לְהַדְלִיק אֶת הַגִּירוֹת.

בָּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְאֵילָנוֹת. מֵאֵין הֵם לוֹקְחִים פָּרוֹת
לְכַבּוֹד הַתַּע? הַפָּרוֹת אֲשֶׁר תָּלוּ בַּסֶּכֶה הֵם
הַפָּרוֹת אֲשֶׁר הֵם אוֹכְלִים לְכַבּוֹד הַתַּע.
מֵדוּעַ?

הַשֶּׁמֶן וְהַפָּרוֹת אֲשֶׁר תָּלוּ בַּסֶּכֶה, שֶׁמֶן וּפָרוֹת שֶׁל
מִצְוָה הֵם, וְלוֹקְחִים אוֹתָם בַּק לְשֵׁם מִצְוָה.

English Version.

A BEAUTIFUL CUSTOM.

The Jews celebrate the Festival of Sukkot in every country. They build a Sukkah (booth) and in it they sit and eat (for) seven days. It is easy to build a Sukkah in the village, it is hard to build a Sukkah in the city. No matter. The Jew builds for himself a Sukkah in any place.

They have a beautiful custom, the Jews who are in Jerusalem. In the Sukkah they have fruits such as citrons and oranges; and also oil, in little bottles, they hang in the Sukkah. Seven days they see in the Sukkah the fruit and the oil, everything the Produce of the Land. They do not eat the fruits and with the oil they do not kindle lights.

The festival of Hanukkah comes. It is necessary to kindle lights. From where do they take oil? The oil which they hung in the Sukkah that is the oil which they put in the lampstand to kindle the lights.

The New Year of the Trees comes. From where do they take fruit in honour of the festival? The fruits which they hung in the Sukkah, they are the fruits which they eat in honour of the festival.

Why?

The oil and the fruits which they hung in the Sukkah are oil and fruits of a Mitzvah, and they take them only for the sake of (in the name of) a Mitzvah.

Additional Notes.

- (a) *בְּכָל מְדִינָה* means *in every country*.
בְּכָל מְדִינָה וּמְדִינָה means *in every single country*.
Similarly *בְּכָל עִיר וָעִיר* means *in every single city*.
בְּכָל יוֹם וָיוֹם means *every single day*.

- (b) *תָּלָה* and *תָּלוּ* come from *תָּלָה* *he hung*, just as
בָּנָה and *בָּנוּ* come from *בָּנָה* *he built*, so that
you would say:

I hung fruit in the Sukkah.

תָּלִיתִי פְּרוֹת בַּסֻּכָּה

- (c) *תַּפּוּחֵי זָהָב*, *oranges*, means literally *apples of gold*.

Answer in Hebrew the following questions based on
מנהג יפה.

- 1 מתי בונה היהודי סכה?
- 2 במהי ימים יושב היהודי בסכה?
- 3 איך קשה לבנות סכה?
- 4 מה תולים היהודים אשר בירושלים בסכה?
- 5 במה תולים הם את השמן?
- 6 מתי מדליקים הם נרות בשמן?
- 7 מתי אוכלים הם את הפרות?
- 8 מדוע שמים הם את השמן במנורה של חנוכה?

¹ How many?

² In what?

From the Aggada.

מן האגדה

*A man is known by his wine glass,
by his pocket and by his temper.*

אדם נכר בכוסו
בכיסו ובכעסו.

The Future.

שיחה

Shimon are you free (i.e., at leisure) ? שִׁמְעוֹן, אַתָּה פָּנוּי ?

*No, I am not free. I am busy.
I am writing letters.* לֹא, אֲנִי פָּנוּי. אֲנִי עָסוּק.
אֲנִי כוֹתֵב מְכַתְּבִים.

*You wrote yesterday.
Have you not finished ?* כָּתַבְתָּ אֶתְמוֹל.
לֹא גָמַרְתָּ ?

*No. I shall write
two more letters and I shall finish.* לֹא. אֶכְתֹּב
עוֹד שְׁנֵי מְכַתְּבִים וְאֶגְמֹר.

To whom will you write ? לְמִי תִכְתֹּב ?

*I shall write to Ruth
and I shall write to Levi.* אֶכְתֹּב לְרוּת
וְאֶכְתֹּב לְלֵוִי.

When will you write to David ? מָתַי תִּכְתֹּב לְדָוִד ?

I have already written to David. כְּבָר כָּתַבְתִּי לְדָוִד.

*When he will write to me
I shall write again.* כַּאֲשֶׁר יִכְתֹּב לִי
אֶכְתֹּב שׁוּב.

About what will you write to Levi ? עַל מָה תִכְתֹּב לְלֵוִי ?

*I shall write to him about
our new settlement in the Negev.* אֶכְתֹּב לוֹ עַל
יְשׁוּבְנוֹ הַחֲדָשׁ בְּנֶגֶב.

*Will you remember
our big Neshef ?* הַתְּזָכֹר
אֶת הַנֶּשֶׁף הַגָּדוֹל שֶׁלָּנוּ ?

*Certainly I shall remember the Neshef
and Levi will remember the Neshef
which we arranged
when he lived here.*

בְּדַאי אֶזְכֹּר אֶת הַנֶּשֶׁף
וְלֵוִי יִזְכֹּר אֶת הַנֶּשֶׁף
אֲשֶׁר עָרַכְנוּ
כְּאֲשֶׁר נָרָא כָּאן.

*Has Levi sent (to) you
many letters?*

הֲשִׁלַּח לְךָ לְוִי
הַרְבֵּה מִכְתָּבִים?

*Yes he has sent many and
I shall look after (watch over)
the letters.
They are important letters.*

כֵּן שִׁלַּח הַרְבֵּה
וְאֶשְׁמַר עַל
הַמִּכְתָּבִים.
מִכְתָּבִים חֲשׁוּבִים הֵם.

*Will Levi look after
your letters?*

הֲיִשְׁמַר לְוִי עַל
הַמִּכְתָּבִים שְׁלֶךְ?

*He will not look after them.
They are not important.*

הוּא לֹא יִשְׁמַר עֲלֵיהֶם.
הֵם אֵינָם חֲשׁוּבִים.

NOTES :

(a) This lesson introduces the future tense. Study the words :

<i>I shall watch</i>	אֶשְׁמַר
<i>You will watch</i>	תִּשְׁמַר
<i>He will watch</i>	יִשְׁמַר

Note that in front of the three root letters שִׁמַּר we have added in each case a characteristic vowel.

In the same way we say :

<i>I shall finish</i>	אֶגְמֹר
<i>You will finish</i>	תִּגְמֹר
<i>He will finish</i>	יִגְמֹר

(b) One difficulty must be faced. The six letters בְּגִדְכֶּם sometimes require a דָּגֶשׁ. You need not master the rules now, but in the ordinary future tense you should insert a דָּגֶשׁ in any of these six letters only when it occurs as the second of the three root letters, e.g.

I shall write
You will remember
He will knock

אָכַתָּב
תִּזְכֹּר
יִדְפֹּק

In all the above words expressing the future tense the vowel in the second syllable was *cholam*. In many cases you require instead the vowel - (a) (*patach*). Examples occur in the following. שִׁיחָה.

שִׁיחָה

Reuben, you do not speak
Hebrew properly.

רְאוּבֵן, אֵינְךָ מְדַבֵּר
עֵבְרִית כְּרְאוּי.

But I shall learn.

אָבֵל אֶלְמַד.

How will you learn?

אֵיךְ תִּלְמַד?

My friends speak properly.
When they speak
I shall listen.

הַחֲבֵרִים שְׁלִי מְדַבְּרִים כְּרְאוּי.
בְּשָׁעָה שֶׁהֵם מְדַבְּרִים
אֲנִי אֶשְׁמַע.

You will only listen?

רַק תִּשְׁמַע?

No, but if I listen

לֹא, אָבֵל אִם אֶשְׁמַע
אֶזְכֹּר וְלֹא אֶשְׁכַּח.

I shall remember and I shall not forget.

If you listen once,

אִם תִּשְׁמַע פַּעַם,

will you remember and not forget?

תִּזְכֹּר וְלֹא תִשְׁכַּח?

No, I shall listen once,

לֹא, אֶשְׁמַע פַּעַם,

I shall listen twice,

אֶשְׁמַע פַּעַמַּיִם

until I remember.

עַד שֶׁאֶזְכֹּר.

It is necessary to listen.

צָרִיךְ לִשְׁמַע.

And if you do not hear well?

וְאִם לֹא תִשְׁמַע הֵיטֵב?

I shall ask.

אֶשְׁאַל.

I shall ask until I learn.

אֶשְׁאַל עַד שֶׁאֶלְמַד.

It is necessary to ask.

צָרִיךְ לִשְׁאַל.

Very good. If you learn well, I shall send you Hebrew newspapers.

טוֹב מְאֹד. אִם תִּלְמַד הַיָּטֵב, אֶשְׁלַח לְךָ עֲתוֹנִים עִבְרִים.

I shall be very glad if you will send me newspapers.

אֶשְׂמַח מְאֹד אִם תִּשְׁלַח לִי עֲתוֹנִים.

When will you send the newspapers?

מָתִי תִשְׁלַח אֶת הָעֲתוֹנִים?

I shall send the newspapers every week.

אֶשְׁלַח אֶת הָעֲתוֹנִים כָּל שָׁבוּעַ.

Excellent. It is worth while to learn.

מְצִיָּן. כְּדַאי לִלְמַד.

You may now read the following story with the help of the English version.

The following Hebrew terms occur.

The שָׂמֶשׁ is the official whose duties comprise all manner of preparations for the various services held in a synagogue.

רֹאשׁ חֹדֶשׁ (literally *the head of the month*) is the name given to the first day of a Jewish month. On certain occasions the previous day is also called and celebrated as רֹאשׁ חֹדֶשׁ.

רֹאשׁ הַשָּׁנָה is the solemn festival celebrating the beginning of the year.

סְלִיחוֹת are prayers for forgiveness recited before dawn for a few days immediately before and after רֹאשׁ הַשָּׁנָה. רֹאשׁ הַשָּׁנָה is the month preceding אֱלוּל.

מַעֲשֵׂה בַשֶּׁמֶשׁ שֶׁל חַלָּם.

בְּחֹלֶם עִיר שֶׁל חֲכָמִים, בְּרֹאשׁ. חֹדֶשׁ אֱלוֹל, אֲסִפָּה
גְּדוּלָּה. כָּל הַחֲלָמָאִים בָּאוּ לָרוֹן בַּשָּׂאֵלָה חֲשׂוּבָה.

פָּתַח הָרַב וְאָמַר: "חֲלָמָאִים נִכְבָּדִים! בְּעִירָנוּ
שָׂאֵלָה קָשָׁה. כָּל שָׁנָה וְשָׁנָה, בִּימֵים אֲשֶׁר לִפְנֵי רֹאשׁ
הַשָּׁנָה, הַשֶּׁמֶשׁ שָׁלָנוּ, חֲלָמָאִי בֶן חֲלָמָאִי, קָם בַּבֹּקֶר
וְהוֹלִיךְ מִבֵּית אֶל בֵּית, וּמִקְלוֹ בִּידּוֹ. בַּמָּקַל הוּא רוֹפֵק
עַל כָּל הַתְּרִיסִים וְכָל הַקָּהָל הַנִּכְבָּד קָם וּבָא לִסְלִיחוֹת.
כִּדּוּ מִנְהִיגָנוּ, מִנְהִיג יְהוּדִים טוֹבִים.

הַשָּׁנָה, הַשֶּׁמֶשׁ זָקֵן, זָקֵן מְאֹד. אֵינוֹ יָכוֹל לָלֶכֶת מִבֵּית
אֶל בֵּית. קָהָל נִכְבָּד, חֲלָמָאִים נִכְבָּדִים, צָרִיךְ לְדַפֵּק
עַל הַתְּרִיסִים, מִי יִדְפֹּק?"

קָם חֲלָמָאִי זָקֵן וְאָמַר: "חֲלָמָאִים נִכְבָּדִים! כֹּאֲשֶׁר
הָיִיתִי יָלֵד, הַשֶּׁמֶשׁ שָׁלָנוּ הָלַךְ מִבֵּית אֶל בֵּית וְדַפֵּק עַל
הַתְּרִיסִים. גַּם הַשָּׁנָה יִדְפֹּק."

קָם הָרַב וְאָמַר: "לָמָּה לֹא תִשְׁמַע: הַשֶּׁמֶשׁ זָקֵן. אֵינוֹ
יָכוֹל לְדַפֵּק."

קָם הַחֲלָמָאִי וְאָמַר: "שָׁמַעְתִּי. הַשֶּׁמֶשׁ זָקֵן. אֲבָל
תָּמִיד דַּפֵּק עַל הַתְּרִיסִים. גַּם הַשָּׁנָה יִדְפֹּק. צָרִיךְ

לְהָבִיא אֶת כָּל הַתְּרִיסִים מִכָּל הַבָּתִּים אֶל חֹדֶר אֶחָד
בְּבֵית הַכְּנֶסֶת. שָׁם יֵשֵׁב הַשֹּׁמֵשׁ שֶׁלָּנוּ וְיִדְפֹק עַל
הַתְּרִיסִים. תָּמִיד דָּפֵק. גַּם הַשָּׁנָה יִדְפֹק."

A story about the Shammash of Chelm.

In Chelm a city of wise men on the first day of Elul (there was) a big meeting. All the Chelmites came to consider an important question.

The Rabbi began (literally: opened) and said, "Honourable Chelmites, in our city (there is) a difficult question. Every year on the days which are before Rosh Hashana, our Shammash, a Chelmite, the son of a Chelmite, rises in the morning and goes from house to house, with his staff in his hand. With the staff he knocks on all the shutters and all the honourable congregation rises and comes to Selichot. Such is our custom, the custom of good Jews. This year the Shammash is old, very old. He is not able to go from house to house. Honourable congregation, honourable Chelmites, it is necessary to knock on the shutters. Who will knock?"

An aged Chelmite rose and said, "Honourable Chelmites, when I was a child, our Shammash went from house to house and knocked on the shutters. This year also he will knock."

The Rabbi rose and said, "Why will you not listen? The Shammash is old. He is not able to knock."

The Chelmite rose and said: "I have heard. The shammash is old. But he has always knocked on the shutters. This year also he will knock. We must (it is necessary to) bring all the shutters from all the houses to one room in the synagogue. There our shammash will sit and he will knock on the shutters. He has always knocked. This year also he will knock."

Exercise

תרגיל

Answer in Hebrew the following questions based on the preceding story.

- 1 מָתִי בָּאוּ הַחֲלָמָאִים לְאַסְפָּה הַגְּדוֹלָה ?
- 2 מָה עָשָׂה הַשֹּׁמֵשׁ כָּל שָׁנָה וְשָׁנָה ?
- 3 בְּמָה דָּפֵק עַל הַתְּרִיסִים ?
- 4 מָה עָשָׂה הַקָּהָל כְּאִשְׁר דָּפֵק הַשֹּׁמֵשׁ עַל הַתְּרִיסִים ?

5 מִדּוּעַ אֵינוּ יָכוֹל הַשֹּׁמֵשׁ לִדְפֹק עַל הַתְּרִיסִים הַשָּׁנָה ?

6 לָאֵן מִצִּיעִי הַחֲלָמָא הַזֶּקֶן לְהָבִיא אֶת הַתְּרִיסִים ?

7 מִי יֵשֵׁב בַּחֲדָר ?

8 אֵיפֹה יִדְפֹק עַל הַתְּרִיסִים ?

¹ What did the Shammash do? ² With what? ³ suggest. ⁴ to bring.

Letters as numerals.

In Hebrew we often use letters to represent numerals. The first ten letters (see last page of Lesson I) represent the numbers 1 to 10. The numbers 11-14 are represented by י"א, י"ב, י"ג, י"ד, i.e., ten-and-one, ten-and-two, etc. The groups י"ו, י"ז, are not used because they resemble too closely forms of the Divine Name. Instead 15 and 16 are represented by ט"ו and ט"ז, i.e., nine-and-six, nine-and-seven. Thus this lesson is שְׁעוֹר ט"ו. The table in Lesson I will explain other numbers.

For example :	25 is	כ"ה
	125 is	קכ"ה
	425 is	תכ"ה
	525 is	תקכ"ה

From the Aggadah.

מִן הָאֲגָדָה

כָּל הַלּוֹמֵד תּוֹרָה וְאֵינוּ חוֹזֵר עָלֶיהָ,

דּוֹמֶה לְאָדָם שֶׁזָרַע וְאֵינוּ קוֹצֵר.

Whoever learns Torah and does not go over it,
resembles a man who sows and does not reap.

More of the Future.

In Lesson 10 and Lesson 13 you learnt a little about such verbs as

רצה	ראה	היה
<i>he desired</i>	<i>he saw</i>	<i>he was</i>
which all end in הָ.		

Examples.

The Present Tense.

He wants to see the city.

הוא רוצה לראות את העיר.

He sees a new building.

הוא רואה בנן חדש.

The Past Tense.

I was in Jerusalem.

הייתי בירושלים.

I wanted to see the Wall.

רציתי לראות את הקהל.

In the following שיחה you will learn to use the future tense of such verbs.

שיחה

When will you be in Jerusalem? מתי תהיה בירושלים?

I shall be in Jerusalem

אֶהְיֶה בירושלים

on Sunday.

ביום ראשון.

And Yitzhac?

ויצחק?

Yitzhac will be in Jerusalem

יצחק יהיה בירושלים.

on Monday.

ביום שני.

On Sunday he will be in Tel Aviv. ביום ראשון יהיה בתל אביב.

מה תרצה לראות בעיר? What will you want to see in the city?

הפעם אראה את הכתל המערבי.
This time I shall see the Western Wall.

לא ראית את הכתל? You have not seen the Wall?

לפני שנה הייתי בירושלים.
I did not see the Wall.
הפעם אראה את הכתל.
This time I shall see the Wall.

מה עוד תרצה לעשות? What else will you want to do?

אשמע את התזמורת הארץ-ישראלית.
I shall hear the Israel Orchestra.

אקנה כרטיסים בשבילך ובשביל יצחק.
I shall buy tickets for you and for Yitzhac.

תודה.
Thank you.

כבר קניתי כרטיסים.
I have already bought tickets.

You have now learnt the following forms of the future tense.

I shall hear	אשמע	You will hear	תשמע
I shall remember	אזכר	You will remember	תזכר
I shall desire	ארצה	You will desire	תרצה

He will hear ישמע

He will remember יזכר

He will desire ירצה

The following passage introduces two further forms.

They will remember	יזכרו	We shall remember	נזכר
They will hear	ישמעו	We shall hear	נשמע
They will desire	ירצו	We shall desire	נרצה

<i>Behold we are standing on</i>	הִנֵּה אֲנִיחֵנו עֹמְדִים עַל
<i>the land that we have redeemed.</i>	הָאֲדָמָה אֲשֶׁר גָּאֲלָנוּ.
<i>How shall we live here?</i>	אֵיךְ נַחֲיָה כָּאן?
<i>There is no water.</i>	אֵין מַיִם.
<i>Today we shall buy water</i>	הַיּוֹם נִקְנֶה מַיִם
<i>and we shall live.</i>	וְנַחֲיָה.
<i>Tomorrow we shall find a well</i>	מָחָר נִמְצָא בְּאֵר
<i>and we shall drink our (own) water.</i>	וְנִשְׁתֶּה אֶת הַמַּיִם שֶׁלָּנוּ.
<i>The heroes will build.</i>	הַגִּבּוֹרִים יִבְנוּ.
<i>The weak ones will not build.</i>	הַחֲלָשִׁים לֹא יִבְנוּ.
<i>We shall remember the first</i>	נִזְכֹּר אֶת הַחֲלוּצִים הָרִאשׁוֹנִים.
<i>pioneers.</i>	
<i>They were heroes.</i>	הֵם הָיוּ גִבּוֹרִים.
<i>We also shall be heroes.</i>	גַּם אֲנִיחֵנו נִהְיֶה גִבּוֹרִים.
<i>We shall not finish the work.</i>	אֲנִיחֵנו לֹא נִגְמֹר אֶת הַמְּלָאכָה.
<i>Others will see</i>	אַחֵרִים יִרְאוּ
<i>and finish our work.</i>	וְיִגְמְרוּ אֶת הַמְּלָאכָה שֶׁלָּנוּ.
<i>If we shall desire (it),</i>	אִם נִרְצֶה,
<i>we shall live here.</i>	נַחֲיָה כָּאן.
<i>We must (it is necessary to) live</i>	צָרִיךְ לַחְיּוֹת
<i>and build.</i>	וּלְבְנוֹת.
<i>We shall redeem the land</i>	נִגְאֹל אֶת הָאֲדָמָה
<i>that we have bought.</i>	אֲשֶׁר קִנִּינוּ.

בִּירוּשָׁלַיִם.

מה תִּרְאֶה בִּירוּשָׁלַיִם ?

בִּירוּשָׁלַיִם תִּרְאֶה אֶת הַכֹּל. אִם תִּרְצֶה תִּרְאֶה אֶת
הָעֶבֶר, וְאִם תִּרְצֶה תִּרְאֶה אֶת הָעִתִּיד.

הִנֵּה אֵתָּה עוֹבֵר עַל יַד בְּנֵי חָדָשׁ. כֹּאן הַדּוֹר הַחֲדָשׁ
יֵחֵה וְיַעֲבֹד.

תִּפְגֹּה לְיָמִין אוֹ לְשִׁמְאֵל. וּמִיָּד תַּעֲמֹד בֵּין בְּנֵינִים
עֲתִיקִים. כֹּאן הַדּוֹר הַיָּשָׁן חַי וְעוֹבֵד.

וּבִירוּשָׁלַיִם תִּרְאֶה אֶת כָּל הָעוֹלָם, כָּל הָעוֹלָם הַרְחֹב
בְּמָקוֹם אֶחָד, יְהוּדִים מִן הַמַּעֲרָב וַיהוּדִים מִן הַמְּזָרָח,
זֶה עַל יַד זֶה, בְּרָחוֹב אֶחָד.

בְּמִסְעָדָה מַעֲרָבִית תִּשְׁתָּה כּוֹס קָפֶה, וּבְחֲנוּת קִטְנָה
שֶׁל יְהוּדֵי מְזָרְחֵי תִּקְנֶה סְדוֹר יָפֶה.

אִם תִּרְצֶה תִּרְאֶה לְפָנַי הַצִּהָרִים אֶת הַכֶּתֶל הַמַּעֲרָבִי,
וְאַחֲרֵי הַצִּהָרִים תִּרְאֶה אֶת הַבְּנֵי הַנִּהְדָּר שֶׁל הַקֶּרֶן
הַקְּנִימָת וּקְרֹן הַיִּסּוֹד.

חָבִיב הַכֶּתֶל הָעִתִּיק וְחָבִיב הַבְּנֵי הַחֲדָשׁ.

In Jerusalem.

What will you see in Jerusalem ?

In Jerusalem you will see everything. If you will wish (it), you will see the past. And, if you will wish, you will see the future.

See, you are passing by a new building. Here the new generation will live and work.

You will turn to the right or to the left and you will immediately stand among ancient buildings. Here the old generation lives and works.

And in Jerusalem you will see all the world, all the wide world in one place: Jews from the west and Jews from the east, one beside the other, in one street.

In a western restaurant you will drink a cup of coffee and in a little shop of an eastern Jew you will buy a lovely prayer-book.

If you wish, you will see in the forenoon the Western Wall and in the afternoon you will see the grand building of the Jewish National Fund and the Keren Hayesod (Foundation Fund).

Beloved is the ancient wall and beloved is the new building

Two Songs.

שְׁנֵי שִׁירִים .

I

אָנוּ נִהְיָה הָרֵאשׁוֹנִים
בְּךָ אֶמְרֵנוּ אַח אֶל אַח,
אָנוּ נִהְיָה בֵּין הַבּוֹנִים
גַּט הַמִּיתָר גַּט אֶנְךָ.
אָנוּ הוֹלְכִים אָנוּ בָּאִים
יֵשׁ עֲבוּדָה עַד בְּלִי דִי.
נִשְׁעַע עֵצִים עַל הַסִּלְעִים.
גַּם בָּהָר גַּם בַּנִּיא.

II

מִי יִבְנֶה, יִבְנֶה בֵּית בְּתֵל אָבִיב?
אֶנְחֵנוּ הַחֲלוּצִים נִבְנֶה אֶת תֵּל אָבִיב.
הָבוּ חֶמֶר וְלִבָּנִים וְנִבְנֶה אֶת תֵּל אָבִיב.
מִי יִזְרַע, יִזְרַע שָׂדֶה בְּתֵל חִי?
אֶנְחֵנוּ הַחֲלוּצִים נִזְרַע אֶת תֵּל חִי.
הָבוּ לָנוּ זֵרְעוֹנִים וְנִזְרַע אֶת תֵּל חִי.

I.

We shall be the first,
So we said brother to brother,
We shall be among the builders,
Let us stretch the line, let us stretch the plumb-line
We are on the way, we are coming.
There is work more than enough.
We shall plant trees on the rocks
Both on the mountain and in the valley.

II

Who will build, will build a house in Tel-Aviv?
We, the Halutzim, shall build Tel-Aviv.
Give (us) mortar and bricks and we shall build Tel-Aviv.
Who will sow, will sow a field in Tel Hai?
We the Halutzim shall sow (in) Tel Hai.
Give us seeds and we shall sow (in) Tel Hai.

Notes.

- (a) עַד בְּלִי יָד is an idiomatic phrase.
- (b) Both . . . and . . . is rendered by גַּם . . . גַּם
- (c) גַּי is read like the English word "guy."

Exercise

תרגיל

You are asked to read a number of sentences describing past events and to write corresponding sentences describing future events.

Examples :

Read :— אֶתְמוֹל רָאִיתָ אֶת תֵּל אַבִּיב.

Write :— מָחָר תִּרְאֶה אֶת יְרוּשָׁלַּיִם.

Read :— לִפְנֵי שָׁנָה (a year ago) הָיִיתִי בְּנָלוֹת.

Write :— בַּשָּׁנָה הַבָּאָה (in the coming year) אֶהְיֶה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

- 1 אֶתְמוֹל כָּתַבְתִּי לְיִצְחָק.
- 2 לִפְנֵי שָׁנָה נָאֲלָנוּ אֶדְמָה בְּצֶפֶן.
- 3 בְּרָחוּב שָׁמְעוּ אֶת הַקּוֹל.
- 4 אֶתְמוֹל הָיִיתָ בְּבֵית שְׁלִי.
- 5 לִפְנֵי שָׁנָה בָּנָה בֵּית קָטָן.

- 6 הַתִּיר רְאֵה וְזָכַר.
7 קִנֵּינוּ מִתְּנֶה טוֹבָה בְּשָׂבִיל אָבִא.
8 תָּמִיד שְׂאֵל, תָּמִיד לְמַד.

From the Pentateuch.

מִן הַחֻמֵּשׁ.

Each of the following quotations is followed, in brackets, by the name of the סִדְרָה, or weekly Portion, in which it occurs.

Justice, justice, you shall pursue. (שִׁפְטִים) צֶדֶק צֶדֶק תִּרְדֹּף

*With justice you shall judge
your neighbour.* בְּצֶדֶק תִּשְׁפֹּט
עַמִּיתְךָ (קְדָשִׁים)

You shall not steal. לֹא תִגְנוֹב (יִתְרוֹ)

*You shall not oppress your friend,
and you shall not rob.* לֹא תַעֲשֶׂק אֶת רֵעֲךָ
וְלֹא תִגְזֹל (קְדָשִׁים)

*You shall not have in your bag
two different stones (literally, a stone and a stone)
a big one and a little one.* לֹא יִהְיֶה לְךָ בִּכְיֹסְךָ
אֶבֶן וָאֶבֶן, גְּדוֹלָה וְקְטַנָּה (כִּי תִצָּא)

*You shall not have in your bag
two different measures (of capacity)
a big one and a little one.* לֹא יִהְיֶה לְךָ בִּכְיֹסְךָ
אִיפָה וָאִיפָה, גְּדוֹלָה וְקְטַנָּה (כִּי תִצָּא)

Commands.

שיחה

*Listen Ephraim, you want
a new book.*

שמע אפרים, אתה רוצה
ספר חדש.

Yes.

כן.

*Write to your friend in Tel Aviv.
He will send (to) you the book.*

כתב לחברך בתל אביב.
הוא ישלח לך את הספר.

How shall I write?

איך אכתב?

Take pen and paper. Write like this.

קח עט ונייר. כתב כך.

"Dear Friend,

חבר יקר.

I want to buy

אני רוצה לקנות

'Poems of Bialik.' "שירים של ביאליק."

Here it is impossible

באן אי אפשר

to buy the book."

לקנות את הספר."

I have written (that). What else?

כתבתי. מה עוד?

"Do me a favour.

עשה עמי טובה.

Go to a bookseller's

לך אל מוכר ספרים

and buy (for) me the book,

in a fine binding, please."

ויקנה לי את הספר, בקריכה נאה ובקשה.

I have finished. What else?

נמרתי. מה עוד?

Listen.

שמע.

"Send (to) me the book

שלח לי את הספר

and I shall send you the cost."

ואשלח לך את המחיר."

Is that all?

זה הכל?

Finish like this:

נמר כך:

" *Regards to all the family,* דְּרִישַׁת שְׁלוֹם לְכָל הַמִּשְׁפָּחָה,
Your friend, חֲבֵרְךָ,
Ephraim." אֶפְרַיִם."

I have finished. Look (lit.: pass) נִמְרָתִי עָבַר
over the letter, please. עַל הַמְּכָתֵב, בְּבִקְשָׁה.

Excellent. Everything is in order. מְצֻן, הַכֹּל בְּסֻדָּר.

Shut the envelope, סָגַר אֶת הַמַּעֲטָפָה,

take the letter קַח אֶת הַמְּכָתֵב

and go to the Post Office. וְלֵךְ אֶל בֵּית הַדָּאָר.

How much does a letter to Israel cost? בְּכֶמָה עוֹלָה מְכָתֵב לְאֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל.

I have forgotten. שָׁכַחְתִּי.

Go to the Post Office and ask. לֵךְ אֶל בֵּית הַדָּאָר וּשְׁאַל.

Buy stamps there. קְנֵה שָׁם בּוֹלִים.

Many thanks. תּוֹדָה רַבָּה.

You have really helped me. עֲזַרְתָּ לִי בְּאַמֶּת.

Note the idiomatic form of the question

בְּכֶמָה עוֹלָה מְכָתֵב לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל?

The answer to such a question might well be

The letter costs ten agorot. הַמְּכָתֵב עוֹלָה בְּעֶשֶׂר אֲגוּרוֹת

The foregoing *שִׁיחָה* shows how commands or requests are made. They are all short forms, as is expected of a command, which closely follow forms of the future.

e.g. *you will finish* תִּגְמַר *you will write* תִּכְתֹּב
finish! גְּמַר *write!* כְּתֹב

you will hear תִּשְׁמַע *you will ask* תִּשְׁאַל
hear! שְׁמַע *ask!* שְׁאַל

Watch the group of verbs that end in *ה*

you will buy תִּקְנֶה *you will build* תִּבְנֶה
buy! קְנֶה *build!* בְּנֶה

Two very short forms also occur in the שִׁתָּה

take ! קח

go ! לך

The following well-known phrases may fix these forms in your mind.

Hear, O Israel !

שִׁמַע יִשְׂרָאֵל.

Go to the ant, sluggard.

לֵךְ אֶל הַנְּמִלָּה עָצֵל.

Acquire for yourself a friend.

קַנֵּה לָךְ חֵבֵר.

Rejoice, young man, in your boyhood.

שִׂמַח בְּחוּר בְּיָלְדוּתְךָ.

You will now understand the Hebrew title of this course.

Hebrew ! learn Hebrew !

עֲבְרִי לִמַּד עִבְרִית.

Exercise

תִּרְגִּיל

Answer in Hebrew the following questions based on the foregoing conversation.

א. מִי כָתַב אֶל חֵבְרוֹ ?

ב. אִיפֹה נָרַח חֵבְרוֹ ?

ג. מִדּוּעַ כָּתַב אֶל חֵבְרוֹ ?

ד. אִיזֵה סֵפֶר רָצָה אֶפְרַיִם לְקַנּוֹת ?

ה. מִדּוּעַ לֹא קָנָה אֶת הַסֵּפֶר בְּעִירוֹ ?

ו. בַּמָּה כָּתַב ?

ז. מָתִי יִשְׁלַח אֶפְרַיִם אֶת הַמַּחִיר ?

ח. לָאֵן הִלָּךְ אֶפְרַיִם לְקַנּוֹת בּוֹלִים ?

¹ why ?

² which ?

Now read the following extract from a poem by David Shimonovitz, a leading poet of our day who has excelled in portraying the characters and scenery of Israel and has succeeded in expressing in telling fashion the reactions of the Jewish people to the difficulties that have beset the national upbuilding.

אל ספור. No Mourning.

<i>No mourning</i>	אל ספור
<i>No weeping</i>	אל בכות
<i>In a time like this ;</i>	בעת כזאת:
<i>No drooping head(s)</i>	אל הורד ראש
<i>Work ! Work !</i>	עבד ! עבד !
<i>Ploughman, plough !</i>	החורש, חרש !
<i>Sower, sow !</i>	הורע, ורע !
<i>In an evil moment</i>	ברגע רע
<i>Doubly toil,</i>	כפלים עמל,
<i>Doubly create !</i>	כפלים יצר !

David Shimonovitz. דוד שמעונוביץ

The passages which follow are adapted from the *Aggada*. This is a great storehouse of Jewish literature which includes whole books called *Midrashim*, and large sections of the *Talmud*. In form, the *Aggada* comprises explanations and illustrations of Biblical texts, accounts of historical events, anecdotes of the great Talmudic teachers, and a wealth of pithy sayings. The content of the *Aggada* is nothing less than an exposition of Jewish views of the relation of Man to his fellow, to the world, and to his Creator. The bulk of the *Aggada* dates from the four or five centuries that followed the destruction of the Second Temple, though some parts are centuries older.

מתן תורה

על פי האגדה

I.

באשר נגלה המקום לתן את התורה לישראל, לא
נגלה על ישראל בלבד אלא על כל האמות.

בְּתַחֲלָה הִלֵּךְ אֶצֶל בְּנֵי עֵשָׂו וְאָמַר לָהֶם : " מִקְבָּלִים
אַתֶּם אֶת הַתּוֹרָה ? "

אָמְרוּ לוֹ : " מַה כָּתוּב בָּהּ ? "

אָמַר לָהֶם : " לֹא תִרְצָח. "

אָמְרוּ לוֹ : עֲשֹׂו אֲבִינוּ רוֹצֵחַ הִיָּה.

אֵין אֲנוּ יְכוּלִים לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה. "

הִלֵּךְ אֶצֶל בְּנֵי יִשְׁמָעֵאל וְאָמַר לָהֶם : " מִקְבָּלִים אַתֶּם
אֶת הַתּוֹרָה ? "

אָמְרוּ לוֹ : מַה כָּתוּב בָּהּ ? "

אָמַר לָהֶם : " לֹא תִנָּבֵא. "

אָמַר לוֹ : " מִן הַנִּנְבָּה אֲנוּ חַיִּים.

אֵין אֲנוּ יְכוּלִים לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה. "

הִלֵּךְ מֵאֵמָּה אֶל אֵמָּה וְשָׂאֵל אִם יִרְצוּ וְיִקְבְּלוּ אֶת
הַתּוֹרָה.

אַחֲר־כֵּן בָּא אֶצֶל יִשְׂרָאֵל.

אָמַר לָהֶם : " מִקְבָּלִים אַתֶּם אֶת הַתּוֹרָה ? "

אָמְרוּ לוֹ : " נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע. "

The Giving of the Law.

adapted from the Aggada.

When the Omnipresent appeared to give the Torah to Israel, He did not appear over Israel himself but over all the peoples.

At first He went to the Children of Esau and said to them.

" Do you accept the Torah ? "

They said to Him, " What is written in it ? "

He said to them, " Thou shalt not murder. "

They said to Him, " Esau our father was a murderer. " We are not able to accept the Torah. "

He went to the Children of Ishmael and said to them, " Do you accept the Torah ? "

They said to him, " What is written in it ? "

He said to them " Thou shalt not steal. "

They said to him, " We live from theft. We are not able to accept the Torah."

He went from people to people and asked if they would be willing and would receive the Torah. Afterwards He came to Israel. He said to them, " Do you accept the Torah ? "

They said to Him, " We shall do and we shall listen."

(a) The word **אַתֶּם** *you* is used in addressing a group of people. The word **אתה** *you* is used in addressing one person alone.

(b) The above passage introduces a verb-form that will be new to you.

Past Tense :	<i>He accepted</i>	קָבַל
Present Tense :	<i>You accept</i>	אַתָּה מְקַבֵּל
	<i>You (plural) accept</i>	אַתֶּם מְקַבְּלִים
Future Tense :	<i>He will accept</i>	יִקְבֹּל
	<i>They will accept</i>	יִקְבְּלוּ
Infinitive :	<i>To accept</i>	לְקַבֵּל

This verb-form, which is very common, is called the **פָּעַל** form.

(c) The word **מָקוֹם** in ordinary speech means *place*. **הַמָּקוֹם** here means the Omnipresent (i.e., present in every place). Its use avoids uttering unnecessarily the name of God.

(d) The phrase **וַנַּעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע** which closes the passage occurs in Exodus XXIV. The Rabbis stress the order of the words, inferring that the Israelites undertook to fulfil before even they heard the Torah.

(e) **עָשׂוּ** is read *ay-sav*.

II

בּוֹא וּרְאֵה אֵיךְ הַקּוֹל יֵצֵא אֶצֶל כָּל יִשְׂרָאֵל, כָּל
אֶחָד וְאֶחָד לְפִי כָחוֹ, הַזְקָנִים לְפִי כָחֵם, הַבְּחוּרִים לְפִי
כָחֵם, הַקְטָנִים לְפִי כָחֵם וְהַנָּשִׁים לְפִי כָחוֹ. אָמַר רַבִּי
יוֹסִי, אִם תִּמְנָה אֶתְּהָ עַל הַדָּבָר הַזֶּה לְמַד מִן הַמֶּן.
הַמֶּן יֵרֵד לְיִשְׂרָאֵל לְפִי הַכָּחַ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד. הַבְּחוּרִים
אָכְלוּ אוֹתוֹ בְּלֶחֶם, הַזְקָנִים בְּדָבָשׁ. וְהַיּוֹנָקִים בְּחֶלֶב.

Come and see how the voice came forth to all Israel, (to) everyone according to his strength; the old men according to their strength, the young men according to their strength, the little ones according to their strength, and the women according to their strength. Said Rabbi Jose, If you are surprised at this matter learn from the manna. The manna came down to Israel according to the strength of every one. The young men ate it like bread, the old men like honey, and the babies like milk.

Notes.

(a) נָשִׁים *women* is an irregular plural of אִשָּׁה *woman*. It must be carefully distinguished from אֲנָשִׁים *men*.

(b) *Their strength* is translated by כֹּחָם when men are referred to but by כֹּחָן when women are referred to.

(c) Note the form בּוֹא for the command *come*!

From the Prayer Book.

מִן הַסְדֵּר

*Guardian of Israel,
guard the remnant of Israel.
Blow with a great trumpet
for our freedom.
And build Jerusalem,
the city of holiness.
And spread over us
the tabernacle of Thy peace.
And to Jerusalem Thy city
in mercy Thou shalt return
and Thou shalt dwell within it
as Thou hast spoken
and build it soon.*

שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל,
שָׁמַר שְׁאֲרִית יִשְׂרָאֵל.
תִּקַּע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל
לְחֵירוּתֵנוּ.
וּבִנֵּה יְרוּשָׁלַיִם,
עִיר הַקֹּדֶשׁ.
וּפְרוֹשׁ עָלֵינוּ
סֶכֶת שְׁלוֹמְךָ.
וּלְיִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ
בְּרַחֲמִים תָּשׁוּב
וְתִשְׁכֵּן בְּתוֹכָהּ
כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ
וּבִנֵּה אוֹתָהּ בְּקֶרֶב

*Hear our voice
for Thou hearest
the prayer of Thy people Israel
in mercy.*

שְׁמַע קוֹלֵנוּ
כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ
תְּפִלַּת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל
בְּרַחֲמִים.

Feminine Gender

In Hebrew you use one set of words when speaking to a man and a slightly modified set when speaking to a woman. It seems quite proper that a certain curtness in the forms, especially in the commands, should be softened when a woman is being addressed.

- (a) First note that **אַתָּה** becomes **אַתְּ**.

You are a good boy. **אַתָּה יָלֵד טוֹב.**
You are a good girl. **אַתְּ יְלֵדָה טוֹבָה.**

- (b) Then notice how the harshness is removed from the commands.

Come here, David. **בּוֹא הֵנָּה דָּוִד.**
Come here, Esther. **בּוֹאִי הֵנָּה אֶסְתֵּר.**
Listen, David. **שְׁמַע דָּוִד.**
Listen, Esther. **שְׁמַעִי אֶסְתֵּר.**
Remember, David. **זָכֵר דָּוִד.**
Remember, Esther. **זָכְרִי אֶסְתֵּר.**

- (c) The future forms are softened in the same way as the commands.

You will remember, Tsvi, our City. **תִּזְכֹּר, צְבִי, אֶת עִירֵנוּ.**
You will remember, Rachel, our city. **תִּזְכְּרִי, רָחֵל, אֶת עִירֵנוּ.**
You will learn the lesson, Tsvi. **תִּלְמַד אֶת הַשְּׁעוֹר, צְבִי.**
You will learn the lesson, Rachel. **תִּלְמְדִי אֶת הַשְּׁעוֹר, רָחֵל.**
You will come this evening, Tsvi. **תָּבוֹא הָעֶרֶב, צְבִי.**
You will come this evening, Rachel. **תָּבוֹאִי הָעֶרֶב, רָחֵל.**

- (d) The possessive word *Your* has its own modification.

Your voice is strong, Reuben. **קוֹלְךָ חָזָק, רְאוּבֵן.**
Your voice is pleasant, Leah. **קוֹלְךָ עֲרֵב, לֵאָה.**
Your melody is new, Reuben. **גִּינוּנְךָ חָדָשׁ, רְאוּבֵן.**
Your melody is wonderful, Leah. **גִּינוּנְךָ נִפְלָא, לֵאָה.**

There follows an imaginary conversation between Ruth and Naomi based on the Biblical Book of Ruth. Note that נַעֲמִי is read *no-omi*, the first vowel being a קָטָן (Lesson 7 par. 1).

Naomi : *Come here, my daughter.* נַעֲמִי : בּוֹאִי הֵנָּה, בְּתִי.

Ruth : *What is your wish (my) mother ?* רות : מָה רְצוֹנְךָ אִמִּי ? ?

Tell (to) me and I shall do אֲמַרְי לִי וְאֶעֱשֶׂה

according to your desire. כְּרְצוֹנְךָ.

Naomi : *You know everything.* נַעֲמִי : אַתָּה יוֹדַעַת אֶת הַכֹּל.

My husband has died. בְּעָלִי מָת.

My sons have died. הַבָּנִים שְׁלִי מָתוּ.

In the land of Moab בְּאֶרֶץ מוֹאָב

I have no relatives. אֵין לִי קְרוֹבִים.

Soon I shall return to my land, בְּקֶרֶב אֶשׁוּב אֶל אֶרְצִי,

to the land of Judah. אֶל אֶרֶץ יְהוּדָה.

Ruth : *I also shall return* רות : גַּם אֲנִי אֶשׁוּב

to your land. אֶל אֶרְצְךָ.

Naomi : *Your land is the land of Moab.* נַעֲמִי : אֶרְצְךָ אֶרֶץ מוֹאָב.

Your place is here. מְקוֹמְךָ כֹּאן.

Ruth : *No, your land is my land* רות : לֹא, אֶרְצְךָ אֶרְצִי

and your people is my people. וְעַמְּךָ עַמִּי.

Naomi : *Listen my daughter.* נַעֲמִי : שְׁמָעִי נָא בְּתִי.

In Judah I have no home בִּיהוּדָה אֵין לִי בֵּית

(n) either for me (n) or for you. לֹא בְּשִׁבְלִי לֹא בְּשִׁבְלֶךָ.

Ruth : *I have always listened* רות : תָּמִיד שָׁמַעְתִּי

to your voice. אֶל קוֹלְךָ.

This time it is impossible to listen. הַפֶּעַם אֵי אֶפְשָׁר לְשָׁמַע

I cannot. אֲנִי יְכוּלָה.

Naomi : *If you will come to my land,* נַעֲמִי : אִם תְּבוֹאִי אֶל אֶרְצִי,

to my homeland, how will you learn אֶל מוֹלַדְתִּי, אֵיךְ תִּלְמְדִי

the customs of my people ? אֶת הַמִּנְהָגִים שֶׁל עַמִּי ?

You will surely remember your people	בְּנֶדְאִי תִזְכְּרִי אֶת עַמֶּךָ
and you will wish to return.	וְתִרְצִי לָשׁוּב.
In my land you will be a stranger.	בְּאַרְצִי תִהְיִי נִכְרִיָּה.
Ruth : I have said already.	רוּת : כְּבָר אָמַרְתִּי.
Your people is my people.	עַמֶּךָ עַמִּי.
How shall I be a stranger ?	אֵיךְ אֶהְיֶה נִכְרִיָּה ?
I shall learn the customs of your people	אֶלְמַד אֶת הַמִּנְהָגִים שֶׁל עַמֶּךָ
and I shall forget my people	וְאֶשְׁכַּח אֶת עַמִּי
and their customs.	וְאֶת הַמִּנְהָגִים שֶׁלָּהֶם.
Naomi : You will not forget.	נָעֲמִי : לֹא תִשְׁכַּחַי.
It is impossible to forget.	אֵי אֶפְשָׁר לָשְׁכַּח.
Ruth : I have already forgotten.	רוּת : כְּבָר שָׁכַחְתִּי.
I am your daughter.	אֲנִי בִתְךָ.
We shall return together	נָשׁוּב יַחְדָּו
and we shall live together.	וְנִחְיֶה יַחְדָּו.
Say to me, " Come you too."	אָמְרִי לִי, "בּוֹאִי, גַּם אַתְּ."
Naomi : You are a good daughter.	נָעֲמִי : אַתְּ בֵּת טוֹבָה.
You shall come.	תָּבוֹאִי.

Notes.

(a) The particle **נָא** is added to soften commands addressed either to men or to women.

e.g. Do come ! is **בּוֹא נָא** or **בּוֹאִי נָא**

Listen please is **שְׁמַע נָא** or **שְׁמַעִי נָא**

(b) An important change occurs in the vowels of words like **מִזְרֵחַ** and **אֶרֶץ** when possessive endings are added.

My land is in the east. **אַרְצִי בַּמִּזְרָח.**

My homeland is Israel **מִלְּדֵתִי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.**

(c) Another change occurs in **בֵּת**, daughter. You say **בִּתִּי**, my daughter, **בִּתּוֹ**, his daughter and so on.

(d) **נִכְרִיָּה** is read *noch-ri-ya*.

Boaz and Ruth **בְּעֹז וְרוּת**

Here is a further imaginary conversation based also on the Book of Ruth, this time between Boaz (a near relative of Naomi's husband) and Ruth. A new feminine form is required, the form of the past tense.

e.g. כְּתִבָּתָּהּ (read *ka-tavt*) is used in place of כְּתִבָּתָּךְ.

Ruth is harvesting in the fields of Boaz.

- Boaz : *Who are you my daughter.* בַּעֲזוֹ : מִי אַתָּה בְּתִי ?
Ruth : *I am a Moabitish girl,* רוּת : אֲנִי נַעֲרָה מוֹאבִּיָּה,
the daughter-in-law of Naomi. הַכֶּלֶה שֶׁל נַעֲמִי.
Boaz : *What did you say ?* בַּעֲזוֹ : מָה אָמַרְתָּ ?
Ruth : *The daughter-in-law of Naomi.* רוּת : הַכֶּלֶה שֶׁל נַעֲמִי.
Boaz : *I have heard your story* בַּעֲזוֹ : שָׁמַעְתִּי אֶת סִפּוּרְךָ
from the mouth of Naomi. מִפִּי נַעֲמִי.
You left your people אַתָּה עָזַבְתָּ אֶת עַמְּךָ
and went to a strange land. וְהִלַּכְתָּ אֶל אֶרֶץ נֹכְרִיָּה.
Ruth : *No, this is my land.* רוּת : לֹא, זֹאת הִיא אֶרְצִי.
Boaz : *Where have you reaped to-day ?* בַּעֲזוֹ : אֵיפֹה קִצַּרְתָּ הַיּוֹם ?
Have you reaped among the reapers הֲקִצַּרְתָּ בֵּין הַקּוֹצְרִים
in my fields. בַּשָּׂדוֹת שֶׁלִּי
Ruth : *I have reaped in this field* רוּת : קִצַּרְתִּי בַּשָּׂדֶה זֶה
both yesterday and to-day. גַּם אֶתְמוֹל גַּם הַיּוֹם.
Boaz : *Have you eaten !* בַּעֲזוֹ : אָכַלְתָּ ?
Ruth : *I have eaten a little* רוּת : אָכַלְתִּי מְעַט
and drunk a little. וְשָׁתִיתִי מְעַט.
Boaz : *Tomorrow also you shall come here.* בַּעֲזוֹ : גַּם מָחָר תָּבוֹאִי הֵנָּה.
If you are hungry אִם אַתָּה רָעֵבָה
eat of the bread אֲכָלִי מִן הַלֶּחֶם
and you shall also drink of the water וְגַם תִּשְׁתִּי מִן הַמַּיִם
when the reapers will drink. בַּשָּׂעָה שֶׁהַקּוֹצְרִים יִשְׁתּוּ.
Remember, you shall not reap זָכְרִי-נָא, לֹא תִקְצְרִי
in another field. בַּשָּׂדֶה אֲחֵר.
Ruth : *Only in your field shall I reap.* רוּת : רַק בַּשָּׂדֶךְ אֶקְצֹר.
Boaz : *Tell (to) Naomi* בַּעֲזוֹ : אֲמַרִי לְנַעֲמִי
that with my girls you shall reap כִּי עִם הַנַּעֲרוֹת שֶׁלִּי תִקְצְרִי
until the end of the harvest (reaping). עַד סוֹף הַקִּצִּיר.
Ruth : *You shall be blessed.* רוּת : בָּרוּךְ תִּהְיֶה.
Boaz : *You shall be blessed, my daughter.* בַּעֲזוֹ : בָּרוּכָה תִהְיִי, בְּתִי.

אֶרֶץ although it does not end in הָ, is a feminine noun and any adjective that describes it must be feminine. Therefore you say

a strange land

אֶרֶץ נֹכְרִיָּה

a good and broad land.

אֶרֶץ טוֹבָה וְרַחְבָּה

Suggestions

(a) It may be difficult at this stage but none the less interesting for you to turn up the Hebrew text of the Book of Ruth in the Bible and try to make something of it with the help of an English version.

(b) Try to find a friend to read the above and similar conversations aloud with you. Take one part each. This is always useful but it is particularly important in the present lesson where the subject matter is meant to be spoken and heard. You should not be satisfied with a halting mechanical reading but should repeat the exercise until you can do it with fluency, with expression and, perhaps, with pleasure.

The following passage includes a very common abbreviation. The Hebrew Bible comprises three great sections

The Law (Pentateuch)

תּוֹרָה

Prophets

נְבִיאִים

Writings (Hagiographa).

כְּתוּבִים

The initial letters of these names are placed together to form a new word תַּנ"ךְ which denotes the whole Bible. The vowels are simply inserted so that the letters can be pronounced.

בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל.

בְּתַנ"ךְ יִקְרָא הַקּוֹרָא עַל נָשִׁים רַבּוֹת. בְּכָל תְּקוּפָה

וּתְקוּפָה קָמוּ נָשִׁים וְעָמְדוּ בֵּין הַמְּנַהֲיָנִים שֶׁל עַמּוֹן.

בַּשָּׁעָה שֶׁיָּצְאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם וְעָבְרוּ אֶת הַיָּם
 יָצְאָה מִרְיָם בְּמַחֲלוֹת לִפְנֵי הָעָם. וַיְדוּעַ שְׁמֵרָיִם וְאַמֶּה
 לֹא שָׁמְעוּ אֶל פֶּרְעֹה וְלֹא הִרְגוּ אֶת הַיֶּלֶד מִשֶּׁה בְּאֶשֶׁר
 צִוָּה.

וּבְאֶשֶׁר בָּא הָעָם אֶל אֶרְצוֹ, וְהָאוֹיְבִים קָמוּ עָלָיו
 מִסְבִּיב, עֲמָדָה רַבּוּרָה בֵּין הַשּׁוֹפְטִים, אִם בְּיִשְׂרָאֵל.

וְכֵן אָנוּ מוֹצְאִים נָשִׁים גְּדוּלוֹת בְּכָל דּוֹר וָדוֹר.
 רוֹת הַמּוֹאֲבִיָּה עוֹזֶבֶת אֶת מוֹלְדֶתָהּ וְנוֹסֶעֶת אֶל אֶרֶץ
 יְהוּדָה לִבְנוֹת בֵּית בִּישְׂרָאֵל. אֲנַחְנוּ קוֹרְאִים עַל חֲנָה
 אִם שְׁמוּאֵל וְעַל חֵלְדָּה הַנְּבִיאָה.

וְאַחֲרֵי הַחֲרָבָן שֶׁל הַבַּיִת הָרִאשׁוֹן בְּאֶשֶׁר נָרוּ הַיְּהוּדִים
 בְּאֶרֶץ נִבְרִיָּה, בְּפָרֶס, קָמָה אֶסְתֵּר וְהִצִּילָהּ אֶת עַמָּהּ.
 וּבְדוֹרֵנוּ שׁוֹב עוֹמְדוֹת הַנָּשִׁים יַחְדָּו עִם הַגָּבְרִים
 וּבּוֹנִיֹת אֶת אֶרְצוֹ. אִין לָהּ נִקּוּדָה בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר אִין שֵׁם
 אִשָּׁה עוֹבְדָת, בְּעִיר וּבְכִפּוּר.

¹ and saved.

Notes.

(a) צִוָּה is read *tsivva*, the dot in the Vav being a Dagesh, which doubles the letter.

(b) גְּבָרִים is used for *men* when the distinction from women is important.

אָנָּשִׁים, *men*, often means *people* in general.

THE DAUGHTERS OF ISRAEL

In the Bible the reader will read (a Hebrew idiom) of many women. In every period women arose and stood among the leaders of their people.

When the Children of Israel went out of Egypt and crossed the sea, Miriam came forth dancing (with dances) before the people. And it is known that Miriam and her mother did not listen to Pharaoh and did not kill the child Moses as he commanded.

And when the people came to its land and the enemies round about arose against it, Deborah stood up among the Judges, a mother in Israel.

And thus we find great women in every generation. Ruth, the Moabite, leaves her homeland and journeys to the land of Judah to build a house in Israel. We read of Hannah the mother of Samuel and of Huldah the prophetess.

And after the destruction of the first Temple (lit.: House) when the Jews lived in a foreign land, in Persia, Esther arose and saved her people.

And in our generation again the women are standing together with the men and are building their land. There is not (you have not) a spot in the Land where there is not a woman working, in the city and in the village.

Exercise

תרגיל

ענהי בעברית על השאלות הבאות:

- א מי צנה להרגני את הילדים?
- ב מתי יצאה מרים במחולות?
- ג איזו אשה יהודיה קמה בתקופת השופטים?
- ד מי עזבה את מולדתה לנסע אל ארץ יהודה?
- ה עם מי נסעה?
- ו מי הצילה את היהודים בפפרס?
- ז מי רצה להרג את היהודים בתקופת אסתר?
- ח איפה עזרותי הנשים לנבחרים?

¹ Answer ² the following questions ³ to kill ⁴ which ⁵ in the period of
⁶ with ⁷ help

A Song

שיר

רחל
רחל עמדה על העין
היא ובדה ואיש אין,
היא ובדה, היא ובדה,
היא לבדה, היא לבדה.

שְׁלַחַה אֶל הַבֵּר אֶת יָדָהּ
 שְׁלַחַה יָדָהּ וְרַעְדָהּ,
 נָפַל בְּדָהּ וַיִּשָּׁבֶר—
 עָלָם עוֹבֵר, עָלָם עוֹבֵר.
 עָבַר עָלָם זָר וַצָּחַק
 מִן הַמְדָּבָר בָּא מִמְרָחֵק,
 נָם הִיא בְּצָחוֹק רֹאשָׁהּ מִטָּה—
 מִי זֶה אַתָּה ?
 אָמַר לָהּ הָעָלָם מִי הוּא
 מִי אִמּוֹ וּמִי אָבִיהָ
 עָנְתָה לוֹ רַחֵל הַטּוֹבָה—
 אַתָּה קְרוֹבִי, קְרוֹבִי אַתָּה.

Note.

אָבִיהָ is a less common form for אָבִיו, *his father*.

RACHEL

Rachel stood by the well
 She and her pitcher, and no man (about)
 She and her pitcher, she and her pitcher
 She alone, she alone,
 She put out her hand to the pitcher
 She put out her hand and it trembled
 Her pitcher fell and it was broken
 A lad is passing, a lad is passing.
 A strange lad passed and laughed
 From the desert he came, from afar,
 She also in laughter turns her head.
 Who are you ?
 The lad told her who he (was)
 Who (was) his mother, who his father.
 The good Rachel answered him
 You are my relative, my relative are you.

From the Book of Psalms

מִסֵּפֶר תְּהִלִּים

הַאֲרָעִים בְּדִמְעָה בִּרְנָה יִקְצְרוּ.

Those that sow with a tear, shall reap in song.

VOCABULARY 3.

Lessons 13-18.

Words which have appeared in a previous vocabulary are not repeated here.

	ג		א	
mighty	גבור	stone (noun)	אבן	
man	גבר	enemy	אויב	
rob (v)	גזל	perhaps	אולי	
valley	גיא	guest	אורח	
steal (v)	גב	another	אחר	
theft	גנבה	afterwards	אחר כך	
	ד	impossible	אי אפשר	
post (office)	דאר	it matters	אכפת	
honey	דבש	—it does not	לא אכפת	
to be like (v)	דמה	matter		
tear (weeping)	דמעה	but	אלא	
	ה	nation	אמה	
kill (v)	הרג	meeting	אספה	
	ז	Esther	אסתר	
strange	זר	possible	אפשר	
sow (v)	זרע	citron	אתרוג	
seed	זרעון, זרע		ב	
	ח	stamp (for letter)	בול	
beloved	חביב	young man	בחור	
festival	חג	sure	בקטוח	
celebrate (v)	חגג	alone	בלבד	
strong	חזק	building	בנין	
return, revise (v)	חזר	husband	בעל	
live (v)	חיה	bottle	בקבוק	
life	חיים	visit (noun)	בקור	
weak	חלש	for	בשביל	
fifth	חמישי	within	בתוך	

	מ			
very	מָאד	mortar	חֶמֶר	
why ?	מִדּוּעַ	shopkeeper	חֲנוּנִי	
country	מְדִינָה	destruction	חֲרָבָן	
homeland	מוֹלָדָת	freedom	חֵירוּת	
east	מִזְרָח	plough (v)	חָרַשׁ	
eastern	מִזְרָחִי	important	חָשׁוּב	
price	מַחִיר		טֶפֶשׁ	ט
immediately	מִיָּד	foolish		,
honoured	מְכָבֵד	together	יַחְדָּו	
letter	מִכְתָּב	able	יָכוֹל	
work (noun)	מְלָאכָה	sea	יָם	
custom	מִנהַג	right (not left)	יָמִין	
leader	מְנַהִיג	Isaac	יִצְחָק	
candelabra	מְנוֹרָה	dear	יָקָר	
round about	מְסָבִיב	Jeremiah	יֵרֵמְיָהוּ	
restaurant	מִסְעָדָה	settlement	יִשׁוּב	
a little	מְעַט	Ishmael	יִשְׁמָעֵאל	
west	מַעֲרָב	old	זָקֵן	
western	מַעֲרָבִי			כ
deed, story	מַעֲשֶׂה	honour (noun)	כְּבוֹד	
excellent	מַצְיָן	already	כְּבָר	
successful	מַצְלָח	worth while	כְּדָאִי	
staff, stick	מַקֵּל	strength	כֹּחַ	
dead	מֵת	so, thus	כֵּן, כֹּכָה	
	נ	daughter-in-law ; bride	כַּלָּה	
fine, beautiful	נָאֵה	how many ?	כַּמָּה	
speech	נֹאמִים	violin	כִּנּוֹר	
lecture (v)	נֹאֵם	properly	כְּרָאוּי	
prophet	נָבִיא	binding (of book)	כְּרִיכָה	
grand	נִהְדָּר	wall	כְּתֵל	
paper	נִיר			ל
honourable	נִכְבָּד	brick	לְבִנָּה	
strange, foreign	נִכְרִי	Levi	לְוִי	

	ק		pleasant	נעים
group	קבוצה	Naomi	נעמי	
he accepted	קבל	boy	נער	
congregation	קהל	girl	נערה	
acquire, buy (v)	קנה	spot	נקודה	
coffee	קפה	candle	נר	
harvest (noun)	קציר	evening of song and story	נשף	
reap (v)	קצר			
relation (family)	קרוב	prayer book	סדור	
near	קרוב	order	סדר	
soon	בקרוב	end	סוף	
Foundation Fund	קרן היסוד	tabernacle, booth	סכה	

	ר		ע	
head	ראש	past (noun)	עבר	
fourth	רביעי	leave (v)	עזב	
moment	רגע	help (v)	עזר	
pursue (v)	רדף	eye ; spring (well)	עין	
mercy	רחמים	lad	עלם	
song	רנה	busy	עסוק	
evil	רע	pleasant	ערב	
wish (v)	רצה	arrange (v)	ערך	
wish (noun)	רצון	Esau	עשו	
murder (v)	רצח	rich	עשיר	
		oppress (v)	עשק	
seventh	שביעי	future	עתיד	
again	שוב	ancient	עתיק	

trumpet, horn	שופר		פ	
send (v)	שלח	free, at leisure	פנוי	
third	שלישי	one time,	פעם	
oil	שמן	fruit	פרי, פירות	
year	שנה	open (v)	פתח	
second	שני		צ	
judge (v)	שפט	justice	צדק	
sixth	ששי	he commanded	צוה	

orchestra	תִּזְמֶרֶת	drink (v)	שתה
hang (v)	תלה	ש	
orange	תפוח זָהָב, תפוח	left (not right)	שמאל
period	תְּקופָה	ת	
blow (v)	תקע	thanks	תודה
shutter	תָּרִיס	produce (noun)	תוצרת

With a Note on Numbers.

When you have used just enough of the English version to discover the topic of the following conversation, cover the remainder of the English version and try to read on looking only at the Hebrew text.

שָׁנוֹת לְמוֹדָרִים

School Days.

אורי, בן עשר שנים, יושב וְחֹזֵר עַל שְׁעוֹרָיו. סבא
בן שבעים שנה יושב וְקוֹרֵא. עַל יָדוֹ כּוֹס תֵּה.

Uri, ten years old, is sitting and revising his lessons. Grandfather, seventy years old, is sitting and reading. Beside him is a cup of tea.

אורי : אֲנִי עֵיִף. Uri : I am tired.

הַשְּׁעוֹרִים כָּל כֶּךָ קָשִׁים. The lessons are so hard.

סבא : אַתָּה בן עשר שנים Grandfather : You are ten years old

וְכָכָר אַתָּה עֵיִף, and already you are tired,

וְאֲנִי בן שבעים שנה and I am seventy years old

וְאֲנִי עֵיִף. and I am not tired.

א. : אֲנִי לומד כָּל הַיּוֹם. U. : I learn all day.

ס. : כָּל הַיּוֹם ! G. : All day!

מָתִי אַתָּה קָם ? When do you get up ?

א. : אֲנִי קָם בַּשָּׁבַע בְּדִיּוֹק. U. : I get up at seven exactly.

ס. : מָתִי מִתְחִילִים הַשְּׁעוֹרִים ? G. : When do the lessons begin ?

א. : הַשְּׁעוֹר הָרִאשׁוֹן מִתְחִיל U. : The first lesson begins

בְּתֵשַׁע וְאֲנִי לומד at nine, and I learn

עַד אַרְבַּע. till four.

- G. : *How many hours* כַּמָּה שָׁעוֹת : ס.
do you learn in the day ? אַתָּה לומד בַּיּוֹם ?
- U. : *From nine till four* מִתְשַׁע עַד אַרְבַּע : א.
is eight hours. שְ�מוֹנֶה שָׁעוֹת.
- G. : *No. You-have-made-a-mistake.* לֹא. טָעִיתָ. : ס.
- U. : *Listen, grandfather.* שְׁמַע-נָא סִבָּא. : א.
From nine till ten מִתְשַׁע עַד עָשָׂר
is one hour. שָׁעָה אַחַת.
From ten till eleven מֵעָשָׂר עַד אַחַת-עָשָׂר
is one hour; שָׁעָה אַחַת ;
that-makes two hours. הָרִי שְׁתֵּי שָׁעוֹת.
From eleven till מֵאַחַת-עָשָׂר עַד
twelve is one hour; שְׁתֵּים-עָשָׂר שָׁעָה אַחַת ;
that makes three hours. הָרִי שְׁלֹשׁ שָׁעוֹת.

סִבָּא צוֹחֵק, מִסִּיר אֶת הַמַּשְׁקָפִים שְׁלוֹ וְסוֹגֵר אֶת סִפְרוֹ.

Grandfather laughs, removes his spectacles, and shuts his book.

- G. : *We do not count like that.* אֵין אָנוּ מוֹנִים כָּכָה. : ס.
Think a moment and tell me. חֲשַׁב רִגַע וְאָמַר לִי.
How many hours (are there) כַּמָּה שָׁעוֹת
from nine before noon מִתְשַׁע לִפְנֵי צְהַרְיָם
till four in the afternoon? עַד אַרְבַּע אַחֲרֵי צְהַרְיָם ?
- U. : *I am thinking.* אָנִי חוֹשֵׁב. : א.
From nine till four, מִתְשַׁע עַד אַרְבַּע.
from nine till four, מִתְשַׁע עַד אַרְבַּע,
from nine till four, מִתְשַׁע עַד אַרְבַּע,
seven hours. שִׁבְעַ שָׁעוֹת.
Really I made-a-mistake. בְּאַמַּת טָעִיתִי.

G. : *And you have one hour for the midday meal.*
(meal of midday)
Then you learn six hours in the day.
When you will grow up you will work more than six hours.

ס. : גַּיִשׁ לָךְ שָׁעָה אַחַת
לְאַרוּחַת צִהָרִים.
הָרִי אָתָּה לוֹמֵד
שֵׁשׁ שָׁעוֹת בַּיּוֹם.
כְּאַשֶׁר תִּגְדֹּל
תַּעֲבֹד יוֹתֵר
מִשֵּׁשׁ שָׁעוֹת.

U. : *Tell me, grandfather.*
How many hours did you learn when you were a boy?

א. : אָמַר לִי סֶבְא.
כַּמָּה שָׁעוֹת לְמִדָּת
כְּאַשֶׁר הָיִיתָ יֶלֶד?

סֶבְא מָנִיחַ אֶת סֵפֶרוֹ עַל הַשֻּׁלְחָן וְשׁוֹתָה מִכּוּסוֹ.

Grandfather lays his book on the table and drinks from his cup.

G. : *I was a boy many years ago.*
In those days I learnt more than ten hours a day.

ס. : הָיִיתִי יֶלֶד
לִפְנֵי שָׁנִים רַבּוֹת.
בְּיָמִים הָהֵם לְמִדָּתִי
יוֹתֵר מִעֲשָׂר שָׁעוֹת בַּיּוֹם.

U. : *There are not so many hours in a day.*

א. : אֵין כָּל כַּף הַרְבֵּה
שָׁעוֹת בַּיּוֹם.

G. : *We learnt more than ten hours.*
We did not go to school.
We went to the Yeshiva and we learnt there for many hours.

ס. : לְמִדְּנוּ יוֹתֵר
מִעֲשָׂר שָׁעוֹת.
לֹא הִלְכְּנוּ אֶל הַסֵּפֶר.
הִלְכְּנוּ אֶל הַיִּשְׁבָּה
וְלִמְדְּנוּ שָׁם
הַרְבֵּה שָׁעוֹת.

U. : *Surely you were tired.*

א. : בְּוַדַּי הָיִיתָ עֵיִף.

- G. : *And there were pupils* וְהָיוּ תַלְמִידִים : ס.
who learnt more. אֲשֶׁר לָמְדוּ יוֹתֵר.
I remember אֲנִי זוֹכֵר
my friend Baruch. אֶת בְּרַחְי בְּרוּךְ.
He was a Matmid. הוּא הָיָה מַתְמִיד.
- U. : *What is a Matmid ?* מָה זֶה מַתְמִיד ? : א.
- G. : *The Matmid learnt always.* הַמַּתְמִיד לָמַד תָּמִיד. : ס.
He rose in the morning הוּא קָם בַּבֹּקֶר
before the sun came out, לִפְנֵי שֶׁיֵּצֵא הַשֶּׁמֶשׁ
he hurried to the Yeshiva, מְהֵרָא אֶל הַיִּשְׁבָּה
he lit his candle, הִדְלִיק אֶת נֵרוֹ
and by the light of the candle וּלְאוֹר הַנֵּר
he learnt. לָמַד.
From his place he did not move מִמְּקוֹמוֹ לֹא זָז
from morning till evening מִן הַבֹּקֶר עַד הָעֶרֶב.
- U. : *When did he go-back home ?* מָתַי שָׁב הַבֵּיתָה ? : א.
- G. : *In the evening again he lit* בָּעֶרֶב שׁוּב הִדְלִיק : ס.
his candle, אֶת נֵרוֹ.
and by the light of his candle he studied וּלְאוֹר נֵרוֹ לָמַד
until a late hour. עַד שְׁעָה מְאוּחָרֶת.
- U. : *Why a candle and not electricity?* לָמָּה נֵר וְלֹא חֶשְׁמַל ? : א.
- G. : *In those days* בַּיָּמִים הָהֵם : ס.
there was no electricity, לֹא הָיָה חֶשְׁמַל
and there were no וְלֹא הָיוּ
grand schools, בֵּתֵי סֵפֶר גְּדוֹלִים
and there were no וְלֹא הָיוּ
delightful books סִפְרִים נְחֻמִּים

but we learnt a lot.

אָבֿל לִמְדָנוּ הַרְבֵּה.

2. Note on Numbers.

(a) In Lesson 6 you learnt one set of numbers

אַחַד, שְׁנַיִם, שְׁלֹשָׁה, אַרְבָּעָה etc.

These numbers are used only with masculine nouns,

e.g. אַרְבָּעָה יָמִים, שְׁלֹשָׁה אָנָשִׁים

In the above שִׁיחָה you meet another very important set to be used with feminine nouns. These are :

six	שֵׁשׁ	one	אחת
seven	שֶׁבַע	two	שְׁתֵּי, שְׁתַּיִם
eight	שְׁמֹנֶה	three	שְׁלֹשׁ
nine	תֵּשַׁע	four	אַרְבַּע
ten	עָשָׂר	five	חֲמֵשׁ

(b) The שִׁיחָה shows how this set is used to express time and ages. The feminine numbers are required because both שְׁעָה hour and שָׁנָה year are feminine nouns.

e.g., Nine o'clock תשע שעות

At 9 o'clock תשע שעות or תשע שעות (note the ת)

A boy ten years old ילד בן עשר שנים

A girl ten years old ילדה בת עשר שנים

(c) As explained in Lesson 6 for masculine numbers, אחת follows its noun, the others precede it, e.g.,

one year	שָׁנָה אחת
three years	שְׁלֹשׁ שָׁנִים
four years	אַרְבַּע שָׁנִים

A peculiarity worth noting is that with numbers above ten the singular שָׁנָה year is used,

e.g., *The young man is 20 years old.* הַצֶּעִיר בֶּן עָשָׂרִים שָׁנָה
The old man is 80 years old. הַזָּקֵן בֶּן שְׁמֹנִים שָׁנָה

(d) These feminine numbers are the numbers used in ordinary counting.

One, two, three ! אחת שְׁתֵּים, שְׁלֹשׁ !

(e) The feminine numbers 11–20 are as follows.

sixteen	שֵׁשׁ עָשָׂרָה	eleven	אחת עָשָׂרָה
seventeen	שִׁבְעַת עָשָׂרָה	twelve	שְׁתֵּים עָשָׂרָה
eighteen	שְׁמֹנֶת עָשָׂרָה	thirteen	שְׁלֹשׁ עָשָׂרָה
nineteen	תִּשְׁעַת עָשָׂרָה	fourteen	אַרְבַּע עָשָׂרָה
twenty	עָשָׂרִים	fifteen	חֲמֵשׁ עָשָׂרָה

You will be able to use these numbers in conversation with friends, e.g.,

When do you get up ? מָתִי אֶתָּה קָם ?

I get up at six. אֲנִי קָם בְּשֵׁשׁ.

How long do you work ? כַּמָּה שָׁעוֹת אֶתָּה עוֹבֵד ?

I work seven hours. אֲנִי עוֹבֵד שִׁבְעַת שָׁעוֹת.

When do you finish ? מָתִי אֶתָּה גִּמְרָה ?

I finish at five. אֲנִי גִמְרָה בְּחֲמֵשׁ.

Exercise.

תִּתְּנֵה לִי

עֲנֵה בְּעִבְרִית עַל הַשְּׁאֵלוֹת הַבָּאוֹת.

א כַּמָּה שָׁעוֹת לומֵד אורי בְּיוֹם ?

ב מִי לומֵד יוֹתֵר, סָבָא אוֹי אורי ?

ג אֵיפֹה לומֵד סָבָא ?

ד אֵיפֹה לומֵד אורי ?

ח מתי התחילי אורי ללמד בבקר ומתי נמר ?
 מי למד בבית ספר נהדר, אורי, סבא או המתמיד ?
 ו למי היו ספרים נחמדים ?
 ח מי יצא ללמד לפני שיצאה השמש ?

¹ began ;

בית ספר בארץ ישראל.

אהלן ואביבה תלמידים בבית ספר בקבוץ מפרסם
 בעמק. אהלן בן עשר שנים ואביבה בת תשע שנים.
 בית הספר שלהם שונה לגמרי מבית הספר של
 הילדים בגולה. המדריכים רוצים לנטע בלב הילדים
 אהבה לעבודה, אהבה לאדמה, ואהבה לנטיעות. מה
 עושים הם ? על יד בית הספר נן ירקות. אהלן
 ואביבה והחברים שלהם אוהבים נן זה. הם אחראים
 לכל העבודה בנן. הם עושים נסיונות. הם נוטעים
 ירקות שונים בתנאים שונים. על פי הנסיון הם
 לומדים את התנאים הטובים לכל ירק ירק. ככה הם
 קונים ידיעות רחבות בתורת הירקות.

בכל פנות הארץ תלמידים צעירים עובדים בננים
 שלהם. אר-על-פי שהננים הקטנים צעירים מאד,
 הנסיונות חשובים מאד, מפני שאין האדמה בקבוץ
 אחד דומה לאדמה בקבוץ שני.

האנשים האחראים לחקלאות בארץ מקבלים מכתבים
 מן הילדים. במכתבים האלה מספרים הילדים איך

זָרְעוּ, מִה זָרְעוּ, אִיךְ שָׁמְרוּ עַל הַנְּשִׁיעוֹת, וְאִיךְ יִגְדְּלוּ
הַנְּשִׁיעוֹת. מִתּוֹךְ הַמִּכְתָּבִים אֶפְשָׁר לְלַמֵּד הֶרְבֵּה וְהִילָדִים
יֻדְעִים שֶׁהַעֲבוּדָה שְׁלֵהֶם חֲשׂוּבָה.

כֹּאשֶׁר יִגְדְּלוּ אֶהְרֹן וְאַבִּיבָה יִהְיוּ בָּנִים נְאֻמָּנִים לְמוֹלָדָת.

A SCHOOL IN ISRAEL

Aaron and Aviva are pupils in a school in a famous Kibbutz in the Emek. Aaron is ten years old and Aviva is nine years old. Their school is different entirely from the school of the children in the Golah (exile). The Madrichim want to plant in the heart of the children a love for work, a love for the land, and a love for plants. What do they do? Beside the school there is a vegetable garden. Aaron and Aviva and their friends love this garden. They are responsible for all the work in the garden. They make experiments. They plant different vegetables in different conditions. By experiment they learn the conditions that are good for every vegetable. So they acquire a wide knowledge of the study (literally: law) of vegetables.

In all corners of the land, young pupils work in their garden. Although the little gardeners are very young, the experiments are very important, because the soil in one Kibbutz is not like the soil in a second Kibbutz.

The people who are responsible for agriculture in the Land receive letters from the children. In these letters the children tell how they sowed, what they sowed, how they watched over the plants, and how the plants grew. From the letters it is possible to learn much and the children know that their work is important.

When Aaron and Aviva will grow up they will be faithful children to the homeland.

Notes.

(a) A קְבוּצָה is a collective settlement.

(b) The term מְדַרְיָךְ (literally: *guide*) better describes the teacher in one of these schools than the more formal מוֹרֶה *instructor*.

(c) Note the word-groups

because . . . מִפְּנֵי שֶׁ . . .

although . . . אֲף עַל פִּי שֶׁ . . .

before . . . לִפְנֵי שֶׁ . . .

By way of contrast here is a well-known song describing the atmosphere of the חֶדֶר, the elementary Jewish school of XIXth century Eastern Europe.

חֶדֶר קָטָן

את תורתִי יְלִדִי חֲמֹד	חֶדֶר קָטָן צָר וְחֻמִּים
שִׁמְעוּ וְזָכְרוּ נָא!	וְעַל הַבִּירָה אֵשׁ,
אָמְרוּ שְׁנִית, כָּכָה שְׁנִית	שֶׁם הָרַבִּי לְתַלְמִידָיו
קָמַץ אֶלֶף-אֵ!	מוֹרָה "אֶלֶף-בֵּית."

A LITTLE ROOM

A little room, narrow and warm,
And in the stove a fire,
There the Rabbi to his pupils
Is teaching Aleph Beth.

My learning, beloved pupils,
Hear (it) remember (it) please!
Say a second time, thus a second time,
Kamatz Aleph—ah.

Notes.

(a) תַּלְמִידוֹ means *his pupil*.

תַּלְמִידָיו (*talmidav*) means *his pupils*.

(b) אָמְרוּ, וְזָכְרוּ, שִׁמְעוּ

are examples of commands given to *a number of people* together.

אָמַר, וְזָכַר, שָׁמַע

would be the form used in addressing *one boy*.

אָמַרִי, וְזָכְרִי, שָׁמְעִי

would be the form used in addressing *one girl*.

(c) יְלִדִי חֲמֹד is a poetical phrase.

Exercise

תרגיל

Read the following passage, a key to which follows in Lesson 20.

דָּוִד נֶאֱבִינָעַם

אָחִי דָּוִד הוּא בֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה. כְּאִשֶּׁר הָיָה יְלֵד, לָמַד
עִבְרִית בַּחֲדָר. לָמַד הֶרְבֵּה וְשָׂכַח הֶרְבֵּה. עֲכָשׁוּ הוּא לֹמַד
שׁוּב. אוּלֵי לֹא יִשְׁכַּח הַפֶּעַם. הוּא חוֹשֵׁב עַל חַיִּים
בָּאָרֶץ יִשְׂרָאֵל. הוּא רוֹצֵה לַעֲבֹד בְּתֵל אַבִּיב.
חֲבֵרוֹ אֲבִינָעַם חוֹשֵׁב גַּם הוּא עַל חַיִּים בָּאָרֶץ יִשְׂרָאֵל.
הוּא אֵינוֹ רוֹצֵה לַעֲבֹד בָּעִיר. הוּא אוֹהֵב גַּנִּים וְשָׂדוֹת. אוּלֵי
יִזְרַע בְּשָׂדֵה שְׁלוֹ בָּאָרֶץ וַיִּקְצֹר אֶת קִצְרָהּ.

You may find this exercise somewhat difficult but try it in any case. Remember the old Talmudic saying :

And the timid man does not learn ולא הַבִּישָׁן לומד

Describe a friend of yours giving, perhaps, the following information. How old is he ? Does he live in a city ? How many hours does he work in a day ? Does he like books, songs, gardens, pictures ? Does he like reading newspapers, writing letters ?

Add any other details you wish.

From the Ethics of the Fathers. מִפְּרֻקֵי אָבוֹת

בֶּן חֲמִשָּׁה שָׁנִים לְמִקְרָא, בֶּן עֶשְׂרִי שָׁנִים לְמִשְׁנָה, בֶּן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרִי לְמִצְוֹת, בֶּן חֲמִשָּׁה עֶשְׂרִי לְתַלְמוּד, בֶּן שְׁמֹנֶה עֶשְׂרִי לְחֻפָּה, בֶּן עֶשְׂרִים לְרֵדוּף, בֶּן שְׁלֹשִׁים לְכֶת, בֶּן אַרְבָּעִים לְבִינָה, בֶּן חֲמִשִּׁים לְעֵצָה, בֶּן שִׁשִּׁים לְזִקְנָה, בֶּן שִׁבְעִים לְשִׁיבָה, בֶּן שְׁמוֹנִים לְגְבוּרָה, בֶּן תְּשַׁעִים לְשׁוֹיָה, בֶּן מֵאָה – בָּאֵלוּ מֵת וְעֶבֶר וּבָטַל מִן הָעוֹלָם.

Five years old for Scripture, ten years old for Mishna,¹ thirteen years old for (fulfilling) commandments, fifteen years old for Talmud, eighteen years old for the (wedding) canopy, twenty years old for pursuing a livelihood, thirty years old for strength, forty years old for understanding, fifty years old for counsel, sixty years old for old age, seventy years old for ripe old age, eighty years old for special strength, ninety years old for stooping, a hundred years old, as if he were dead and had passed away from the world.

¹ Mishna : a précis of Jewish Law made about 200 C.E. by Rabbi Yehuda Hanasi.

Mostly About Water
with a Note on Noun-partnerships.

ב ק ו ר ב ע מ ק

צִיּוֹנִי אֲנִילִי נוֹסֵעַ מִנְקוּדָה אֶל נְקוּדָה בְּאַרְצִי. הוּא
רוֹאֶה, הוּא שׁוֹמֵעַ, הוּא שׁוֹאֵל. תָּמִיד הוּא שׁוֹאֵל
שְׁאֵלוֹת. בְּעֵין חֲרוּד בְּעֵמֶק הוּא יוֹשֵׁב עַל יַד חֵבֶר
וְחֵיק. רֵיחַ עָרֵב עוֹלָה מִן הַשָּׂדוֹת, מִן הַפְּרָדְסִים, מִן
הַגִּנִּים. רֶכֶּבֶת עוֹבְרָת. מַעַל הָהָר יוֹרֵד רוּעָה עִם
הָעֶדֶר, רוּעָה יְהוּדִי בָּאֵלוֹ זֶה-עֲתָה יֵצֵא מִן הַתֵּנָ'י.
יְלָדִים רָצִים הֵנָּה וְהֵנָּה. חֲבֵרִים שֹׁנְמְרוֹ אֶת עֲבוֹדַת
הַיּוֹם עוֹבְרִים וְשׁוֹבִים. הָאוֹרֶת שִׁמְחָה. הוּא שׁוֹאֵל שְׁאֵלוֹת.
הַחֵבֶר הוֹחֵיק עוֹנָה.

A VISIT TO THE EMEK

An English Zionist is journeying from spot to spot in the land. He sees, he listens, he asks. Always he asks questions. In En Harod in the Emek he is sitting by an old (i.e., long-standing, not necessarily aged) chaver. A pleasant odour is rising from the fields, from the orchards, from the gardens. A train is passing. From the hill a shepherd is coming down with his flock, a Jewish shepherd as if he had just come out of the Bible. Children are running hither and thither. Chaverim who have finished the work of the day are passing by (literally: passing and returning). The guest is happy. He asks questions. The old chaver answers.

How grand (it is) here!

How beautiful are the hills!

What is the name of these hills?

מַה נִּהְדָּר כָּאן!

מַה יְפִים הָהָרִים!

מַה שֵׁם הָרִים אֵלֶּה?

To the south are the hills of Gilboa.

To the north is the Hill of Moreh.

מִדְּרוֹם הָרֵי הַגִּלְבּוֹעַ.

מִצָּפוֹן גִּבְעַת הַמּוֹרָה.

How pleasant is the Meshek¹ !

A big dining-hall,

a delightful school,

good living-quarters, trees, flowers.

מה נעים המשק!

חדר אכל גדול,

בית ספר נחמד,

דירות טובות, אילנות, פרחים.

I am sure

that it was not always like that.

אני בטוח

שלא תמיד היה ככה.

No. Conditions are different now.

We have come (passed) a long way.

לא. התנאים שונים עכשו.

עברנו דרך ארכה.

Tell me a little

about the beginning of En Harod.

When did you come here ?

ספר לי מעט

על התחלת עין-חרוד.

מתי באתם הנה ?

We came up three years after

the first Great War.

עלינו שלש שנים אחרי

המלחמה הגדולה הראשונה.

How many chaverim came up ?

כמה חברים עלו ?

Now you see

more than a thousand souls

in the Meshek. On the first day

about seventy-five came up.

עכשו אתה רואה

יותר מאلف נפשות

במשק. ביום הראשון

כשבעים וחמשה עלו.

How did you come up ?

By the railway ?

The railway from Haifa to Tiberia

passes near the Meshek

but in those days

there was no railway station.

(station for train)

איך עלייתם ?

במסלת-הברזל ?

מסלת-הברזל חיפה-טבריה

עוברת על יד המשק,

אבל בימים ההם

לא הייתה תחנת רכבת.

¹ Meshek : a farming unit with its ancillary light industries.

*They opened the station
after we came up.*

פָּתְחוּ אֶת הַמַּחֲנֶה
אַחֲרֵי שֶׁעָלִינוּ.

הָאוֹרֵחַ וְהַחֵבֵר מִדְּלִיקִים סִיגָרִיּוֹת וּמַעֲשָׂנִים.

The guest and the chaver light cigarettes and smoke.

And how then did you come up?

וְאֵיךְ זֶה עָלִיתֶם?

*We came up on foot from the station at
Afulah.*

עָלִינוּ בְּרֶגֶל מִתַּחֲנַת
עֲפּוּלָה.

*Our belongings came by cart.
A watchman rode on a mare
in front of the company.*

הַחֲפָצִים שָׁלְנוּ בָּאוּ בַּעֲגָלָה.
שׁוֹמֵר רָכַב עַל סוּסָה
לִפְנֵי הַמַּחֲנֶה.

Did you come at once to this place?

עָלִיתֶם מִיָּד אֶל מְקוֹם זֶה?

*No. At first we lived in tents
at the foot of Mt. Gilboa.
We were there nine years.*

לֹא. בְּתַחֲלָה גֵּרְנוּ בְּאֹהֲלִים
לְרֵגְלֵי הַר גִּלְבּוֹעַ.
הָיִינוּ שָׁם תֵּשַׁע שָׁנִים.

In tents?

בְּאֹהֲלִים?

Yes. In tents and in huts.

כֵּן. בְּאֹהֲלִים וּבִצְרִיפִים.

All year?

כָּל הַשָּׁנָה?

*Yes. All year,
in summer and in winter.*

כֵּן. כָּל הַשָּׁנָה,
בְּקֶיץ וּבַחֲרֹף.

*We did not have even
a proper dining hall.*

לֹא הָיָה לָנוּ אֶפְלוֹ
חֲדַר-אֲכָל כָּרְאוֹ.

*Now I laugh at those days.
Sometimes in the rainy season
(season of rain)*

עַכְשָׁיו אֲנִי צוֹחֵק עַל הַיָּמִים הָהֵם.
לִפְעָמִים בְּעוֹנַת הַגֶּשֶׁם

we sat down to the midday meal

וְשָׁבְנוּ לְאֲרוֹחַת הַצֶּהֳרַיִם

and we drank soup and rain together.

וְשָׁתִינוּ מֶרֶק וְגֶשֶׁם יַחְדָּו.

As a Jew eats כְּמוֹ שֶׁיְהוּדִי אוֹכֵל
 unleavened bread and bitter herbs together מַצּוֹת וּמְרֹר יַחְדָּו
 on the night of Passover. בְּלֵיל פֶּסַח.

Yes, we had bitter herbs in plenty כֵּן, הִרְבֵּה מְרֹר הָיָה לָנוּ
 in those days בַּיָּמִים הָהֵם
 but we have forgotten the bitter herbs. אַבְל שָׁכַחְנוּ אֶת הַמְרֹר
 We remember the joy, אָנוּ זֹוכְרִים אֶת הַשִּׂמְחָה
 especially the joy of working. בַּיַּחֲדָה שֶׁמַּחַת הָעֲבוּדָה.

הַשֶּׁמֶשׁ שׁוֹקַעַת בַּמַּעֲרָב. הֵם מִתְחִילִים לִרְאוֹת כּוֹכָבִים
 בַּשָּׁמַיִם וְגֵרוֹת בְּעֵד הַחֲלוֹנוֹת. עוֹד חֲבֵרִים שָׁבִים, עֲנָפִים
 מִן הָעֲבוּדָה, וְנוֹתְנִים לָהֶם שְׁלוֹם.

The sun sets in the west. They begin to see stars in the sky and lights
 through the windows. More chaverim return tired from work and greet
 them (give them peace).

What was the work of the chaverim מָה הָיְתָה עֲבוּדַת הַחֲבֵרִים
 at the beginning of the settlement? בְּהִתְחַלַּת הַיִּשׁוּב?

The most important work הָעֲבוּדָה הַחֲשׁוּבָה בְּיוֹתֵר
 was the work of drainage. הָיְתָה עֲבוּדַת הַיְּבוּשׁ.

Drainage! and outside Israel. יְבוּשׁ! וּמִחוּץ לְאֶרֶץ
 people say הָאֲנָשִׁים אוֹמְרִים
 that in Israel there is no water. שֶׁבְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֵין מַיִם.

Tourists who come here in the summer תּוֹרִיסִים הַבָּאִים הֵנָּה בְּקֵץ
 have not seen rain לֹא רָאוּ גֶשֶׁם
 and will not see rain, וְלֹא יִרְאוּ גֶשֶׁם,
 but in the season אַבְל בְּעוֹנָה
 rain comes down properly. הַגֶּשֶׁם יֵרֵד כְּרָאוּי.

The water that falls on Mt. Gilboa הַמַּיִם הַיּוֹרְדִים עַל הַר גִּלְבּוֹעַ
comes out at the foot of the hill. יוֹצְאִים לְרִגְלֵי הַהָר.
If you come you will see the spring. אִם תָּבוֹא תִּרְאֶה אֶת הַמַּעְיָן.
And we have other springs. וְיֵשׁ לָנוּ עוֹד מַעְיָנוֹת.

You are fortunate. מְאַשְׁרִים אַתָּם.

Because we have worked. מִפְּנֵי שֶׁעָבַדְנוּ.
Now the water is life עַכְשָׁו הַמַּיִם הֵם חַיִּים
both for us and for the Arabs. גַּם לָנוּ גַּם לְעֲרָבִים.
Before we came up לִפְנֵי שֶׁעָלִינוּ
the water formed swamps הַמַּיִם יָצְרוּ בְּצוֹת
and from the swamps came death. וּמִן הַבְּצוֹת יָצָא מוֹת.

I am learning a lot; אֲנִי לומד הרבה.
but the hour is late. אֲבָל הַשָּׁעָה מְאַחֶרֶת.
The sun has set and the stars הַשֶּׁמֶשׁ שָׁקַעָה וְהַכּוֹכָבִים
have come out. יָצְאוּ.
Perhaps we shall talk אולי נְשׁוּחַח
to-morrow evening. מָחָר בְּעָרֶב.

Notes on Noun-Partnerships.

English often joins two nouns by using the word *of* as a link, e.g., *the beginning of the year* ; *the work of drainage* ; *the season of rain*. Hebrew has a device for joining two such nouns in close partnership without any link. All that happens is that the first word of the pair may change slightly.

(a) Here are some examples, taken from this lesson, showing how the partnership is formed when the first noun of the pair ends in הַ,

<i>beginning</i>	הַתְּחִלָּה
<i>the beginning of the settlement</i>	הַתְּחִלַּת הַיִּשׁוּב
<i>hill</i>	גִּבְעָה
<i>the hill of Moreh.</i>	גִּבְעַת הַמּוֹרֶה
<i>season</i>	עוֹנָה
<i>the season of rain</i>	עוֹנַת הַגֶּשֶׁם
<i>highway</i>	מִסְלָה
<i>railway (highway of iron)</i>	מִסְלַת בְּרֹזֶל
<i>meal</i>	אֲרוּחָה
<i>midday meal (meal of noontime)</i>	אֲרוּחַת צֶהֱרִים

You will find other examples of the same change.

(b) In many cases no change at all is necessary when the partnership is formed. Here are some examples which are so well-known that the partnership is almost a new word on its own.

<i>Scroll of Pentateuch (a book of Torah)</i>	סֵפֶר תּוֹרָה
<i>The land of Israel</i>	אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
<i>The Golden Book (book of gold)</i>	סֵפֶר הַזָּהָב
<i>The Eve of Shabbat</i>	עֶרֶב שַׁבָּת
<i>An orange (apple of gold)</i>	תּוֹפֹת זָהָב
<i>A potato (apple of earth)</i>	תּוֹפֹת אֲדָמָה
<i>The Holy City (city of holiness)</i>	עִיר הַקֹּדֶשׁ

(c) You must have noticed what happens to the word *בֵּית* when it enters with partnership with a following noun.
 e.g., *the school (the house of the book)* בֵּית הַסֵּפֶר

the synagogue (the house of the gathering) **בֵּית הַכְּנֻסֶּת**

Similarly the word **חֲדָר** changes to **חֲדָר**, e.g., **חֲדָר אֲכָל**,
dining-room (the room of eating).

(d) Grammarians call this sort of noun-partnership **סְמִיכוֹת**.
It is worth while learning the following rule about **סְמִיכוֹת**.
Never add **הַ** to the first of the pair of words in **סְמִיכוֹת**,
although the English version says "the"

e.g., <i>a school</i>	בֵּית סֵפֶר
<i>the school</i>	בֵּית הַסֵּפֶר
<i>a dining-room</i>	חֲדָר אֲכָל
<i>the dining-room</i>	חֲדָר הָאֲכָל

Study the examples of **סְמִיכוֹת** in this lesson and you
will see that this rule invariably holds good.

(e) You should learn to recognise another ending, one
common when plural nouns are in **סְמִיכוֹת**. This ending is
illustrated by the following examples.

<i>The Chapters of the Fathers</i>	פְּרָקֵי אֲבוֹת
<i>Words of Torah</i>	דְּבָרֵי תוֹרָה
<i>The Jews of Israel</i>	יְהוּדֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
<i>The hills of Gilboa</i>	הַרֵי הַגִּלְבָּעַ
<i>Schools (houses of book)</i>	בְּתֵי סֵפֶר
<i>The Children of Israel</i>	בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

In all these cases the **ים** of the plural form has become
י, e.g., **יְהוּדִים** has become **יְהוּדֵי**.

ענה בעברית על השאלות הבאות.

- א מי רצה ללמד מעט על התחלת עין חרוד?
- ב מתי עלו החברים הראשונים לעין חרוד?
- ג מדוע לא עלו במסלול הברזל?
- ד איפה גרו החברים הראשונים?
- ה כמה שנים גרו באהלים?
- ו מתי יורד נשם בארץ ישראל?
- ז איזה המעין של עין חרוד?
- ח מה יצרו המים לפני שעלו החברים?
- ט מאין יצא המות בים הראשונים של עין חרוד?
- י הראית את עין חרוד?

התורה

על פי האגדה

דברי תורה נמשלו למים. מה מים מסוף העולם ועד סופו, כך תורה מסוף העולם ועד סופו. מה מים חיים לעולם כך תורה חיים לעולם. מה מים חנם לעולם, כך תורה חנם לעולם. מה מים מן השמים, כך תורה מן השמים. מה מים בקולי קולות,

כך תורה בקולי קולות. מה מים יורדים טפה טפה
 ונעשים נחלים נחלים, כך תורה; אדם לומר שתי
 הלכות היום ושתי הלכות מחר, עד שנעשה כנחל
 נובע. מה מים עוזבים מקום נבה והולכים במקום
 נמוך, כך תורה עוזבת אדם גאה ושוכנת עם אדם ענו
 וצנוע. מה מים אדם גדול אומר לקטן "תן לי מים
 ואשתה," כך תורה; אדם גדול אומר לקטן "למדני
 פרק אחד, פסוק אחד, או נאות אחת."

THE TORAH

Adapted from the Aggadah

The words of the Torah were likened to water. Just as water (extends) from one end of the world to the other so the Torah (extends) from one end of the world to the other. Just as water is life to the world so Torah is life to the world. Just as water is free to the world so Torah is free to the world. Just as water (comes) from the heaven so Torah (comes) from the heaven. Just as water (comes) with thunderings (voices of voices) so Torah came with thunderings. Just as water comes-down drop by drop, and becomes rivers and rivers, so Torah, a man learns two laws to-day and two laws to-morrow, until he becomes like an overflowing river. Just as water leaves a high place and goes in a low place so Torah leaves a proud man and dwells with a modest man. Just as (of) water a great man may say to a smaller (man). "Give me water and I shall drink," so [of] Torah a great man may say to a smaller (man), "Teach me one chapter, one verse, or one letter."

A danger to avoid.

Certain words in this and previous lessons show how careful you must be in learning single words by heart, a practice you should avoid. You have learnt

(a) <i>Are you free this evening?</i>	אתה פנוי הערב?
<i>No I am busy</i>	לא. אני עסוק
(b) <i>Israel is a free people</i>	ישראל עם חפשי
(c) <i>Water is free to the world</i>	מים חנם לעולם

All the words, חָפְשִׁי, פָּנוּי, חָנָם are translated *free* but all are quite distinct. If you learn the whole phrases or even the whole sentences you will never go wrong.

In the same way watch the following meanings of the word *old*.

(a) <i>The old-man sits in the house</i>	הַזָּקֵן יוֹשֵׁב בַּבַּיִת
(b) <i>The western wall is ancient</i>	הַכֶּתֶל הַמַּעֲרָבִי עַתִּיק
(c) <i>I like old books</i>	אֲנִי אוֹהֵב סְפָרִים יְשָׁנִים
(d) <i>The guest speaks with
an old chaver</i>	הַאֲוִרֵחַ מְדַבֵּר עִם
חֵבֶר נְתִיק

A Song.

שִׁיר

שָׁה וְגָדִי

יָשְׁבוּ לְאֶרֶץ הָרוּעִים	שָׁה וְגָדִי, גָּדִי וְשָׁה
רָנַע קָטַל לְנוֹחַ,	יִחָדּוּ יִצְאוּ אֶל הַשָּׂדֶה
פָּתַח בְּשִׁמּוֹן טוֹעֲמִים	עִם צִהָרִים אֶל מַעֲיָן
חָזַק תְּפִיחַ.	רָצוּ לְשִׁתּוֹת מִיָּם.
אוֹצוּ רוֹצוּ שׁוֹבְבִים	אַחַד לָבֹן, שְׁנֵי שְׁחֹרָחֹר
הַשְׁמִיחָה כֹּה תִּרְבֵּי.	עִם תִּלְתְּלֵי אֲזִנִּים.
הַבִּיטָה עוֹד מַעַט שְׂבִים,	פְּעֻמוֹנִים מְצַלְצָלִים
הִנֵּה בָּא הָעָרֶב.	עַל צִוָּאר עֲדָיִים.
	אֶל הַמַּעֲיָן רָצוּ עֲדָרִים.
	לִי לִי לִי לִי רִגְוֹ חֲלִילִי.

מִתְחִיָּדוּ נִיגָרִי.

A LAMB AND A KID

A lamb and a kid, a kid and a lamb, Together went out to the field, Towards noon to the spring They ran to drink water. One white, the second blackish, With curls at the ears. Bells ringing, on (the) neck ornaments, To the spring ran (the) flocks.	The shepherds sat down on the ground, A little minute to rest, Bread with oil tasting, And an orange. Hurry, run, naughty ones, The joy will be so great, Homeward in a little while returning, Behold the evening comes.
---	---

Lee, lee, lee, lee, sing, my flute.

M. WIENER.

Notes.

(a) Poetic licence allows קָט for קָטָן and זָהָב תְּפוּיִת for the usual תְּפוּיִת זָהָב.

(b) רָצוּ means *they ran*; רָצוּ means *they wished*. This type of awkward similarity occurs at times in Hebrew as in English.

Read the following passage which is entirely unpointed. You will find a fully pointed text and an English version at the end of Lesson 21. Only two new words occur, אֲנִיָּה (O-niy-yah) *ship*, and נָמַל *port*.

יום נפלא.

ביום ראשון בבקר ישבו אברהם ודוד בחדר
 הקטן שלהם בתל אביב. אברהם יצא ושב מיד ובידו
 עתק.

אמר אברהם, "שמע-נא דוד מחר אניה גדולה
 באה. באניה הרבה חברים."

ביום שני, בשבע בבקר, קם אברהם והלך אל
 הנמל. אחרי שלש שעות שב. ראה דוד שחברו שמח.
 אמר אברהם, "חמש שנים לא ראיתי את אחי,
 ועכשו בא אל ארץ ישראל, באניה הגדולה."
 בחדר שמחה גדולה. אברהם לא ישבח יום זה.

You may consider the exercise optional but if you feel able, copy out the passage or at least part of it, putting in the vowels. It is not really too hard. In any case, merely copying the text will be a useful exercise.

Key to Exercise set in Lesson 19.

DAVID AND AVINOAM.

My brother David is twenty years old. When he was a child he learnt Hebrew in Heder. He learnt a lot and he forgot a lot. Now he is earning again. Perhaps he will not forget this time. He is thinking about life in Eretz Israel. He wants to work in Tel Aviv.

His friend Avinoam is also thinking about life in Eretz Israel. He does not want to work in the city. He likes gardens and fields. Perhaps he will sow in his own field in the Land and will reap its harvest.

From the Book of Ecclesiastes. מִסְפָּר קֵהֶלֶת

דֹּר הוֹלֵךְ וְדֹר בָּא וְהָאָרֶץ לְעוֹלָם עוֹמֶדֶת.

A generation goes and a generation comes and the earth for ever stands.

כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְהַיָּם אֵינוֹ מֵלֵא.

All the rivers go to the sea and the sea is not full.

וְאֵין כָּל חֲדָשׁ תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ.

And there is nothing new under the sun.

Note.

הַשֶּׁמֶשׁ and עוֹמֶדֶת would normally be הַשֶּׁמֶשׁ and עוֹמֶדֶת, but in each case the accented vowel has been lengthened as often happens in Biblical Hebrew at the end of a sentence according to rules that can be left till later.

Fish and Fishermen

with a note on Plural Endings.

מִדְּבַרֵי תִּיר

אַחֲרֵי בִקּוּרֵי בְּעִין חֲרוֹד וּבִקְבוּצַי הָעֵמֶק הָאַחֲרִים
עֲזַבְתִּי אֶת הָעֵמֶק וּבָאתִי לְטַבְרָה עַל שְׂפַת יַם כְּנָרְתָּ. מִשָּׁם
נִסַּעְתִּי צְפוֹנָה. מָצָאתִי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל תְּדַשָּׁה, שֹׁנָה לְגַמְרֵי
מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הַדְּרוֹמִית, הַצְמָאָה לַמֵּיִם.

כָּאֵן בַּצָּפוֹן עֵינֵי רְאוּ הָרִים מִשְׁלָשָׁה צְדָדִים. אֲזַנִּי שָׁמְעוּ
אֶת קוֹל מִי הַנִּחָלִים הַיּוֹרְדִים מִן הַהָרִים אֶל עֵמֶק הַחוּלָה
וְאֶל הַיַּרְדֵּן. לְרַגְלִי רָאִיתִי אֶת עֵמֶק הַחוּלָה עִם מַעֲיֻנוֹתָיו
וְעִם בְּצוּתָיו.

בְּתוֹךְ עֵמֶק זֶה אָנֹכִי מִפְּרָסִם. לְאַנֹּכִי זֶה שְׁמוֹת רַבִּים, מִי
מְרוֹם, יַם חוּלָה וְעוֹד. עַל שְׂפַת הָאֲנֹכִי פְּנֵשֶׁתִי בַּחֹר חֶסֶן,
פְּנֵי שְׁזוּפוֹת וַיְדִי חֲזָקוֹת. שְׁנֵי חֲבָרִיו גַּם הֵם בַּחֲזָרִים
חֲסָנִים יָשְׁבוּ בְּסִירָה. גַּם פְּנִיָּהֶם שְׁזוּפוֹת וַיְדִיָּהֶם חֲזָקוֹת.
יָדַעְתִּי מִיָּד שֶׁהֵם דִּיגִים. בְּמַעְהָגִי בְּכָל בִּקּוּרֵי שְׁאֵלְתִּי הַרְבֵּה
שְׁאֵלוֹת, וְעַל כָּל שְׁאֵלוֹתַי עָנּוּ בְּפָנִים יְפוֹת. אֶת סְפוּרֵיהֶם
אֲזַכֵּר כָּל יְמֵי.

FROM THE WORDS OF A TOURIST

After my visits in En Charod and in the other Kibbutsim in the Emek, I left the Emek and came to Tiberias on the shore of the Sea of Kinneret (Lake Galilee). From there I journeyed northwards. I found a new Israel different entirely from southern Israel that is thirsty for water.

Here in the north my eyes saw hills on three sides. My ears heard the babbling of the water of the rivers that come down from the hills to the Valley of the Huleh and the Jordan. At my feet I saw the Valley of the Huleh with its springs and its swamps.

Within this valley (there is) a famous lake. This lake has many names, Waters of Merom, Lake Huleh, and others. On the shore of the lake I met a sturdy young man, his face sunburnt and his hands strong. His two friends, they also sturdy young men, sat in a small boat. Their faces also (were) sunburnt and their hands strong. I knew at once that they were fishermen. According to my custom on all my visits I asked many questions, and all my questions they answered cheerfully (with friendly face). I shall remember their stories all my days.

Notes.

(a) The above passage uses the words

eye עַיִן ear אָזן foot רֶגֶל hand יָד

The plurals are

eyes עֵינַיִם ears אָזְנַיִם feet רַגְלַיִם hands יָדַיִם

The ending יַם is the so-called dual ending indicating a pair.

These words are all feminine, so that you must say

יָד חֲזָקָה a strong hand עַיִן טוֹבָה a good eye (i.e., generosity)

יָדַיִם חֲזָקוֹת strong hands עֵינַיִם גְּדוֹלוֹת big eyes

פְּנֵים face may also be feminine as in בְּפָנַיִם יְפוֹת, cheerfully.

(b) The passage illustrates possessive endings that are added to plural nouns.

E.g.	my ear	אָזְנִי	my ears	אָזְנַי
	my eye	עֵינִי	my eyes	עֵינַי

Other plural endings are shown in

his face	פָּנָיו	his hands	יָדָיו
their faces	פְּנֵיהֶם	their hands	יָדֵיהֶם

The ם of the plurals יָדִים, פְּנִים etc., is lost. Only the ך is left. Plurals like בְּצוֹת lose nothing. That is why you say

its swamps בְּצוֹתָיו *my questions* שְׁאֵלוֹתַי

Other plural endings occur in the following שִׁיחָה

(c) שְׂפַת יַם כְּנָרֶת is an example of סְמִיכוֹת and is equivalent to הַשְּׂפָה שֶׁל יַם כְּנָרֶת .

מְשִׁיחַת הַתֵּיר עִם הַדִּיגִים

From the conversation of the tourist with the fishermen.

<i>Friends, I think</i>	חֲבֵרִים, אֲנִי חוֹשֵׁב
<i>that you are fishermen.</i>	שְׂאֵתֶם דִּיגִים.
<i>I have not met</i>	לֹא פָגַשְׁתִּי
<i>a Jewish fisherman ever (from my days).</i>	דִּיג יְהוּדִי מִיָּמַי.

<i>You have not made-a-mistake.</i>	לֹא טָעִיתָ.
<i>We are fishermen.</i>	אֲנִי דִיגִים.
<i>Our chaverim are redeeming</i>	חֲבֵרֵינוּ גוֹאֲלִים
<i>the soil of the valley</i>	אֶת אֲדֻמַּת הָעֵמֶק
<i>and planting trees on our hills.</i>	וְנוֹטְעִים אֵילָנוֹת בְּהַרְנוּ.
<i>We shall redeem the sea.</i>	אֲנִי נִגְאֹל אֶת הַיָּם.

<i>Are there many fish here ?</i>	הֲרַבָּה דָּגִים כָּאֵן ?
-----------------------------------	---------------------------

<i>If you will come here</i>	אִם תָּבוֹא הֵנָּה
<i>when we return</i>	בְּשׁוּבָה שְׁנָשׁוּב,
<i>you will see with your (own) eyes.</i>	תִּרְאֶה בְּעֵינֶיךָ.
<i>The lake is full of fish.</i>	הָאָגָם מְלֵא דָּגִים.

<i>How did you learn this work ?</i>	איך למדתם עבודה זו ?
<i>You have asked the question of a wise man.</i>	שאלת שאלת חכם.
<i>The Arab fishermen</i>	הדיגים הערבים
<i>learnt from their fathers.</i>	למדו מאבותיהם.
<i>They are fishermen, the sons of fishermen.</i>	דיגים בני דיגים הם.
<i>Our fathers were not fishermen.</i>	אבותינו לא היו דיגים.
<i>At first we went</i>	בתחלה הלכנו
<i>in the ways of the Arabs.</i>	בדרכי הערבים.
<i>Afterwards we found</i>	אחרי-כן מצאנו
<i>better (more good) ways.</i>	דרכים יותר טובות.
<i>Why did you leave</i>	מפני מה עזבתם
<i>work on the land ?</i>	את עבודת האדמה ?
<i>We shall build a National Home</i>	נבנה בית לאומי
<i>if we shall redeem all the Land</i>	אם נגאל את כל הארץ
<i>with its fields, with its hills</i>	עם שדותיה עם הריה
<i>and with its seas.</i>	ועם ימיה.
<i>From where did your parents come ?</i>	מאין באו הוריה ?
<i>My father is from Lithuania.</i>	אבא שלי מליטא.
<i>His parents were shopkeepers.</i>	הוריו היו חנוונים.
<i>My mother is also from Lithuania.</i>	אמא שלי גם-כן מליטא.
<i>Also her parents were shopkeepers.</i>	גם הוריה היו חנוונים
<i>And your friends ?</i>	וחבריה ?
<i>Ze'ev, the young man</i>	זאב, הבחור
<i>who is sitting in the small-boat</i>	היושב בסירה
<i>and singing his songs,</i>	ושר את-שיריו,
<i>his parents were doctors in Germany.</i>	הוריו היו רופאים בגרמניה.

And the second one ?

וְהַשֵּׁנִי?

Dov is a native of the Land

דָּב הוּא יֶלִיד הָאָרֶץ

His parents came-up forty years ago

הוֹרָיו עָלוּ לִפְנֵי אַרְבָּעִים שָׁנָה

and worked among

וַעֲבָדוּ בֵּין

the first workers

הַפּוֹעָלִים הָרִאשׁוֹנִים

in the Emek.

בְּעֵמֶק.

A wonderful story.

סִפּוּר נִפְלָא.

One the son of shopkeepers,

אֶחָד בֶּן חַנּוּנִים.

the second the son of doctors,

הַשֵּׁנִי בֶן רוֹפְאִים

and the third the son of workers,

וְהַשְּׁלִישִׁי בֶן פּוֹעָלִים.

and now all of you are fishermen

וְעַכְשָׁו כְּלָכֶם דִּיגִים

in one boat on Lake Huleh

בְּסִיפָה אַחַת עַל יַם חוּלֵה

among the hills of Galilee.

בֵּין הַרֵי הַגָּלִיל.

Notes.

(a) The **שִׁיחָה** introduces three further plural endings thus :—

Your parents הוֹרָיָה our parents הוֹרֵינוּ

her parents הוֹרֶיהָ

You now know six of these endings. Here they are set out, added to the word **חֲבֵרִים**

My friends חֲבֵרַי her friends חֲבֵרֶיהָ

Your friends חֲבֵרֶיךָ our friends חֲבֵרֵינוּ

His friends חֲבֵרָיו their friends חֲבֵרֵיהֶם

Note that the ' of the plural ending **ים** . remains in all six.

(b) Hebrew having no neuter gender, *its* has to be translated as if it were *his* or *her*, e.g.,

the valley and its fields

הַעֵמֶק וּשְׂדוֹתָיו

the land and its hills

הָאָרֶץ וְהָרִי

עֵמֶק being masculine, and אָרֶץ being feminine.

(c) Note אָבוֹת , *fathers*, the plural of אָב .

הוֹרִים is the usual word for both parents taken together so that you say הוֹרֵי , *my parents*, and so on.

(d) The names זֶאֵב , אַרְיֵה , דָּב , צִבִּי which have occurred in this and previous lessons are interesting. Here are their meanings.

זֶאֵב *wolf*

אַרְיֵה *lion*

דָּב *bear*

צִבִּי *hart*

These names have been popular for many years and one need not be unduly alarmed on meeting a man bearing one of them

Exercise

תרגיל

עֲנֵה בִּעֲבֵרִית עַל הַשְּׁאֵלוֹת הַבָּאוֹת.

א מֵאֵין נִסֵּעַ הַתִּזְרֹן אֶל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הַצְּפוֹנִית ?

ב אֵיפֹה פָּגַשׁ שְׁלֹשָׁה דִּינִים ?

ג כַּמָּה דִּינִים יִשְׁבוּ בְּסִינָה ?

ד מִמֵּי לְמַדּוּ הַדִּינִים הָעֲרָבִים ?

ה מֵאֵין בָּאוּ הוֹרֵי זֶאֵב ?

ו מִתִּי עָלוּ הוֹרֵי דָּב ?

(1) northern.

(2) from whom.

הַשּׁוֹעַל וְהַדְּגִים.

על פי האגדה

בימי רבי עקיבא יצאה גזרה שאסור לעסוק בתורה.
רבי עקיבא עבר על הגזרה ועסק בתורה עם תלמידיו.
בא פפוס בן יהודה ואמר לו, "עקיבא, אינך ירא ד' ענה
רבי עקיבא :-

שועל אחד הלך על שפת הנהר וראה את הדגים רצים
הנה ונהנה. אמר להם "מפני מה אתם רצים ד' ענו הדגים
"אנו יראים מפני הדיגים." אמר השועל "אם יראים אתם
במים, עליו אל היבשה ונחיה יחדו אני ואתם כמו שאבותי
ואבותיכם חיו יחדו." ענו הדגים "הכל אומרים שאתה
חכם. באמת אתה טפש. אם בנהר שהוא מקומנו, אנו
יראים, ביבשה שאינה מקומנו על אחת כמה וכמה."

גם אנו כך: אם בשעה שאנו עוסקים בתורה אנו
יראים אם אין אנו עוסקים בתורה על אחת כמה וכמה.

THE FOX AND THE FISH

Adapted from the Aggadah

In the days of Rabbi Akiva a decree came out, that it is forbidden to study (occupy oneself with) the Torah. Rabbi Akiva transgressed the decree and studied the Torah with his pupils. Came Pappos the son of Judah and said, "Akiva, are you not afraid?" Rabbi Akiva answered:—

A fox was walking on the bank of the river, and saw the fish running hither and thither. He said to them, "Why are you running?" The fish answered, "We are afraid of the fishermen." Said the fox, "If you are afraid in the water, come up to the dry-land and we shall live together, I and you, as my fathers and your fathers lived together." Answered the fish, "Everyone says that you are wise. In truth you are a fool. If we are afraid in the river which is our place, surely how much more (will we be afraid) on the dry-land which is not our place."

The same is with us: If we are afraid when we are studying the Torah, how much more (will we have to be afraid) if we shall not be studying the Torah.

Note.

A further plural ending is shown in the word **אבותיכם** *your fathers*, used in addressing a number of people. The ' of the plural appears once more.

Exercise

תרניל

Here are twelve adjectives:

tired	עֵיף	beautiful	יָפֶה	long	אָרֶךְ
modest	צָנוֹעַ	full	מָלֵא	new	חָדָשׁ
short	קָצָר	famous	מְפָרָסִים	ill	חוּלָה
hungry	רָעֵב	grand	גָּדוֹל	important	חֲשׁוֹב

You are asked to put one of these adjectives or any other adjective you wish in place of each of the blanks in the following sentences.

Remember:

- (a) Plural nouns must have plural adjectives,
e.g., *good children* יְלָדִים טוֹבִים
- (b) feminine nouns must have feminine adjectives,
e.g., *a good girl* יְלָדָה טוֹבָה
- (c) changes are required sometimes when these forms are made,

e.g., a קָצָר (־) under the first letter becomes
a שָׁרָא (־)

a modest girl יְלָדָה צָנוּעָה

- (d) When the first letter is one of the four letters אהחע

a חָטָף פֶּתַח is required instead of a שָׁרָא

a tired girl יְלָדָה עֵיפָה

- א בירושלים ראיתי בְּנֵינִים — .
- ב בבְּנֵינִים פְּגִשְׁתִּי אֲנָשִׁים — .
- ג בְּמִשְׁרָד אחד יָשַׁב פֶּקִיד — .
- ד כל היום באו עוֹלִים¹ — .
- ה אחד סִפֵּר² ספור — .
- ו שָׁנִי בִקֵּשׁ³ עבודה — .
- ז שְׁלִישִׁי הִיָּה — . לא רצה הרבה.
- ח הפקיד ענה על כל השאלות בְּפָנָיו — .
- ט אַחֲרֵי שְׁלֹשׁ שָׁעוֹת הָיִינוּ — . הֵצְאָנוּ לֵאכֹל ארוחת צהרים.
- י הארוחה הִיָּתָה זָרוּחָה — .
- יא אַחֲרֵי הארוחה הלכתי לְבִקֵּר⁴ חבר — .
- יב הפקיד שב אל הָעֵבֻדָה שלו. מִשְׁרָדוֹ הִיָּה שׁוֹב — .

¹ immigrants

² related

³ sought

⁴ to visit.

Key to Exercise set in Lesson 20

יום נפלא .

ביום ראשון בבקר יָשְׁבוּ אֲבִרָהָם וְדָוִד בְּחֶדֶר הַקָּטָן
שָׁלָהֶם בְּתֵל אָבִיב. אֲבִרָהָם יָצָא וְשָׁב מִיָּד וּבִידוֹ עֵתוֹן.
אָמַר אֲבִרָהָם שָׁמַעְנָא דָּוִד. מָחָר אָגִידָה נְדוּלָּה בָּאָה.
בְּאִגִּידָה הַרְבֵּה חֲבֵרִים.

כיום שני, בשבע בבקר, קם אברהם והלך אל הנמל.
 אחרי שלש שעות שב. ראה דוד שחברו שמח.
 אמר אברהם "חמש שנים לא ראיתי את אחי, ועכשו
 בא אל ארץ ישראל באניה הגדולה."
 בחדר שמחה גדולה. אברהם לא ישכח יום זה.

English Version.

A WONDERFUL DAY

On Sunday in the morning Abraham and David sat in their little room in Tel Aviv. Abraham went out and returned immediately with a newspaper in his hand. Said Abraham, "Listen, David. To-morrow a big ship is coming. In the ship are many chaverim. On Monday at seven in the morning Abraham rose and went to the port. After three hours he returned. David saw that his friend was happy. Said Abraham, "(For) five years I have not seen my brother, and now he has come to Israel in the big ship." In the room there was great joy. Abraham will not forget this day.

The Printing of the Divine Name.

Tradition has preserved the letters יהוה of the Divine Name but has lost its ancient pronunciation. Wherever the Name יהוה occurs, it is read as if it were אֲדֹנָי, *my Lord* and is therefore pointed יְהוָה.

A variant יְי, common in the Prayer Book, is also read אֲדֹנָי.

Less often the form יְהוֹה occurs and is read אֱלֹהִים, *God*.

These pronunciations of the Divine Name are used only in prayer, or in the study of the Bible. On other occasions the Divine Name is written and pronounced הַשֵּׁם, *the Name*, or shorter, ה', which is also read הַשֵּׁם.

e.g., the pious at the head of a letter write בְּעֻזַּת הַשֵּׁם, *by the help of God*, and, when speaking of events which, it is hoped will come to pass, add אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם, or אִי־הָ, *if God wills*.

From Psalm 107.

מִזְסָּפָּר תְּהִלִּים ק"ז

יִרְדּוּ הַיָּם בְּאֲנוֹת
עָשׂוּ מְלָאכָה בְּמַיִם רַבִּים
הִקְמָה רְאוּ מַעֲשֵׂי ה'
וְנִפְלְאוֹתָיו בְּמַצּוֹלָה

They that go down to the sea in ships,
That do work (doers of work) in great waters,
They have seen the deeds of the Lord
And his wonders in the deep.

From the Ethics of the Fathers. מִפְּרָקֵי אָבוֹת

וְהָיָה מְקַבֵּל אֶת-כָּל-הָאָדָם
בְּסֶבֶר פָּנִים יְפוֹת.

And receive (be receiving) every man with a show of cheerfulness.

The lines which follow are adapted from a poem by David Frishmann (1865–1922), essayist, poet, critic, storyteller, journalist and translator.

There are allusions to two elements of Jewish legendary lore. The first allusion is to the *ל"ו צדיקים*, *thirty-six righteous men* who are scattered, unknown to their generation, throughout the world. The second allusion is to *קפיצת הדרך*, *leaping over the road* by which the favoured on occasion set Nature at nought and in a trice cover huge distances.

אֲנֵדוֹת

בין השמשות —
 מן הנזית עולים סודות
 כל החדר נמלא אותם.
 ומדברת ומספרת
 ספוריה זו הזקנה
 ומסביב לה הקטנים
 שומעים שומעים וברערה:
 הִיא הִיא איש בארץ,
 צדיק תמים, צדיק גדול,
 איש מלמד ר'ו נסתרים,
 ידע סוד של קפיצת הדרך.
 ידע סוד — הידעתם איכה?

סִנְדֵּל הָיָה לוֹ בִּירוּשָׁה
מִן הַקְדוֹשׁ, מִן הַיְּהוּדִי
הוּא הַנִּקְרָא סֶתֶם יְהוּדִי.
יָרַשׁ אוֹתוֹ זֶה הַיְּהוּדִי
יָד מְיָד מֵאֲלֵהוּ ;
בָּכָה עָשָׂה בּוֹ נִפְלְאוֹת.
נָטַל אוֹתוֹ נָעַל אוֹתוֹ,
יָצָא בּוֹ מִפֶּתַח בֵּיתוֹ,
פָּסַע פְּסִיעָה, פָּסִיעָה נֶסֶה,
שָׁבָעָה מִלִּים פְּסִיעָה אַחַת.
פְּסִיעָה אַחַת – שָׁבָעָה מִלִּים,
פְּסִיעָה שְׁנִית – שָׁבָעָה מִלִּים,
פְּסִיעָה שְׁלִישִׁית – שָׁבָעָה מִלִּים ;
בֶּן, לוֹ הָיְתָה קְפִיצַת דָּרֶךְ !
בֶּן חֲסִפּוֹר – ...

כָּל הַחֶדֶר נִמְלָא חֲשׁוֹךְ
נִשְׁמַע רַק עוֹד קוֹל הַחֲנָב
וּמַעַל הַקֶּרֶקַע נִרְאָה
רַק עוֹד לַהֲטָא עֵינַי "קֶטֶן".
אֶךְ הַגָּדוֹל מִן הַנְּעָרִים
קָם לְפִתְאֹם : ...

אמי זקנתי ! אם אהיבה !
 מה תדברי ! מה תספרי !
 לא אאמינה — הן כל אלה
 רק אנדות, רק אנדות."

LEGENDS.

In the twilight (*between the suns* !) . . .
 From the corner rise secrets.
 All the room is filled with them.
 And she speaks and relates
 Her stories, this old woman ;
 And around her the little ones
 Listen, listen, and with trembling.
 " There was a man in the land,
 A perfect righteous man, a great righteous man,
 A man of the thirty-six hidden (ones),
 He knew the secret of *leaping over the road*.
 He knew the secret—do you know how ?
 He had a shoe as an inheritance
 From a holy one, from " The Jew,"
 The one that was called plain " Jew."
 This Jew inherited it,
 Hand from hand from Elijah,
 Thus he did with it wonders.
 He took it, he put-it-on,
 He went out with it from the door of his house
 He took a step, a big step,
 Seven miles—one step,
 One step—seven miles,
 A second step—seven miles,
 A third step—seven miles.
 So he had *Kefitzat Derech*."
 So she related— . . .
 All the room was filled with darkness
 There was heard still only the voice of the cricket
 And from the ground was seen
 Still! only the gleam of the eyes of Yoktan (the cat)
 But the biggest of the boys
 Rose suddenly.
 " My grandmother ! My beloved mother !
 What do you speak ? What do you relate ?
 I do not believe it—surely all these
 Are only legends, only legends.

אור הבקר. על הדשא
 יושבים שמחים כל הנערים
 אך הנדול מן הנערים

הוא המספר את ספוריו -
 ובמקומה אט הזקנה
 יושבה, חולמה ומאזינה :
 "היה היה איש בארץ
 איש יודע שבע חכמות ;
 הלך למד גם השמינית
 בנה לו מסלת ברזל.
 על פי קיטור או אלקטרית
 הלך הלכה המרכבה.
 איש כי ישב בה - ברנע
 הנה עבר שבעה מילים -
 רנע רנע שבעה מילים,
 בכה תהיה קפיצת דרך".
 בן יספר ...
 אך לאט מתלומותיה
 קמה עמדה הזקנה,
 "הוי ילדים, פתאים קטנים !
 לא אאמינה - הן כל אלה
 רק אנדות, רק אנדות !".

The light of morning. On the grass
 Are sitting happy all the boys ;
 But the biggest of the boys
 It is he who is relating his stories—
 And in her place quietly the old woman
 Sits, dreams, and listens :
 " There was a man in the land,
 A man knowing the seven wisdoms.
 He went and learnt also the eighth.
 He built for himself a road of iron.

By steam or electric power
Went the chariot.
When a man sat in it—in a moment
Behold he passed seven miles.
Every minute seven miles.
So there will be *Kefitzat Derech*.¹
So he related . . .
But slowly from her dreams
Arose and stood up the old woman,
" Oh children ! little simpletons !
I don't believe it—surely all these
Are only legends, only legends ! "

Now read the following paragraph which emphasises various points brought out in the preceding poem.

הַזְקֵנָה מְדַבֶּרֶת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת. הַנֶּעֶר מְדַבֵּר בְּבִקְרָא.
הַזְקֵנָה מְסַפֶּרֶת אֶת סְפִירֶיהָ בְּחֻשָּׁד. הַנֶּעֶר מְסַפֵּר אֶת
סְפִירָיו בְּאֹרֶ. הַזְקֵנָה יוֹשֶׁבֶת בַּחֲדָר בְּשָׁעָה שְׁהִיא מְסַפֶּרֶת.
הַנֶּעֶר יוֹשֵׁב עַל הַדָּשָׂא תַּחַת הַשְּׁמֶשׁ. הַזְקֵנָה מְדַבֶּרֶת עַל
דְּבָרִים אֲשֶׁר לֹא רָאָתָהּ בְּעֵינֶיהָ. הִיא לֹא רָאָתָה אֶת
הַצַּדִּיק הַתָּמִים, הִיא לֹא רָאָתָה אֶת הַסֵּנְדֵּל הַנִּפְלָא, הִיא
לֹא רָאָתָה אֶת הַפְּסִיעוֹת הַנִּסּוֹת שֶׁל הַצַּדִּיק. הַנֶּעֶר מְדַבֵּר
עַל דְּבָרִים אֲשֶׁר רָאָה בְּעֵינָיו. הוּא רָאָה מְסֵלַת בְּרִזָּל.
אוֹלִי יָשֵׁב בְּרֶכֶּבֶת. אוֹלִי נָסַע מִמָּקוֹם אֶל מָקוֹם, רָנַע
רָנַע מִלֵּ אַחֵר.

¹ she did not see
² perhaps, may be

Exercise

תָּרְגִּיל

עֲנֵה בְּעֵבְרִית עַל הַשְּׁאֵלוֹת הַבָּאוֹת.

א מִתִּי מְדַבֶּרֶת הַזְקֵנָה ?

ב מִי הֵם הַיּוֹשְׁבִים מְסֻבִּים לַזְקֵנָה ?

ג מִי יָדַע אֶת הַסּוֹד שֶׁל קְפִיצַת הַדֶּרֶךְ ?

- ד מִיָּד מִי קָבַל אֶת הַפֶּנְדֵּל הַנִּפְלָא ?
ה כִּמָּה מִיָּלִים עֵבֶר בְּפִסְיָה אַחַת ?
ו מִי אָמַר שֶׁהַסְּפוֹר שֶׁל הַזְקֵנָה אֲנֵדָה הוּא ?
ז מִי דִבֶּר אַחֲרֵי הַזְקֵנָה ?
ח עַל מַה דִּבֶּר הַנַּעַר הַגָּדוֹל ?
ט הִנְסֵעַתָּ אֶתְּהָ בְּרֶכֶת ?
י מַסְלַת בְּרוֹזל, הָאֲנֵדָה הִיא אִם לֹא ?

¹ from whose hand ?

² is it a legend or not ?

Notes.

(a) The following phrases occur in the poem

<i>All the room was filled with them</i>	כָּל הַחֹדֶר נִמְלָא אוֹתָם
<i>He who was called plain "Jew"</i>	הוּא הַנִּקְרָא סְתָם "יְהוּדִי"
<i>Only the voice of the cricket was heard</i>	רַק קוֹל הַחֲגָב נִשְׁמַע
<i>Only the gleam of Yoktan's eyes was seen</i>	רַק לְהֵט עֵינֵי יֶקְטָן נִרְאָה

Pay special attention to the words נִמְלָא, נִקְרָא, נִשְׁמַע, נִרְאָה. These are the words of the נִפְעַל form which you will understand on comparing the following pairs of sentences.

<i>He heard the voice</i>	שָׁמַע אֶת הַקוֹל
<i>The voice was heard</i>	הַקוֹל נִשְׁמַע
<i>He called the man, "Jew"</i>	קָרָא אֶת הָאִישׁ "יְהוּדִי"
<i>The man was called "Jew"</i>	הָאִישׁ נִקְרָא "יְהוּדִי"
<i>He saw Yoktan</i>	רָאָה אֶת יֶקְטָן
<i>Yoktan was seen</i>	יֶקְטָן נִרְאָה

This form is used in many everyday phrases.

<i>What is heard (what news is there) in the city ?</i>	מה נשמע בעיר ? ?
<i>A new post office has been opened.</i>	בית דאר חדש נפתח.
<i>Stamps are sold from nine in the morning till seven in the evening.</i>	בולים ומכרים מתשע בבקר עד שבע בערב.
<i>They are not sold on Shabbat.</i>	אינם נמכרים בשבת.
<i>The building of the post office was finished a week ago.</i>	בנין בית הדאר נגמר לפני שבוע.
<i>Everything is in order.</i>	הכל בסדר.
<i>Nothing was forgotten.</i>	דבר לא נשכח.

You will notice the very slight difference, indicated in print but not heard in speech, between the present tense *נשמע* of the *נפעל* form and the past tense *נשמע*.

(b) An interesting usage occurs in the phrases.

<i>There was a man in the land</i>	היה היה איש בארץ
<i>the chariot went</i>	הלך הלכה המרכבה

This repetition of the root of the verb with the vowels of *הלך* is a device common in literary narrative.

(c) The forms

<i>this old woman</i>	זו הזקנה
<i>this Jew</i>	זה היהודי

are literary forms. There are two everyday ways of saying these phrases

These are:

either	<i>this old woman</i>	זקנה זו
and	<i>this Jew</i>	יהודי זה

or	<i>this old woman</i>	הַזְקֵנָה הַזֹּאת
and	<i>this Jew.</i>	הַיְהוּדִי הַזֶּה

In a word, either you add הַ to both words or you omit it from both words, using זֶה with masculine nouns and זוֹ or זאת with feminine nouns.

In the same way you say

these Jews יְהוּדִים אֵלֶּה or יְהוּדִים הָאֵלֶּה

From the Ethics of the Fathers. מִפְּרֻקֵי אָבוֹת :

הַסֵּתֶכֶל בְּשִׁלְשָׁה דְּבָרִים
וְאִין אַתָּה בָּא לִידֵי עֲבָרָה,
דַּע מָה לְמַעַלָּה מִמֶּנָּה:
עֵין רוֹאָה וְאָזן שׁוֹמֵעַת
וְכָל מַעֲשֵׂיךָ בְּסֵפֶר נִכְתָּבִים.

Consider three things
and you will not come into the hands of sin ;
know what is above you,
a seeing eye and a hearing ear,
and all your doings in the book are written.

There follows a résumé of a short story by Micah Joseph Berdichewski (1865–1921). It introduces a number of common Hebrew terms.

קהל	<i>a community.</i>
חזן	the official who leads the congregants in prayer
שוחט	the official who slaughters fowl and cattle in accordance with ritual requirement.
רב	<i>Rabbi</i> , spiritual guide, and teacher.
יום חל	<i>a week-day</i> or secular day as opposed to the Shabbat and the Festivals.

הִי צִי אָה .

בעיר מולדתי טולנא, היושבת על שפת נהר טוליש
בדרום אוקריינא היפה התאחד כל הדרוש לקהלה
יהודית שלמה: רב, חזן ושמש, רופא וספר, נבאי צדקה
בעד החיים וחברה לקבורת מתים.

אמנם בארונות של בית המדרש היו נמצאים ספרים
שונים, ספרים גדולים וקטנים, ובספרים ההם היו כתובים
דברים אחרים, שונים לגמרי מכל אלה הדברים הנוגעים
לחיי טולנא העיר. שם כתיב על ארץ אחרת ועל חיים
באדמת אבות. אבל אין איש שם לבו לזה.

וכי יאמר החזן בימות החל בקול רם וְלִירוּשָׁלַיִם עִירָךְ
בְּרַחֲמִים תָּשׁוּב, לֹא יַעֲלֶה עַל דַּעַת מִי שֶׁהוּא לַעֲזֹב פְּתָאם
אֶת טוֹלְנָא הָעִיר הַקְּרוֹבָה לָלֵב, כָּל-כַּף קְרוֹבָה, וְלָלֶכֶת
לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

גַּם אֲנֹכִי, הַצָּעִיר בְּבֵית אָבִי, שֶׁהָיָה הָרֵב בְּעִיר הַהִיא,
יָדַעְתִּי אֶת אֶרֶץ הָעִבְרִים רַק בְּשֵׁם.

THE DEPARTURE.

In the city of my birthplace, Tolna, that rests on the bank of the river Tolish in the beautiful southern Ukraine, there was united all that was necessary for a perfect Jewish community; a Rav, a Chazan and Shamashim, a doctor and a barber, a collector of charity for the living and a society for the burial of the dead.

It is true, in the (book) cases of the Beth Hamidrash there existed (were found) various books, big and little books, and in those books were written other things different entirely from all these things that touched the life of Tolna the city. There it was written about another land, and about life in the land of the forefathers. But no man paid attention (put his heart) to this.

And when the Chazan used to say on weekdays in a loud voice, "And to Jerusalem Thy city, with mercy Thou shalt return" it would not enter (go up to) the mind of anyone to leave suddenly Tolna the city near to the heart, so near, and to go to Eretz Israel. I also, the youngest in the house of my father, who was the Rav in the city I knew the land of the Hebrews only by name

וְהִנֵּה נִשְׁמַע בְּעִיר כִּי יְהוֹשֻׁעַ-נָּתַן הַשּׁוֹחֵט הַזֶּקֶן יַעֲלֶה
יְרוּשָׁלַיִם. זֶה הָאִישׁ שֶׁאֲנִי רוֹאֶה אוֹתוֹ יוֹם-יּוֹם, הוֹלֵךְ לְאֶרֶץ
הָאֲבוֹת.

וְהַמִּחְשָׁבָה, שֶׁהִזְקֵן הָזֶה יֵלֵךְ וְיִרְאֶה אֶת חוֹמַת יְרוּשָׁלַיִם,
וְאֲנִי אֲשָׁאֵר בְּטוֹלְנָא, הִרְחַק אֵלַי מִלִּים מִתִּירוֹן - - -
מִחְשָׁבָה זוֹ לֹא נִתְּנָה לִי מִנּוּחַ.

וְהִנֵּה בֹא הַיּוֹם הַמוֹכֵן לִיצִיאָהּ. דִּבְ-אַרְיָה הַשָּׂמֶשׁ עָמַד
בְּבִקְרָה וְדָפַק עַל הַחֲלוֹנוֹת בְּבִימֵי הַסְּלִיחוֹת. קוֹמּוּ וְהִכְנוּ
יְהוּדֵי טוֹלְנָא לְלוֹחַת אֶת הַשּׁוֹחֵט שֶׁלָּכֶם לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

בְּכֹל בֵּית וּבֵית אָצוּ וַרְצוּ מִחֶדֶר לְחֶדֶר, בָּלְעוּ אֶת תְּפִלַּת הַבֶּקֶר, וַיִּמָּהְרוּ בִסְעָדָה שֶׁל שַׁחֲרִית. לַתְּלִמִּידִים נָתְנוּ חֶפֶשׁ מִהַחֲדָרִים, וְרַבִּים מִהַחֲנֻנִים עָשׂוּ מַעֲשֵׂה שְׁלֹא בְּנֶקֶל עוֹשִׂים אֲנָשִׁים בְּמוֹתָם, הֵם סָגְרוּ חֲנוּיֹתֵיהֶם בְּיוֹם חַל !

וְעַל יַד בֵּית יְהוֹשֻׁעַ עֹמֵד מִתְּנָה שֶׁל אֲנָשִׁים, עוֹמְדִים גְּדוּלִּים וְקִטְנִים מִכָּל הַמִּיָּנִים : נְעֻרוֹת, זְקֵנִים, אָבִי הָרֵב, חֲזַן הָעִיר, וְעוֹד אֲנָשִׁים חֲשׁוּבִים, בְּעָלֵי מְלָאכָה, נְעָרֵי הַחֶדֶר. וַהֲהֵמוֹן צָעֵד לְאִשְׁלָאט אֶל הָרְחוֹב הַתִּיכוֹן עַד כִּי בָאוּ אֶל שַׁעַר הָעִיר, וְאֵי לֹא יִכְלְתִי עוֹד לַעֲמֹד עַל רִגְלֵי וּכְאֲשֶׁר רָאִיתִי אֶת עֲצָמֵי עוֹדְנֵי עוֹמֵד לְמִשָּׁה וְהָעֲנָלָה עִם הַהוֹלָכִים לָאָרֶץ יִשְׂרָאֵל כְּבֵר זָזָה, וְאֶקְרָא בְּקוֹל : יִקְחֵנִי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אֲתוֹ לָאָרֶץ אֲבוֹתֵינוּ וְאֵם לֹא מֵת אֲנִכִּי! חָרָם דְּמַעוֹת פָּרִץ מֵעֵינַי, וְכָל הַמִּתְּנָה בָּכָה עִמָּדִי.

And behold it was heard in Tolna that Joshua Nathan the old Shochet would go (up) to Jerusalem. This man whom I see day by day is going to the land of the forefathers.

And the thought that this old man would go and would see the wall of Jerusalem and I should be left in Tolna distant thousands of miles from the Jordan, this thought did not give me rest

And behold the day came that was prepared for the departure. Dov Aryeh the Shammash got up in the morning and knocked on the windows as in the days of Selichot, " Arise and be prepared Jews of Tolna, to accompany your Shochet to the land of Israel." In every house they rushed and ran from room to room. they swallowed the morning prayer and they hurried through the morning meal. To the pupils they gave a holiday from the chedarim, and many of the shopkeepers did a deed that not easily men like them do, they shut their shops on a weekday !

And beside Joshua's house stood a company of men. There were standing big ones and little ones of all kinds ; girls, old men, my father the Rav, the Chazan of the city and other important men, workers (masters of work), cheder boys. And the multitude stepped slowly, slowly to the main street, until they came to the gate of the city. And I was unable any more to stand on my feet and when I saw myself still standing below and the cart with those that were going to the Land of Israel already moving, (then) I called aloud " Let Rabbi Joshua take me with him to the land of our fathers, and if not I am dying.

A stream of tears broke forth from my eyes ; and all the company wept with me.

Notes.

(a) The phrase

There existed (were found) various books הָיָה נִמְצְאוּ סְפָרִים שְׁוֹנִים
illustrates a use of the נִפְעַל form explained in the last lesson.

(b) An interesting idiom occurs in the phrase

No man paid attention

אִישׁ לֹא שָׁם לְבוֹ

The Hebrew means literally *No man put his heart*.

This idiom is used very often, e.g.,

Pay attention, chaverim!

שִׁימוּ לֵב, חֲבֵרִים.

I paid no attention.

לֹא שָׁמַתִּי לֵב.

(c) Note the phrase

The man that I see

הָאִישׁ שֶׁאֲנִי רוֹאֶה אוֹתוֹ

(d) The forms used in everyday speech to describe future actions have an additional literary usage. They often indicate repeated or continued action in the present, or even in the past,

e.g.,

When the Chazan used to say

כִּי יֹאמֶר הַחֲזָן

It would not enter anyone's mind

לֹא יֵעָלֶה עַל דַּעַת מִי שֶׁהוּא

(e) לֵלְוֹת is read *le-lavot*.

Exercise

ח ר נ י ל

שֶׁיָּאוֹת מִי יָבִין

Who understands mistakes? (Psalm 19).

Each of the following sentences contains a false statement about a character or incident of the preceding story. Read the sentences then re-write them correctly.

- א בְּטוֹלָנָא הָעִיר לֹא הָיָה רַב.
 ב הַמְסַפֵּר¹ קָרָא בְּסִפְרֵים רַבִּים עַל טוֹלָנָא.
 ג הָרַבָּה אֲנָשִׁים עָזְבוּ אֶת טוֹלָנָא וְנָסְעוּ אֶל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.
 ד הַמְסַפֵּר קָרָא שֶׁהַשּׁוֹחֵט יַעֲלֶה יְרוּשָׁלַיִם.
 ה הַמְסַפֵּר לֹא רָאָה אֶת הַשּׁוֹחֵט מִיָּמָיו.²
 ו בַּיּוֹם הַיֵּצִיָּאָה הִתְחַזְּנוּ דְּפַק עַל הַחֲלוּנוֹת בְּעָרָב.
 ז בַּיּוֹם הַיֵּצִיָּאָה הִתְלַמִּידִים לָקְדוּ כָּל הַיּוֹם.
 ח הַחֲנֻנִים לֹא יָצְאוּ אִישׁ מִן הַחֲנוּת שְׁלוֹ.³
 ט הַשּׁוֹחֵט יָצָא לְבִדּוֹ מִבֵּיתוֹ אֶל שַׁעַר הָעִיר.
 י הַמְסַפֵּר שָׂמַח⁴ בְּשַׁעֲהָ שֶׁהַשּׁוֹחֵט נִסֶּע.

¹ the narrator ² ever (from his days). ³ each one ⁴ by himself
⁵ rejoiced.

Read the following passage, of which an English version will be found in Lesson 24

אַהֲבַת הַמּוֹלָדָת.

Love of the Homeland.

סְפּוֹר זֶה שֶׁל הַסּוֹפֵר בְּרִדִּיץ' בְּסִקִּי אֵינוֹ סְפּוֹר
 יוֹצֵא מִן הַבִּלְלִי. בְּכָל יוֹר וְדוֹר קָמוּ יְהוּדִים וְעָזְבוּ אֶת
 הַבִּלְלִי וְנָסְעוּ אֶל אֶרֶץ הָאָבוֹת. וְכַאֲשֶׁר בָּא אוֹרֶחַ מֵאֶרֶץ
 יִשְׂרָאֵל אֶל קַהֲלָה יְהוּדִית רְחוֹקָה, הַשְׂמִיחָהּ הִיטָה גְדוּלָּה.
 כָּל בֶּעַל בֵּיתוֹ רָצָה לְהָבִיא אֶת הָאוֹרֶחַ אֶל בֵּיתוֹ
 וְכָל אֶחָד וְאֶחָד רִץ לְשָׂאֵל שְׁאֵלוֹת. יָשְׁבוּ מִסְבִּיב לְאוֹרֶחַ

וְהָאֹרֶחַ סֵפֶר וְסֵפֶר. בְּיָמִים קְדָמוֹתָיִם¹ הִנְסִיעָה הִיטָה
 קָשָׁה. וְלָאֹרֶחַ לֹא תָסְרוּ² סְפוּרִים עַל הָאָרֶץ הַקְדוּשָׁה
 וְעַל הַקְהָלוֹת אֲשֶׁר בִּקְרִי³ בְּדֶרֶךְ. כֹּל אֹרֶחַ הִיָּה קָשֶׁר¹⁰
 חֵי בֵין¹¹ קֹהֵלָה וְקֹהֵלָה וּבֵין הַגּוֹלָה וְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

¹ the writer ² צ' is read like *ch* in *china* ³ extraordinary (departing from the rule) ⁴ distant ⁵ householder (master of a house) ⁶ to bring ⁷ ancient
⁸ there were not lacking ⁹ he visited ¹⁰ bond ¹¹ between.

Psalm 121.

תְּהִלִּים קכ"א

A SONG OF DEGREES.

שִׁיר לַמַּעֲלוֹת

I lift up my eyes to the hills.

אָשָׂא עֵינַי אֶל הַהָרִים

Whence shall come my help ?

מֵאֵין יָבוֹא עֲזָרִי :

My help is from the Lord.

עֲזָרִי מֵעַם ה'

The Maker of heaven and earth.

עָשָׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ :

He will not let your foot stumble

אֵל יִתֵּן לַמּוֹט רַגְלְךָ

Your Guardian will not slumber

אֵל יָנוּם שֹׁמְרְךָ :

Behold, He will not slumber or sleep

הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִשָּׁן

The Guardian of Israel.

שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל :

The Lord is your Guardian

ה' שֹׁמְרְךָ

The Lord is your shelter by your right hand : ה' צִלְּךָ עַל יַד יְמִינְךָ :

By day the sun will not strike you

יוֹמָם הַשֶּׁמֶשׁ לֹא יִכָּכָה

Nor the moon by night.

וְחֶרֶם בַּלַּיְלָה :

The Lord will guard you from all evil

ה' יִשְׁמְרְךָ וַיִּמְכַּל רָע

He will guard your soul

יִשְׁמֹר אֶת-נַפְשְׁךָ :

The Lord will guard your going out

ה' יִשְׁמֹר-צֵאתְךָ

and your coming in

וּבֹאֶךָ

Now and evermore.

מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם :

Notes.

(a) אָשָׂא and יִכָּכֶה are verb-forms we have not yet studied. Take them for granted meanwhile.

(b) רַגְלֶךָ and נַפְשְׁךָ are Pausal forms used at important pauses in a Biblical text. Normally they would be רַגְלֶךָ *your foot* and נַפְשְׁךָ *your soul*.

(c) יִשְׁמֹר *yishmor* is a shortened form of יִשְׁמֹרֶךָ , יִשְׁמֹרְךָ *yishmorcha* is a combined word meaning *he will guard you*.

(d) The abbreviation ה' is explained in Lesson 21

תג הפסח

The Festival of Passover.

This lesson is based on a description adapted from the writings of Shalom Ash (born 1880), widely known as a storyteller in Hebrew and Yiddish.

The following Hebrew terms occur.

רְגֵל *pilgrimage.* The three festivals, פֶּסַח *Passover*, שבועות *Pentecost*, and סוכות *Tabernacles* are known as שלש רגלים *Three pilgrimages*. On these occasions it was a מצוה *to visit Jerusalem*.

יום טוב *Holy Day* is the general name given to all festivals the יום כפור *New Year* and ראש השנה *Day of Atonement*.

תפילת מוסף *is the additional prayer recited on שבת* and יום טוב

בית המקדש *is the Temple.*

פסח בירושלים.

אין תג אלא בירושלים. אין לה עיר בעולם אשר התג הולם אותה כמו את ירושלים.

ימים מספר לפני תג הפסח באתי ירושלימה יחד עם עוד יהודים רבים למאות. כל אותם הימים התהלכתי כמו חולם. לא ידעתי אם נמצא אני בירושלים של עכשו או אולי חזר הזמן אחורנית ואני בירושלים הקדומה, בעוד אשר בית המקדש עמד נכון על הר הבית ויהודים מקל קצות הארץ עלו ירושלימה לרגל. וגם אני בתוכם.

בְּכָר מְלֶאָה יְרוּשָׁלַיִם קָהֵל חוֹנְנִים. כָּל הָאָמוֹת, כָּל הַגּוֹיִם
הַיּוֹשְׁבִים בִּירוּשָׁלַיִם מִתְּבוֹנְנִים לְקִרְאָת הַחֵג, לְקִרְאָת חַג
הַפֶּסַח הַמִּמְשָׁמֶשׁ וּבָא. הַבְּדוּיִם הַפְּרָאִים גַּם הֵם עָלוּ מִן
הַמִּדְבָּר יְרוּשָׁלַיִם לְבוֹשִׁים בְּגָדֵי יוֹם טוֹב. שָׂא עֵינֶיךָ
וּרְאֵה! מִי זֶה הָעוֹלָה מִדֶּרֶךְ בֵּית לָחֶם, מִשְׁכָּם, מִירִיחוֹ?
דֶּרֶךְ כָּל הַשְּׁעָרִים נִכְנָסִים הֵמָּה לִירוּשָׁלַיִם. הֲאִין אֵלֶּה
יְהוּדִים הַבָּאִים מִכָּל פְּנוֹת הָאָרֶץ לְהַקְרִיב אֶת קָרְבָּן הַפֶּסַח
בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ? לֹא, אֵלֶּה הֵם הַמְשַׁלְּמִים הָעוֹלִים בְּהֶמּוֹן
חוֹנֵג לִירוּשָׁלַיִם. יוֹם-שׁוֹק הוּא, יוֹם-שׁוֹק גְּדוֹל שֶׁל חַג אֲשֶׁר
לְכָל אָמוֹת הָעוֹלָם, יוֹם-שׁוֹק הֶחָל אַחַת בַּשָּׁנָה, בַּחַג הַפֶּסַח,
בִּירוּשָׁלַיִם.

בְּבֹקֶר עָלְתָה שֶׁמֶשׁ שֶׁל חַג עַל יְרוּשָׁלַיִם. כָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר
בִּירוּשָׁלַיִם חָנְנוּ אֶת יוֹם חֲנֻמָּה. אֵף הַחַג הַגְּדוֹל בְּיוֹתֵר הוּא
חֲנֻמָּה שֶׁל הַיְּהוּדִים. מִנְהֵג הוּא בִירוּשָׁלַיִם כִּי הַיְּהוּדִים בָּאִים
לְהַתְּפִיל תְּפִלַּת מוֹסָף לִפְנֵי הַכֹּהֵל הַמַּעֲרָבִי.
הַתִּנְצְבוּתִי לִפְנֵי הַכֹּהֵל נֶאֱחָזָה.

רֵאשׁוֹנִים לָבָאִים הָיוּ יְהוּדֵי פוֹלִין חֲבוּשִׁים שְׁטֵרִימְלִיךְ
וּבְקַפְטָנִי מָשִׁי שֶׁל תְּכֵלֶת; אַחֲרֵיהֶם בָּאוּ הַסְּפָרְדִּים
בְּלְבוּשֵׁיהֶם הַשְּׁחוּרִים. וְהִנֵּה הַיְּהוּדִים הַבּוֹכְרִים עֲטוּפִים
מִשִּׁי אֲדָמָדִם. כְּמִלְכֵי-קָדֶם הֵם צוֹעְרִים בְּגָאוֹה וּבְנָאוֹן.
מִתּוֹךְ הָאֲרָנְזִים הַבְּבֻדִים הוֹצִיאוּ אֶת חֲגוּרוֹת הַפֹּז הַרְחָבוֹת
לְכַבּוֹד יוֹם טוֹב. מִיד בָּאִים הַתִּמְנִיִּם, הַקּוֹרְדִּים, יְהוּדֵי עֶרֶב
וּבִינֵיהֶם הַתִּמְנִיִּים שֶׁלָּנוּ בַּשְּׁחוּר מְעִילֵיהֶם. רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם!
מֵה דָל הָיָה מִרְאֵה הָעֶבְרִים בְּמַעֲלֵיהֶם הַשְּׁחוּרִים בֵּין
הַמְּלָכִים הַלְבוּשִׁים פֹּז.

PASSOVER IN JERUSALEM.

There is no festival except in Jerusalem. You have no city in the world which festival suits as (it does) Jerusalem.

A few days before the festival of Passover I came to Jerusalem together with many more Jews in hundreds. All those days I went about like a dreamer. I did not know whether I was in the Jerusalem of nowadays or whether time had turned backwards and I was in ancient Jerusalem while the Temple stood established on the Hill of the Temple and Jews from all the ends of the earth came up to Jerusalem on pilgrimage and I was among them.

Already Jerusalem was filled (with) a host of celebrants. All the peoples, all the nations that live in Jerusalem were preparing themselves for the festival, for the festival of Passover that was approaching. The wild Bedouin, they also had come up from the desert to Jerusalem dressed in holiday clothes. Lift up your eyes and see! Who is this who is coming up from the road from Bethlehem, from Shechem, from Jericho? Through all the gates they enter Jerusalem. Are these not Jews who are coming from all the corners of the land to offer up the Passover sacrifice in the Temple? No, they are the Moslems who are coming up in festival multitude to Jerusalem. It is a market-day, a great festival market-day, for all the peoples of the world, a market day that falls, once a year, on the festival of Passover in Jerusalem.

In the morning a festival sun had risen over Jerusalem. All the nations in Jerusalem were celebrating their festival day. But the greatest festival was the festival of the Jews. It is a custom in Jerusalem that the Jews come to pray the Additional Prayer before the Western Wall.

I stood before the Wall and I waited. First of the comers were the Jews of Poland, wearing streimels (fur-caps) and in caftans of blue silk; after them came the Spanish Jews in their black robes. And behold the Bokharan Jews wrapped in reddish silk. Like the Kings of the East they step in pride and in majesty. Out of the heavy chests they have brought the broad girdles of gold in honour of the Holy Day. Immediately (after) come the Yemenites, the Kurds, the Jews of Arabia, and among them our tourists in the blackness of their coats.

Lord of the Universe! How poor was the appearance of the slaves in their black coats among the kings that were clothed in gold.

Notes.

The foregoing passage introduces a host of interesting points which will enrich your command of Hebrew.

(a) *ירושלִימָה* to Jerusalem is equivalent to *אֶל יְרוּשָׁלַיִם*.

Similar words you have learnt are *צָפוֹנָה* northwards and *דְּרוֹמָה* southwards. In the same way you say *בְּבֵיתָה* home, i.e., to the house.

Here, for example, is the Divine promise to Abraham.

וַה' אָמַר אֶל אַבְרָם, שָׂא נָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה מִן הַמָּקוֹם אֲשֶׁר
אַתָּה שָׂם צִפּוֹנָה וְנִגְבָּה וְקִדְמָה וְיָמָה כִּי אֵת כָּל הָאָרֶץ
אֲשֶׁר אַתָּה רוֹאֶה, לְךָ אֶתְנֶנָּה וּלְזֶרְעֶךָ עַד עוֹלָם.

And the Lord said to Abram, " Lift up your eyes and look from the place where you are, northwards and southwards (i.e., to the Negev, the south of Palestine) and eastwards, and westwards (i.e., to the sea which is on the west of Palestine) ; for all the land which you see, to you I shall give it and to your seed for ever."

The same ending ה־ expressing direction occurs in the phrases :

<i>Come here</i>	בּוֹא הֵנָּה
<i>Go there</i>	לֵךְ שָׁמָּה

(b) Two uses of the נִפְעַל form occur.

<i>I am at present (literally : am found)</i>	אֲנִי נִמְצָא
<i>in Jerusalem.</i>	בִּירוּשָׁלַיִם

They enter through the gates. הֵם נִכְנָסִים דְּרֹךְ הַשְּׁעָרִים

The second of these is used very commonly.

<i>I knocked on the door</i>	דִּפְקָתִי עַל הַדֶּלֶת
<i>and entered.</i>	וְנִכְנַסְתִּי.
<i>After me entered David.</i>	אַחֲרַי נִכְנַס דָּוִד
<i>And after him entered Solomon</i>	וְאַחֲרָיו נִכְנַסוּ שְׁלֹמֹה
<i>and Amos.</i>	וְעָמוֹס

(c) The passage illustrates the manner in which the wearing of clothes is described.

<i>He entered wearing a new coat,</i>	נִכְנַס לְבוּשׁ מְעִיל חָדָשׁ
<i>They went to synagogue</i>	הָלְכוּ אֶל בֵּית הַכְּנֶסֶת
<i>dressed in Holy Day clothes.</i>	לְבוּשִׁים בְּגָדֵי יוֹם טוֹב.
<i>She went out wearing</i>	יָצְאָה לְבוּשָׁה
<i>a beautiful frock.</i>	שִׁמְלָה יָפָה

It is interesting that a special word is used in connection with headgear.

*He stood outside wearing
a big hat.*

עמד בחוץ חבוש
כובע גדול.

- (d) A group of useful idioms occurs in the passage in connection with the approaching festival.

*The festival falls (occurs)
this month.*

החג קל
בחדש זה.

When does the festival of Purim fall? קמתי קל חג הפורים?

*The festival of Purim falls
in the month of Adar.*

חג הפורים קל
בחדש אדר

In the days when preparations for a festival are in full swing you may say picturesquely:—

The festival is approaching (literally : *stirring and coming*) החג ממשמש ובא

Note the phrase :

In preparation for (literally : *to meet*)
the festival.

לקראת
החג

A similar phrase occurs in the well-known hymn for the Shabbat Eve.

Come, my beloved, to meet the bride. לכה דודי לקראת בלה.

The (coming) face of Shabbat let us receive. פני שבת נקבלה.

Here is a little passage introducing these phrases.

חג הפסח חל בחדש ניסן. בימים הראשונים של החדש
אתה נכנס לבית יהודי. אתה רואה שהחג ממשמש ובא.
לקראת החג היהודים קונים מצות וזין. לקראת החג הם
קונים גם בגדים חדשים, בגדי יום טוב.

The festival of Passover falls in the month of Nisan. In the early days of the month you enter a Jewish house. You see that the festival is approaching. In preparation for the festival, the Jews buy Matsot (unleavened bread) and wine. In preparation for the festival they buy also new clothes Holy Day clothes.

Exercise

תרניל

ענה בעברית על השאלות הבאות.

- א מתי בא המספרי אל ירושלים ?
- ב מי בא ירושלימה לקראת החג ?
- ג מאין באו הכהנים ?
- ד איפה מתפללים היהודים תפלת מוסף בחג הפסח ?
- ה מי בא אל הכתל חבוש שטריימל ?
- ו ומי בא בלבושים שחורים ?
- ז מי בא עטוף משי ?

¹ the narrator.

² pray.

הנה מאמר קצר על חג הפסח.
מפתח יבוא בסוף שיעור כ"ה.

Here is a short passage about the Festival of Passover. A key will follow (come) at the end of Lesson 25.

הערב הראשון של חג הפסח הוא ערב נחמדי בכל בית יהודי. האב, האם, הילדים, האורחים, כלם יושבים מסביב לשלחן. על השלחן נרות לכבוד החג. לפני האב שלש מצות, זכר למצות אשר אכלו בני ישראל בשעה שיצאו ממצרים. על השלחן מרור, זכר לחיים הקשים אשר חיו

שם. לִפְנֵי כָל אֶחָד בּוֹסִי וְכָל אֶחָד שׁוֹתֶה אַרְבַּע בּוֹסוֹת יֵין.¹
 אַחֲרֵי הַבּוֹס הֶרְאִשׁוּן, יֶלֶד קֶטֶן שׁוֹאֵל אַרְבַּע קְשִׁיּוֹת.¹⁰
 לְמִשָּׁל,¹¹ לָקַח אוֹכְלִים מִצָּה ואִין אוֹכְלִים לָחֶם: לְמַה
 אוֹכְלִים מָרוֹר. הָאֵב עֹנָה עַל פִּי הַמִּנְהַג. כָּלֶם קוֹרְאִים אֶת
 הַסְּפּוֹר שֶׁל יְצִיאַת מִצְרַיִם¹² מִתּוֹךְ הַהֶגְדָּה, וְאוֹכְלִים וְשָׂרִים.
 מַה יִּפִּים הַמִּנְהָגִים הַקְּדֻמוֹתִים הָאֵלֶּה.

¹ delightful ² the mother ³ in front of ⁴ a reminder of ⁵ from Egypt
⁶ bitter herbs ⁷ they suffered ⁸ a (wine) glass ⁹ wine ¹⁰ four questions
¹¹ for example ¹² the departure from Egypt.

מִשְׁיֵרֵי פֶסַח.

בַּעֲרַב הֶרְאִשׁוּן שֶׁל חֵג הַפֶּסַח, וּבְחוּץ לְאֶרֶץ¹ גַּם בַּעֲרַב
 הַשָּׁנִי, מִנְהַג בִּישְׂרָאֵל לְסַיֵּם אֶת הַסְּפּוֹר שֶׁל יְצִיאַת מִצְרַיִם
 בְּשִׂירִים. הִנֵּה קְטָעִים מִשִּׁירִים אֵלֶּה.

¹ Outside Eretz Israel ; diaspora.
² to conclude ; ³ excerpts.

אֲדִיר הוּא.

אֲדִיר הוּא יִבְנֶה בֵּיתוֹ בְּקֶרֶב, בְּמַהֲרָה בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ
 בְּקֶרֶב. אֵל בָּנָה, אֵל בָּנָה, בָּנָה בֵּיתְךָ בְּקֶרֶב.

He that is mighty will rebuild His house soon, speedily speedily in our
 days soon. God rebuild, God rebuild, rebuild Thy house soon.

אֶחָד מִי יוֹדֵעַ?

אֶחָד מִי יוֹדֵעַ? אֶחָד אֲנִי יוֹדֵעַ.

אֶחָד אֵלֵּינוּ שֶׁבְּשָׁמַיִם וּבְאֶרֶץ.

שְׁנַיִם מִי יוֹדֵעַ ? שְׁנַיִם אֲנִי יוֹדֵעַ.
שְׁנֵי לוחות הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבָאָרֶץ.

שְׁלֹשָׁה מִי יוֹדֵעַ ? שְׁלֹשָׁה אֲנִי יוֹדֵעַ. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת,
שְׁנֵי לוחות הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבָאָרֶץ.

אַרְבַּע מִי יוֹדֵעַ ? אַרְבַּע אֲנִי יוֹדֵעַ.
אַרְבַּע אֲמָהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לוחות הַבְּרִית,
אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבָאָרֶץ.

חֲמִשָּׁה מִי יוֹדֵעַ ? חֲמִשָּׁה אֲנִי יוֹדֵעַ.
חֲמִשָּׁה חוּמֵי תוֹרָה, אַרְבַּע אֲמָהוֹת,
שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לוחות הַבְּרִית,
אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבָאָרֶץ.

WHO KNOWS ONE ?

Who knows One ? I know One. One is our God who is in the Heavens and on the earth.

Who knows two ? I know two. Two (are) the tables of the covenant, One is, etc.

Who knows three ? I know three. Three (are the) fathers¹, two, etc.

Who knows four ? I know four. Four (are the) mothers², three, etc.

Who knows five ? I know five. Five are the books of the Torah, (the Pentateuch), four, etc.

¹ Abraham, Isaac, Jacob ; ² Sarah, Rebecca, Rachel, Leah.

LOVE OF THE HOMELAND.

A Key to Exercise set in Lesson 23.

This story of the writer Berdichevski is not an exceptional story. In every generation Jews arose and left the diaspora and journeyed to the land of the forefathers. And when a traveller came from Eretz Israel to a distant

Jewish community, the rejoicing was great. Every householder wanted to bring the traveller to his house and every one ran to ask questions. They sat around the traveller and the traveller related and related. In early days it was hard to travel and the traveller did not lack stories about the Holy Land and about the congregations which he visited on the way. Every traveller was a living bond between congregation and congregation and between the diaspora and Erets Israel.

Exercise

תרגיל

Suppose you have paid a visit to Israel. Write in Hebrew a few sentences saying what places you visited, and what you have seen.

From the Haggada.

מתוך ההגדה

בְּכָל דּוֹר וָדוֹר חַיֵּב אָדָם לִרְאוֹת אֶת עַצְמוֹ כְּאִלּוּ הוּא
יָצָא מִמִּצְרַיִם. לֹא אֶת אֲבוֹתֵינוּ בְּלִבְדָּה גָּאֹל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא אֲלָא אִף אוֹתֵנוּ גָּאֹל עִמָּהֶם. שְׁנֵיאָמַר וְאוֹתֵנוּ הוֹצִיא מִשָּׁם
לְמַעַן הָבִיא אוֹתֵנוּ לְתֵת לָנוּ אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאֲבוֹתֵינוּ.
לְפִיכָךְ אֲנִיחֵנוּ חַיִּיבִים לְהוֹדוֹת לְמִי שֶׁעָשָׂה לְאֲבוֹתֵינוּ וְלָנוּ
אֶת כָּל הַנִּסִּים הָאֵלֶּה. הוֹצִיאָנוּ מֵעֲבָדוֹת לְחֵירוֹת, מִגָּיוֹן
לְשִׁמְחָה, וּמֵאֲכָל לַיּוֹם טוֹב, וּמֵאֲפֵלָה לְאוֹר גָּדוֹל, וּמִשְׁעָבוֹד
לְגָאֻלָּה. תֹּאמַר לְפָנָיו שִׁירָה חֲדָשָׁה הַלְלוּהָ.

In every generation a man is obliged to see himself as if he had come out from Egypt. Not our forefathers alone did the Holy One Blessed Be He redeem but also us He redeemed with them as-it was said "And us He brought out from there in-order-to bring us to give us the land which He promised to our forefathers."

Therefore we are obliged to give thanks to Him who did for our forefathers and for us all these miracles. He brought us out from slavery to freedom, from grief to joy, and from mourning to festival and from darkness to a great light and from enslavement to redemption. And we shall sing before Him a new song Hallelujah! (Praise ye the Lord).

VOCABULARY 4.

Lessons 19 - 24.

Some plurals of unusual form are given within square brackets thus [שמות] שם.

Verbs in the Niphal form (see Lesson 22) are given in the vocabulary if the three root letters are not a sufficient guide to the meaning as in וְכָנַס. On the other hand words like וְשָׁמַע are not given because the root letters are an adequate guide.

although	אַף-על-פי ש...	א	
four (fem.)	אַרְבַּע	lake, swamp, meadow	אָגַם
fourteen (fem.)	אַרְבַּע עָשָׂרָה	mighty	אֲדִיר
chest (box)	אַרְזָן	man	אָדָם
fire	אֵשׁ	reddish	אֲדָמָדָם
		love	אֶהְבֶּה
		tent	אֹהֶל
garment	בִּגְד	Aaron	אַהֲרֹן
precisely	בְּדִיוֹק	light	אוֹר
together	בְּיַחַד	letter(of alphabet)	אוֹת(ואותיות)
twilight	בֵּין-הָעֶשְׂמוֹת	backwards	אַחֲרָנִית
temple	בֵּית-מִקְדָּשׁ	responsible	אַחֲרָאִי
school	בֵּית-סֵפֶר	one (fem.)	אַחַת
weep (v.)	בָּכָה	eleven (fem.)	אַחַת עָשָׂרָה
swallow (v.)	בָּלַע	tree	אֵילָן [אֵילָנוֹת]
easily	בְּנוֹקֵל	except, but	אַלְא
householder	בַּעַל-בֵּית	thousand	אַלְף
tradesman	בַּעַל-מְלָאכָה	English	אַנְגְּלִי
swamp	בָּצָה	ship	אֶנְיָה
seek (v.)	בָּקַשׁ	I	אֲנִי
blessed	בָּרוּךְ	it is forbidden	אֲסוּר
iron	בָּרָז	even	אַפִּילוּ

old, long-standing ; pious נתיק

just now

corner

move (v.)

reminder

time

society

wear (on head)

belt, girdle

dining-room

wall

precentor

obliged

occurs

other than Shabbat
or Festival Day

weekday

dream

warm, hot

(luke) warm

five (fem.)

fifteen (fem.)

free (without charge)

sturdy

lack (v.)

belongings

freedom

זה-עתה

זית

זן

זכר

זמן

חברה

חבש

חגורה

חדר-אכל

חומה

חזן

חייב

חל

חל

יום-חל

חלום

חם

חמים

חמש

חמש-עשרה

חנם

חסן

חסר

חפצים

חפש

proud

pride

majesty

collector

hill

kid

grow up (v.)

diaspora

nation

decree

gardener

rain

fish

fisherman

place to live in

poor

required

grass

kindle (v.)

parents

rule, law

to and fro

multitude

distant

begin (v.)

beginning

stand (v.)

pray (v.)

גאה

גאווה

גאון

גבאי

גבעה

גדי

גדל

גולה

גוי

גזירה

גנן

גשם

דג

דיג

דירה

דל

דרוש

דשא

הדליק

הורים

הלכה

הנה-והנה

המון

הרחק

התחיל

התחלה

התיצב

התפלל

	ל		agriculture	חקלאות
slowly	לֵאט		winter	חורף
national	לְאָמִי		think (v.)	חשב
heart	לב		darkness	חשך
alone	לְבַד		electricity	חשמל
completely	לְגַמְרִי			
Lithuania	לִיטָא	ט	make a mistake	טעה
for example	לְמַשָּׁל		tasty	טעים
therefore	לְפִיכָךְ		taste (v.)	טעם
sometimes	לְפַעֲמִים		drop	טפה
	מ			
hundred	מֵאָה	י		
late	מָאָחֵר		draining	יבוש
article, passage	מֵאָמֵר		dry land	יבשה
fortunate	מֵאֲשֶׁר		knowledge	ידע
wilderness	מִדְבָּר		information	ידעוֹת
guide	מְדַרְיֵן		Holy Day	יום-טוב
hurry (v.)	מְהֵרָה		extraordinary	יוצא-מִן-הַקֵּל
death	מָוֶת		more	יותר
camp, company	מַחֲנֶה		wine	יין
thought	מַחְשָׁבָה		departure	יציאה
kind, sort	מִיָּד		create (v.)	יצר
full	מָלֵא		afraid	ירא
war	מִלְחָמָה		vegetables	ירקות
approaching	מִמְשָׁמֶשׁ וְבָא		inherit (v.)	ירש
count (v.)	מַנֵּה		Talmudical College	ישיבה
highroad	מִסְלָה	כ		
railway	מִסְלַת-בְּרִזָּל		as if	כְּאִלּוּ
spring, well	מַעְיָן		heavy	כָּבֵד
because	מִפְּנֵי שֶׁ...		cap	כּוֹבֵעַ
famous	מְפָרָסִם		cup, glass	כּוֹס

mare	סוּסָה	key	מִפְתָּח
writer	סוֹפֵר	ringing	מְצַלְצֵל
cigarette	סִיגָרָה	bitter herb	מָרוֹר
small boat	סִיָּה	chariot	מָרְכָבָה
meal	סְעוּדָה	soup	מֶרֶק
barber	סָפֵר	liken (v.)	מִשַּׁל
relate (v.)	סִפֵּר	farming unit	מִשְׁקָה
plain, not defined	סֶתֶם	spectacles	מִשְׁקָפִים
		outstandingly diligent	מְתָמִיד

ע

slave	עֶבֶד		
cart	עֲגָלָה		
flock	עֶדְרָה		
season	עוֹנָה	faithful	נֶאֱמָן
wrap (v.)	עִטָּף	stream	נַחַל
beside	עַל-יָד	delightful	נֶחֱמָד
according to	עַל-פִּי	plant	נִסְיָעָה
meek	עָנָו	he entered	נִכְנס
study, deal with	עִסַּק	port, harbour	נָמַל
himself	עַצְמוֹ	experience	נִסְיוֹן
Arab	עֲרָבִי	hidden	נִסְתָּר
smoke (v.)	עָשָׂן	soul	נֶפֶשׁ
ten (fem.)	עָשָׂר	he was left	נִשְׁאַר
twenty	עֶשְׂרִים	he promised, swore	נִשְׁבַּע

פ

meet (v.)	פָּגַשׁ		
Poland	פּוֹלִין		
sentence (of Bible)	פָּסוּק	grandfather	סָבָא
step	פְּסִיעָה	suffer (v.)	סָבַל
step (v.)	פָּסַע	shut (v.)	סָגַר
		secret (n.)	סוֹד

ס

sacrifice	(korban)	קָרְבָּן	bell	פֶּעַמּוֹן
ground		קֶרְקַע	wild	פָּרָאִי
question		קִשְׁיָה	flower	פָּרַח
bond, tie		קֶשֶׁר	piece of bread	פֶּת
			suddenly	פֶּתָאֵם
			entrance	פֶּתַח

ר

Lord of the Universe רִבּוֹנוֹ-שֶׁל-עוֹלָם

foot	רֶגֶל	צ	
shepherd	רוֹעֶה	side	צֶד [צָדָדִים]
doctor (of medicine)	רוֹפֵא	righteous man	צַדִּיק
odour	רִיחַ	neck	צָוָאר
ride (v.)	רָכַב	Zionist	צִיּוֹנִי
lofty	רָם	ringing	צִלְצוֹל
		thirsty	צָמָא
		modest	צָנוּעַ
		march (v.)	צַעַד
		narrow	צָר
		hut	צִרְיָה

	ש	
seven (fem.)	שֶׁבַע	
seventeen (fem.)	שִׁבְעֵ-עָשָׂר	

ש

seven (fem.)	שֶׁבַע	narrow	צָר
seventeen (fem.)	שֶׁבַע-עָשָׂרָה	hut	צִרִּיף
ritual slaughterer	שׁוֹחֵט		
guard	שׁוּמֵר		
different	שׁוֹנֶה		
fox	שׁוּפָל		
market	שׁוּק		
sunburnt	שׁוֹזָף		
dark, blackish	שְׁחָחָר		
dwel (v.)	שָׁכַן		
complete	שָׁלֵם		
three (fem.)	שָׁלֹשׁ		
thirteen (fem.)	שָׁלֹשׁ-עָשָׂרָה		

ק

lamb	ש	שֶׁה	name	שֵׁם (שְׁמוֹת)
joy		שִׂמְחָה	sky, heaven	שָׁמַיִם
frock		שִׁמְלָה	eight (fem.)	שְׁמֹנֶה
	ת		eighteen (fem.)	שְׁמֹנֶה-עָשָׂרָה
tea		תֵּה	eighty	שְׁמֹנִים
Law		תּוֹרָה	beadle	שָׂמַשׁ
beginning		תְּחִלָּה	gate	שַׁעַר
station		תַּחְנָה	set (of the sun)	שָׁקַע
blue		תְּכֵלֶת	six (fem.)	שֵׁשׁ
perfect		תָּמִים	sixteen (fem.)	שֵׁשׁ-עָשָׂרָה
condition		תְּנָאִי	two (fem.)	שְׁתֵּים, שְׁתֵּי
nine (fem.)		תִּשְׁעַ	twelve (fem.)	שְׁתֵּים-עָשָׂרָה
nineteen (fem.)		תִּשְׁעַ-עָשָׂרָה		

נביאים ומלכים

Prophets and Kings.

היכל המלך אחאב בִּזְרְעֵאל. אחאב שוכב על מטתו. פָּנָיו
זועפות. על ידו שִׁלְחָן נְמוּךְ וְעָלָיו פֵּרוֹת וַיֵּין וּמֵאֲכָלִים
שונים. משרתים עומדים מסביב למטה. נכנסת איזבל המלכה
לבושה בגדי מלכות.

The palace of King Ahab in Jezreel. Ahab is lying on his bed. His countenance is angry. Beside him is a low table and on it are fruit and wine and various foods. Attendants are standing round the bed. Jezebel the Queen enters, dressed in royal robes.

Jezebel : *Why has the king not* איזבל : מדוע לא ירד
come down from his bed ? המלך מעל מטתו ?
Is he ill ? החולה הוא ?

Attendant : *Your Majesty.* משרת : הוד מלכותך !
The King, his countenance המלך פָּנָיו פְּגִי חולה.
is the countenance of a sick
man.

Jezebel : *He has not eaten ?* איזבל : לא אכל ?

Attendant : *He has not eaten* משרת : לא אכל
and he has not drunk. ולא שתה.

Jezebel : *Give him wine* איזבל : תן-לו יין
and he will drink. וישתה.

Attendant : *Your Majesty.*

*Before the King (there) is wine
but even water
he has not drunk.*

He has not tasted anything.

Jezebel : *Go out from our
presence.*

הַמְשָׁרְתִּים יוצאים. המלך והמלכה נשארים לבדם. אחאב
שוכב ושותק.

The attendants go out. The king and the queen are left alone. Ahab is
lying down and remaining silent.

Jezebel : *Ahab.*

Why has your face fallen ?

לָמָּה נָפְלוּ פָנֶיךָ ?

אחאב שותק.

Ahab remains silent.

Jezebel : *What is this*

you are not eating bread ?

איזבל : מַה זֶה,
אֵינְךָ אוֹכֵל לֶחֶם ?

Ahab : *Jezebel, go I pray you
to the window.*

אחאב : נְשִׂי-נָא, איזבל,
אל החלון.

איזבל נִשְׁתַּח אל החלון.

Jezebel goes over to the window.

Ahab : *What do you see ?*

אחאב : מַה אַתָּה רוֹאֶה ?

Jezebel : *The skies are clear.*

*How pleasant to walk about
today in the gardens of the king.
Arise, lazy-bones,
eat and drink.*

איזבל : הַשָּׁמַיִם בְּהִירִים.

מַה נָּעִים לִשְׁטֹל
הַיּוֹם בְּגִנֵּי הַמֶּלֶךְ !

קוּם, עֲצָלָן,
אֲכַל וְשָׁתָה.

Ahab : <i>You see a vineyard ?</i>	אחאב : אַתָּה רואה כֶּרֶם ?
Jezebel : <i>Who will not see a vineyard in Jezreel ? Every man has his vineyard.</i>	איזבל : מי לא יִרְאֶה כֶּרֶם בְּיִזְרְעֵאל ? אִישׁ אִישׁ וּכְרָמוֹ.
Ahab : <i>But there is a vineyard and none is like it. The vineyard of Naboth. I love this vineyard and Naboth will not give me his vineyard.</i>	אחאב : אֲבָל שָׁם כֶּרֶם וְאֵין דוֹמָה לוֹ. כֶּרֶם נָבוֹת. אני אוהב כֶּרֶם זֶה, וְנָבוֹת לא יִתֵּן לִי את כְּרָמוֹ.
Jezebel : <i>And on this account the King of Israel is lying on his bed and is not eating bread. Arise, give Naboth its cost and he will give you the vineyard.</i>	איזבל : וּמִפְּנֵי-זֶה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל שׁוֹכֵב עַל מִטָּתוֹ וְאֵינוֹ אוֹכֵל לֶחֶם. קוּם, תֵּן לְנָבוֹת אֶת מַחֲירוֹ וְיִתֵּן לְךָ את הַכֶּרֶם.
Ahab : <i>He will not give (it). Even for a vineyard better than it he will not give his vineyard.</i>	אחאב : לא יִתֵּן. גַּם בְּעַד כֶּרֶם טוֹב מִמֶּנּוּ לא יִתֵּן אֶת כְּרָמוֹ.
Jezebel : <i>He will not give. I will give you the vineyard of Naboth.</i>	איזבל : הוּא לא יִתֵּן ! אֲנִי אֶתֵּן לְךָ את כֶּרֶם נָבוֹת.

איזבל יוצאת. השמש שוקעת. בבקר איזבל חוזרת אל
החדר.

Jezebel goes out ; the sun sets. In the morning Jezebel returns to the room

איזבל : קום ! ירד אל
הכרם. אין נבות חי. *Jezebel : Arise. Go down to
the vineyard. Naboth is not alive.*

איזבל יוצאת. אחאב קם. הוא שותה כוס יין ופוסע אל
פתח החדר. לא פסע שלש פסיעות ואליהו הנביא
מופיע בפתח. אליהו לבוש אדירת שער. אחאב עומד
במקומו.

Jezebel goes out. Ahab rises. He drinks a glass of wine and steps towards
the entrance of the room. He has not taken three steps when Elijah the Prophet
appears in the entrance. Elijah is robed in a mantle of hair. Ahab stands where
he is (in his place).

אליהו : לאן אתה הולך?
אחאב ? *Elijah : Where are you going to,
Ahab ?*

אחאב : אתה יודע !
מציאת אותי. *Ahab : You know.
You have found me.*

אליהו : הרצחת
וגם ירשת ?
במקום אשר
לקקו הכלבים
את דם נבות
ילקו הכלבים
את דמך גם אתה. *Elijah : Have you murdered
and also taken possession ?
In the place where
the dogs have licked
the blood of Naboth
the dogs will lick
your blood also.*

אליהו נעלם. אחאב נשאר לבדו. הוא קורע את בגדיו
ושוכב על מטתו.

Elijah vanishes. Ahab remains alone. He rends his garments and lies down
again on his bed.

Notes.

The preceding sketch will enlarge your knowledge of Hebrew in the following directions :—

The future tense of the verb *נָתַן* *he gave*, is unusual. Here are the correct forms with a regular verb alongside for comparison.

<i>I shall remember</i>	אֶזְכֹּר	<i>I shall give</i>	אֶתֵּן
<i>You will remember</i>	תִּזְכֹּר	<i>You will give</i>	תִּתֵּן
<i>He will remember</i>	יִזְכֹּר	<i>He will give</i>	יִתֵּן
<i>They will remember</i>	יִזְכְּרוּ	<i>They will give</i>	יִתְּנוּ

Note that the initial letters are the same for both columns. It happens that the past tense is also unusual.

For example :—

<i>I remembered</i>	זָכַרְתִּי	<i>I gave</i>	נָתַתִּי
<i>You remembered</i>	זָכַרְתָּ	<i>You gave</i>	נָתַתָּ

These words will be required often in daily life as in the following *שיחה* :

בְּעֶרֶב חֲנֻכָּה

On the Eve of Hanukkah.

<i>Aaron, the festival of Hanukka falls</i>	אֶהְרֹן, חַג הַחֲנֻכָּה חָל
<i>next week. What will you give</i>	בַּשָּׁבוּעַ הַבָּא. מָה תִּתֵּן
<i>(to) the children this year?</i>	לְיֻלְדִים הַשָּׁנָה ?

<i>A year ago I gave them</i>	לִפְנֵי שָׁנָה נָתַתִּי לָהֶם
<i>lovely gifts. I do not know</i>	מִתְּנוּת יְפוֹת. אֵינִי יוֹדֵעַ
<i>what I shall give them this year.</i>	מָה אֶתֵּן לָהֶם הַשָּׁנָה.

*A year ago you did not give them
books. Give them books.
I have seen grand books
in the shops.*

לפני שנה לא נתת להם
ספרים. תן להם ספרים.
ראיתי ספרים נהדרים
בחנויות.

*A good idea.
I shall give them books.
Surely the relatives
will give them other presents,
like toys, sweets
and chocolate.*

רעיון טוב.
אתן להם ספרים.
בודאי הקרובים
יתנו להם מתנות אחרות,
כמו צעצועים, ספריות
ושקלדה.

(b) The lesson also shows how certain nouns are used.
As you have seen before, words like כרם *vineyard*,
change their vowels when possessive endings are added.
For Example :—

<i>land</i>	אֶרֶץ	<i>vineyard</i>	כֶּרֶם
<i>my land</i>	אֶרְצִי	<i>my vineyard</i>	כֶּרְמִי
<i>your land</i>	אֶרְצֶךָ	<i>your vineyard</i>	כֶּרְמְךָ
<i>his land</i>	אֶרְצוֹ	<i>his vineyard</i>	כֶּרְמוֹ
<i>their land</i>	אֶרְצָם	<i>their vineyard</i>	כֶּרְמָם

From the Bible.

מתוך התנ"ך

As a parallel to the story of Elijah and Ahab there follows the parable spoken by Nathan the Prophet to King David, who had coveted Bath-Sheba and brought about the death of her husband Uriah.

The parable is taken, slightly adapted, from the Second Book of Samuel.

וַיִּשְׁלַח ה' אֶת נָתָן אֶל דָּוִד וַיָּבֹא אֵלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ :—
שְׁנֵי אָנָשִׁים הָיוּ בְּעִיר אֶחָת, אֶחָד עָשִׂיר וְאַחַד רֶשֶׁת. לְעָשִׂיר
הָיָה צֹאן וּבָקָר הַרְבֵּה מְאֹד. וְלָרֶשֶׁת אֵין כָּל כִּי אִם כְּבִשָּׁה
אַחַת קִטְנָה אֲשֶׁר קָנָה. וַתִּגְדֵּל עִמּוֹ וְעִם בָּנָיו יַחְדָּו. מִפֶּתוֹ
תֹאכַל וּמִכּוֹסוֹ תִשְׁתֶּה וּבְחִיקוֹ תִשָּׁכַב וַתְּהִי לוֹ כְּבֵת. וַיָּבֹא
הַלֵּךְ לְאִישׁ הָעָשִׂיר וַיַּחְמַל לְקַחַת מִצֹּאֲנוֹ וּמִבָּקָרוֹ לַעֲשׂוֹת
לְאוֹרֶחַ הַבָּא אֵלָיו וַיִּקַּח אֶת כְּבִשַּׁת הָאִישׁ הָרֶשֶׁת וַיַּעֲשֶׂהָ לְאִישׁ
הַבָּא אֵלָיו.

וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל נָתָן :

בֶּן-מָוֶת הָאִישׁ הָעוֹשֶׂה זֹאת.

וַיֹּאמֶר נָתָן אֶל דָּוִד :

אַתָּה הָאִישׁ.

וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל נָתָן :

חָטָאתִי לַה'.

And the Lord sent Nathan to David, and he came to him and said to him :—
“ There were two men in one city, one rich and one poor. The rich man had
very great flocks and herds. And the poor man had nothing at all but one little
lamb which he had bought, and it grew up with him and with his children together.
Of his bread it would eat and from his cup it would drink and in his bosom it
would lie and it was like a daughter to him. A wayfarer came to the rich man
and he deplored taking from his flock and his herd to make (something) for the
man who had come to him and he took the poor man's lamb and prepared it for
the man who had come to him.”

And David said to Nathan : “ Worthy of death, is the man who did this ! ”
And Nathan said to David : “ Thou art the man.” And David said to Nathan :
“ I have sinned before the Lord.”

Notes.

(a) Earlier in this lesson you learnt the irregular
future forms תִּתֵּן, אָתֶן etc. The parable of Nathan
uses two other very common forms.

(i) <i>he said</i>	אָמַר	<i>he ate</i>	אָכַל
<i>I shall say</i>	אֶמַר	<i>I shall eat</i>	אֶכַל
<i>He will say</i>	יֹאמַר	<i>He will eat</i>	יֹאכַל
<i>They will say</i>	יֹאמְרוּ	<i>They will eat</i>	יֹאכְלוּ

(ii) <i>he took</i>	לָקַח
<i>I shall take</i>	אֶקַח
<i>He will take</i>	יִקַח
<i>They will take</i>	יִקְחוּ

(b) The above passage will serve as an introduction to the vivid narrative style of the Bible. It is important to master this style first, in order to gain access to the Bible, and secondly, because modern authors continue to use it for special effect.

A characteristic of Biblical prose is the use of forms closely resembling the future forms to express past events. Study the following group of verbs.

<i>he sent</i>	שָׁלַח	<i>he said</i>	אָמַר
<i>he will send</i>	יִשְׁלַח	<i>he will say</i>	יֹאמַר
<i>and he sent</i>	וַיִּשְׁלַח	<i>and he said</i>	וַיֹּאמַר

<i>he took</i>	לָקַח	<i>he came</i>	בָּא
<i>he will take</i>	יִקַח	<i>he will come</i>	יָבוֹא
<i>and he took</i>	וַיִּקַּח	<i>and he came</i>	וַיָּבוֹא

Note the words בָּא, יָבוֹא, וַיָּבוֹא, יֹאמַר, וַיֹּאמַר, יִשְׁלַח

In every case the sign which distinguishes this vivid past tense from the similar future forms is the initial ׀ with a ךְּ in the following letter.

Grammarians call this sign **וְיֵי הַהִפּוּךְ** *the Vav of Conversion*.

(c) Examples occur in the passage of a literary usage already explained in Lesson 19.

Of his bread she used to eat. מִפֶּתוֹ תֹאכַל

From his cup she used to drink. מִכּוּסוֹ תִשְׁתֶּה

Note the use of the future form to express continued action in the past.

Exercise

ת ר נ י ל

The questions below are based on statements made in the exercise itself. Answer all these questions in writing. All the words without exception have appeared in this lesson or in earlier lessons.

א אֲבָרְהָם וּמֹשֶׁה נִכְנְסוּ לְחֶדֶר. בְּמָה חִבְּרִים נִכְנְסוּ ?

ב מֹשֶׁה יָצָא. מִי נִשְׂאָר ?

ג אֲבָרְהָם רָאָה שְׁנֵי סִפְרִים עַל שֻׁלְחָן נְמוּךְ. לָקַח סֵפֶר אֶחָד וְנָתַן אוֹתוֹ לִילָד הָעוֹמֵד בַּחֲדָר. אִיפֹה רָאָה אֲבָרְהָם אֶת הַסִּפְרִים ?

ד מִמֵּי קִבֵּל הַיֶּלֶד אֶת הַסֵּפֶר.

ה הַיֶּלֶד אָמַר אֶל אֲבָרְהָם „נָתַתָּ לִי סֵפֶר יִפֹּה.” אֵל מִי דִבֶּר הַיֶּלֶד ?

ו אָמַר אֲבָרְהָם „מִתּוֹךְ סֵפֶר זֶה תִּלְמַד עִבְרִית.” מֶה יִלְמַד הַיֶּלֶד מִתּוֹךְ הַסֵּפֶר ?

ז אִיפֹה מִדְּבָרִים הַיְּהוּדִים עִבְרִית ?

ח מֶה אַתָּה חוֹשֵׁב ? הֲקִשָּׁה לִלְמַד עִבְרִית ?

Complete the following summary of the story of Jezebel, Ahab and Elijah.

אִיזָבֵל . . . לַחֲדָר. בַּחֲדָר שָׁכַב אַחְאָב עַל אַחְאָב
 לֹא . . . וְלֹא . . . מִפְּנֵי שִׁנּוּת לֹא נָתַן לוֹ אֵת אִיזָבֵל
 דִּבְרָה אֶל הַמְּשֻׁרְתִּים וְהֵם קָרְנוּ אֵת בַּשָּׁעָה שֶׁאַחְאָב
 הֵלךְ אֶל הַכֶּרֶם, בָּא אֵלָיו . . . וַתַּעֲרֵי בּוֹ.

¹and rebuked.

Suggestion.

Most of the exercises hitherto have been exercises in reading Hebrew. If you feel able now to do more writing there is a simple way in which you may practise. Try to turn the English versions which have been given back into Hebrew and compare your attempts with the originals. Some of the earlier lessons (*e.g.*, Lessons 9 to 12) are very suitable. Meanwhile concentrate on getting the consonants right. You need not even write the vowels.

Key to Exercise set in Lesson 24, page 187.

The first evening of the festival of Pesach is a delightful evening in every Jewish house. The father, the mother, the children, the guests, all of them sit around the table. On the table are candles in honour of the festival. In front of the father are three Matsot in memory of the Matsot which the children of Israel ate when they went out of Egypt. On the table are bitter herbs in memory of the hard life which they suffered there. In front of each one is a glass and each one drinks four glasses of wine. After the first glass a little child asks four questions, for example, why (we) eat Matza and do not eat bread, why (we) eat bitter herbs. The father answers according to custom. All of them read the story of the Departure from Egypt in the Haggada and eat and sing.

How beautiful are these old customs.

אַרְבַּע מִדּוֹת בְּנוֹתָי צְדָקָה :
הַרוֹצֶה שֶׁיִּתֵּן וְלֹא יִתְּנוּ אֲחֵרִים עֵינָיו רָעָה בְּשָׁל אֲחֵרִים.
יִתְּנוּ אֲחֵרִים וְהוּא לֹא יִתֵּן, עֵינָיו רָעָה בְּשָׁלוֹ.
יִתֵּן וְיִתְּנוּ אֲחֵרִים, חָסִיד.
לֹא יִתֵּן וְלֹא יִתְּנוּ אֲחֵרִים, רָשָׁע.

There are four types among givers of charity : one who wishes that he should give and others should not give, his eye is evil towards (*i.e.*, he is wishing evil on) the goods of others ; (one who wishes that) others should give and he should not give, he is wishing evil on his own goods ; (one who wishes that) he should give and others should give, he is a pious man ; (one who wishes that) he should not give and others should not give, he is a wicked man.

A Hymn for the Evening
following Shabbat.

זְמִירָה לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת

Elijah the Prophet

אֱלֹהֵינוּ הַנָּבִיא,

Elijah the Tishbite

אֱלֹהֵינוּ הַתִּשְׁבִּי,

Elijah the Gileadite

אֱלֹהֵינוּ הַגִּלְעָדִי,

Speedily may he come to us,

בְּמַהֲרָה יָבֹא אֵלֵינוּ

with Messiah the son of David.

עִם מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד.

The following story is adapted from the work of S. J. Agnon (born 1888) whose main themes depict the self-contained life of Jewry in the last two centuries in Eastern Europe, and whose style has endeared him to a host of readers.

To enable the student to read the story without recourse to the English version some of the new words are explained in a short introduction and the others are explained by Hebrew footnotes using words already learnt. The student should patiently read and re-read the Hebrew text without looking at all at the English version which should be used only as a last resort or as a confirmation of a successful reading.

הַרְבֵּי מְקוֹרוֹלִיבְקִי

The Rabbi of Korolivki.

Introduction.

מבוא

The action takes place in a village small as a **כַּף אִישׁ** *palm of a man's hand* near the **גְּבוּל** *frontier*. The characters are a Rabbi who spends his time in an **עֲלִיָּה** *attic*; his wife, an **אִשְׁת־חַיִל** *a woman of worth*, who deals with matters of **בִּזְמָן** *business* ; **מְשָׂא וּמַתָּן** ; **מְבָרִיחִים** *smugglers* (**זִנְיָוִים** *accursed thieves*) who work in **קְבוּצוֹת** or **חֲבוּרוֹת** *groups* and lead **שׁוֹרֵיהֶם** *their oxen* when **הַיּוֹם הַחֲשִׁיד** *the day has darkened*. Almost a character in itself is the Rabbi's light ; at first it is **נֵר דּוֹלֵק** *a burning candle* or **נֵר מְתַנַּחֵץ** *a gleaming candle*, but finally we read that **הַנֵּר כָּבָה** *the light went out*.

When the Rabbi dies **כָּמוֹת כָּל הָאָדָם** *as every man dies* we read of his **פְּטִירָה** *passing*.

קורוליבקי עיר קטנה בכף איש ואנשים בה מעט. אבל בית אחד יש בקורוליבקי ובית-מדותי הוא. ועליה קטנה בניה על הבית. זה ביתו של רבי אשר ברוך, רבי אשר ברוך ובירי העיר. בעליה יושב רבי אשר ברוך על התורה ועל העבודה ובתורתו יתנה יומם ולילה. אשתו אשת חיל עוסקת במשא ומתן ורבי אשר ברוך יושב לו בעליתו על התורה ועל העבודה. בלילה בלילה, כל הלילה, יושב רבי אשר ברוך ולומר לאור הנר.

וקורוליבקי על הגבול היא יושבת. וכנהוג מבריחים מצויים בה. ובלילה בשעה שאין בני אדם מצויים בשוק הרי הם יוצאים ועוברים את הגבול וחוזרים משם, הם ושוריהם. רק גרו של רבי אשר ברוך המתגורר מחלון עליתו להם לעינים. התורה הזאת גדולה היא, אין לה גבול. לילה לילה, כל הלילה, יושב רבי אשר ברוך לאור הנר ועוסק בדברי תורה. ולילה לילה, כל הלילה, יוצאים המבריחים ועוברים את הגבול ומנהיגים את הבהמות.

החשיך היום, קם רבי אשר ברוך והולך לבית הכנסת ומתפלל מעתה ומעריב¹⁰. סיים¹¹ תפלתו, חזר לביתו, טועם קמעה¹² ושותה קמעה ועולה לעליתו ואשתו מביאה לו גרות. באותה שעה כל המבריחים שבקורוליבקי יוצאים

בתות פתות, חבורות חבורות, לעבודתם. כך נהוג מכמה
שנים.

רבי אשר ברוך הזקין. אבל כבחו אז, פחו עתה. רבי
אשר ברוך הוא רבי אשר ברוך, והאור הוא אור. לילה
לילה, כל הלילה, יושב רבי אשר ברוך ולומד ועובדי
הגבול עוברים את הגבול וחוזרים לעיר ומנהיגים שוריהם
לאורו. אך כמות כל האדם, מת גם רבי אשר ברוך. לילה
לילה, כל הלילה, הנה יושב ועוסק בתורה. אבל כליל
פסירתו לא יכול לעסוק בתורה. לא היה גרו דולק. יצאו
המבריתים ולא ידעו הדרך לחזור. תעו כל הלילה עד
אור הבקר. הבקר אור נראו את המקום מרחוק. הלכו
וחזרו.

כיון שחזרו צעקו עליהם אדוניהם גנבים ארורים,
במה עסקתם כל הלילה? אמרו לו. אדונינו, מה נעשה?
תענו כל הלילה. אור אחד היה בעיר, והיינו הולכים
לאורו. הלילה הזה לא ראינו את האור. נאמרו אור
קורוליבקי כבה נבאוי ולא ידעו מה נבאו. לא היו
רנעים מועטים עד שנשמעה השמועה שנפטר רבי אשר
ברוך וכבה אור התורה בקורוליבקי.

יבית גדול יעשר יתפלה יעסוק יהאשה שלו ינמצאים
יושבים יבקר יתפלה של אחרי הצהרים יתפלה של הערב
יגמר ימנע ינעשה יקן ילא מצאו הדרך והלכו ממקום למקום
יגרא בקול גדול ידברו דברי נבואה

ENGLISH VERSION.

Korolivki is a town small as a palm of a man's hand, and the men in it are few. But one house there is in K. and it is a house of some size, and a little attic is built on the house. This is the house of Rabbi Ascher Baruch, Rabbi A.B., the rich man of the city. In the attic sits Rabbi A.B. over the Torah and over the Avodah, and over his Torah he meditates day and night. His wife, a woman of worth, occupies herself with business and Rabbi A.B. sits in his attic over the Torah and the Avodah. Every night, all the night, Rabbi A.B. sits and studies by the light of a candle.

And K. on the frontier it dwells and as-it-is-customary smugglers are found in it. And in the night when people (the children of man) are not found in the street, then they go out and cross the frontier and return from there, they and their oxen. Only the candle of Rabbi A.B., that is gleaming from the window of his attic is for them as eyes. This Torah is great, it has no frontier. Every night, all the night, Rabbi A.B. sits by the light of the candle and occupies himself with the words of Torah. And every night, all the night, the smugglers go out and cross the frontier and lead the cattle.

(When) the day has darkened, Rabbi A.B. rises and goes to the synagogue and prays Minhah and Maariv. (When) he has finished his prayer, he returns to his house, tastes a little and drinks a little, and goes up to his attic and his wife brings him candles. At that hour all the smugglers who-are-in-K. go out group by group, band by band, to their work. So it-has-been-customary for many years.

Rabbi A.B. has become old. But as his strength (was) then (so) is his strength now. Rabbi A.B. is Rabbi A.B., and the light is a light. Every night, all the night, Rabbi A.B. sits and studies and those who cross the frontier cross the frontier and return to the town and lead their oxen by his light. But as every man dies, also dies Rabbi A.B. Every night, all the night, he used to sit and occupy himself with the Torah. But on the night of his decease he was not able to occupy himself with the Torah. His light was not burning. The smugglers went out and they did not know the way to return. They wandered all the night till the light of morning. The morning was light and they saw the place from a distance. They went and returned.

When they returned their master shouted at them, "accursed thieves, what have you been busy at all the night?" They said to him, "our master what should we do, we wandered all the night. One light used to be in the city and we used to go by its light. This night we did not see the light." Then they said, "The light of K. has gone out." They prophesied, and they did not know what they prophesied. There were not a few moments before the report was heard that Rabbi A.B. had passed away. And the light of the Torah had gone out in K.

Notes.

(a) You have already learnt how any word like תּוֹרָה, עֲבוֹדָה, תְּפִלָּה, suffers a noticeable change when it is joined in סְמִיכוֹת with a following noun, e.g.

<i>the Law of Moses</i>	תּוֹרַת מֹשֶׁה
<i>the work of rebuilding</i>	עֲבוֹדַת הַבְּנוֹן
<i>the morning prayer</i>	תְּפִלַּת הַבֶּקֶר

In the foregoing story examples occur of possessive endings added to such words, e.g.,

Over his Torah he meditates

בְּתוֹרָתוֹ יִהְיֶה

The Rabbi sits in his attic

הַרְבֵּי יוֹשֵׁב בְּעֻלְיָתוֹ

He finished his prayer

סִיּוֹם אֶת תְּפִלָּתוֹ

in synagogue

בְּבֵית הַכְּנֻסֶת

The smugglers go out

הַמְּבָרִיחִים יוֹצְאִים

to their work

לְעִבּוּדָתָם

On the night of his death

בְּלֵיל פְּטִירָתוֹ

Such words occur often in daily affairs as in the following

שיחה

*When did you finish your work
yesterday?*

מָתַי גָּמַרְתָּ אֶת עֲבֹדָתְךָ
אֶתְמוּל?

*Yesterday I finished my work
late.*

אֶתְמוּל גָּמַרְתִּי אֶת עֲבֹדָתִי
בְּמֵאוּחָר.

*You remember our talk
of a month ago? It is impossible
to work every day until
a late hour.*

אָמַרְתָּ זֶכֶר אֶת שִׁחְתֵּנוּ
מִלִּפְנֵי חֹדֶשׁ? אֵי אֶפְשָׁר
לְעֵבֵד כָּל יוֹם עַד
שָׁעָה מְאוּחָרָת.

What shall I do?

מָה אֶעֱשֶׂה?

Our work is important.

עֲבֹדָתֵנוּ חֲשׁוּבָה.

*Will you finish today
at an earlier hour?*

הֲתִגְמַר הַיּוֹם
בְּשָׁעָה מוֹקֵדֶמֶת יוֹתֵר?

That is my hope.

זוֹ הִיא תִּקְוָתִי.

(b) An interesting construction occurs once or twice in the present lesson. Instead of saying

הַבֵּית שֶׁל רַבִּי אֲשֶׁר

or בֵּית רַבִּי אֲשֶׁר

Agnon uses the roundabout phrase

בֵּיתוֹ שֶׁל רַבִּי אֲשֶׁר

In the same way, instead of

הַנֶּר שֶׁל רַבִּי אֲשֶׁר

or נֶר רַבִּי אֲשֶׁר

Agnon writes

נֶרוֹ שֶׁל רַבִּי אֲשֶׁר

While this construction was developed in Rabbinic writings, its clarity has led to its wide currency even in popular journalism.

(c) The word אִשָּׁה *wife* has a number of irregular but very common forms., e.g., you must say

Rabbi Ascher's wife אִשְׁתּוֹ רַבִּי אֲשֶׁר

His wife אִשְׁתּוֹ

My wife אִשְׁתִּי

and so on.

(d) You will have noticed that Agnon, towards the end of his story, falls into the Biblical style with which you became acquainted in the preceding lesson when he writes—

וַיֵּרְאוּ *and they saw*, וַיֹּאמְרוּ *and they said*.

ענה בעברית על השאלות הבאות:—

- א מי גר בקורוליבקי ?
- ב מה עושה רבי אשר ברוך בעליתו ?
- ג מתי עוסק הוא בתורה ?
- ד בַּמָּה עוסקת אשתו ?
- ה מִדְּוַע נִמְצְאִים מִבְּרִיחִים בקורוליבקי ?
- ו מתי עוברים המבריחים את העבול ?
- ז מי רואה את נרו של רבי אשר ברוך בלילה ?
- ח לאן הולך רבי אשר ברוך בערב ?
- ט מה עושה רבי אשר ברוך בבית הכנסת ?
- י מתי אוכל רבי אשר ברוך את אֲרוֹחָתוֹ בערב ?
- יא מה מְבִיאָה לוֹ אשתו אל עליתו ?
- יב מה עושה הוא כל הלילה לאור הנר ?
- יג מי יוצא לְעִבּוּדָתוֹ בשעה שרבי אשר ברוך עולה לעליתו ?
- יד מה קרה בַּלַּיִל פְּטִירָתוֹ של רבי אשר ברוך ?

הנה אותו הספור בְּדִבְרָיו של אֶחָד המבריחים

Here is the same story in the words of one of the smugglers.

בקורוליבקי יִשְׁבְּתִי הרבה שָׁנִים. כל לילה ולילה

יִצְאָתִי עִם חֲבֵרִי (אתה יודע מי הם) לַעֲבֹר אֶת הַגָּבֹל
(אתה יודע למה). הִלְכְּנוּ בַחֲשָׁךְ וְחִזְרְנוּ בַחֲשָׁךְ לִפְנֵי אֹר
הַבֶּקֶר (בבקר יוצאים האנשים ושואלים שאלות). וְאִם
הִשְׁאֵל אֵיךְ יָדַעְנוּ לַחֲזֹר בַּחֲשָׁךְ, אֲנִי אֹמֵר לָךְ.

בֵּית גָּדוֹל אֶחָד הָיָה בְּקוֹרְוֵיבִקִּי וּבְחִלּוֹן עֲלִיתוֹ שֶׁל
הַבֵּית רָאִינוּ כָּל לַיְלָה וּלְיַלְה נֹר הַזֶּלֶק. יְהוּדֵי זִקֵּן גֵּר בַּבֵּית
הַהוּא וְאָמְרוּ בַּעִיר שֶׁיָּשֵׁב שָׁם כָּל הַלַּיְלָה וְלֹמַד. כִּי אָמְרוּ.
לָנוּ לֹא אִכְפַּת. אָנוּ לַעֲבוֹדָתוֹ וְהוּא לַעֲבוֹדָתוֹ. אֲבָל נֵרוֹ הָיָה
נִרְנֹו. כִּךְ עֲבַדְנוּ שָׁנִים רַבּוֹת, עַד שֶׁשָּׁמַת אוֹתוֹ הַיְּהוּדִי. וְהַיְּהוּדִי
מֵת בַּלַּיְלָה. נֵרוֹ כָּבֵה וְאֶנְחָנוּ לֹא יָדַעְנוּ. לֹא אֶשְׁכַּח אוֹתוֹ
הַלַּיְלָה. הִלְכְּנוּ צְפוּנָה, הִלְכְּנוּ דְרוֹמָה. אֵל קוֹרְוֵיבִקִּי לֹא
בָּאוּ. חִזְרְנוּ בַּבֶּקֶר וְהָיָה מִי שֶׁשָּׁאֵל שְׁאֵלוֹת.

From the Mishnah.

מֵתוֹךְ הַמִּשְׁנָה

אֵלֹו דְּבָרִים שְׂאָדָם אוֹכֵל פְּרוּתֵיהֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה וְהַקֶּרֶן
קִיָּמַת לוֹ לְעוֹלָם הַבָּא. וְאֵלֹו הֵן : כְּבוֹד אָב וָאִם, וְגִמְלוֹת
חֲסָדִים, וְהַשְׁכָּמַת בֵּית הַמִּדְרָשׁ שְׁחֵרִית וְעִרְבִית, וְהַכְּנָסַת
אוֹרְחִים, וּבִקּוּר חוֹלִים, וְהַכְּנָסַת כָּלָה, וְלִנְיַת הַמֶּת, וְעִיּוֹן
תְּפִלָּה, וְהַקְבָּאת שְׁלוֹם בֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ, וְתִלְמוּד תּוֹרָה כְּגֵנֶר
בְּכֵלָם.

These are the things of which a man eats the fruits in this world, and the principal remains for him for the next world. And these they are : honouring father and mother, and bestowing of kindnesses, and early attendance at the House of Study, morning and evening, and welcoming of travellers, and visiting sick, and dowering a bride, and accompanying the dead, and attention to prayer, and bringing peace between a man and his neighbour, and the study of the Torah is equal to all of them.

From the Book of Proverbs.

מתוך ספר משלי

*Whoever finds a woman of worth,
(Then) far above pearls is her price.*

אִשָּׁת חַיִּיל מִי יִמָּצֵא
וְרַחוּק מִפְּנִינִים מְכָרָהּ

*The heart of her husband trusts in her,
And booty is not lacking.*

בְּטַח בָּהּ לֵב בֶּעָלָהּ
וְשָׁלָל לֹא יִחָסֵר.

*She bestows on him good and not evil,
All the days of her life.*

נִמְלְתָהּ טוֹב וְלֹא רָע
כָּל יְמֵי חַיֶּיהָ.

— — —
*She is like the ships of the merchant,
From afar she brings her bread.*

הִי תְּהָא כְּאֶנְיוֹת סוֹחֵר
מִמְרָחֵק תָּבִיא לֶחֶמָהּ

— — —
*Her palm she spreads (open) to the poor,
And her hands she stretches out to the needy.*

כַּפָּהּ פָּרְשָׁה לְעָנִי
וְיָדֶיהָ שִׁלְחָה לְאֶבְיוֹן.

*She has no fear for her household of snow,
For all her household
is clothed in scarlet.*

לֹא תִירָא לְבֵיתָהּ מִשֶּׁלֶג,
כִּי כָל בֵּיתָהּ
לְבוּשׁ שָׁנִים.

מכתב מארץ ישראל.

A Letter From Erets Israel.

Introduction.

מבוא

*In the following letter a chaver
gives information to his friend.*

במכתב הבא חבר אחד
מוסר ידיעות לחברו.

*He writes about
interesting events.*

הוא כותב על
מאורעות מעניינים.

He describes life.

הוא מתאר את החיים.

In days of crisis life is stormy.

בימי משבר, החיים סוערים.

*Important questions
are on the agenda (stand for decision).*

שאלות חשובות
עומדות על הפרק

*The matters are of the highest importance
(stand at the top of the world).*

הדברים עומדים
ברומו של עולם.

*Formerly men (people) sent
letters often.*

לפנים אנשים שלחו
מכתבים לעתים תכופות.

*Now (we) buy newspapers
and listen to the radio.*

עכשו קונים עתונים
ומקשיבים אל הרדיו.

*The radio broadcasts news
often.*

הרדיו משדר ידיעות
לעתים תכופות.

With the help of this introduction and the footnotes you should be able to read the letter. The date at the head of the letter is explained later in the lesson.

מכתב מארץ ישראל.

ולאביב

ניסן תש"ז.

חברי היקר,

הבטחתי לכתב לך לעתים תכופות ולמסר לך ידיעות על החיים בארץ. הבטחתי לכתב את הכל. נראה לי שטפש הייתי. לא אוכלי לכתב את הכל. אין לך יום שאין בו נסים ותפלאות. קבוצה חדשה עולה על אדמתה; חלוצים יוצאים לבבש נקודה שוממה במדבר; עולים מניעים אל חוף הארץ; בית-חרשת חדש נפתח; החיים הפוליטיים סוערים; יום יום ומשבר שלו. ובאמת כך צריך להיות. לא נוכל לבנות מדינה, בית לאומי לעם, בלי משברים.

ואם אי אפשר לי לתאר את הכל, גם כן לא כדאי. העתנים מלאים ידיעות על כל המארכות החשובים, ובעתנים תוכל לקרא גם כן על דברים שאינם עומדים ברומו של עולם. והרדיו משדר ידיעות גם הוא, מפוזר העולם ועד סופו. ומה שאינה קורא בעתנים ואינה שומע ברדיו, הרי אתה מוצא בספרים. הלא כבר אמר קהלת עשות ספרים הרבה אין קצו.

לפיכך אכתב על הדברים הקטנים שאינם נכנסים לעתנים ואינם נשמעים ברדיו. ומי יאמר שהקטנות האלה אינן חשובות?

לְמַשָּׁל, בְּיָמִים הָאַחֲרוֹנִים¹ בְּקִבּוּץ אֶחָד עֲמָדָה עַל
הַפָּרָק שְׂאֵלָה קָשָׁה. הַמַּעֲשֵׂה הַתְּחִיל בֵּין הַיִּלְדִּים. אַתָּה
יודֵעַ שֶׁהַיִּלְדִּים יֵשׁ לָהֶם עוֹלָם מַשְׁלָהֶם. יִלְדִּים אֲחֵדִים קִבְּלוּ
מִתְּנוּת מְקֻרָבִים בְּעָרִים וְאֶפְלוּ מִחוּץ לָאָרֶץ. לִילְדִּים
אַחֲרִים הָיוּ הוֹרִים שֶׁיָּדְעוּ לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי צַעֲצוּעִים.²
וְיִלְדִּים אֲחֵרִים, אֲמָלִים³, אֵין לָהֶם קְרוֹבִים בְּעָרִים וְאֵין
לָהֶם הוֹרִים חֲכָמִים.

הַיִּלְדִּים הַתְּחִילוּ אֹמְרִים שְׂאֵין צָדֵק בַּדָּבָר. בְּקִבּוּץ
אֵין הֶבְדֵּל⁴ בֵּין חֵבֶר לְחֵבֶר, בֵּין עָשִׂיר וְעָנִי. לָמָּה יִהְיֶה
הֶבְדֵּל בֵּין יֶלֶד לְיֶלֶד ? וְהַחֲבֵרִים הִסְקִימוּ.⁵ לֹא טוֹב הַדָּבָר.

מָה עָשׂוּ ? אִסְפַּת הַחֲבֵרִים הִחְלִיטָה⁶ עַל יוֹם הַיֶּלֶד.
בְּיוֹם הַהוּא עָזְבוּ הַחֲבֵרִים אִישׁ אֶת עֲבוֹדָתוֹ. הִקְדִּישׁוּ⁷ אֶת
כָּל הַיּוֹם לַעֲבוּדָה חֲדָשָׁה. עָשׂוּ כָּל מִינֵי כְּלֵי מִשְׁחָק⁸
לְיִלְדִּים ; בָּבוֹת,⁹ רִכְבוֹת,¹⁰ בָּתִּים קְטָנִים. אַתָּה יוֹדֵעַ מָה
שֶׁהַיִּלְדִּים אוֹהֲבִים. וּבְעֶרֶב הִבִּיאוּ אֶת כָּל הַמִּתְּנוּת הַיְּפוּת
אֶל הַיִּלְדִּים. וְלִיהוּדִים הִיָּתָה אוֹרָה וְשִׂמְחָה. בְּיֶדֶי הַדָּבָר
הִיָּה מִן הַקְּטָנוֹת שֶׁבְּקְטָנוֹת. אָבֵל הֲלֹא בִשְׂבִיל יִלְדֵינוּ אָנוּ
בוֹתִים אֶת אֶרְצֵנוּ ?

בְּקֻרֹב אָכְתָּב לָךְ שׁוֹב וְאֶמְסֶר לָךְ עוֹד יְדִיעוֹת עַל
הַחַיִּים הַמַּעֲנִינִים שְׁלָנוּ.

דְּרִישַׁת שְׁלוֹם לְכָל חֲבֵרֵינוּ

שְׁלָךְ צָבִי

¹ I promised ² אני חושב ³ I shall not be able ⁴ miracles and wonders
⁵ to master, occupy ⁶ מקום שאין בו אנשים ⁷ באים ⁸ factory
⁹ political ¹⁰ national home ¹¹ סוף ¹² recently (in the last days) ¹³ all
kinds of toys ¹⁴ forlorn ¹⁵ difference ¹⁶ agreed ¹⁷ decided ¹⁸ dedicated
¹⁹ toys ²⁰ dolls ²¹ trains.

Notes.

(a) This lesson introduces another unusual future form.

Present : *I am not able to write.*

אֲדִי יָכוֹל לִכְתֹּב

Future : *I shall not be able to write.*

לֹא אוּכַל לִכְתֹּב

You will not be able to write

לֹא תוּכַל לִכְתֹּב

We shall not be able to write.

לֹא נוּכַל לִכְתֹּב

(b) The words : *he began*

הִתְחִיל

he agreed

הִסְכִּים

he dedicated

הִקְדִּישׁ

are all examples of the **הִפְעִיל** verb-form. The three root letters usually give a clue to the meanings of words in the Hiphil form, e.g. :—

holy

קָדוֹשׁ

he made holy (he dedicated)

הִקְדִּישׁ

beginning

תְּחִלָּה

he made a beginning

הִתְחִיל

You have now met four **בְּנֵינִים** i.e., forms of the Hebrew verb, viz., **קָל** (the simplest form), **נִפְעַל**, **פַּעַל** and **הִפְעִיל**.

Here are some examples of each :—

הִפְעִיל	פַּעַל	נִפְעַל	קָל
הִתְחִיל	קָבַל	נִשְׁמַע	שָׁמַע
הִסְכִּים	דָּבַר	נִפְתַּח	פָּתַח
הִקְדִּישׁ	סִים	נִכְתַּב	כָּתַב

This lesson also introduces two more **הִפְעִיל** forms.

I promised

הִבְטַחְתִּי

The meeting decided

הִצְטִיף הַחֲלִיטָה

It is interesting to see how nouns are made from הפעיל verbs.

<i>he began</i>	הִתְחִיל	<i>he agreed</i>	הִסְכִּים
<i>beginning</i>	הִתְחָלָה	<i>agreement</i>	הִסְכָּמָה
<i>he promised</i>	הִבְטִיחַ	<i>he decided</i>	הִחְלִים
<i>promise</i>	הִבְטָחָה	<i>decision</i>	הִחְלָטָה
<i>he dedicated</i>	הִקְדִּישׁ	<i>he succeeded</i>	הִצְלִיחַ
<i>dedication</i>	הִקְדָּשָׁה	<i>success</i>	הִצְלָחָה

חֳדָשֵׁי הַשָּׁנָה

The Months of the Year.

תִּשְׁרִי (7)	נִיסָן (1)
חֲשָׁן (8)	אֲיָר (2)
כֶּסֶלֹ (9)	סִינָן (3)
טֵבֵת (10)	תַּמּוּז (4)
שֶׁבֶט (11)	אָב (5)
אָדָר (12)	אֵלּוּל (6)

These months do not correspond exactly with the secular months January, February, etc., but note that נִיסָן always begins in March or April so that תַּמּוּז is in the height of summer and טֵבֵת is in the depth of winter.

The day of the month is usually given in Hebrew as follows :—

20th Tammuz : Death of Herzl.	כ' תַּמּוּז : מוֹת הֶרְצֵל
21st Tammuz : Death of Bialik.	כ"א תַּמּוּז : מוֹת בִּיאַלִּיק

These dates are read (but never written) :—

כ"ף תמוז
כ"ף אֶלֶף תמוז

ה'שנ"ז

Years.

Jewish years are traditionally numbered according to a calculation of the time that has, according to the Bible, elapsed since *the Creation of the World* בְּרִיאַת הָעוֹלָם. Furthermore, although the months are numbered from נִיסָן which was the month of *the Exodus* יְצִיאַת מִצְרַיִם, the year begins on the 1st of תִּשְׁרִי. Thus the year which began on September 26th, 1946, was the Jewish year 5707.

It is usually enough in Hebrew to mention the last three digits, so that the year 5707 is written תש"ז (ת=400 ; ש=300 ; ז=7) and read (from right to left) :

ת-ז ש-ז ז-ז

If it is desired to write the full date 5707, we write ה'תש"ז

Here are some examples :—

*The second Temple was destroyed
in the year 3829.*

הבית השני נחרב
בשנת ג'תתכ"ט.

*The first Zionist Congress
took place in the year (5)657.*

הקונגרס הציוני הראשון
התקיים בשנת תרנ"ז.

*Tel Aviv was founded
in the year (5)669.*

תל אביב נוסדה
בשנת תרס"ט

Sometimes the letters indicating a year can be read as if they formed a word, e.g., תרנ"ז may be read תִּרְנִיז.

ענה בעברית על השאלות הבאות.

- א מי הבטיח לכתב לעתים תכופות ?
- ב המקבל אתה מכתבים לעתים תכופות ?
- ג הכותב אתה מכתבים לעתים תכופות ?
- ד המקבל אתה מכתבים מארץ ישראל ?
- ה מאין מקבל אתה מכתבים ?
- ו על מה הבטיח צבי למסר ידיעות לחברו ?
- ז למה לא יכול צבי למלא את ההבטחה ?
- ח האפשר היה למלא את ההבטחה ?
- ט צבי אינו יכול לתאר את הכל בכתבים. מאין יוכל לחברו לקבל ידיעות על כל המארחות ?
- י הקורא אתה הרבה עתנים ?
- יא המקבל אתה עתנים עברים מארץ ישראל ?
- יב צבי מתארי בכתבו המעניני את יום הילד. איפה החליטו החברים על יום הילד ?
- יג למה החליטו החברים על יום הילד ?
- יד מה עשו החברים ביום הילד ?
- יז בקבוץ אין תנועות. היכולים ילדי הקבוצים לקנו כלי משחק ?

¹ to fulfil ² describes ³ interesting.

A Song.

שיר

Words by J. Heilprin.

המלים מאת י. היילפרין

Slumber, slumber, my little girl,
Slumber, slumber on,
Slumber, slumber, my little one,
Slumber, slumber on.

נומי נומי, ילדתי
נומי נומי נים,
נומי נומי, קטנתי,
נומי נומי נים.

*Father has gone to work,
Gone, gone, has father,
He will return when the moon comes out
He will bring you a gift.*

אבא הלך לעבודה
הלך, הלך, אבא!
ישוב עם צאת הלכנה
יביא לך מתנה.

Slumber, slumber, etc.

נומי, נומי . . .

*Father has gone to the vineyard,
Gone, gone, has father,
He will return when the stars come out,
He will bring you grapes.*

אבא הלך אל הכרם
הלך הלך אבא
ישוב עם צאת הכוכבים
יביא לך ענבים.

Slumber, slumber, etc.

נומי נומי . . .

*Father has gone to the orchard,
Gone, gone, has father,
He will return at eve with the breeze,
He will bring an apple.*

אבא הלך אל הפרדס
הלך, הלך, אבא.
ישוב בערב עם הרוח
יביא תפוח.

Slumber, slumber, etc.

נומי, נומי

<i>Father has gone to the field,</i>	אָבא הלך אל השָׂדֶה
<i>Gone, gone, has father,</i>	הלך הלך אבא
<i>He will return at eve with the shadows,</i>	יָשׁוּב בְּעֶרְבַּ עִם צִלִּים
<i>He will bring you ears of corn.</i>	יָבִיא לָךְ שִׁבְּלִים.
<i>Slumber, slumber, etc.</i>	נוֹמִי, נוֹמִי

From the Book of Psalms,	מִתּוֹךְ סֵפֶר תְּהִלִּים
Psalm 128.	מִזְמוֹר קִבְיָה
<i>A song of Degrees.</i>	שִׁיר הַמַּעֲלוֹת

<i>Happy is everyone who fears the Lord,</i>	אַשְׁרֵי כָל-יִרְאָה ה'
<i>Who walks in His ways.</i>	הַהוֹלֵךְ בְּדַרְכָּיו :

<i>When you eat the labour of your hands,</i>	יִגִּיעַ בִּפְיֶךָ כִּי תֹאכַל
<i>Happy are you and it is well with you.</i>	אַשְׁרִיָּה וְטוֹב לָךְ :

<i>Your wife like a fruitful vine,</i>	אַשְׁתְּךָ כַּגֶּפֶן פְּרִיָּה
<i>Within the confines of your house.</i>	בִּירְכְּתֵי בֵיתְךָ

<i>You're children like saplings of olive trees</i>	בָּנֶיךָ כַּשְׁתִּילֵי זַיִתִּים
<i>Around your table.</i>	סָבִיב לְשִׁלְחָנְךָ :

— — —

<i>And see children of your children,</i>	וְרָאָה בָּנִים לְבָנֶיךָ
<i>Peace be upon Israel.</i>	שָׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל.

דברי רבי עזריאל

The Words of Rabbi Azriel.

Bialik translated into Hebrew the classic Yiddish play *הדבוק* by Sh. Ansky. The central character, a young student, dies in the first act whereupon his spirit, the *דבוק*, attaches itself to the body of his beloved. The girl's father seeks advice from Rabbi Azriel. Before the father arrives, Rabbi Azriel has been addressing or rather meditating aloud before a group of his followers.

Study the following passages well. Apart from their intrinsic interest as a whole, almost every phrase which they comprise occurs again and again in Jewish literature.

בבית רבי עזריאל מירופולי. חדר גדול. אצל הקיר
משמאל עומד שלחן ערוך מכסה במפה. משני צדי
השלחן - ספסלים ארבים. בראש השלחן - כסא רחב.
אחרי השלחן - פתח לרחוב. בקיר שכנגד - ארון קודש
ועמוד. מימין שלחן במקום בימה. אצל הקיר ארונות
ספרים, ספסלים. החסידים, מקצתם יושבים וקוראים
תהלים, מקצתם עומדים ומסיחים. רבי עזריאל פוסע
בנחת אל השלחן ויושב על הכסא הרחב. החסידים
סובבים את השלחן, הזקנים שבהם יושבים על הספסלים,
והצעירים עומדים מאחוריהם. רבי עזריאל מתחיל לדבר
בחשאי ובקול רוער.

In the house of Rabbi Azriel of Miropol. A big room. Beside the wall on the left stands a table, set, and covered with a cloth. On the two sides of the table are long benches. At the head of the table a broad chair. Beyond the table is a door to the street. At the wall opposite is a Holy Ark and a reading desk. On the right is a table in place of a Bimah. At the wall are book-cases and benches. Of the Hasidim, some are sitting and reciting Psalms, some are standing and talking. Rabbi Azriel steps softly to the table and sits on the broad chair. Of the Hasidim round the table, the old ones among them sit on the benches and the young ones stand behind them. Rabbi Azriel begins to speak quietly and with a trembling voice.

רבי עזריאל : גדול וקדוש עולמו של הקדוש ברוך הוא, והקדושה מכל ארצות העולם – ארץ ישראל, והקדושה מכל ערי ארץ ישראל – ירושלים, והקדוש מכל המקומות בירושלים – בית המקדש, ובבית המקדש המקום הקדוש ביותר – מקום קדש הקדשים. (הפסקה כל שהיא).

שבעים אמות יש בעולם, הקדושה שבכלן – האמה הישראלית; הקדוש מכל שבטי ישראל – שבט לוי; הקדושים מכל בני לוי – הכהנים; הקדוש מכל הכהנים – הכהן הגדול. (הפסקה כל-שהיא).

שני ימים בשנה; הקדושים שבָּהֶם – ימים טובים; למעלה מהם – קדשת יום השבת; למעלה מכלם קדשת יום הכפורים, שבת שבתון. (הפסקה כל שהיא).

שבעים לשונות בעולם; הקדושה שבכלן – לשון הקדש; הקדוש ביותר בלשון זו – התורה הקדושה, מכל דברי התורה קדושים ביותר עשרת הדברות; ובעשרת הדברות קדוש ביותר שם ה'ה'. (הפסקה כל שהיא).

ופעם אחת בשנה כל ארבע הקדשות העליונות מתחברות יחד: ביום הכפורים, בשוכנס הכהן הגדול לקדש הקדשים והונה את השם המפדש. ואלמלי נכשל, חס ושלום, הכהן הגדול באותה שעה כגון על ידי הרהור חטא או מחשבה זרה, הנה כל העולם חרב, חס ושלום. (הפסקה כל שהיא).

כל מקום שאדם עומד עליו ונושא משם עיניו השמימה – קדש קדשים הוא. כל יום בתי האדם – יום כפור הוא. כל איש ישראל כהן גדול הוא. וכל מלה שיוצאת מפי האדם בקדשה ובטהרה – שם ה'ה' הוא. ולפיכך כל מחשבה זרה של האדם מביאה חרבון לעולם בלו. (הפסקה).

Rabbi Azriel: Great and holy is the world of the Holy One Blessed Be He, and the holiest of all the lands of the world is the Land of Israel, and the holiest of all the cities of the Land of Israel is Jerusalem, and the holiest of all the places in Jerusalem is the Temple, and in the Temple the holiest place is the place of the Holy of Holies. (*A slight pause*).

Seventy peoples there are in the world, the holiest of all of them is the Jewish people, the holiest of all the tribes of Israel is the tribe of Levi, the holiest of all the Levites are the priests, the holiest of all the priests is the High Priest. (*A slight pause*).

Three hundred and fifty four days are there in the year, the holiest of them are the Holy Days, higher than them is the holiness of the Shabbat day, higher than all of them is the holiness of the Day of Atonement, the Sabbath of Sabbaths. (*A slight pause*).

Seventy tongues are there in the world, the holiest of all of them is the Holy Tongue, the holiest in this tongue is the Holy Torah, of all the words of the Torah the holiest are the Ten Commandments, and in the Ten Commandments the holiest is the Divine Name. (*A slight pause*).

And once in the year all the four high holinesses join together: on the Day of Atonement when the High Priest enters the Holy of Holies and utters the Ineffable Name. And if the High Priest stumbled, God forbid, at that hour, for example by a sinful thought or a profane idea, all the world would be destroyed, God forbid. (*A slight pause*).

Every place on which a man stands and from where he raises his eyes heavenwards is a Holy of Holies. Every day in the life of a man is a Day of Atonement. Every man of Israel is a High Priest. And every word that goes forth from the mouth of a man in holiness and purity is a Divine Name. And therefore every profane idea in man brings destruction to the whole world. (*Pause*).

Notes.

(a) A close study of Rabbi Azriel's meditation will instruct you in the use of comparatives, *e.g.*, *greater than*, *holier than*. First study the phrases:—

There is no city holier than Jerusalem. אין עיר קדושה מירושלים.

There is no day holier than Yom Kippur. אין יום קדוש מיום כפור.

Notice that where English uses *than*, Hebrew uses *מִ* (short for *מִן*).

It is important to learn how *מִ* is used with pronouns.

Above (greater than) me. למעלה ממני

Above (greater than) him, it. למעלה ממנו

Above (greater than) us. למעלה מאנו

Above (greater than) them. למעלה מהם

In everyday speech, for the sake of clarity we often say

Erets Israel is smaller than England.

אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל יוֹתֵר

קְטָנָה מֵאֲנְגְלִיָּה

He is cleverer than I.

הוא יוֹתֵר חָכָם מִמֶּנִּי

*Herzl is more famous
than all of them.*

הֶרְצֵל יוֹתֵר מְפָרָסָם
מִכֻּלָּם

(b) Rabbi Azriel's meditation also contains many examples of superlatives, e.g., *holiest*, *greatest*. There are two common methods—

The holiest place.

הַמָּקוֹם הַקְּדוֹשׁ בְּיוֹתֵר

may also be rendered

The holi(est) of all places.

הַקְּדוֹשׁ מִכָּל הַמְּקוֹמוֹת

Here is a little passage which illustrates the point.

תֵּל אָבִיב הִיא הָעִיר הַחֲדָשָׁה בְּיוֹתֵר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אַחַת
הָאֲרָצוֹת הָעִתִּיקוֹת בְּיוֹתֵר. הַשָּׁעוֹת הַיּוֹתֵר עֲלִיזוֹת הֵן שָׁעוֹת
אַחֲרֵי הַצִּהָרִים בְּיוֹם הַשַּׁבָּת. עַל שֵׁפַת הַיָּם יוֹשְׁבִים צְפוּפִים
הָעוֹלָם הַחֲדָשִׁים בְּיוֹתֵר וְהַתּוֹשְׁבִים הַיּוֹתֵר וְתִיקִים.

Tel Aviv is the newest city in Erets Israel, one of the most ancient lands. The gayest hours are the afternoon hours of Shabbat. On the sea-shore sit crowded the newest immigrants and the oldest settlers.

Note that the following are alternatives.

The best days.

הַיָּמִים הַטּוֹבִים בְּיוֹתֵר

or

הַיָּמִים הַיּוֹתֵר טוֹבִים

(c) A further use of the particle *מִ* occurs in the phrases :—

On the left a table.

מִשְׁמָאל שֶׁלֶחֶן

On the right a Bimah.

מִיָּמִין בִּימָה

You will find a similar use of the same particle *וְ* in the phrases :—

And the Lord made a division

between the water which was

beneath the firmament

and the water which was

above the firmament.

In the heavens above

and on the earth beneath.

וַיַּבְדֵּל ה'

בֵּין הַמַּיִם אֲשֶׁר

מִתַּחַת לָרָקִיעַ

וּבֵין הַמַּיִם אֲשֶׁר

מֵעַל לָרָקִיעַ.

בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל

וּבָאָרֶץ מִתַּחַת

(d) Here is an explanation of the important terms *בֵּימָה*, *אֲרוֹן קֹדֶשׁ* which occur in the description of Rabbi Azriel's room.

בְּבֵית הַכְּנֶסֶת הַמְּקוֹם הַקֹּדֶשׁ בְּיוֹתֵר הוּא אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ. אֲרוֹן
הַקֹּדֶשׁ, מְקוֹמוֹ בְּמִזְרַח אֶצֶל הַקִּיר. בּוֹ עוֹמְדִים סִפְרֵי
הַתּוֹרָה. הַבֵּימָה מְקוֹמָהּ בְּאַמְצָעֵי בֵּית הַכְּנֶסֶת. מִנְּהָג בְּיָמֵינוּ
לַעֲלוֹת אֶל הַבֵּימָה בְּמַדְרֵגוֹת¹. עַל הַבֵּימָה הַחֲזָן עוֹמֵד
בְּשַׁעַר שֶׁהוּא קוֹרֵא אֶת הַתְּפִלּוֹת לִפְנֵי הַקֹּהֵל. בְּשִׁמוּצִיָּאִים²
אֶת סִפְרֵי הַתּוֹרָה מֵאֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ, מִנִּיחִים³ אוֹתָם עַל שְׁלֹחַן
הַבֵּימָה.

¹ scrolls

² (we) lay.

³ in the middle of

⁴ by steps

⁵ when (we) bring out

Exercise

תרגיל

ענה בעברית על השאלות הבאות.

א. מַה הוּא הַמְּקוֹם הַקֹּדֶשׁ בְּיוֹתֵר בִּירוּשָׁלַיִם ?

ב. מִי כָנָה אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָרִאשׁוֹן ?

ג. מַה נִּשְׁאַר בְּיָמֵינוּ מִן הַבֵּית הַשֵּׁנִי ?

ד. הֲרֵאיתָ אֶת הַכֶּתֶל הַמַּעֲרָבִי ?

ה מאיזה שבט משבטי ישראל היו הכהנים ?
ו מי היה הכהן הגדול הראשון במדבר אחרי
יציאת מצרים ?

ז מתי נכנס הכהן הגדול לקדש הקדשים ?
ח היש הבדל בין סתם יהודי ובין הכהן הגדול
לפי² דברי רבי עזריאל ?
ט מה הוא המקום הקדוש ביותר, לפי דברי
רבי עזריאל ?

¹ ordinary

² according to

Exercise

תרגיל

After studying this lesson you will be able to make many sentences introducing comparisons, *e.g.*,

אין אדם נאמן לעמו יותר מחלוצ.
החיים הנעמים ביותר הם חיים של עבודה.

Form a dozen or more of such sentences using a variety of adjectives. Here is a selection to help you.

<i>big</i>	גדול	<i>successful</i>	מצלח
<i>wonderful</i>	נפלא	<i>grand</i>	נהדר
<i>black</i>	שחור	<i>faithful</i>	נאמן
<i>dear</i>	יקר	<i>modest</i>	צנוע

Why the vowels change.

You have probably wondered at times why Hebrew vowels change, often without apparent reason. In fact, these changes take place according to strict rules which you will master easily once you have extended your knowledge of Hebrew. In the meantime here is an illustration.

The full Hebrew word for *from* or *than* is מן *e.g.*
Who brings forth bread from the earth. המוציא לחם מן הארץ

Usually מן combines with a following noun to form a new word, the initial letter of the noun being doubled to compensate for the dropping out of the ך. The doubling is shown by a שׁ, thus:—

The immigrants came from Germany. העולים באו מגרמניה

When the initial letter is one of those, אהחער, which cannot take a שׁ the vowel under the מ is lengthened, מ being written instead of מ thus:—

They came also from England. באו גם מאנגליה

Other changes admit a similar simple explanation.

A Sheaf of Comparisons.

From the Book of Proverbs. מתוך ספר משלי

Better a little (acquired) טוב מעט
in the fear of the Lord, ביראת ה'

Than a great treasure and unrest with it. מאוצר רב ומהומה בו.

Better a meal of vegetables טוב ארוחת ירק
and love therewith, ואהבה שם

Than a fatted ox and hatred with it. משור אבוס ושנאה בו.

Better a little with righteousness, טוב מעט בצדקה
Than a lot of profit without justice. מרב תבואות בלא משפט.

Better is a patient (man) טוב ארך אפים
than a man of might, מגבור

And one who rules over his spirit ומושל ברוחו
than one who conquers a city. מלוךד עיר.

*(More) to be chosen is a (good) name
than great riches,*

*Than silver and gold
gracefulness is better.*

*Better a near neighbour
than a distant brother.*

גִּבְחָר שֵׁם
מֵעֶשֶׂר רַב

מִכֶּסֶף וּמִזָּהָב
חֵן טוֹב.

טוֹב שָׁכֵן קָרוֹב
מֵאֵח רְחוֹק.

From the Aggada.

*There is no vessel
which holds blessing
(more) than does peace.*

*Greater is the bestowal of kindnesses,
than charity.*

*Finer is one hour
of repentance and good deeds
in this world
than all the life of the world to come.*

*Much have I learnt from my masters,
And from my colleagues more than
from my masters,*

*And from my pupils more than
from all of them.*

מִתּוֹד הָאֲגָדָה

אֵין לָהּ כֵּל
שֶׁמְחַזֵּק בְּרָכָה
יֹתֵר מִן הַשָּׁלוֹם.

גְּדוּלָּה גְּמִילוּת חֲסָדִים
יֹתֵר מִן הַצְדָּקָה.

יָפָה שָׁעָה אַחַת
בְּתַשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים
בְּעוֹלָם הַזֶּה
מִכָּל חַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא.

הִרְבֵּה לִמַּדְתִּי מֵרַבּוֹתַי
וּמִחֲבֵרַי יֹתֵר מֵרַבּוֹתַי

וּמִתְלַמִּידֵי יֹתֵר מִכָּלֶם.

ע ל בִּיאָלִיק

שָׁאוּל נִבְרִיאֵלִי לָמַד עִבְרִית בְּשַׁעוּרֵי עָרֵב. הִתְחִיל קוֹרֵא
מֵאַמְרִים וּסְפָרִים עַל הַסְּפָרוֹת הָעִבְרִית. סִפְרָהּ אַחַת הָיְתָה
חֲבִיבָה עָלָיו וּבִסְפָרָהּ זֹו בָּלָה שָׁעוֹת רַבּוֹת. הַסִּפְרָן הַכִּיר
אוֹתוֹ הַיָּטֵב, אוֹתוֹ הַבְּחוּר הַמְּבֻלָּה אֶת שְׁעוֹתָיו בֵּין שׁוּרוֹת
הַסְּפָרִים.

הַסִּפְרָן הָיָה אִישׁ רָזָה, נְמוּד־קוֹמָה, בָּעַל עֵינַיִם בְּהִירוֹת,
אִישׁ חָרוּץ שָׂכַל סְפָרָיו הָיוּ חֲבִיבִים עָלָיו. תָּמִיד הָיָה מוֹכֵן
לְשִׁיחָה. לַפְּעָמִים, בְּשָׁעָה שֶׁהַסִּפְרָן הָיָה פָּנוּי, שָׁאוּל נֶגַשׁ אֵלָיו
וּשְׁנֵיהֶם שׁוֹחָחוּ עַל סְפָרוֹת וּסוּפָרִים.

Saul Gavrieli studied Hebrew in evening classes. He started reading articles and books on Hebrew literature. One library he liked and in this library he spent many hours. The librarian knew him well, that young man who spent his hours among the rows of books.

The librarian was a lean man short of stature with clear eyes, a diligent man, all of whose books were beloved by him. Always he was ready for a talk. Sometimes when the librarian was free Saul went up to him and both of them spoke about literature and writers.

Librarian : *What are you looking for* מָה אַתָּה מְחַפֵּשׁ
this evening? הָעָרֵב ?

Saul : *I am looking for* שָׁאוּל : אֲנִי מְחַפֵּשׁ
an interesting book סֵפֶר מְעִינָן
on Bialik. עַל בִּיאָלִיק.
It seems to me נִרְאֶה לִּי
that Bialik did with his pen שֶׁבִּיאָלִיק עָשָׂה בְּעֵטוֹ
more than other leaders יוֹתֵר מִמְּנִהִיגִים אֲחֵרִים
with their speeches. בְּנֹאוֹמֵיהֶם.

- Librarian : *You are right.*
There is no writer
who has enriched our life
so much as Bialik.
- Saul : *When was he born ?*
- Librarian : *Bialik was born*
in the year (5)633.
If you want
to know exactly,
he was born
on the 10th Tevet (5)633.
- Saul : *And where was he born ?*
- Librarian : *In a little village.*
near Zhitomir.
I know the neighbourhood.
I also was born there,
although
I am not a poet or the
son of a poet.
- Saul : *Surely a place*
of high houses
and narrow streets.
- Librarian : *On the contrary.*
Many err and think
that the Jews of Eastern
Europe
- ס. : אתה צודק.
אין לך סופר
שהעשיר את חיינו
כל כך כמו ביאליק.
- ש. : מתי נולד ?
- ס. : ביאליק נולד
בשנת תרל"ג.
אם אתה רוצה
לדעת בדיוק,
נולד
ב' טבת תרל"ג.
- ש. : ואיפה נולד ?
- ס. : בכפר קטן
קרוב לז'יטומיר.
אני מכיר את הסביבה.
גם אני נולדתי שם,
אף-על-פי
שאני משורר ולא
בן משורר.
- ש. : בןדאי מקום
של בתים גבוהים
ורחובות צרים.
- ס. : להפך.
רבים טועים וחושבים
שהיוני מזרח-אירופה

<i>lived each one</i>	גָּרוּ אִישׁ אִישׁ
<i>in his ghetto.</i>	בְּגֵטוֹ שְׁלוֹ.
<i>But Bialik</i>	אָבֵל בִּיאֵלִיק
<i>spent the days of his</i>	בָּלָה אֶת יְמֵי יְלָדוּתוֹ
<i>childhood</i>	
<i>in a place of forests</i>	בְּמָקוֹם יַעֲרוֹת וְשָׂדוֹת.
<i>and fields,</i>	
<i>and what he saw</i>	וּמָה שֶׁרָאָה
<i>in those days</i>	בְּיָמִים הָהֵם
<i>he did not forget all his life</i>	לֹא שָׁכַח כָּל יָמָיו.
<i>(days).</i>	

ש. : ואיפה למד ביאליק ?
Saul : *And where did Bialik study ?*

ס. : ראשית-כל	Librarian : <i>At first (first of all)</i>
למד בְּחֶדֶר.	<i>he studied in Heder,</i>
אבל כְּשֶׁהָיָה	<i>But when he was</i>
בֶּן שְׁלֹש עָשָׂרָה שָׁנָה	<i>thirteen years old</i>
יָצָא מִן הַחֶדֶר	<i>he left the Heder</i>
וְלָמַד יְחִידִי	<i>and studied alone</i>
בְּבֵית הַמְדֻרָשׁ ¹	<i>in the Bet Hamidrash.</i>

ש. : מָה לָמַד ?
Saul : *What did he study ?*

ס. : מָה יִלְמַד יֶלֶד	Librarian : <i>What should a boy study</i>
בְּבֵית הַמְדֻרָשׁ ?	<i>in the Bet Hamidrash ?</i>
לָמַד אֶת הַכָּל,	<i>He studied everything,</i>
תְּלָמוּד, פּוֹסְקִים,	<i>Talmud, codes,</i>

¹ בית המדרש : room, usually attached to Synagogue, for individual or group study of traditional books.

books of Hasidism, ספרי חסידות,
everything. הכל.
And what he read ומה שקרא
he did not forget all his life. לא שכח כל ימיו.

Saul : And when did he become a poet ? ומתי היה למשורר ? ש.

Librarian : When he was sixteen years old he came to a famous Yeshiva in Lithuania. ב. : קשהיה
בן שש עשרה
בא לשיבה מפרסמת
Yeshiva בליטא.
There he became a Matmid, שם היה למתמיד
and there he began to write poems. ושם התחיל כותב שירים.

Saul : Tell me more. ספר לי עוד. ש.
I am very interested אני מתענין מאוד
in your words. בדבריך.

Librarian : Why should I tell you ? ב. : למה אספר לך.
I shall find you a book אמצא לך ספר
and you will be able ותוכל
to read for yourself. לקרא בעצמך.

הספרן נגש אל ארון ספרים, בחר ספר, רושם את המספר
ומגיש את הספר לשאול. שאול מודה לו ויוצא.

The librarian goes over to a book-case, chooses a book, notes the number and hands the book to Saul. Saul thanks him and goes out.

Notes

(a) It is useful to study a family of Hebrew words all based on one root as in the following typical set.

<i>book</i>	סֵפֶר
<i>writer (author)</i>	סוֹפֵר
<i>literature</i>	סְפָרוֹת
<i>library</i>	סִפְרִיָּה
<i>librarian</i>	סִפְרָן

These words are used as follows :—

<i>The author writes books</i>	הסופר מְחַבֵּר סְפָרִים
<i>The author creates literature.</i>	הסופר יוֹצֵר סְפָרוֹת
<i>The librarian works in a library.</i>	הסִפְרָן עוֹבֵד בְּסִפְרִיָּה

(b) It is possible but not very idiomatic to say
I like Bialik. אֲנִי אוֹהֵב אֶת בִּיאָלִיק

It is much more idiomatic to say

Bialik is loved by me. בִּיאָלִיק חֲבִיב עָלַי

In the same way you may say

I like the books. הַסְּפָרִים חֲבִיבִים עָלַי

He likes this library. סִפְרִיָּה זוֹ חֲבִיבָה עָלָיו

It seems that you like כְּנִרְאָה הַסְּפָרוֹת הָעַתִּיקָה
ancient literature more than חֲבִיבָה עָלֶיךָ יוֹתֵר מִן
modern literature. הַסְּפָרוֹת הַחֲדָשָׁה.

Note that חֲבִיבִים is used with הַסְּפָרִים which is plural, and חֲבִיבָה is used with סִפְרִיָּה and סְפָרוֹת which are feminine singular nouns.

Another Hebrew idiom expresses a different sort of pleasure.

I like this poem (this poem finds favour in my eyes). שִׁיר זֶה מוֹצֵא חֵן בְּעֵינַי.

He did not like the answer. הִתְשׁוּבָה לֹא מָצָאָה חֵן בְּעֵינָיו.

(c) The phrase

The librarian with clear eyes הַסִּפְרָן בַּעַל עֵינַיִם בְּהִירוֹת
shows how the word בַּעַל *owner of* or *master of*, helps
in descriptions. Later in the lesson occurs the phrase

A youth with a healthy face. בָּחוּר בַּעַל פָּנִים בְּרִיאִים

There is no limit to the uses of the word.

A worker with strong hands. פּוֹעֵל בַּעַל יָדִים חֲזָקוֹת

A speaker with a pleasant voice. נֹאֵם בַּעַל קוֹל עָרֵב

A farmer with experience. אֶכָר בַּעַל נֶסִּיחַן

(d) The foregoing talk illustrates the use of a number of common and important words.

(i) מְבַלָּה, בִּלָּה

He spent an hour in the library. בִּלָּה שָׁעָה בַּסִּפְרָיָה

He spent a week at the seaside. בִּלָּה שָׁבוּעַ עַל שְׂפַת הַיָּם

He spends whole days in the library. הוּא מְבַלָּה יָמִים שְׁלֵמִים בַּסִּפְרָיָה

I am spending a week in Tel Aviv. אֲנִי מְבַלָּה שָׁבוּעַ בְּתֵל אָבִיב

(ii) מְכִיר, הֵכִיר

I know the neighbourhood. אֲנִי מְכִיר אֶת הַסְּבִיבָה

We know the librarian. אֲנוּ מְכִירִים אֶת הַסִּפְרָן

He knew the youth. הֵכִיר אֶת הַבָּחוּר

They knew the old man. הֵכִירוּ אֶת הַזָּקֵן

(iii) נָגַשׁ, נָגַשׁ

The youth approached (went up to) him. הַבָּחוּר נָגַשׁ אֵלָיו

The visitor came up to me. הָאוֹרֵחַ נָגַשׁ אֵלַי

I went up to the official. נִגַּשְׁתִּי אֶל הַפֶּקִיד

The boy goes up to the shopkeeper. הַיָּלֵד נָגַשׁ אֶל הַחֲנֻנִי

The girl goes over to her mother. הַיְלָדָה נִגַּשְׁתָּ אֶל אִמָּהּ

(e) Hebrew has no sound corresponding to the sound of "s" in occasion. When a foreign word, e.g., *Zhitomir*, containing this sound has to be written in Hebrew, it is written thus ז'יטומיר

(f) Note the phrase

that youth

אותו הַבָּחוּר

Similarly you may say

that day אותו הַיּוֹם that year אותה הַשָּׁנָה

those books אותם הַסְּפָרִים those years אותן הַשָּׁנִים

Exercise

ת ר נ י ל

ענה בעברית על השאלות הבאות

א איפה למד שְׂאוּל עברית ?

ב הִלְמִדְתָּ אֶתְּהָ בְּשִׁעוּרֵי עֶרֶב ?

ג הִלְמַדְתָּ עִבְרִית בְּשִׁהֲיִיתָ יֶלֶד ?

ד עַל מָה הִתְחִיל שְׂאוּל קוֹרֵא סְפָרִים ?

ה הִקְרַאתָ סֵפֶר עַל הַסְּפָרוֹת הָעִבְרִית ?

- ו. תַּחֲבִיבִים עָלֶיךָ סִפְרִים עַל הַסְּפֻרוֹת
- ז. מֵאֵין קִבֵּל שְׁאוּל סִפְרִים ?
- ח. מִפְּנֵי־מָה הַבִּיר הַסִּפְרָן אֶת שְׁאוּל ?
- ט. אֵיפֹה עִבֵּד הַסִּפְרָן ?
- י. הַמִּבְלָה אֶתָּה שְׁעוֹת רַבּוֹת בְּסִפְרָיָה ?
- יא. הַשְׁאוּל אֶתָּה סִפְרִים עִבְרִים בְּסִפְרָיָה ?
- יב. מָה תַּחֲבִיבָה עָלֶיךָ בְּיוֹתֵר, סִפְרָיָה גְדוֹלָה
אוֹ סִפְרִיָּה קְטָנָה ?
- יג. מִתִּי גַּשׁ שְׁאוּל אֶל הַסִּפְרָן ?
- יד. מָה חִפֵּשׁ שְׁאוּל בַּסִּפְרִיָּה ?
- טו. הִקְבֵּל אֶת הַסִּפְרָן אֲשֶׁר חִפֵּשׁ ?
- טז. עַל מִי שׁוֹחָחֻ שְׁאוּל וְהַסִּפְרָן ?
- יז. בְּאַיִזּוֹ שָׁנָה נִוְלַד בִּיאֲלִיק ?
- יח. בְּאַיִזָּה חֹדֶשׁ נִוְלַד ?
- יט. בְּאַיִזָּה חֹדֶשׁ נִוְלְדָתָ אֶתָּה ?
- כ. תַּחֲבִיבִים עָלֶיךָ שִׁירֵי בִיאֲלִיק ?
- כ"א. אֵיפֹה נִוְלַד בִּיאֲלִיק ?
- כ"ב. אֵיפֹה נִוְלְדָתָ אֶתָּה, בַּעִיר אוֹ בַּכִּפּוּר ?

בִּיאֲלִיק וְרַב־בְּנֵי־קָי.

בְּשָׁנַת תַּרְנ"ב בֶּא בִיאֲלִיק הַצַּעִיר עִם שִׁירוֹ הָרִאשׁוֹן אֶל
הָעוֹרְדֵי שֶׁל הַמֶּמְאָסֶף, "פְּרִדָּס" אֲשֶׁר יָצָא־לְאוּרִי בְּאוֹדִי־סָא.

שם העורך היה י. ח. רבניצקי. כְּאַרְבָּעִים שָׁנָה, מֵאוֹתוֹ הַיּוֹם עַד יוֹמוֹ הָאַחֲרוֹן־יָם שֶׁל בִּיאָלִיק, שָׁנֵיהֶם עֲבָדוּ בְּשִׁדְהֵי הַסְּפָרוֹת הָעִבְרִית. עַל־יְדֵי עֲבוֹדָתָם יָצְאוּ לְאוֹר הוֹצָאוֹתֵי שֶׁל הַסְּפָרוֹת הָעִתִּיקָה וְהַסְּפָרוֹת הַחֲדָשָׁה. בְּיַחְוִד־יֵי הַקּוֹרָא הָעִבְרִי מוֹדֶה לָהֶם עַל ׀סֵפֶר הָאַנְדָּה׀ בַּסֵּפֶר נֶחֱמָד זֶה, הַחֲבִיב עַל הָעַם הַיְּהוּדִי, הַקּוֹרָא יִמָּצֵא אֶת הָאַנְדָּוֹת הַיּוֹתֵר טוֹבוֹת שֶׁל הַתְּלָמוֹד, כָּל אַחַת בְּמִקְוָמָהּ.

בְּקִטָּע¹⁰ הֵבֵא רַב־נִיצְקִי מִדְּבָר עַל פְּגִישָׁתוֹ¹¹ הָרֵאשׁוֹנָה עִם הַמְּשׁוֹרֵר הַצֶּעִיר.

¹ editor ² a periodical. ³ was published ⁴ about forty ⁵ last
⁶ in the field of ⁷ by means of ⁸ editions ⁹ especially ¹⁰ extract
¹¹ his meeting.

בִּיאָלִיק הַצֶּעִיר

מִדְּבָרֵי י. ח. רַב־נִיצְקִי

הַיָּמִים יָמֵי הַ׀פְּרִדָּס׀ הָרֵאשׁוֹן, וְאֲנִי, הָעוֹרֵךְ וְהַמוֹצִיא־לְאוֹר בְּבֵית הַדְּפוּס וְהַנֶּה גֵּשׁ אֵלַי הַמְּדַפֵּס וְאוֹמֵר לִי שְׂאִיזָה צֶעִיר שׁוֹאֵל עָלַי וְהוּא יוֹשֵׁב וּמַחֲכָה לִי בַּחֲדַר־הַכְּנִיסָה.

נִכְנַסְתִּי לְאוֹתוֹ חֲדָר וּלְפָנַי צֶעִיר כֶּבֶן שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה שָׁנָה, וּמִרְאֵהוּ כְּמִרְאֵה בָּחוּר לִישָׂאֵי בַּעַל פָּנִים בְּרִיאִים וְעִגְלִים.

הַבָּחוּר שָׂאֵל אִם הִיָּה עוֹד מְקוֹם בַּ׀פְּרִדָּס׀ לְאַיִזָּה דְּבָר. ׀מָהוּ הַדְּבָר ז׀ ׀שָׂאֵלְתִּי. ׀שִׁיר אֶחָד, לֹא גְדוֹל־עֲנָה. הַבָּחוּר הוֹשִׁיט לִי אֶת שִׁירוֹ, הַכָּתוּב עַל גְּלִיוֹן קֶטֶן, וְלֹא הִגִּיד לִי כָּל־ל, שֶׁהַשִּׁיר הַזֶּה הִיָּה כְּבָר, לְפִי שְׁנוּדָע לִי אַחֲר־כֵּן, לְעֵד עֵינַי הַסּוֹפְרִים הַמְּפָרְסָמִים לִילְיִנְבְּלוּם וְ׀אַחֲר־הָעַם׀.

– שִׁירָךְ יִכְנֹס ל־פָּרְדֵּס – אִמְרָתִי לְבַעַל הַשִּׁיר, לְאַחַר
שֶׁקָּרָאתִי אֶת שִׁירֹו אַחַת וְשֵׁתִים – וּפָנִיו נִהְרֹו.

אוֹתוֹ הַשִּׁיר הוּא „אֶל הַצִּפּוֹר” שֶׁנִּכְתַּב בְּנִסָּן תַּרנ״א
וְנִדְפַס ב־פָּרְדֵּס הָרֵאשׁוֹן בְּשַׁנַּת תַּרנ״ב וְשֵׁם אוֹתוֹ הַבְּחֹר
בַּעַל הַשִּׁיר הוּא חַיִּים-נַחְמָן בִּיאֲלִיק.

אַחֲר־כֵּךְ הָיָה בִּיאֲלִיק בָּא אֶל בֵּיתִי לְעֵתִים קְרוֹבוֹת
מְאֹד. עַל-פִּי-רֹוב לֹא מָצָא אוֹתִי בְּבֵיתִי. עָסוּק הָיִיתִי
בְּמִלְאכָת „הוֹרָאָה לְשָׁעוֹת” לְפַעֲמִים עַד שְׁעָה מְאַחֲרֶת
בַּלַּיְלָה. בְּשֶׁאֲמָרוֹ לוֹ לְבִיאֲלִיק שֶׁבַעַל ה־פָּרְדֵּס יָשׁוּב
הַבֵּיתָה בְּעוֹד שְׁתֵּי שָׁעוֹת אוֹ יוֹתֵר, הָיָה יוֹשֵׁב וּמְמַתִּין בְּאַחַת
הַפְּנוֹת בְּחֹדֶר-הָאֶכָּל הַצָּר אֲצֵל הַתֵּנוּר הַחֹם (הַדְּבָר הָיָה
בִּימֵי הַחֲרָף) וְהוּא לְבוּשׁ פָּרוּהָ חֲמָה שְׁלֹא פָשַׁט אוֹתָהּ כָּל
אוֹתוֹ הַזְּמָן. לֹא פָשַׁט אֶת פָּרוּתוֹ אֲפִלּוּ לְרֹנֵעַ אֶחָד – אֲפָשָׁר
מִפְּנֵי רִנֵּשׁ שֶׁל בִּישָׁנוֹת וְאֲפָשָׁר מִפְּנֵי טִיב יְתֵר הַבְּגָדִים שֶׁאוֹתָהּ
הַפָּרוּהָ הָיְתָה מְכַסֶּה עֲלֵיהֶם.

THE YOUNG BIALIK.

The days were the days of the first “Pardes” and I the editor and publisher was in the printing house when the printer came up to me and told me that some young man was asking for me and that he was sitting waiting for me in the entrance hall.

I entered that room and before me was a young man about eighteen years old whose appearance was like that of a Lithuanian (Jewish) youth with a healthy round face.

The youth asked if there was still room in the “Pardes” for something. “What thing?” I asked. “One poem, not a big one,” he answered. The youth held out to me his poem that was written on a little sheet of paper and he did not tell me at all that this poem had already been, as became known to me afterwards, before the eyes of the famous writers Lilienblum and Ahad Ha’am. “Your poem will go into the “Pardes”” I said to the writer of the poem after I read his poem once and over again, and his face shone.

That poem was “To the Bird” that was written in Nisan 5651 and was printed in the first “Pardes” in the year 5652 and the name of that youth, the writer of the poem, was Chaim Nachman Bialik.

Afterwards Bialik used to come to my house very frequently. Mostly he did not find me at my home ; I was busy at the business of teaching by hours. Sometimes until a late hour at night. When they said to Bialik that the editor of the 'Pardes' would return home in another two hours or more he used to sit and wait in one of the corners in the cramped dining room beside the warm oven (it happened in winter) although he was wearing a warm fur coat which he did not take off all that time. He did not take off his fur coat even for one minute perhaps from a feeling of shyness and perhaps because of the nature of the remainder of the garments that that fur coat was covering.

Exercise

תרניל

Try writing an account of Bialik's meeting with Ravnitsky as seen by Bialik. You might, for example, begin as follows :—

בְּאֶשֶׁר הָיִיתִי בֶן שְׁמֹנֶה-עָשָׂרָה שָׁנָה הָלַכְתִּי אֶל בֵּית הַדְּפוּס
שֶׁל י. ח. רִבְנִיצְקִי וּבִידֵי הַשִּׁיר „אֶל הַצִּפּוֹר“.

From the Ethics of the Fathers.

מִפְּרָקִי אָבוֹת

כֶּךְ הִיא דִּרְכָּהּ שֶׁל תּוֹרָה –
פֶּת בְּמֶלֶח תֹּאכַל,
וּמִים בְּמִשְׁוֹרָה תִּשְׁתֶּה,
וְעַל הָאָרֶץ תִּישָׁן,
וְחַיִּי צֶעַר תִּחְיֶה,
וּבַתּוֹרָה אַתָּה עֹמֵל.
אִם אַתָּה עוֹשֶׂה כֵן
אֲשֶׁרִיךְ וְטוֹב לָךְ –
אֲשֶׁרִיךְ בְּעוֹלָם הַזֶּה
וְטוֹב לָךְ לְעוֹלָם הַבָּא.

Such is the way of the Torah— / bread with salt you shall eat / and water by measure you shall drink / and on the earth you shall lie / and a life of pain you shall live / while over the Torah you are toiling. / If you do this / happy are you and it will be well with you. / Happy are you in this world / and it will be well with you in the world to come.

מעשה ביום הכפורים

The student is reminded that the introduction and the footnotes are provided to make it possible for him to read the story without recourse to the English version. It will be helpful before tackling this lesson to revise the first Hebrew passage of Lesson 28.

Introduction.

מבוא

- 1 when (we) pray בשעה שמתפללים בבית כנסת,
 2 in congregation זאת אומרת, בשעה שמתפללים בצבורי,
 3 congregant מתפלל אחד עומד לפני הקהל.
 (one who prays)
 4 (we) call לאיש הזה קוראים חזן או שליח צבור,
 זאת אומרת, האיש שהקהל שולח אותו
 5 on its behalf להתפלל בעדו.
 החזן, מפני שהוא עומד לפני התיבה
 6 (we) say (ארוך הקדש), אומרים עליו
 שהוא עובר לפני התיבה.
 7 the setting of ביום הכפורים מתפללים כל היום
 8 the sun מאור הברק עד שקיעת החמה.
 החזן לפי מנהג קדום
 לבוש קטל (מעיל לבן).
 לתפלה האחרונה שצומרים אותה
 עם שקיעת החמה,
 קוראים תפלת געילה.
 9 a few תפלות חשובות אחרות
 החביבות על הקהל,
 10 in Aramaic קוראים לא בעברית כי אם בארמית,
 11 out of which למשל תפלת הקדש שמתוכה
 12 we quote אנו מביאים קטע בספור הקא,
 של הסופר א. ז. רבינוביץ
 (נולד בשנת תרי"ד - מת בשנת תש"ו).

חלום

על פי א. ז. רבינוביץ

א

נוסע אני בקפינה בתוך קהל גולים ביום הכפורים.

הגיעה שעת נעילה.

מה זה? אין מי שיעבר לפני התיבה.

החזן שהתפלל מוסף שוכב לבוש בקיטל ועטופי
בטלית, פניו לבנים כסיד ועיניו כמנות הביטוי האנשים אל
כל עברי: מי יוכל לעבר לפני התיבה?

והכל שמו עיניהם בדודי ר' יחיאל ברוך. תמיד היה
מתפלל בימים נוראים אבל עכשו התעקשי: איננו רוצה
בשום-אפן¹ לעבר לפני התיבה.

והנה ר' יהודה, הסבא שלי, אבי הדוד, נגש אליו ואמר:
לך בני התפלל. והדוד נכנע והלך. אבא מצוה². והוא
עמד על יד העמוד שנעשה ארנזים מונחים³ זה על גבי זה.
חמד את ראשו בידיו. אבל שום מלה לא יצאה מפיו.

נגש אחר ואמר לו:

— ר' יחיאל, נו!

— אי אפשר אחא להתפלל כך; סתם להתפלל?

יבאניה	יאנשים שעחבים את המולדת שלהם	יבאה	ילבוש
ימץ אבן לבנה	יעיניהם פנו	יצד	ירבי
יילגמרי לא	יעשה מה שאמרו לו	יידורש	יבאשר שמו

A DREAM.

After A. S. Rabinovitz.

I.

I am travelling in a ship in the midst of a community of exiles on the Day of Atonement. The hour of Ne'ila has arrived. What's the matter? There is no one who will officiate (pass before the Ark). The Hazzan who prayed Musaph (additional service) is lying robed in a Kittel (white robe) and wrapped in a Tallit (praying shawl), his face white as chalk and his eyes like death. The people looked to every side; who would be able to officiate?

And everyone turned their eyes to my uncle Rabbi Yehiel Baruch. Always he used to pray on the Solemn Days but now he was stubborn; he did not want on any account to officiate.

Then Rabbi Yehuda, my grandfather, the father of the uncle, went up to him and said: "Go, my son, pray." And the uncle submitted and went. Father is commanding. And he stood by the reading desk that was made of boxes placed one on the other, held his head in his hands, but not a word came out from his mouth. Another person went up to him and said: "Rabbi Yehiel, nu!" "It is impossible, brother, to pray like that—just to pray?"

ב
וּבְעוֹר רְנָעִים אַחֲרֵים הִתְחִיל – לֹא לַהֲתַפְלֵל, אֲלָא
לְדַבֵּר.

וְכֵן אָמַר:

– רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם! צָבוּר קֶטֶן מֵעַמָּךְ יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשְׁאַר
מִשְׁבִּי¹⁴ שָׁמוּ אֵלֶי פָּנִיָּהּם לְהִיּוֹת שְׁלִיחָם לְפָנֶיךָ בַּיּוֹם הַקָּדוֹשׁ
בְּתַפְלַת נְעִילָה; אֲבָל אֵיךְ אֶתְּפַלֵּל וְלִבִּי מָלֵא מְרִי¹⁵? אֲמָנָם
חֲטָא¹⁶ עַמָּךְ חֲטָאָה גְּדוֹלָה. עָשִׂינוּ מָה שֶׁעָשִׂינוּ. אֵין צָרָךְ
לְפָרֵט¹⁷ הַכֹּל. אֲבָל כָּל הָעוֹנוֹת¹⁸ שֶׁעָשִׂינוּ אָנוּ כְּאֵין וּכְאִפְס¹⁹
הֵם כִּנְגַד הָעוֹן הַגָּדוֹל שֶׁעָשִׂיתָ אִתָּה!

עָלִינוּ צוּרָתְךָ בְּתוֹרָתְךָ הַקָּדוֹשָׁה "לֹא תַעֲמֹד עַל דָּם
רַעֲךָ," וְכִי אַתָּה אֵינְךָ חַיֵּב בְּמִצְוָה זוֹ? לָמָּה אַתָּה עוֹמֵד
מִנְּגֵד וּמִבֵּית אֵל כָּל הָאֲכֻזְרִיּוֹת²⁰ שֶׁעוֹשִׂים בְּנֵי אָדָם לְבְנֵי
אָדָם הַנִּבְרָאִים בְּצִלְמֶךָ²¹ וּלְזַרֵּעַ אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב?
הַשׁוֹפֵט כָּל הָאָרֶץ לֹא יַעֲשֶׂה מִשְׁפָּט?

וְהַיְדוּד ר' יִמְיָאֵל שָׁתַק וּפָנָיו הָיוּ מְלֵאִים מְרִי. הוּא אֵינוֹ
רוֹצֶה לַהֲתַפְלֵל. הוּא דוֹרֵשׁ מִשְׁפָּט.

¹⁴ from captivity ¹⁵ rebellion ¹⁶ sinned ¹⁷ to detail ¹⁸ the sins
¹⁹ and as nought ²⁰ the cruelties ²¹ in thine image.

And in another few minutes he began—not to pray, but to speak. And thus he spoke: "Lord of the Universe. A tiny community of thy people Israel, who have been left from captivity, have turned their face to me to be their messenger before Thee on the holy day at the prayer of Ne'ila; but how shall I pray when my heart is full of rebellion? It is true Thy people has sinned a great sin. We have done what we have done. There is no need to detail everything. But all the sins that we have done are as nothing and as nought compared with the great sin that Thou hast done. Us Thou hast commanded in Thy holy Torah 'you shall not stand by your neighbour's blood.' Art Thou not bound by this commandment? Why dost Thou stand aside and look on all the cruelties which the sons of man are doing to the sons of man who are created in Thine image and to the seed of Abraham, Isaac and Jacob? Shall the judge of all the earth not do justice?"

Then the uncle, Rabbi Yehiel, was silent, and his face was filled with rebellion. He does not wish to pray; he seeks justice.

ג

פִּתְּאֵם נִהְרָו פְּנֵי הַדּוּד ר' יְחִיאֵל. אִיזוּ מִחֻשְׁבָּה נִשְׁנָבָה²²
נוֹלָדָה פִּתְּאֵם בְּלִבּוֹ וְהוּא קָרָא :

— אֲמַנָּם, ה' אֱלֹהֵי, נִפְלְאִים דְּרַבִּיךָ וְגַם קָשִׁים וּמִחֻזָּרִים²³.
מִי נָתַן בְּלִבִּי אֶת רִגְשִׁי הַמָּרִי נֶגֶד כָּל רָע ? מִי נִטַּע בְּקִרְבִּי
אֶהָבָה וְחִמְלָה, חֶסֶד וְרַחֲמִים, לְכָל בְּנֵי אָדָם ? הֲלֹא הִכָּל
אַתָּה ה' ? שְׁבִיב²⁴ קֶטֶן מִהָאוֹרָה הַגְּדוֹלָה שֶׁלָּךְ הַדְּלָקָה בִּי
וְעַל זֶה אֲנִי מִתְפַּלֵּל אֵלֶיךָ, שֶׁשְׁבִיב זֶה יָאִיר לֹא רַק בְּנִפְשִׁי
אֲלָא בְּנִפְשׁוֹת כָּל אָדָם בְּכָל הָעוֹלָם כָּלֹּ יִתְגַּדֵּל
וְיִתְקַדֵּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתָהּ²⁵.

בְּאוֹתָהּ שַׁעַה נִנְשָׂה הַסְּפִינָה אֶל הַר הַבְּרָמָל וּלְאֲזִנֵּי הַגִּיעַ
קוֹלוֹ שֶׁל אֱלֹהֵינוּ הַנִּבְיָא יַחַד עִם קוֹל הָעָם הַשֹּׁב בְּתִשְׁבּוּבָה²⁷,
קוֹל אֲדִיר שֶׁהֵלַךְ מִסּוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ :

ה' הוּא הָאֱלֹהִים !

ה' הוּא הָאֱלֹהִים !

יְוֹשְׁבֵי הַסְּפִינָה עִם הַדּוּד יְחִיאֵל בְּרֹאשׁם עָנוּ וְאָמְרוּ :
יְהִיָּה שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלְמָא וּלְעָלְמֵי עָלְמֵיָא²⁶.

²² sublime ²³ and strange ²⁴ feeling ²⁵ a spark ²⁶ a phrase
from the *Kaddish* ²⁷ in repentance.

Suddenly the face of my uncle, Rabbi Yehiel, shone. Some sublime thought was born suddenly in his heart and he cried out "In truth O Lord my God, wonderful are Thy ways but also difficult and strange. Who put in my heart the feeling of rebellion against all evil? Who planted within me love and compassion, kindness and mercy for all the sons of man? Is it not all due to Thee O Lord? A little spark of Thy great light Thou has kindled in me and for this I pray to Thee that this spark should give light not only in my soul but in the souls of all men in all the world May His great name be magnified and hallowed in the world which He has created according to His will

Just then the ship approached Mount Carmel and to my ears there came the voice of Elijah the Prophet, together with the voice of the people who were returning in repentance, a mighty voice that went from one end of the world to the other: "The Lord He is God, the Lord He is God." Then those who were in the ship with uncle Yehiel at their head answered and said: "May His great name be blessed now and evermore."

Notes.

(a) You have learnt in Lessons 15 and 16, which you will find it helpful to revise at this point, something of the future tense. The present lesson introduces a variation which occurs when the first letter of the root is an ע as in the words תַּעֲמַד, יַעֲשֶׂה, יַעֲבֹר

Here are some examples of such forms side by side with those of a regular verb.

<i>you will write</i>	תִּכְתֹּב	<i>you will stand</i>	תַּעֲמַד
<i>he will write</i>	יִכְתֹּב	<i>he will stand</i>	יַעֲמַד
<i>they will write</i>	יִכְתְּבוּ	<i>they will stand</i>	יַעֲמִדוּ
<i>you will see</i>	תִּרְאֶה	<i>you will do</i>	תַּעֲשֶׂה
<i>he will see</i>	יִרְאֶה	<i>he will do</i>	יַעֲשֶׂה
<i>they will see</i>	יִרְאוּ	<i>they will do</i>	יַעֲשׂוּ

Here are a few examples taken from the Pentateuch. One of them shows how the verb חָרַשׁ beginning with a ח behaves just like a verb that begins with an ע.

לֹא תַחַרֵּשׁ בָּשׂוֹר וּבַחֲמֹר יַחְדָּו.

You shall not plough with an ox and an ass together.

לא תַעֲשֶׂק שָׂכִיר עֲנִי וְאֶבְיוֹן מֵאַחֶיךָ אוֹ מִגֵּרָה אֲשֶׁר בְּאַרְצְךָ
בְּשַׁעְרֶיךָ.

You shall not oppress a hired-labourer, poor and needy, (either) of your brothers or of your strangers who are within your land, within your gates.

You shall not do iniquity in justice. לא תַעֲשֶׂוּ עוֹל בַּמִּשְׁפָּט.

Here are some further examples.

We shall leave the Golah.

נִעְזֹב אֶת הַגּוֹלָה

We shall go up to Zion.

נִעְלֶה לְצִיּוֹן

We shall work in the homeland.

נַעֲבֹד בְּמוֹלָדָת

*We shall help our brothers
the Halutsim.*

נַעְזֹר לְאַחֵינוּ
הַחֲלוּצִים

(b) You have learnt the first person forms אֶזְכֹּר, אֶכְתֹּב, אֶבְנֶה

The verbs you have just been studying show a slight change.

I shall go up to Jerusalem.

אֶעֱלֶה לִירוּשָׁלַיִם

I shall help you.

אֶעֱזֹר לָךְ

I shall do everything.

אֶעֱשֶׂה אֶת הַכֹּל

(c) The foregoing passages contain examples of סְמִיכוֹת belonging to types with which you are already familiar, e.g.,

the hour of Ne'ila

שַׁעַת נְעִילָה

the prayer of Ne'ila

תְּפִלַּת נְעִילָה

the sons of man

בְּנֵי אָדָם

A more unusual example of סְמִיכוֹת also occurs.

the father of the uncle

אָבִי הַדּוֹד

In the same way we say
the brother of David

אָחִי דָּוִד

(d) You have up till now studied four forms of the Hebrew verb, viz. :—

הִפְעִיל, פָּעַל, נִפְעַל, קַל

This lesson contains many examples of a fifth form the
הִתְפַּעֵל

Past : *he prayed*

הִתְפַּלֵּל

I prayed

הִתְפַּלֵּלְתִּי

Present : *I am praying*

אֲנִי מִתְפַּלֵּל

We are praying

אֲנוּ מִתְפַּלְּלִים

Future : *I shall pray*

אֶתְפַּלֵּל

Imperative : *Pray !*

הִתְפַּלֵּל !

Exercise.

ת ר ג י ל

ענה בעברית על השאלות הבאות

א לָאן נָסְעוּ הַנּוֹלִים בְּסַפִּינָה ?

ב הִנְסֵעַתָּ אֶתְּךָ בְּסַפִּינָה ?

ג מִדּוּעַ הִתְפַּלְּלוּ הַנּוֹסְעִים כָּל הַיּוֹם ?

ד אֵיפֹה מִתְפַּלֵּל כָּל יְהוּדֵי בֵּיוֹם הַכְּפוּרִים ?

ה מִדּוּעַ רָצוּ הַנּוֹסְעִים שָׂרְבִי יְחִיאֵל יִתְפַּלֵּל ?

ו הִרְצָה רַבִּי יְחִיאֵל לַעֲבֹד לִפְנֵי הַתִּיבָה ?

ז מִי נָגַשׁ וּבִקֵּשׁ שָׂר' יְחִיאֵל יִתְפַּלֵּל ?

ח אֵיפֹה עֲמַד ר' יְחִיאֵל בְּשֶׁהִתְפַּלֵּל ?

ט הֵתְחִיל ר' יְחִיאֵל מִיָּד ?

י לָמָּה לֹא יָכוֹל ר' יְחִיאֵל לִהְיוֹת מִתְפַּלֵּל ?

In the foregoing story it is related that the passengers were reluctant to officiate at Ne'ila. Here is a conversation, printed in unpointed Hebrew, that might have taken place at that time. Try to read it and write it out fully pointed.

נוסע ראשון : אין מי שיעבר לפני התיבה. עבר אתה.

נוסע שני : אני לא אעבר. יעבר אחר.

נוסע ראשון : עבר אתה.

נוסע שלישי : איני רוצה לעבר לפני התיבה.

נוסע ראשון : השעה מאוחרת.

צריך להתפלל נעילה.

מה נעשה ?

התעבר אתה ?

נוסע רביעי : מימי לא עברתי לפני התיבה.

איך אעבר ?

יעבר רבי יחיאל.

אין חזן טוב ממנו.

כל הנוסעים : כן, כן. יעבר רבי יחיאל.

רבי יחיאל : מצוה לעבר לפני התיבה. וביום הקדוש הזה,

יום הכפורים מצוה גדולה להתפלל. אבל

היום קשה לי. איני יכול.

כל הנוסעים : רבי יחיאל ! אין אחר. השעה מאוחרת.

רבי יחיאל : אם אין אחר, אעבר אני. אולי אוכל.

האומר : „אֶחָטָא וְאָשׁוּב, אֶחָטָא וְאָשׁוּב” —
 אין מספיקים בידו לעשות תשובה.
 „אֶחָטָא יוֹם הַכּוֹפְרִים מְכַפֵּר” —
 אין יום הכפורים מְכַפֵּר.
 עֲבֵרוֹת שֶׁבֵין אָדָם לַמָּקוֹם,
 יוֹם הַכּוֹפְרִים מְכַפֵּר.
 עֲבֵרוֹת שֶׁבֵין אָדָם לַחֲבֵרוֹ,
 אין יום הכפורים מְכַפֵּר
 עַד שִׁירְצָה אֶת חֲבֵרוֹ.

One who says, “ I shall sin and repent, I shall sin and repent,”
 is not given the opportunity to do repentance.
 “ I shall sin and Yom HaKippurim will atone ” —
 Yom HaKippurim does not atone.
 (For) transgressions between a man and the Omnipresent,
 Yom HaKippurim atones.
 (For) transgressions between a man and his fellow,
 Yom HaKippurim does not atone
 until he satisfies his fellow.

VOCABULARY 5.

Lessons 25 - 30.

cattle, herd	בָּקָר	א	
healthy	בָּרִיא	Mr., master	אָדוֹן
in no manner	בְּשׁוּם אִפֶּן	cloak	אֶדְרֶת
		collection, treasure	אוֹצָר
		light (noun)	אוֹר
frontier	גְּבוּל	Ahab	אֲחָאב
rich man	גִּבּוֹר	a few	אֲחָדִים
exile (person)	גּוֹלָה	last (adj.)	אַחֲרוֹן
copy of journal	גְּזֵיתוֹן [גְּלִיזוֹת]	but	אֲךָ
bestowal of	גְּמִילוֹת חֶסֶדִים	cruelty	אֲכֻזָּרוּת
kindnesses		Elijah	אֵלִיָּהוּ
thief	גֵּנֵב	unfortunate	אֲמֵלָל
scold (v.)	גַּעַר	middle	אֲמֻצָּע
		beside, at the home of	אֶצֶל
		forty	אַרְבָּעִים
burn (v.)	דָּלַק	cupboard, [אַרוֹנוֹת]	אָרוֹן
—kindle (v.)	—הִדְלִיק	(book-)case	
blood	דָּם	—Holy Ark	—אָרוֹן קֹדֶשׁ
greeting	דְּרִישַׁת שְׁלוֹם	cursed	אָרוּר
request (v.)	דָּרַשׁ	patient (adj.)	אָרֶךְ אַפַּיִם
		woman of worth	אִשְׁתׁ חַיִּל
distinction,	הַבְּדִיל	ב	
difference		doll	בִּבְהָ
promised (v.)	הִבְטִיחַ	clear	בָּהִיר
splendour	הוֹד	trust (v.)	בִּטַח
—His Majesty	—הוֹד מְלָכוֹתוֹ	especially	בְּיָחוּד
bringing out,	הוֹצָאָה	Synagogue platform	בִּימָה
edition		for Reader	
teaching	הוֹרָאָה	bashfulness	בִּישָׁנוּת
stretched out (v.)	הוֹשִׁיט	factory	בֵּית-חֲרָשֶׁת
decided (v.)	הִחְלִיט	spent (time)	בָּלָה
palace	הֵיכָל	sick-visiting	בְּקוֹר חוֹלִים

poet	משורר	tongue,	לשון [לשונות]
attendant	משרת	language	
business	משא ומתן		
game, play	משחק		מ
joins (v.)	מתחבר	food	מאכל
gleams (v.)	מתנוצץ	happening	מאורע [מאורעות]
		smuggler	מבריח
		reaches (v.)	מגיע
		prints (v.)	מדפיס
approached (v.)	נגש	step, degree	מדרגה
shine (v.)	נהר	strange	מוזר
was born (v.)	נולד	few	מועט
slumber (v.)	נום	appears (v.)	מופיע
pleasure, restfulness	נחת	evening	מוצאי שבת
—gently	בנחת	following Shabbat	
submitted (gave in) (v.)	נכנע	publisher	מוציא לאור
stumbled	נכשל	bed	מטה
low	נמוך	covered	מקסה
short (in stature)	נמוך קומה	word	מלה [מלים]
miracle	נס	salt	מלח
—miracles	נסים ונפלאות	king	מלך
and wonders		queen	מלכה
died (v.)	נפטר	kingship, kingdom	מלכות
it appears	נראה	talks (v.)	מסיח
lift (v.)	נשא	number	מספר
sublime	נשגב	hand over (v.)	מסר
		interesting	מענין
		tablecloth, map	מפה
surround (v.)	סבב	found, common	מצוי
surroundings	סביבה	early	מקדם
merchant	סוחר	some, a part of	מקצת
stormy	סוער	appearance	מראה
writer, author	סופר	rebelliousness	מרי
lime	סיד	crisis	משבר
finished (v.)	סיים		

be right (v.)	צדק	ship	ספינה
charity	צדקה	bench	ספסל
plaything	צעצוע	literature	ספרות
cry (v.)	צעק	library	ספרייה
pain	צער	librarian	ספרן
crowded	צפוף		

ע

	ק	round (adj.)	עגול [עגולים]
holiness	קדשה	sin (noun) [עוונות] (av on)	עון
stature	קומה	editor	עורך
wall	קיר [קירות]	ascent, attic,	עליה
end	קץ	migration to Israel	

ר

feeling	רגש	highest	עליון
wind, spirit	רוח [רוחות]	gay	עלז
thin, lean	רזה	pillar, column,	עמוד
(railway-)train	רכבת [רכבות]	reading-desk	
quiver (v.)	רעד	grape	ענב [ענבים]
idea	רעיון [רעיונות]	lazy person	עצלן
poor man	רש	riches (osher)	עשר
note down (v.)	רשם	Ten	עשרת הדברות
		Commandments	

ש

tribe, rod	שבט		
captivity	שבי	meeting	פגישה
spark	שביב	death	פטירה
ear (of corn)	שבלת [שבלים]	pearl	פנינה [פנינים]
broadcast (v.)	שדר	fur coat	פרוה
desolate	שומם	spread out (v.)	פרש
ox	שור [שורים]	take off (clothes) (v.)	פשט
line	שורה		

צ

lie down (v.)	שכב	flock, sheep	צאן
snow	שלג	congregation	צבור

	ת	Hazzan,	שְׁלִיחַ צְבוּר
described (v.)	תָּאָר	spokesman of congregation	
Psalms	תְּהִלִּים	(quadriliteral) Name of God	שֵׁם הַיהוָה
inhabitant	תּוֹשֵׁב	(explicit) Name of God	שֵׁם הַמְּפָרֵשׁ
study of Torah	תְּלִמּוּד תּוֹרָה		
support (v.)	תָּמַךְ	report, rumour	שְׁמוּעָה
oven	תַּנּוּר	be silent (v.)	שָׁתַק
err, wander (v.)	תָּעָה		
hope	תִּקְוָה		ש
repentance	תְּשׁוּבָה	hair	שֵׁעַר [שְׁעָרוֹת]

A dictionary is a treasure-house of information for the student who knows how to use it, but for many it remains a maze that defies exploration. These notes are designed to help the beginner who seeks in his dictionary guidance on a point of grammatical difficulty.

First, let us look up some nouns.

In a good dictionary you may find an entry like this :—

father אָב ז. (ס' אָבִי, כ' אָבִי, אָבִיךָ . . .
ר' אָבוֹת ס"ר אָבוֹת כ"ר אָבוֹתֵי אָבוֹתֶיךָ . . .)

What do all these symbols mean ?

'ז stands for זָכָר *masculine*. With any noun marked 'ז you will be careful to use masculine adjectives.

ס' stands for סְמִיכוֹת (*construct state*.)

כ' stands for כְּנוּיִם (*pronominal suffixes*.)

ר' stands for רְבִיּוֹם *plural*

ס"ר stands for סְמִיכוֹת רְבִיּוֹם as in

the fathers of the world

אָבוֹת הָעוֹלָם

כ"ר stands for כְּנוּיִם רְבִיּוֹם (*pronominal suffixes as used in the plural*).

If the סְמִיכוֹת or the כְּנוּיִם or the רְבִיּוֹם is not given you can assume that it is formed in accordance with the ordinary rules.

Let us take a further example

brick

לִבְנָה נ'. (ס' לִבְנֵת, ר' לִבְנִים, ס"ר לִבְנֵי)

נ' stands for נִקְבָּה *feminine*.

Using the information given you should be able to write correctly

<i>A heavy brick</i>	לְבִנָּה כְּבֵדָה
<i>heavy bricks</i>	לְבָנִים כְּבִדּוֹת
<i>the golden brick shone</i>	לְבִנַּת הַזָּהָב הָאֵרָה
<i>the bricks of these houses are beautiful</i>	לְבָנֵי הַבָּתִּים הָאֵלֶּה יְפוֹת

Naturally the abbreviations illustrated here are not uniformly employed. You must acquaint yourself with the symbols used in the dictionary of your choice.

Now let us turn to verbs.

Suppose you are seeking the meaning of the word יִלְמְדוּ.

In the dictionary you will find the root given in one of three ways

- (i) as לִמַּד without any vowel-signs, or
- (ii) as לָמַד the 3rd masc. sing. of the past tense, or
- (iii) as לָמֹד the so-called *infinitive absolute*

Thus in one dictionary you may find the entries

<i>to learn</i>	לָמַד
<i>—to teach</i>	לָמַד (פֻּעַל)
<i>—to be taught</i>	לָמֹד (פֻּעַל)

Knowing that יִלְמְדוּ is of the future tense and has the characteristics of the פֻּעַל you decide that יִלְמְדוּ means *they will teach*.

Another dictionary might give you the same information using the infinitives, thus :—

<i>to learn</i>	לָמֹד
<i>—to teach</i>	לָמַד (פֻּעַל) —
<i>—to be taught</i>	לָמֹד (פֻּעַל) —

Your greatest difficulty will arise when you are dealing with one of the irregular forms and you cannot easily see the root.

We shall consider a few common cases.

(1) You want to trace the word **הִגִּיד**.

If your dictionary is intended for beginners you will find under the letter **ה** the entry

to tell

הִגִּיד

and you need look no further.

If your dictionary is more advanced you must know that **הִגִּיד** is part of the **הִפְעִיל** of the root **גִּיד** and under the letter **נ** you will find the entries

(גִּיד)

to tell

הִגִּיד (הִפְעִיל)

to oppose

הִתְגַּד (הִתְפַּעֵל)

Knowing that your word is **הִפְעִיל** you can now pick out the correct meaning.

In your reading you might meet the future form **יִגִּיד** or the participle **מְגִיד**. Your dictionary will help you only when you remember that the corresponding past tense is **הִגִּיד**.

Use your dictionary to find the meaning of the following words which are all of the same type as **הִגִּיד**:-

מְבִיעַ, הַשְׁגָּת, יָכִיר, הִגִּיעוּ

(2) You want to trace the word **הִסִּיר**.

You must know that the root is סור, and under the letter ס you may find the entries

to turn aside

סור

to remove

– הסיר

to be removed

– הוסר

It is now easy to choose the required meaning. Knowing that the corresponding future form is יסיר and the corresponding participle מסיר, use your dictionary to find the meanings of the following words :—

הפיץ, מעיר, יקים, מכין

(3) You want to trace the word הוביל.

The root of this word is יבל and under the letter י you will find the entries

(יבל)

to carry

– הוביל

to be carried

– הובל

The brackets round the root-letters יבל mean that the root is never used in the בן-קל.

Knowing that the corresponding future form is יוביל and the corresponding participle מוביל use your dictionary to find the meanings of the following words :—

יובילו, הובחת, יופיעו, הועיל

The above are among the commonest difficulties that will beset you. If you study the examples given carefully and spend a little time examining the lay-out of your dictionary you will be able to overcome other difficulties as they occur and your dictionary will become your ever helpful friend.

וְהָיָה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים נִכּוֹן יְהוָה הַר בֵּית ה' בְּרֹאשׁ הָהָרִים
וְנָשָׂא מִגְבָּעוֹת וְנִהָרּוּ אֵלָיו כָּל הַגּוֹיִם. וְהָלְכוּ עַמִּים רַבִּים וְאָמְרוּ
לָכוּ וְנַעֲלֶה אֶל הַר ה' אֶל בֵּית אֱלֹהֵי יִעֲקֹב וִירֵנו מִדְרָכָיו וְנִלְכֶה
בְּאַרְחֹתָיו כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה וּדְבַר ה' מִירוּשָׁלַם.

(ישעיהו ב')

And it shall come to pass in the end of days that the mount of the house of the Lord shall be established at the head of the mountains and exalted above the hills and all the nations shall stream unto it. And many nations shall go and say, "Come, let us go up to the mount of the Lord to the house of the God of Jacob that He may teach us of His ways and that we may walk in His paths for from Zion goes forth the Law and the word of the Lord from Jerusalem."

Isaiah ii.

Other books from **VALLENTINE, MITCHELL**

THE POPULAR JEWISH ENCYCLOPEDIA

Here at last is a concise yet reliable reference book which gives the answers to many questions on Jewish life and history that arise daily in Jewish circles – and especially among the young.

The scope of the book is impressive, ranging from ancient times to the modern era and including everything implied by the word Judaism – religion, history, literature, culture. Special emphasis has been placed on the events of the past thirty years, largely because of their dramatic impact and interest to the modern generation. Thus the most up-to-date information and research have been incorporated to make this a truly modern and comprehensive encyclopedia.

340 pages

Illustrated

THE SAND AND THE STARS

The Story of the Jewish People

Diana and Meir Gillon

This is a very readable and concise account of the fascinating story of the Jewish people, from ancient times to the present day. It is particularly suitable for young readers, but will rivet the attention of readers of all ages.

VALLENTINE, MITCHELL & CO. LTD.,
Gainsborough House, Gainsborough Road,
London E11 1RS.